

2013

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

2013.

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ

САДРЖАЈ

НИС Група у бројкама	4	• Друштвено одговорно пословање	170
Уводна реч председника Одбора директора	6	• Историјски подаци 2009–2013.	173
Уводна реч генералног директора	8	• Даљи развој	174
ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ	10	ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ	
• Извештај ревизора о усклађености		СА ИЗВЕШТАЈИМА РЕВИЗОРА	176
извештаја о пословању с финансијским		• Извештај ревизора на	
извештајима за 2013. годину	12	појединачне финансијске извештаје.....	178
• Важни догађаји.....	14	• Појединачни финансијски извештаји.....	179
• Мисија, визија и вредности	18	• Биланс стања	179
• Стратегија.....	20	• Биланс успеха	181
• Пет година квалитета	24	• Извештај о токовима готовине	182
• Профил Групе.....	27	• Извештај о променама на капиталу.....	184
• Корпоративно управљање	35	• Напомене уз појединачне	
• Пословно окружење	72	финансијске извештаје.....	186
• Управљање ризицима.....	79	• Извештај ревизора на	
• Положај на тржишту.....	84	консолидоване финансијске извештаје.....	242
• Анализа резултата	87	• Консолидовани финансијски извештаји	243
• Задуженост.....	96	• Консолидовани биланс стања.....	243
• Промене на имовини, обавезама		• Консолидовани биланс успеха.....	245
и резултату веће од 10%.....	100	• Консолидовани извештај	
• Највећи купци и добављачи.....	102	о токовима готовине	246
• Интерсегментне цене.....	106	• Консолидовани извештај	
• Случајеви неизвесности	107	о променама на капиталу.....	248
• Порези и други јавни приходи.....	110	• Напомене уз консолидоване	
• Инвестиције.....	111	финансијске извештаје.....	250
• Хартије од вредности.....	114	ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА	
• Рејтинг	124	САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА	308
• Зависна друштва и трансакције		ПРИЛОЗИ	309
са зависним друштвима	128	• Речник	310
• Људски ресурси	145	• Контакти.....	314
• Заштита животне средине, индустријска			
безбедност и безбедност на раду	155		
• Истраживање и развој	167		

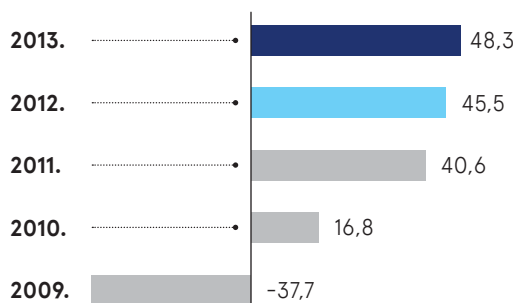

НИС ГРУПА У БРОЈКАМА

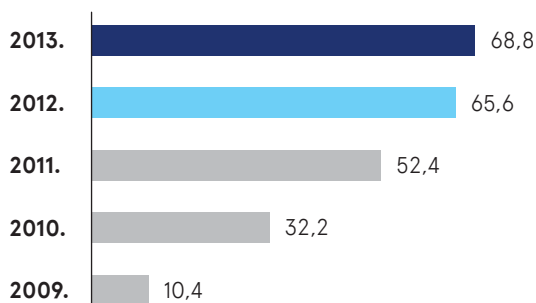
Финансијски показатељи	2011.	2012.	2013.	Δ
Нето добит, млрд. РСД	40,4	45,5	48,3	6%
ЕБИТДА, млрд. РСД	52,4	65,6	68,8	5%
САРЕХ*, млрд. РСД	34,4	50,8	55,6	9%

* Финансирање, без ПДВ-а

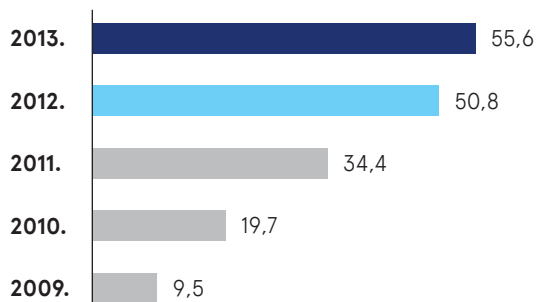
Нето добит, млрд. РСД 6%

ЕБИТДА, млрд. РСД 5%

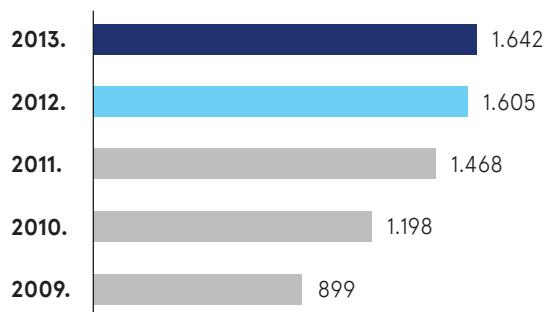

САРЕХ, млрд. РСД 9%

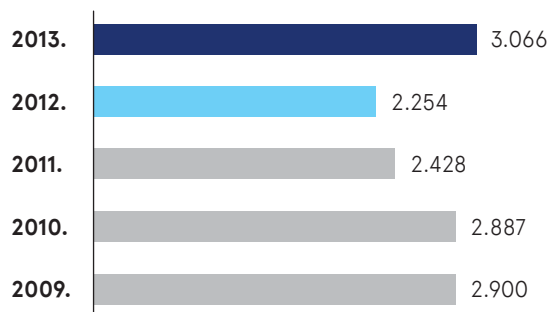

Оперативни показатељи	2011.	2012.	2013.	Δ
Обим производње домаће нафте и гаса, хиљ. усл. тона	1.468	1.605	1.642	2%
Обим прераде нафте и полупроизвода, хиљ. тона	2.428	2.254	3.066	36%
Обим промета нафтних деривата, хиљ. тона	2.428	2.395	3.079	29%

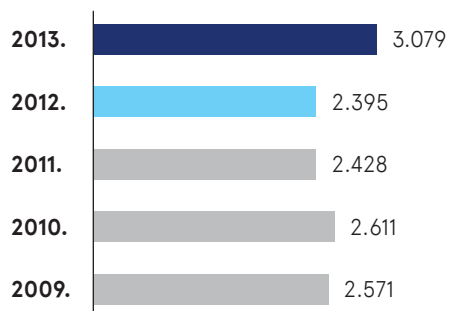
Обим производње домаће нафте и гаса, хиљ. усл. тона **2%**

Обим прераде нафте и полупроизвода, хиљ. тона **36%**

Обим промета нафтних деривата, хиљ. тона **29%**

НИС је током прошле године забележио успех у готово свим областима пословања, као и кад је реч о корпоративном управљању. Наиме, добили смо, чак два признања од инвеститора да у области корпоративног управљања поштујемо високе међународне критеријуме. Већ трећу годину заредом инвеститори с Београдске берзе су оценили да смо с њима најбоље сарађивали. Унапредили смо информативност и потпуност извештаја, као и сам однос запослених у Компанији са инвестиционом јавношћу. Највише оцене смо добили, према критеријумима присутности у јавности, затим подацима који су доступни на интернету, броју састанака са инвеститорима. Прошле године су акције НИС-а биле најликвидније на домаћој берзи. Осим тога, наш други највећи мањински акционар „Ист капитал“ доделио нам је награду, као компанији која је направила значајан напредак у корпоративном управљању у последњих пет година, уводећи транспарентну комуникацију према мањинским акционарима и јасну дивидендну политику. Оваква признања су доказ да стручна јавност препознаје НИС-ова достигнућа у унапређењу корпоративног управљања током претходног периода будући да

су све иновације које уводимо у ову област пословања у складу са актуелним светским трендовима и стандардима корпоративног управљања.

Средином 2013. године смо добили и нове чланове Одбора директора и са руске и са српске стране, као и новог председника Скупштине акционара што је, могу слободно рећи, довело до напретка у процесу доношења одлука у Компанији. У Одбору директора су такође два независна директора који јачају улогу овог тела. Постојање независних чланова у саставу Одбора директора представља корак ка прилагођавању Компаније европским захтевима будући да они, између осталог, заступају и интересе малих акционара и помажу нам да избалансирамо њихове и интересе великих акционара.

Донели смо велик број веома важних одлука, како за краткорочни, тако и за дугорочни развој НИС-а током претходне године, међу којима је свакако најзначајнија одлука да се исплате дивиденде акционарима из профита који је остварен у 2012. години. Износ од више од 12 милијарди динара је

Донели смо велик број веома важних одлука, како за краткорочни, тако и за дугорочни развој НИС-а током претходне године, међу којима је свакако најзначајнија одлука да се исплате дивиденде акционарима из профита који је остварен у 2012. години. Износ од више од 12 милијарди динара је највећи износ који је исплатила нека од компанија листираних на Београдској берзи.

највећи износ који је нека од компанија листраних на Београдској берзи. Током прошле године је донета и одлука да се реализује пројекат базних уља у новосадској рафинерији, што је, након модернизације рафинеријског погона у Панчеву, следећа фаза у осавремењавању НИС-ових прерађивачких капацитета.

Наставили смо да улажемо несмањеним темпом у развој Компаније; модернизацију малопродајне мреже у земљи и иностранству, еколошки напредне пројекте у преради и у разраду пројеката у истраживању и производњи. На тај начин смо практично реинвестирали профит из 2012. године, а у наредној години улагања неће бити мања него у 2013.

Вадим Јаковљев
Председник Одбора директора
НИС а.д. Нови Сад

Конкурентност као фактор ставилности у време кризе

Прошла година била је за нашу компанију провера издржљивости. НИС је пословао у прилично сложеним макроекономским условима. Балкански регион још увек пролази кроз кризу, која пре свега утиче на компаније које раде у реалном сектору економије. Морали смо да се боримо за купца. Поред негативне динамике куповне моћи која и даље влада, укључујући и потрошњу нафтних деривата, основни фокуси развоја за нас су били модернизација малопродајне мреже, побољшање клијентских сервиса, као и увођење нових елемената маркетиншке политике. Удео НИС-а на тржишту Србије повећан је за десет одсто у поређењу с 2012. годином. Пуним капацитетом почела је да ради мрежа наших БС Gazprom у Бугарској, Румунији и Босни и Херцеговини. Укупан обим продаје повећан је за 29 одсто.

Повећана је производња нафте и гаса, при том су попуњене резерве угљоводоника премашиле експлоатисане количине, прерада је повећана за трећину.

Стабилни приход акционара

Најважније је да је развој производње поткрепљен стабилним финансијским показатељима. ЕБИТДА је повећана за 5 одсто. ОCF је двоструко повећан – на 75 милијарди динара. Упркос расту пореског оптерећења успели смо да задржимо профит Групе на нивоу прошле године. Дажбине држави кроз директне и индиректне порезе и друге јавне приоде износиле су преко 120 милијарди динара, што је за 32 одсто више од обима уплата у државни буџет у 2012. години.

За пет година рада у оквиру „Гаспром њефт“ групе НИС је постао поуздани партнер државе Србије, обезбеђујући значајни део буџетских прихода, радна места за стручњаке из разних области пословања, важан фактор евроинтеграција и повећања животног стандарда у свим регионим земље.

Инвестиције у технологије

Захваљујући реализацији програма повећања унутрашње ефикасности бизнис и производних

процеса, као и оштрој контроли трошкова, наставили смо инвестиције у модернизацију прерађивачких и дистрибутивних капацитета, развој технологија производње нафте, увођењу нових решења у области енергетске ефикасности. Укупна улагања НИС-а у 2013. години износила су 55,6 милијарди динара. Успехом сматрам чињеницу да је НИС први пут за пет година у потпуности финансирао реализацију инвестиционог програма из својих средстава. Кључни критеријум при креирању пројеката инвестиционог програма у 2013. години било је увођење најсавременијих производних и управљачких технологија. Могу да кажем да смо започели процес технолошког обнављања НИС-а, који ћемо, без сумње, наставити и наредних неколико година.

Електрогенерација и развој зелене енергетике

Посебан правац програма повећања ефикасности НИС је развој пројеката у области сопствене производње електричне енергије. У 2013. години почели смо изградњу ветропарка у Планишту. Пуштене су у рад четири мале електране, и испоручена је опрема за пет нових малих електрана на нашим постројењима за конверзију гаса у електричну и топлотну енергију. У 2014. години у овој области очекује нас најмање један велики пројекат – изградња капацитета од 200 мегавата у Панчеву. Наш партнер у овом пројекту постала је компанија „Гаспром енергохолдинг“, која управља комплексом електрогенераторских капацитета групе „Гаспром“.

Професионална експертиза и млади таленти

Данас је НИС центар региона по развоју иновација у нафтно-енергетском комплексу. У нашем тиму раде стручњаци из више од 20 земаља света, од којих свако улаже у заједнички резултат јединствену стручност и искуство. Ми системски радимо на припреми младих кадрова и развоју талана-

та. У 2013. години у НИС је почело да ради преко 200 младих стручњака. Настављамо интензивну сарадњу с универзитетима Србије како у области припреме нове генерације младих нафташа, тако и на изради специјализованих програма повећања квалификације наших запослених. У 2013. години уложили смо 290 милиона динара у обуку и развој нашег кадровског потенцијала.

Ефикасност у фокусу

Годину 2013. памтићемо као годину тешког рада и достојног резултата, који би био немогућ без сарадње акционара наше компаније, ОАД „Гаспром њефт“ и владе Републике Србије, који заједнички доносе одлуке о стратешким правцима развоја НИС-а и подржавају стремљења компаније ка технолошком обнављању.

У 2014. годину НИС је ушао као избалансирана компанија, стабилна према колебањима макроекономске средине, која стално ради на повећању сопствене ефикасности. Узимајући у обзир многобројне стручне прогнозе, очекујемо да ће ова година за нас бити сложена. Ипак, ми намеравамо да очувамо обиме инвестиционог програма на нивоу планираних усвојеним средњорочним програмом развоја, радећи на повећању сопствене ефикасности, смањењу расхода уз строгу контролу трошкова. Данас је Компанија има солидну резерву стабилности, и ми ћемо се потрудити да очувамо позитивне тенденције у развоју бизниса и поред негативних макроекономских фактора који и даље владају.

Кирил Кравченко
Генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

ИЗВЕШТАЈ О ПОСЛОВАЊУ

Потрошачи нас препознају по врхунској услузи и производима. Константно повећање унутрашње ефикасности, висока динамика развоја и примена нових технологија у свим сферама пословања чине нас модерним и савременим. Препознати смо као успешна међународна компанија, јер поштујемо највише стандарде и пословну етику. Брига о природи и заједници у којој послујемо показују висок ниво наше друштвене одговорности. Квалитет у свим сферама. То је правац којим идемо.

Успешност пословања
огледа се у квалитету

**ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА
О УСКЛАЂЕНОСТИ
ИЗВЕШТАЈА О ПОСЛОВАЊУ
С ФИНАНСИЈСКИМ
ИЗВЕШТАЈИМА ЗА 2013.
ГОДИНУ**

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА О ГОДИШЊЕМ ИЗВЕШТАЈУ ДРУШТВА

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад

Извршили смо ревизију појединачних финансијских извештаја друштва Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад (у даљем тексту "Друштво") за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 179 -240, и издали смо Мишљење ревизора на дан 13. фебруар 2014. године које је приказано на страни 178. Извршили смо и ревизију консолидованих финансијских извештаја Друштва и његових зависних друштава за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године, приказаних у Годишњем извештају на странама 243 - 307, и издали смо Мишљење ревизора на дан 18. фебруар 2014. године које је приказано на страни 242 (заједно у даљем тексту "Финансијски извештаји").

Извештај о Годишњем извештају Друштва

Проверили смо, и уверили смо се да су остале информације садржане у Годишњем извештају Друштва за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године усклађене са информацијама садржаним у горе наведеним финансијским извештајима. Одбор директора је одговоран за тачност података садржаних у Годишњем извештају Друштва. Наша одговорност је да на основу извршених провера изразимо мишљење о усклађености информација приказаних у Годишњем извештају Друштва са информацијама приказаним у финансијским извештајима.

Одговорност Ревизора

Поступке провере спровели смо у складу са Међународним стандардима ревизије. Поменути стандарди захтевају да планирамо и спроведемо поступке провере како бисмо стекли разумно уверавање о томе да ли су остале информације садржане у Годишњем извештају, у коме се наводе чињенице које су такође приказане у финансијским извештајима, у свим материјално значајним аспектима усклађене са информацијама садржаним у финансијским извештајима. Верујемо да спроведени поступци провере представљају разуман основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, остале информације садржане у Годишњем извештају Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године усклађене су у свим материјално значајним аспектима са информацијама садржаним у финансијским извештајима.

Мирслав Нешовић
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Београд

Београд, 8. априла 2014. године

ВАЖНИ ДОГАЂАЈИ

2013. ГОДИНА

Јануар

- Свечано отворена НИС Петрол бензинска станица у Бања Луци
- Генерални директор НИС-а Кирил Кравченко изабран за најмоћнијег странца у Србији према анкети дневног листа „Блиц“

Фебруар

- Објављени финансијски резултати према којима је 2012. година најуспешнија од када НИС постоји
- Потписан Протокол о сарадњи са републичким Фондом за младе таленте у циљу подршке талентованих ученика и студената
  - Почео програм „НИС шанса 2013“
- Одржан 41. ФЕСТ уз подршку НИС-а као генералног спонзора
- Настављена сарадња са Душаном Борковићем, најуспешнијим српским аутомобилистом у оквиру NIS Petrol Racing Team-а

Март

- НИС преузео 28 бензинских станица ОМВ-а у БиХ
- НИС добитник награде „Најбоље из Србије“ за 2012. годину у категорији корпоративни бренд
- Наставак стратешке сарадње са Универзитетом у Београду и Новом Саду
- НИС и „Ауто Чачак“, званични дистрибутер возила Шкода потписали Меморандум о сарадњи
- НИС победио на јавном позиву за снабдевање пољопривредника горивом
- Посета председника УО Гаспрома Алексеја Милера рафинеријском погону у Панчеву

Април

- НИС расписао јавни конкурс за подршку пројектима у локалним заједницама
- НИС представио стратешки план истраживања до 2020. године на скупу геолога ОАД „Гаспром њефт“, ћерки фирми и партнерских компанија
- НИС најбољи корпоративни бренд Србије у области енергетике по оцени Corporate Superbrands Serbia
- НИС генерални спонзор фестивала „Балкан Трафик“ у Бриселу

Мај

- НИС и АП Војводина потписали Споразум о реализацији пројекта „НИС шанса“
- НИС и канадска нафтна компанија „Фалкон“ (Falcon Oil&Gas) почели бушење прве истражне бушотине у југоисточној Мађарској
- Применом нове технологије бушења откривена мала гасна лежишта у Војводини
- Почео програм награђивања купаца „Супер картица“ на НИС Петрол бензинским станицама и у ИДЕА продавницама
- „Јадран-Нафтагас“ почео бушење прве истражне бушотине „Об-2“ на подручју Републике Српске

Јун

- НИС најуспешнија домаћа компанија према оцени Агенције за привредне регистре
- НИС и Факултет безбедности у Београду потписали Меморандум о сарадњи
- Скупштина акционара донела одлуку о расподели добити компаније за 2012. годину и исплати дивиденди
- НИС и „Фалкон“ почели бушење истражне бушотине у Мађарској
- НИС у акцији Б92 „Битка за породицишта“ уручио опрему за болнице у Кикинди, Суботици и Врању
- Свечано отворена GAZPROM бензинска станица у Румунији

Јул

- Отворена прва GAZPROM бензинска станица у Бугарској
- Пуштен у рад први когенерациони модул на сабирно-отпремној станици „Сираково“ у оквиру пројекта ефикасног коришћења гасних ресурса
- НИС добио сертификат за рад нафтних сервиса у ЕУ
- Потписан уговор са мађарском компанијом Acoustic Geophysical Services за обављање 3Д и 2Д сеизмичких истраживања у Румунији
- Изабрани најбољи пројекти према јавном конкурсима „Заједници заједно“
- Представљен Извештај о одрживом развоју за 2012.
- Почео програм летње студентске праксе

Септембар

- У Планишту почела изградња првог ветропарка у Србији
- НИС и „Гаспром енергохолдинг“ д.о.о. потписали Меморандум о изградњи парно-гасне термоелектране у Панчеву
- НИС на првом месту по укупним приходима и профиту за 2012. годину према публикацији „Топ 500“
- НИС и Кошаркашки клуб „Партизан“ потписали уговор о стратешком партнерству
- Обележен Дан Компаније

Август

- НИС акционарима исплатио 12,4 милијарди динара на име дивиденди
- Завршена додатна модернизација Рафинерије нафте Панчево која је обухватила модернизацију пристаништа, ауто-пунилишта и FCC комплекса

Октобар

- Уз подршку НИС-а одржана 6. енергетска арена на тему енергетске политике Европске уније
- Пуштена у рад когенерациона електрана „Кинкинда горње“
  - НИС на Међународном сајму енергетике представио концепт увођења нових технологија и иновација
- Малопродајна мрежа GAZPROM за БиХ у акцији „Битка за бебе“ донирала медицинску опрему болници у Бихаћу
  - Поводом Дана инвеститора НИС-а, инвестиционој јавности представљени консолидовани финансијски резултати за девет месеци пословања
  - НИС почео производњу Евро БМБ 98, нову врсту моторног горива евро квалитета са већом октанском вредношћу
  - Посета Гинтера Етингера, комесара ЕУ за енергетику Рафинерији нафте Панчево
  - ОАД „Гаспром њефт“ генерални спонзор фестивала класичне музике на Међавнику „Болшој фестивал“

Новембар

- НИС прва енергетска компанија на Балкану добитник престижне награде „Ист капитал“ у категорији „Откриће године“
- Почео извоз евродизела намешаног са биодизелом произведеног у Рафинерији нафте Панчево
- Потписан протокол о сарадњи са Сбербанком и Теленором, новим партнерима у програму лојалности „Супер картица“
- Влада Румуније одобрила споразум за обављање геолошко истражних радова за концесионе блокове BaileFelix, Periam и Biled у Румунији
- НИС добитник награде за пословну извршност „Оскар квалитета“
- НИС добитник награде Београдске берзе за најбоље односе са инвеститорима

Децембар

- Избушена прва хоризонтална бушотина са праћењем у реалном времену на налазишту нафте „Кикинда варош“ као примена нових технологија
- Министар енергетике Руске Федерације посетио Рафинерију НИС у Панчеву
- Пуштене у рад когенерационе електране на СС1 „Велебит“ („Велебит 1» и „Велебит 2»)
- НИС добитник признања потрошача „Мој избор“ – бензинске станице „НИС Петрол“ изабране за најомиљеније
- НИС добитник награде Српске асоцијације менаџера за најбољи регионални пројекат
- НИС и Министарство просвете, науке и технолошког развоја потписали Меморандум о сарадњи

2014. ГОДИНА

Јануар

- Кирил Кравченко, генерални директор НИС-а, најмоћнији странац у Србији према традиционалној анкети дневног листа „Блиц“
- Потписани уговори са 78 младих у оквиру програма „НИС шанса“*
- Ланац бензинских станица НИС-а освојио прво место по гласовима српских потрошача у истраживању за Best Buy Award
- НИС добитник Виртус награде за корпоративну филантропију
- Потписани уговори о стипендирању ученика средњих школа и Рударско-геолошког факултета
- Успешно почео да функционише први cash pooling систем у Србији који обухвата НИС а.д. Нови Сад и зависна друштва у Републици Србији* и захваљујући којем се постижу значајни ефекти у управљању новчаним средствима групе

* овај број није укључен у број примљених кадрова у оквиру програма „НИС шанса“ у 2013. години

** „НТЦ НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – Нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас – технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин и „Нафтагас – транспорт“ д.о.о. Нови Сад

Фебруар

- НИС започео увођење нове методе у бушењу применом принципа „сувих локација“.
- У оквиру хуманитарне акције „Љубав лечи“, запослени НИС-а уручили донацију Институту за здравствену заштиту деце и омладине Војводине

ВИЗИЈА

НИС ће бити признати лидер међу енергетским компанијама балканског региона, показујући висок ниво друштвене и еколошке одговорности и пружајући савремене услуге клијентима

Професионалност

Стицање савременог знања у циљу сталног унапређења стручности, и способност да се она примени у конкретном процесу рада

Позитивност и сарадња

Спремност да се учествује у мултифункционалним групама и пројектима, предусретљивост према захтевима колега из других делова компаније, спремност да се размене информације, способност за рад у тиму.

Иницијатива и одговорност

Проналажење и предлагање нових решења, како у домену радних обавеза, тако и шире, у сфери интереса компаније

Заједнички резултат

Заједнички подухват у циљу остваривања видљивог и упечатљивог резултата, тежња ка постизању успеха уз неизоставну помоћ једних другима.

МИСИЈА

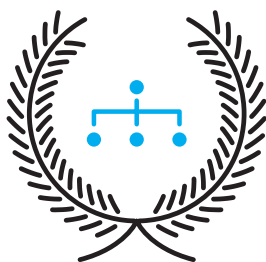
Одговорно користећи природне ресурсе и савремене технологије, пружамо људима балканског региона енергију за покрет ка бољем

СТРАТЕГИЈА

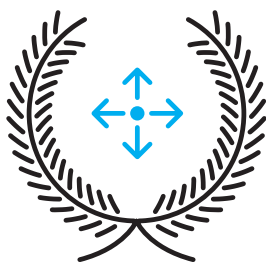
Стратешки циљ НИС-а је да до 2020. године постане најефикаснија, брзорастућа енергетска компанија у балканском региону. Циљ компаније је да остане лидер на домаћем тржишту и да буде једна од три највеће енергетске компаније у региону југоисточне Европе.

Три стратешка правца развоја:

2011.

Вертикално интегрисана
Компанија на Балкану

2013.

Играч који се шири на
балканском тржишту

2020.

Лидер по ефикасности
на Балкану

Стратешки планови до 2020. године:

- Већи обим производње нафте и гаса
- Експанзија раста ресурсне базе
- Повећање обима прераде и производње горива по евро стандардима
- Реализација пројеката коришћења обновљивих и алтернативних извора енергије
- Ширење продајне мреже у региону
- Развој бункерисања, нафтних складишта и аеросервиса
- Развој прераде гаса и снабдевање гасом
- Раст удела на енергетском тржишту Србије и ЕУ
- Интензиван развој пројеката у иностранству
- Повећање унутрашње ефикасности
- Фокус на иновацијама и комплексним пројектима развоја у енергетици

- Коефицијент искоришћености ресурса у складу са најбољом светском праксом
- Кључни играч у Панонском басену
- Широки портфолио актива ван граница Србије
- Најјача научно-технолошка база у разради конвенционалних и неконвенционалних ресурса
- Продаја гаса крајњем кориснику

- Једна од пет најефикаснијих рафинерија југоисточне Европе
- Мање од 2% тешких остатака
- Производња базних и индустријских уља
- Контрола инфраструктуре испоруке сировина

- Лидер у Србији и околним земљама по квалитету горива и услуга
- Мрежа бензинских станица масовног НИС Петрол и премијум бренда GAZPROM у Србији и Европи. Лидер на домаћем тржишту по обиму продаје
- Једна од три највеће вертикално интегрисане компаније у региону по обиму малопродаје
- Један од лидера региона по производњи уља и керозина, бункерисању
- Пионир у коришћењу нових технологија у производњи деривата

- Услуге и производи европског стандарда
- Лидер у региону у области међународних стандарда HSE
- Увођење најбоље европске праксе управљања јавним компанијама
- Култура високих достигнућа и најбољи послодавац у региону
- Међународни стандарди корпоративног и социјалног извештавања

Активности на остваривању стратегије спроведене у 2013. години

Током 2013. године НИС је активно радио на реализацији дефинисаних стратешких циљева.

На пољу истраживања и производње нафте и гаса произведено је 1,6 милиона условних тона нафте, што је за 2 одсто више него претходне године.

Успешно је започета примена технологије бушења малог пречника (slim hole), као и бушење хоризонталне бушотине с праћењем у реалном времену. У овој години избушено је девет истражних бушотина, рађено је више пројеката 2Д и 3Д сеизмичких истраживања и започето је бушење прве бушотине за истраживање неконвенционалних ресурса у Србији.

У Мађарској, Румунији и Босни и Херцеговини завршено је сеизмичко испитивање, а завршава се и истражно бушење. Крајем године преостала три периметра (EX-3 Baile Felix, EX-7 Periam и EX- 8 Biled') ратификована су од стране Владе Румуније.

Пуштање у рад модернизоване Рафинерије нафте Панчево почетком новембра 2012. године допринело је значајном повећању обима прераде сирове нафте и полупроизвода. Током 2013. године прерађено је више од три милиона тона нафте и полупроизвода, што је за 36 одсто више од обима прераде и дораде у 2012. години.

У 2013. години почела је производња Евро БМБ 98, нове врсте моторног горива евро квалитета са већом октанском вредношћу, а такође почела је и производња и отпрема првих количина евродизела намешаног са биодизелом у Рафинерији нафте Панчево.

Прерада нафте и дорада полупроизвода током 2013. године усклађена је са оперативним плановима, који су формиран према захтевима тржишта. Рафинерија нафте у Панчеву спремна је за повећање обима прераде у случају повећања потражње и ширења тржишта. Током прошле године је донета одлука да се реализује пројекат базних уља у новосадској рафинерији, што је, након модернизације рафинеријског погона у Панчеву, следећа фаза у осавремењавању НИС-ових прерађивачких капацитета.

У 2013. години НИС је забележио успешне резултате и у области промета. Укупан промет нафтних деривата повећан је за 29 одсто у односу на претходну годину и износи нешто више од три милиона тона. Расту промета свакако је допринело и ширење мреже бензинских станица у Босни и Херцеговини, Румунији и Бугарској. На крају 2013. године НИС у овим земљама има 80 активних бензинских станица. Активан ребрендинг бензинских станица у земљи допринео је и повећању малопродаје у Србији, а повећани су и велепродаја и извоз. Палета извозних производа обogaћена је и евродизелом намешаним са биодизелом произведеним у РНП.

ПЕТ ГОДИНА КВАЛИТЕТА

Већ пет година НИС је члан "Гаспром њефт" групе.
За то време суштински је промењен квалитет пословања.
Данас је НИС поуздан извор прихода за своје акционаре,
привлачи инвестициону заједницу, обезбеђује потрошачима
Балкана квалитетне нафтне деривате и услуге европских стандарда
на две мреже БС. Компанија реализује велики инвестициони
програм, преузимајући улогу лидера по темпу увођења
иновација бизниса у региону.

- Компанија „Гаспром њефт“ постаје већински власник.
- У септембру почиње модернизација производног комплекса.

- Грађани Републике Србије, запослени и бивши запослени НИС а.д. Нови Сад постају акционари НИС а.д. Нови Сад
- Почела изградња комплекса хидрокрекинга и хидрообrade у Рафинерији Панчево, што означава почетак модернизације комплекса за прераду нафте НИС.
- НИС а.д. Нови Сад постаје отворено акционарско друштво и улази у берзански листинг Београдске берзе.

- Усвојена дугорочна стратегија развоја до 2020. године
  - Почело ширење компаније НИС у региону: сарадња с East West Petroleum, Corp, TXM Oil&Gas Exploration Kft – кћерка-фирма канадске компаније Falcon Oil&Gas Ltd. RAG Hungary Kft, Будимпешта (RAG)
  - Оснивање зависних друштава у Републици Српској, Румунији, Мађарској и Бугарској.
-

- Година нових технологија у свим сферама пословања
  - Завршена прва фаза модернизације Рафинерије у Панчеву, и почела производња горива Евро 5 квалитета
  - Година регионалне експанзије НИС
-

- Исплата дивиденди за 2012. годину износи укупно 12,4 млрд РСД, што је највећа сума дивиденди у историји Београдске берзе
- Почетак трансформације компаније НИС у енергетску компанију
- Производња Евро БМБ 98 у Рафинерији Панчево – новог деривата прераде по стандарду Евро 5

ПРОФИЛ ГРУПЕ

НИС Група је један од највећих вертикално интегрисаних енергетских система у југоисточној Европи. Бази се истраживањем, производњом, прерадом и прометом нафте и природног гаса, деривата нафте и деривата природног гаса. Седиште Групе и њени основни производни капацитети налазе се у Републици Србији, која захваљујући свом географском положају представља центар трговине и инвестиција на Балкану.

У складу са Стратегијом дугорочног развоја која предвиђа ширење делатности ван Србије, матично друштво Групе НИС а.д. Нови Сад у 2011. започиње активности на том пољу. Формирана су зависна друштва у Босни и Херцеговини, Бугарској, Мађарској и Румунији, а као подршка европским интеграцијама Србије отворено је и представништво у Бриселу. Представништва НИС-а раде и у Русији, Анголи, Бугарској, Мађарској, Босни и Херцеговини и Хрватској.

НИС Група

Представништва и огранци

- Огранак Туркменистан
- Представништво Руска Федерација
- Представништво Ангола
- Представништво Бугарска
- Представништво Хрватска
- Представништво Краљевина Белгија
- Представништво Босна и Херцеговина
- Представништво Мађарска

Зависна друштва

- О Зоне а.д. Београд
  - НИС Енерговинд д.о.о. Београд
- Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад
- Нафтагас – технички сервиси д.о.о. Зрењанин
- Нафтагас – транспорт д.о.о. Нови Сад
- НТЦ НИС Нафтагас д.о.о. Нови Сад
- НИС Оверсиз о.о.о. Санкт Петербург
- НИС Петрол е.о.о.д. Софија
- НИС Петрол с.р.л. Букурешт
- НИС Петрол д.о.о. Бања Лука
  - Г – Петрол д.о.о. Сарајево
- Панон нафтагас к.ф.т. Будимпешта
- Јадран-нафтагас д.о.о. Бања Лука
- НИС-Светлост д.о.о. Бујановац
- ЈУБОС д.о.о. Бор
- СП "Ранис" о.о.о. Черноглавка*

* Друштво обрисано из Јединственог државног регистра правних лица Руске Федерације дана 14.01.2014. године

Основни подаци о НИС а.д. Нови Сад

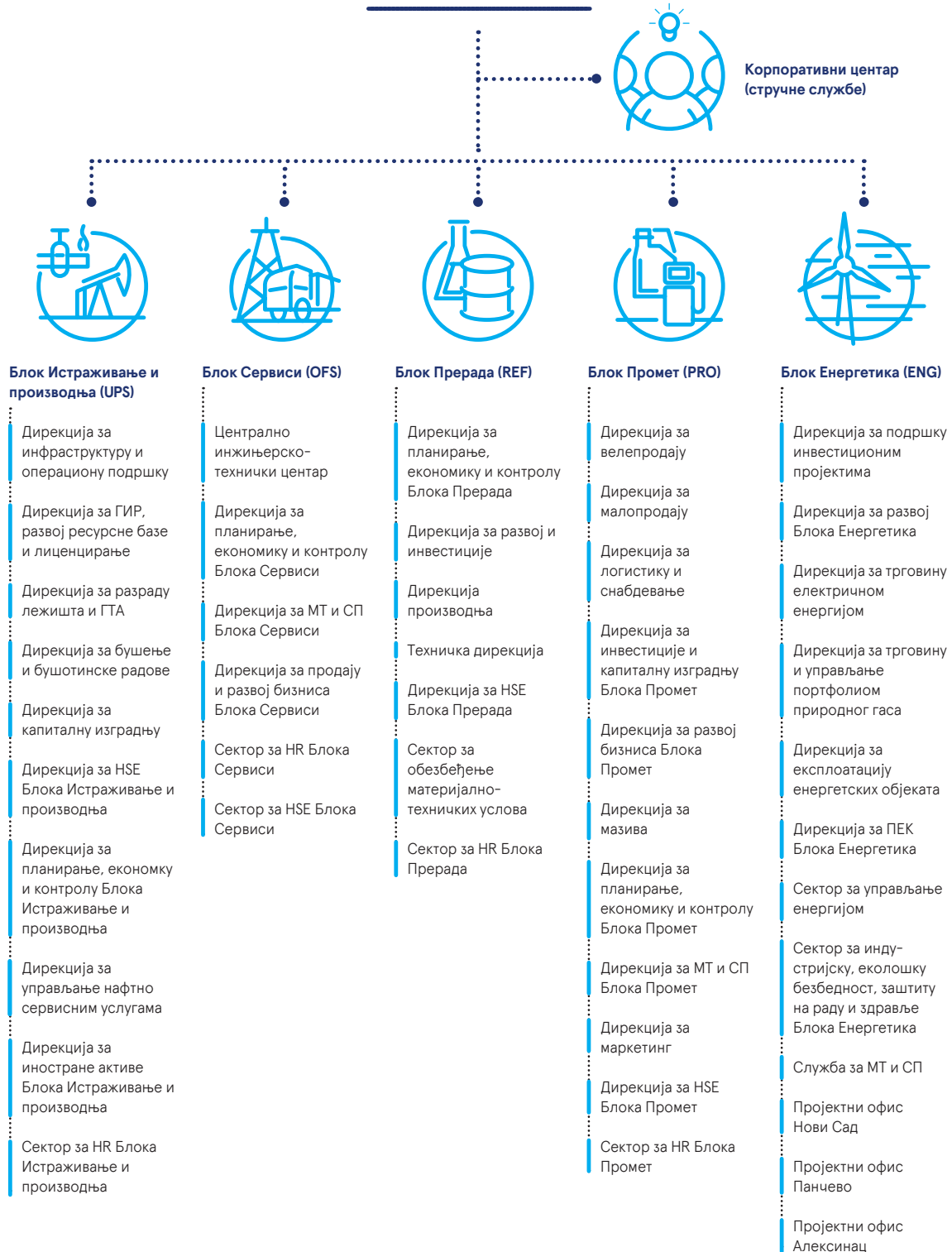

Пословно име:	НИС а.д. Нови Сад
МБ:	20084693
Адреса:	Нови Сад, Народног фронта 12
ПИБ:	104052135
Web site:	www.nis.eu
имејл адреса:	office@nis.eu
Делатност:	0610 – експлоатација сирове нафте
Број и датум регистрације у АПР:	БД 92142, 29.09.2005
Укупан капитал на дан 31.12.2013.	176.882.693.000 РСД
Основни капитал на дан 31.12.2013.	81.530.200.000 РСД
Број запослених на дан 31.12.2013.	4.266*
Ревизорска кућа која је ревидирала последњи финансијски извештај (од 31.12.2013.):	PricewaterhouseCoopers д.о.о. Омладинских бригада бр. 88а, Нови Београд
Организовано тржиште на којем се тргује акцијама издаваоца	Београдска берза а.д. Београд Омладинских бригада бр. 1 11070 Нови Београд

---

*Без запослених преко услужних предузећа и без запослених у зависним друштвима и представништвима

Делатност НИС Групе

Пословне активности НИС Групе у 2013. години организоване су у оквиру матичног друштва НИС а.д. Нови Сад кроз:

Пет блокова

- Блок „Истраживање и производња“
- Блок „Сервиси“
- Блок „Прерада“
- Блок „Промет“
- Блок „Енергетика“

делимично децентрализованих функција

- Функција за стратегију и инвестиције
- Функција за финансије, економику, планирање и рачуноводство
- Функција за материјално-техничку и сервисну подршку и капиталну изградњу
- Функција за организациона питања
- Функција за HSE

и централизованих функција

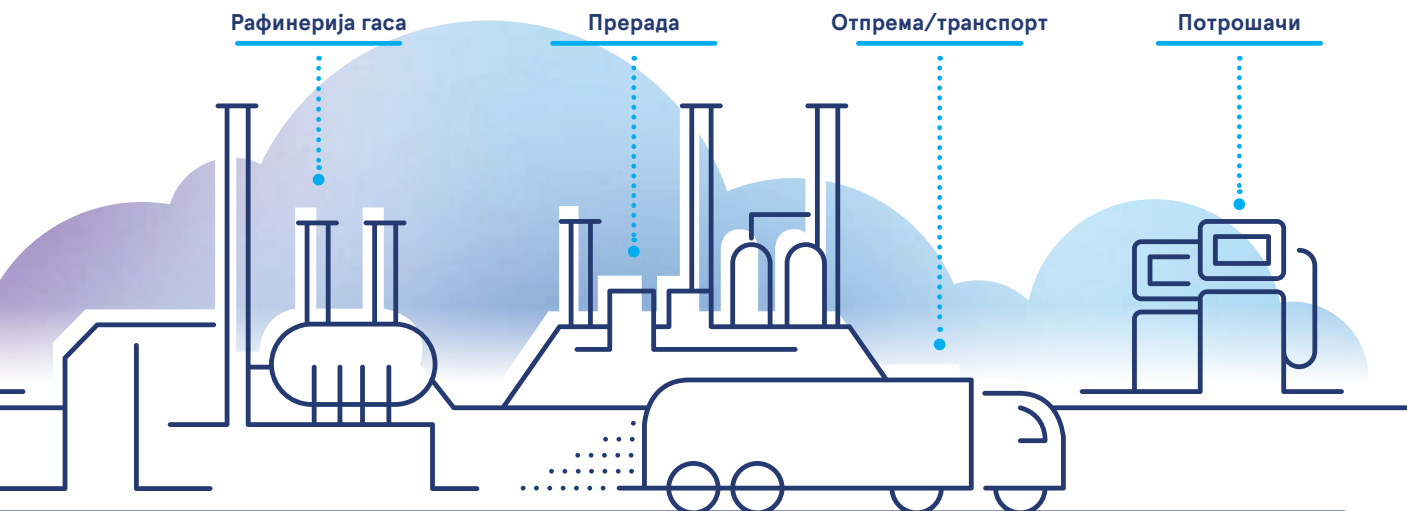
- Функција за правна и корпоративна питања
- Функција за корпоративну заштиту
- Функција за спољне везе и односе са државним органима
- Функција за интерну ревизију
- Функција за односе са јавношћу и комуникације

Блок „Истраживање и производња“ обухвата област истраживања и производње нафте и гаса и то: истраживање, производњу, инфраструктуру и операциону подршку производњи, управљање резервама нафте и гаса, управљање разрадом лежишта нафте и гаса, крупне пројекте у области истраживања и производње. Први кораци у ширењу делатности у региону су предузети 2011. године, реализацијом пројеката истраживања и производње угљоводоника у Републици Српској („Јадран – Нафтагас“ д.о.о. Бања Лука), Мађарској („Pannon Naftagas“ Kft, Будимпешта) и Румунији („НИС Петрол“ с.р.л. Букурешт). У Анголи НИС послује још од 1980. године, а 1985. године почела је експлоатација нафте у овој земљи. НИС а.д. Нови Сад је у 2013. години имао закључена два уговора о подели производње сирове нафте у Републици Анголи (PSA, Production Sharing Agreement):

- PSA, Блок 3/05
- PSA, Блок 3/05А

Зависно друштво „НТЦ НИС – Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад пружа научно-техничку подршку основној делатности матичног друштва и обезбеђује развој и иновације у оквиру њеног пословања. Као регионална база, ово зависно друштво треба да задовољи потребе НИС-а, ОАД „Гаспром њефт“ и његових зависних друштава, али и да пружи екстерне услуге трећим лицима ван НИС-а и Србије.

Блок „Сервиси“ пружа главну подршку истраживању и производњи у свим процесима истраживања и производње нафте и гаса, од геофизичких

сервиса, преко бушења и ремонта бушотина, до процеса транспорта средстава и смена и одржавања средстава рада и изградње и одржавања нафтно-гасних система и објеката.

Блок „Сервиси“ је извршио експанзију пословања на инострана тржишта. Закључени су уговори за пружање услуга бушења на територији Туркменистана и Босне и Херцеговине за „Јадран - Нафтагас“, ремонта на бушотинама у Босни и Херцеговини за „Јадран - Нафтагас“, испитивања продуктовода и преглед резервоара за складиштење деривата на територији Румуније.

Блок „Прерада“ се бави производњом нафтних деривата (евро квалитета). НИС производи цео спектар нафтних деривата: моторна горива, сировине за петрохемијску индустрију, моторна уља и остале нафтне производе. Максимални капацитет рафинеријских постројења обе рафинерије (у Панчеву и Новом Саду) је преко пет¹ милиона тона сирове нафте годишње.

Блок „Промет“ обухвата спољну и унутрашњу трговину, трговину на велико, трговину на мало нафтним дериватима и пратећом робом. На дан 31.12.2013. године НИС Група поседује у Републици Србији: 335 активних малопродајних објеката (328 бензинских станица – 323 јавне (од којих 11 у GAZPROM бренду) и пет интерних бензинских станица, четири ауто-пунилишта за ТНГ, три продавнице ТНГ боца), четири складишта деривата нафте

у функцији (Нови Сад, Смедерево, Београд и Ниш), пет активних складишта за течни нафтни гас (Нови Сад, Београд, Зрењанин, Чачак и Ниш) и два активна стоваришта за деривате (Чачак и Јаково).².

У Бугарској је тренутно активно 30 бензинских станица (18 под GAZPROM брендом и 12 под „белом“ брендом). Складиште Костин Брод је у функцији од априла месеца. У Румунији је активно 14 бензинских станица које раде под GAZPROM брендом. У БиХ је активно 36 бензинских станица од којих осам под НИС-овим и 28 под GAZPROM брендом (купљена је мрежа 28 OMB бензинских станица на којима је у периоду јун-јул завршен ребрендинг из OMB у GAZPROM бренд).

Блок „Енергетика“ бави се производњом електричне и топлотне енергије из традиционалних и обновљивих извора енергије, трговином гасом, трговином електричном енергијом, развојем и имплементацијом енергетских пројеката од стратешке важности, развојем и имплементацијом пројеката побољшања енергетске ефикасности.

Блок „Енергетика“ развија и имплементира енергетске пројекте у оквиру НИС Групе, врши анализу и оцену инвестиционих и идејних пројеката из домена енергетског сектора Србије а све у циљу одређења за учешће у стратешком партнерству.

¹ Капацитет РНП је 4,8 милиона тона годишње, док је капацитет РНС 0,5 милиона тона годишње.

² НИС користи и једно складиште нафтних деривата које је у закупу (Пожега). Власник складишта је Републичка дирекција за робне резерве.

Производи и услуге

1. Горива за motore са унутрашњим сагоревањем

- Течни нафни гас – аутогас
- Безоловни моторни бензин европремијум BMB 98
- Безоловни моторни бензин европремијум BMB 95
- Безоловни моторни бензин премијум BMB 95
- Евродизел
- Евродизел B7
- Дизел гориво D2
- Дизел гориво гасно уље 0,1

2. Течни нафтни гас

- Течни нафтни гас пропан-бутан смеша PBS
- Течни нафтни гас – пропан PN
- Течни нафтни гас – бутан BN
- Изобутан

3. Авионски бензини

4. Горива за млазне motore

- Млазно гориво JET A-1
- Млазно гориво GM -1

5. Уља и мазива

- Моторна уља
- Трансмисиона уља
- Сервисне течности
- Индустијска уља и мазива

6. Уља за ложење

- Уље за ложење ниско сумпорно гориво – NSG-S
- Уље за ложење средње S
- Гасно уље екстра лако – evro EL
- Гасно уље екстра лако – EL

7. Битумени

- Битумен за путеве 50/70
- Битумен за путеве 70/100
- Битумен за путеве 160/220
- Полимер модификовани битумен (ПМБ)
- Индустијски битумен

8. Петрохемијски производи (примарни бензин, пропилен)

9. Рафинати и дестилати

10. Остали производи (петролеј, бензен, толуен, течни сумпор, специјални бензини)

Регионални развој

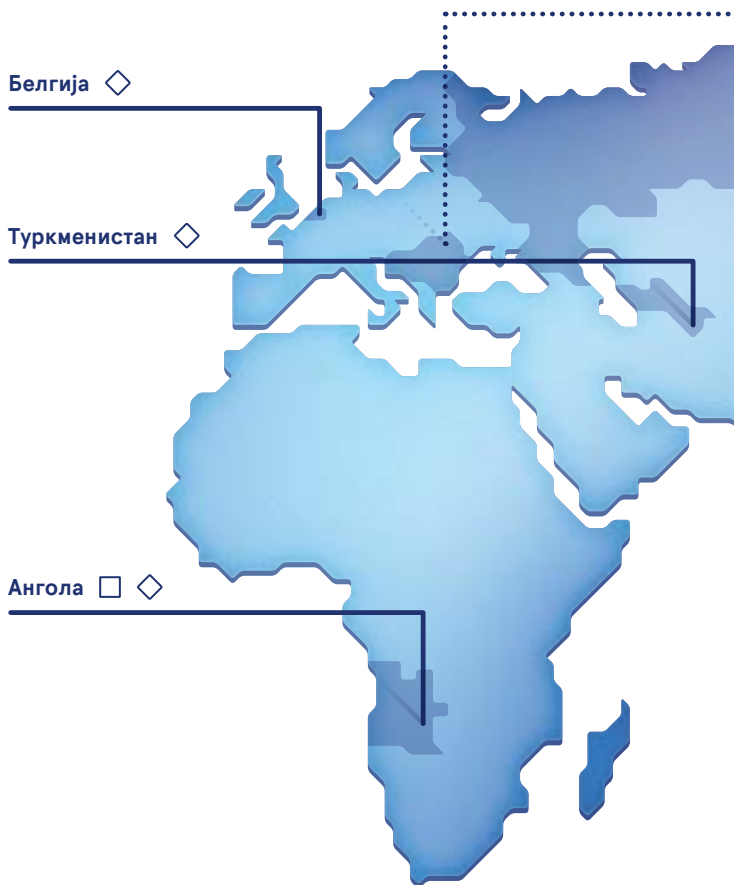
У 2011. години започета је регионална експанзија у два бизнис правца:

- истраживање нафте и гаса у Босни и Херцеговини, Мађарској и Румунији
- развој малопродајне мреже у Босни и Херцеговини, Румунији и Бугарској

Значајан помак у остваривању овог стратешког циља остварен је током 2012. и 2013. године.

Проширена је мрежа бензинских станица, тако да поред Србије, данас обухвата још три земље региона – Босну и Херцеговину, Румунију и Бугарску. Крајем 2013. године малопродајна мрежа броји око 400 активних бензинских станица у Србији и региону.

У области истраживања нафте и гаса започела су сеизмичка истраживања у три земље региона, Босни и Херцеговини, Мађарској и Румунији.

партнери НИС-а у области истраживања нафте и гаса:

Мађарска □ ◇

- Falcon, канадска компанија специјализована за истраживање и производњу
- RAG, један од највећих европских оператера у складиштењу гаса, специјализован за истраживање и производњу у Аустрији, Немачкој, Мађарској и Пољској

Румунија □ ○

- East West Petroleum, канадска компанија фокусирана на конвенционалне нафтне изворе
- Moesia Oil and Gas, ирска компанија за истраживање и производњу са фокусом на југоисточну Европу
- Zeta Petroleum, британска компанија за истраживање нафте и гаса са фокусом на Румунију и источну Европу

Босна и Херцеговина □ ○

- НИС има заједничко предузеће за истраживање и производњу „Јадран-Нафтагас“ са компанијом ОАО НефтегазИнКор

◇ Русија

ЛЕГЕНДА

□ Истраживање и развој

○ Промет

△ Прерада

◇ Представништво или огранак

Одрживи развој

Визија одрживог развоја је усмерена на одговорност према будућим генерацијама. Као модерна група чија делатност захтева посебну и константну пажњу како би се осигурало здраво, сигурно и безбедно окружење, НИС Група развија чврсте и јасне процедуре и стандарде, примену нових чистих технологија и партнерски однос са заинтересованим странама.

Одрживи развој је један од приоритетних усмерења делатности. Окосницу овог принципа представља транспарентност у пословању, поверење у партнерство, улагање у безбедност, здравље и развој запослених, одговоран однос према заштити животне среди-

не, инвестиције у друштво, његове потребе и вредности.

Своје стратешко опредељење – бизнис одговоран према друштву и заједници, представљено је у Извештају о одрживом развоју, који се припрема у складу са међународно признатим Global Reporting Initiative (GRI) смерницама. Свој први верификовани Извештај о одрживом развоју, а уједно и први извештај ове врсте у Србији, НИС је објавио 2010. године, од када почиње објављивање извештаја на годишњем нивоу. Напретком из године у годину и у погледу извештавања НИС показује настојање да својим активностима омогући одговоран приступ животnoj средини и заједници у којој послује.

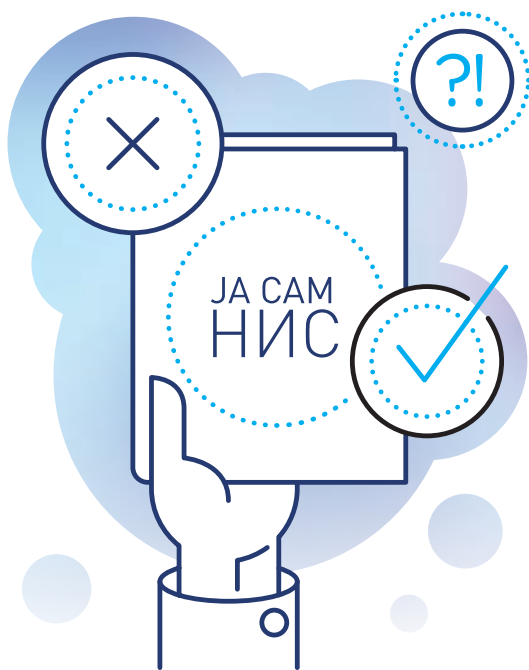

КОРПОРАТИВНО УПРАВЉАЊЕ

Изјава о примени кодекса корпоративног управљања

У складу са чланом 368. Закона о привредним друштвима (у даљем тексту „Закон“) НИС а.д. Нови Сад изјављује да примењује Кодекс корпоративног управљања НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Кодекс“) који је доступан на интернет страници Друштва¹. Ова Изјава садржи детаљан и свеобухватан преглед пракси корпоративног управљања које Друштво спроводи.

У циљу примене добрих пословних обичаја и високих стандарда у домену корпоративног управљања, поред локалних законских обавеза, Друштво настоји да примени и међународно прихваћене принципе и правила, имплементирајући их у сопствени Кодекс и друга акта. На тај начин остварује се равнотежа утицаја носилаца корпоративног управљања Друштва. Такође, на овај начин обезбеђена је и конзистентност система контроле. Резултат је и јачање поверења акционара, инвеститора, као и других заинтересованих страна и обезбеђење дугорочног и одрживог развоја Друштва.

Кодекс представља допуну правила садржаних у Закону и Статуту НИС а.д. Нови Сад (у даљем тексту „Статут“), у складу с којима треба да се понашају носиоци корпоративног управљања Друштвом. Одбор директора Друштва стара се о примени Кодексом успостављених принципа, прати његово спровођење и усклађеност организације и деловања Друштва с Кодексом и Законом.

Систем управљања Друштвом

Друштво је успоставило једнодомни систем управљања у коме централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора који је одговоран за реализацију постављених циљева и остваривање резултата, док акционари своја права и контролу врше првенствено преко Скупштине акционара. Чланове Одбора директора бира Скупштина акционара. Одредбама Статута извршено је потпуно и јасно разграничење делокруга послова Одбора директора у односу на делокруг послова Скупштине акционара, генералног директора Друштва и тела која образују органи управљања Друштвом.

¹ <http://ir.nis.rs/korporativno-upravae/kodeks-korporativnog-upravaa/>

Скупштина акционара и права акционара

Скупштину акционара као највиши орган Друштва чине сви акционари. Све акције НИС а.д. Нови Сад су обичне акције које власницима дају иста права, при чему свака акција даје право на један глас. Кроз учешће у раду Скупштине акционара, акционари доносе најважније одлуке, врше проверу активности и остварења резултата у протеклој години и креирају структуру осталих органа и тела који врше функције управљања, надзора и вођења послова Друштва.

Скупштина акционара одлучује о свим питањима која су Законом и Статутом¹ стављена у њен надлежност међу којима су: усвајање годишњег извештаја Друштва који укључује и финансијске извештаје, именованје и разрешење чланова Одбора директора, доношење одлуке о расподели добити, одлуке о избору спољног ревизора, усвајање измена Статута, повећање и смањење основног капитала Друштва, стицање и располагање

имовином велике вредности, статусне промене и промене правне форме, накнаде члановима Одбора директора тј. правила за њихово одређивање.

Седнице Скупштине акционара могу бити редовне и ванредне. Редовну седницу Скупштине акционара сазива Одбор директора и она се одржава најкасније шест месеци након завршетка пословне године. Ванредне седнице сазива Одбор директора на основу своје одлуке или по захтеву акционара који поседују најмање пет одсто акција Друштва.

Правила која се односе на начин сазивања седница, начин рада и одлучивања Скупштине акционара, а посебно питања везана за начин остваривања права акционара у вези са Скупштином акционара су унапред прописана и обједињена у Пословнику Скупштине акционара Друштва (у даљем тексту „Пословник Скупштине акционара“)² који је јавно објављен и доступан свим акционарима.

Позив за седницу Скупштине акционара упућује се објавом на интернет страници Друштва (www.nis.eu), интернет страници регистра привредних субјеката (www.apr.gov.rs) и интернет страници регулисаног тржишта (www.belex.rs) најкасније 30 дана пре дана одржавања редовне, односно 21 дан

¹ доступан на страници <http://ir.nis.rs/korporativno-upravae/opshta-akta-drushtva/>

² доступан на страници <http://ir.nis.rs/korporativno-upravae/skupshtina-akcionara/#c130>

пре одржавања ванредне седнице. Истовремено са објавом позива за седницу Скупштине акционара на интернет страници Друштва објављују се и материјали за седницу Скупштине акционара који су такође доступни на увид у седишту Друштва сваком акционару који то захтева или његовом пуномоћнику до дана одржавања седнице.

Позив за седницу Скупштине поред информација о месту и времену одржавања седнице и дневном реду, садржи и обавештење о начину на који су акционарима доступни материјали за седницу, објашњења о правима акционара, начину и роковима за њихово вршење и о дану акционара. Такође, уз позив се објављују и формулари за давање пуномоћја и формулари за гласање писаним путем, који су доступни и у седишту Друштва.

Све усвојене одлуке Скупштине акционара се објављују на интернет страници Друштва заједно са извештајем Комисије за гласање о резултатима гласања, записником са седнице Скупштине акционара, као и списком учесника и позваних лица и списком присутних и заступаних акционара Друштва.

Позив и материјали за седницу Скупштине акционара, као и усвојене одлуке и остали документи објављени након одржавања седнице Скупштине акционара доступни су на српском, руском и енглеском језику.

Посебна права акционара

Уговором о куповини и продаји акција НИС а.д. Нови Сад, који је закључен 24. 12. 2008. године између ОАД „Гаспром њефт“ и Републике Србије, предвиђено је да све док су стране уговорнице акционари НИС а.д. Нови Сад, нити једна од страна неће продати, пренети или на други сличан начин располагати власништвом над пакетом акција, делимично или у целости у корист било ког трећег лица, осим ако претходно не понуди другој страни да купи пакет акција у складу са истим условима који буду понуђени од стране трећег лица.

У складу с чланом 4.4.1 истог Уговора, све док је Република Србија акционар Друштва с најмање 10 одсто учешћа у Основном капиталу, иста ће имати право на онај број чланова Одбора директора који је пропорционалан њеном учешћу у Основном капиталу.

Право на учешће у раду Скупштине акционара

Право на учешће у раду и право гласа на седници Скупштине акционара имају сви акционари који су власници акција НИС а.д. Нови Сад на дан

акционара, који је десети дан пре дана одржавања седнице Скупштине акционара, на основу евиденције Централног регистра, депоа и клиринга хартија од вредности.

Право учешћа у раду Скупштине акционара подразумева право акционара да гласају, право да учествују у расправи о питањима на дневном реду Скупштине акционара, укључујући и право на подношење предлога, постављање питања која се односе на дневни ред Скупштине акционара и добијање одговора, у складу са Законом, Статутом и Пословником Скупштине акционара, којим су прецизније утврђене процедуре за вршење ових права.

Према Статуту право да лично учествује у раду Скупштине акционара има акционар Друштва са најмање 0,1 одсто акција од укупног броја акција Друштва, односно пуномоћник који представља најмање 0,1 одсто од укупног броја акција Друштва. Акционари Друштва који појединачно поседују мање од 0,1 одсто од укупног броја акција Друштва, имају право да учествују у раду Скупштине акционара преко заједничког пуномоћника или да гласају у одсуству без обзира на број акција које поседују, при чему сви наведени облици гласања имају једнако дејство. Постојање цензуса за лично учешће условљено је чињеницом да Друштво има изузетно велик број акционара (око 2,3 милиона) и да постојање цензуса у оваквим околностима представља нужност како се не би довели у питање ефикасност и рационалност у погледу планирања и одржавања седница Скупштине акционара.

Предлагање допуне дневног реда

У складу са Статутом и Законом један или више акционара Друштва који поседују најмање 5 одсто акција са правом гласа могу Одбору директора упутити предлог који садржи додатне тачке за дневни ред седнице Скупштине акционара о којима предлажу да се расправља, као и додатне тачке о којима се предлаже да Скупштина акционара донесе одлуку. Предлог треба да буде образложен док, у случају предлагања додатних тачака за одлучивање, обавезно се доставља текст одлуке која се предлаже.

Већина за одлучивање

Одлуке Скупштине акционара усвајају се, по правилу, обичном већином гласова присутних акционара Друштва који имају право гласа по предметном питању, осим уколико Законом, Статутом или другим прописима за поједина питања није одређен већи број гласова. Изузето од овога, све

док Република Србија буде имала најмање 10 одсто учешћа у основном капиталу Друштва, неопходан је потврдан глас Републике Србије за доношење одлука Скупштине акционара о следећим питањима: усвајање финансијских извештаја и извештаја ревизора, промене Статута, повећање и смањење основног капитала, статусне промене, стицање и располагање имовином велике вредности Друштва, промене претежне делатности и седишта Друштва и престанак Друштва.

Активности Скупштине акционара у 2013. години

У 2013. години одржана је V редовна седница Скупштине акционара у Београду, у згради Пословног центра НИС, ул. Милентија Поповића бр. 1, Београд, дана 18.06.2013. године, док ванредних седница није било. Право на учешће у раду Скупштине акционара имали су акционари који су поседовали акције на дан 08.06.2013. године (дан акционара).

На овој седници Скупштина акционара је усвојила финансијске и консолидоване финансијске извештаје Друштва за 2012. годину са мишљењем ревизора и изабрала ревизора за 2013. годину (PricewaterhouseCoopers д.о.о. Београд). Поред овога, усвојен је и Годишњи извештај Друштва за 2012. годину, Извештај о анализи рада Одбора директора, Извештај о раду Одбора Скупштине акционара, као и нова Политика накнада члановима Одбора директора и члановима Комисија Одбора директора Друштва. Такође, Скупштина акционара је усвојила и Одлуку о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити Друштва којом је утврђено да се за исплату дивиденди издвоји 25 одсто добити остварене у 2012. години тј. да акционарима Друштва буде исплаћено укупно 12,36 милијарди динара или бруто износ по акцији од 75,83 динара. Више информација о исплаћеној дивиденди за 2012. годину налази се у делу Годишњег извештаја: Извештај о пословању > Хартије од вредности > Дивиденда.

Скупштина акционара је, такође, разрешила и именовала чланове Одбора директора и председника и чланове Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара.

Радам Скупштине акционара председава председник Скупштине акционара који се бира на почетку седнице. За председника на V Редовној седници Скупштине акционара изабрана је проф. др Зорана Михајловић, министар енергетике, развоја и заштите животне средине у Влади Републике Србије.

Однос према акционарима и информисање акционара

Друштво има развијену двосмерну комуникацију са акционарима и инвеститорима, који све потребне информације о пословању Друштва и својим правима могу добити преко Канцеларија за послове са мањинским акционарима у Новом Саду и Београду, посебног Кол центра, имејл сервиса путем којих сваки акционар може постављати питања и добијати одговоре електронским путем, као и преко Односа са инвеститорима. Такође, Друштво одржава посебне презентације за акционаре и инвеститоре у вези с најбитнијим догађајима и учествује на састанцима с представницима инвестиционе заједнице. Више информација о односу Друштва са инвеститорима доступно је у делу Годишњег извештаја: Извештај о пословању > Хартије од вредности > Однос са инвеститорима.

НИС а.д. Нови Сад настоји да примењује највише стандарде у погледу информисања, поштујући принципе равноправног третмана свих корисника информација и обезбеђивања да објављене информације буду на једнак и лак начин доступне свим заинтересованим лицима, у најкраћем могућем периоду и у том циљу у великој мери користи своју интернет страницу. Интернет страница садржи најважније вести, одлуке органа, одговоре на најчешћа питања акционара у претходном периоду, као и све потребне информације о акцијама, правима акционара и дивиденди. Процес обавезног извештавања регулисан је посебним актима Друштва који регулишу начин и поступак објаве информација и њихову доставу надлежним институцијама.

Путем средстава јавног информисања и интернет странице НИС а.д. Нови Сад, Београдске берзе и путем регистра јавних друштава Комисије за хартије од вредности Републике Србије, акционари и јавност се правовремено извештавају о финансијским резултатима Друштва и свим битним догађајима у вези с Друштвом.

У Друштву постоји механизам за спречавање и решавање потенцијалних конфликта између мањинских акционара и Друштва. Друштво има петочлану Комисију за решавање по жалбама мањинских акционара која ради на основу Пословника о раду ове Комисије. Овим пословником уређене су процедуре обраћања мањинских акционара Комисији, рад на њеним седницама, обавезе и одговорности њених чланова и друга релевантна питања, а Пословник је доступан на интернет страници Друштва.¹

¹ доступан на страници <http://ir.nis.rs/pitaa-i-odgovori/#c887>

Одбор директора

Централну улогу у управљању Друштвом има Одбор директора који је колективно одговоран за дугорочни успех Друштва, а у чијој надлежности је постављање основних пословних циљева и правца даљег развоја Друштва, као и утврђивање и контрола успешности примене пословне стратегије Друштва.

Одбор директора настоји да Друштво послује остварујући добит, поштујући при том интересе акционара Друштва, инвеститора, запослених, поверилаца, потрошача, других заинтересованих страна, као и јавне интересе.

Поред тога, Одбор директора надлежан је и за доношење одлука које се односе на:

- сазивање Скупштине акционара, утврђивање дневног реда и предлога одлука Скупштине акционара Друштва,
- одређивање унутрашње организације Друштва,
- утврђивање или одобравање пословног (бизнис) плана Друштва,
- контролу тачности финансијских извештаја Друштва,
- усвајања периодичних финансијских извештаја и периодичних извештаја о пословању чија усвајања нису у надлежности Скупштине акционара Друштва,
- вршење унутрашњег надзора над пословањем Друштва,
- извршење одлука Скупштине акционара,
- именовање и разрешење генералног директора Друштва,
- усвајање Кодекса корпоративног управљања Друштва.

Састав Одбора директора

Одбор директора има 11 чланова које бира Скупштина акционара. Чланови бирају председника Одбора директора, а функције председника Одбора директора и генералног директора су раздвојене. Чланови Одбора директора поседују адекватну комбинацију потребних знања и искустава релевантних за врсту и обим делатности које обавља НИС а.д. Нови Сад.

Кандидате за чланове Одбора директора може предложити Комисија за именовања или акционари Друштва који појединачно или заједно поседују најмање пет одсто акција Друштва.

Одбор директора чине извршни и неизвршни директори. У свом саставу има једног извршног и

10 неизвршних чланова, а од тога два неизвршна директора су истовремено и независни чланови Одбора директора.

Од 11 чланова Одбора директора, шесторо су руски држављани, њих троје су држављани Републике Србије, један директор је држављанин Француске, а један је држављанин Аустрије.

Чланови Одбора директора морају испуњавати услове који су прописани Законом, као и посебне услове прописане Статутом о чему дају Изјаву на почетку мандата и имају обавезу да обавештавају Друштво о свим променама у свом статусу, а нарочито онима због којих потенцијално више не испуњавају услове за избор у Одбор директора, или које би могле значити постојање сукоба интереса или кршење забране конкуренције.

Поред услова који се захтевају Законом за неизвршне и независне директоре, чланови Одбора директора такође морају поседовати одговарајућа пословна и животна искуства од значаја за управљање и руковођење Друштвом. Они морају поседовати потребно знање, способности и стручна искуства неопходна за успешно обављање послова из делокруга Одбора директора и не смеју директно или индиректно бити ангажовани у другом друштву конкурентске делатности у време њиховог именовања за члана Одбора директора, као и за време трајања мандата у Одбору директора, осим ако за то не добију одобрење Друштва.

Критеријуми независности

Независни директор је лице које није повезано са директорима у смислу Закона, као и које у претходне две године није било извршни директор или запослено у Друштву, или у другом друштву које је повезано са Друштвом у смислу овог закона. Оно није било власник више од 20 одсто основног капитала, запослено или на други начин ангажовано у другом друштву које је од Друштва остварило више од 20 одсто годишњег прихода у том периоду, није примило од Друштва, или од лица која су повезана са Друштвом у смислу овог закона, исплате односно потраживало од тих лица износе чија је укупна вредност већа од 20 одсто његових годишњих прихода у том периоду. Такође, независни директор је лице које није било власник више од 20 одсто основног капитала друштва које је повезано са Друштвом у смислу овог закона и није било ангажовано у вршењу ревизије финансијских извештаја Друштва, према критеријумима који су прописани Законом.

Најбољи односи највише оцене

3

године за редом
признање Београдске берзе за најбоље
односе са инвеститорима

Већа информативност и
потпуност извештаја, као и однос
са инвестиционом јавношћу

25%

нето добити издвојено
за исплату дивиденде

12

Милијарди динара – највећи износ који је
нека компанија, листирана на Београдској
берзи, исплатила на име дивиденде

Трајање мандата чланова Одбора директора

Мандат чланова Одбора директора престаје на првој наредној редовној седници Скупштине акционара, осим у случају кооптације, када мандат кооптираних чланова Одбора директора траје до прве наредне седнице Скупштине акционара. Сваки члан Одбора директора може бити поново именован без ограничења.

Седнице Одбора директора

Пословником о раду Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва (у даљем тексту „Пословник о раду Одбора директора и комисија Одбора директора Друштва укључујући и поступак сазивања и одржавања седница).

Седнице сазива председник Одбора директора, који предлаже и дневни ред седнице. Чланови Одбора Скупштине акционара се обавезно позивају да присуствују седници Одбора директора, док се по одлуци председника Одбора директора на седницу Одбора директора могу позвати и чланови комисија Одбора директора ако су на дневном реду седнице Одбора директора питања из надлежности одређене Комисије, као и друга стручна лица ако су потребна за расправљање по појединим питањима на дневном реду.

Одбор директора доноси одлуке простом већином гласова од укупног броја чланова Одбора директора, осим одлуке о кооптацији која се доноси простом већином присутних чланова и одлука за које је Законом и/или Статутом предвиђена друга већина.

Информисање чланова Одбора директора

Како би чланови Одбора директора били адекватно информисани пре доношења одлука и могли да прате активности Друштва, неопходно је да правовремено добију тачне и потпуне информације које могу бити од утицаја приликом доношења одлука о питањима из њихове надлежности.

Стога је питању информисања чланова Одбора директора и сазивања и одржавања седница посвећена посебна пажња у оквиру Пословника о раду Одбора директора. За потребе чланова Одбора директора, Друштво је креирало посебан интерни Портал на којем су доступни документи потребни за рад овог органа Друштва.

Неизвршни чланови Одбора директора редовно се извештавају од стране генералног директо-

ра Друштва о свим питањима која су од утицаја на пословање, финансијски положај и потенцијалне ризике у пословању Друштва и то преко одговарајућих форми управљачког извештавања (квартални и годишњи финансијски и консолидовани финансијски извештаји, квартални и годишњи извештаји Друштва, извештаји о анализи пословања и прогнози пословања за наредни период, извештаји о реализацији одлука и налога Одбора директора итд.). Генерални директор и менаџмент Друштва члановима Одбора директора на њихов захтев обезбеђују релевантне информације у одговарајућем обиму и временском оквиру.

Накнаде чланова Одбора директора и комисија

Скупштина акционара је на V редовној седници, одржаној 18.06.2013. године, усвојила измењену Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора која је припремљена на основу извештаја екстерног консултаната о анализи тржишне накнаде неизвршних чланова Одбора директора у изабраној референтној групи. Политиком је предвиђено да накнаде треба да буду атрактивне и конкурентне да привуку и задрже лица у својству члана Одбора директора и комисија Одбора директора која испуњавају стручне и друге критеријуме неопходне Друштву, а да истовремено не одступају значајно од накнада које се исплаћују члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора у другим друштвима исте или сличне делатности, величине и обима пословања.

Политиком накнада предвиђено је да се накнаде извршним директорима утврђују уговором о раду тј. уговором о ангажовању сваког од извршних директора у Друштву, при чему исти не добијају накнаде за чланство у Одбору директора и комисијама Одбора директора, осим у делу који се односи на компензацију трошкова и осигурање од одговорности у вези с чланством и радом у Одбору директора и комисијама.

Политиком накнада предвиђено је да се накнада састоји од:

- фиксног (сталног) дела;
- компензације трошкова;
- осигурања од одговорности чланова Одбора директора и комисија Одбора директора.

Фиксни (стални) део накнаде члановима састоји се од годишњег фиксног дела накнаде за чланство у Одбору директора и годишњег фиксног дела накнаде за учешће у раду комисија Од-

бора директора. Овај вид накнаде, представља накнаду за време и труд члана Одбора директора у вези са његовом функцијом и везан је за припрему и активно учествовање на седницама Одбора директора, што од чланова Одбора директора захтева да унапред проуче документа, присуствују и активно учествују на седници Одбора директора.

У циљу одржавања накнаде на примереном нивоу, предвиђено је да политика накнада буде предмет периодичне оцене и анализе и с тим у

вези усклађивања с потребама, могућностима и интересима Друштва, те променама других опредељујућих критеријума. Препоруке Комисије за накнаде везане за политику накнада упућују се Скупштини акционара Друштва.

Програм дугорочног стимулисања чланова који имају својство неизвршних чланова Одбора директора је ближе уређен посебним Правилником о програму дугорочног стимулисања неизвршних директора Друштва.

Укупан износ накнада исплаћен члановима Од у 2013. години, нето у РСД

Генерални директор	21.566.232
Остали чланови Одбора директора	45.869.702

Анализа рада Одбора директора

Одбор директора спроводи анализу свог рада и рада комисија ради идентификовања евентуалних проблема и предлагања мера за побољшање рада Одбора директора.

Анализа рада спроводи се на основу анкете која се попуњава од стране чланова Одбора директора и која садржи две групе кључних питања за процену рада Одбора директора. Прва група садржи критеријуме за оцену рада Одбора директора – циљева, задатака и одговорности Одбора директора, док друга група садржи критеријуме за оцену процедура које се примењују у раду Одбора директора.

Резултати процене засновани на одговорима чланова Одбора директора који су добијени као резултат попуњавања анкете представљају се Скупштини акционара путем посебног извештаја.

Увођење у пословање, тренинзи и обуке чланова Одбора директора

Чланови Одбора директора се по именовану уводе у пословање Друштва, чиме се омогућује њихово брже укључивање у активан рад Одбора директора. Ово подразумева, између осталог, упознавање са интерним актима Друштва, давање основних података о Друштву, управљању Друштвом, лицима именованим на руководеће положаје, подацима о пословању Друштва, пословној стратегији, пословном плану, циљевима, и другим подацима који су потребни за обављање њихових дужности.

Такође Друштво, уколико постоји потреба исказана од стране чланова Одбора директора, организује посебне програме додатног усавршавања, односно обезбеђује посебна средства за те намене.

Стратешке седнице

Чланови Одбора директора учествују на стратешким седницама које члановима Одбора омогућују бољи преглед пословања компаније, као и прилику да размотре и преиспитају приоритетне правце развоја Друштва и прогнозе кључних показатеља пословања и претпоставки за развој Друштва у дугорочној перспективи.

Промене у саставу Одбора директора у 2013. години

На V редовној седници Скупштине акционара НИС-а, одржаној 18.06.2013. године, дужности члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад разрешени су: Игор Константинович Антонов, Слободан Милосављевић и Даница Драшковић, а именовани су нови чланови Одбора директора: Алексеј Викторович Јанкевич, Ненад Мијаиловић и Негица Рајаков.

Дана 05.07.2013. године г-дин Владислав Валерјевић Баришњиков поднео је оставку на место члана Одбора директора НИС а.д. Нови Сад, а 22.07.2013. на упражњено место у саставу Одбора директора НИС-а, именован је кооптацијом Александар Артурович Бобков. Чланови Одбора директора на дан 31.12.2013. године су:

Вадим Владиславович Јаковљев

председник Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

заменик председника Извршног одбора ОАД „Гаспром њефт“, први заменик генералног директора, задужен за истраживање и производњу, стратешко планирање и спајања и аквизиције

Рођен је 30. септембра 1970. године.

Дипломирао је 1993. године на Московском инжењерско-физичком институту, смер примењена нуклеарна физика. Године 1995. завршио је Високу школу за финансије Међународног универзитета у Москви. Од 1999. године поседује сертификат Chartered Association of Certified Accountants. Године 2009. стекао је диплому Британског института директора (ИД). Од 1995. до 2000. године радио је у „PricewaterhouseCoopers“ на разним дужностима, од консултанта до менаџера за ревизију. Од 2001. до 2002. године био је на дужности заменика руководиоца финансијско-економске управе ЈУКОС ЕП а.д. Од 2003. до 2004. године финансијски је директор „Југанскџефтегаса“ НК ЈУКОС. Од 2005. до 2006. године био је заменик генералног директора за економију и финансије „СИБУР-Руске гуме“.

Кирил Албертович Кравченко

генерални директор НИС а.д. Нови Сад

члан Комисије за именовања

заменик генералног директора за управљање иностраним активама ОАД „Гаспром њефт“

Рођен је 13. маја 1976. године у Москви.

Године 1998. је са највећим успехом дипломирао социологију на Московском државном универзитету „М.В. Ломоносов“, на коме је завршио и постдипломске студије. Од 2002. до 2004. студирао је на Отвореном британском универзитету (менаџмент финансија) и у школи бизниса IMD Business School. Доктор је економских наука и професор. До 2000. радио је у области консалтинга, а до 2004. у компанији ЈУКОС, у Москви и Западном Сибиру, на различитим позицијама. Од 2001. до 2002. радио је у Европи и Латинској Америци у компанији Schlumberger (партнерски програм са НК ЈУКОС). Од 2004. до 2007. административни је директор „МХК ЕвроХим“ а.д. Више пута је биран за члана УО у већим руским и интернационалним компанијама (ОАД „Славџефт“, ОАД Томскџефт“, АД „Лифоса“, ОАД „Ем Алијанс“, „ИТСК“ и др). У 2007. именован је за потпредседника ОАД „Гаспром њефт“, а од 2008. је заменик председника Извршног одбора, заменик генералног директора за организациона питања. Од фебруара 2009. је генерални директор НИС а.д. Нови Сад и члан ОД. Од марта 2009. је заменик генералног директора за управљање иностраним активима ОАД „Гаспром њефт“. Професор је на катедри „Међународни институт за логистику и међународну информатику“ на РХТУ Д.И. Менделејев, РГ Универзитету за нафту и гас И.М. Губкин, на Универзитету у Новом Саду, а ванредни је професор у Школи интернационалног бизниса у Бледу, Словенија.

Александар Артуровић Бобков

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
саветник генералног директора ОАД „Гаспром њефт“

Рођен је 18. октобра 1966. године у граду Винаца. Године 1988. је завршио Лењинградски државни универзитет „Жданов“, смер политичка економија, 16.06.2006. године је стекао стручно звање магистар економских наука, а 17.06.2001. године је стекао научну титулу доктор економских наука. Од 1991. до 2010. године је радио на руководећим позицијама у области грађевине, производње, некретнина и трговине у лењинградском Центру за пословну сарадњу „Перекрјосток“, АД „Проксима“, „Генерална грађевинска корпорација“ д.о.о. Од 2010. године до данас ради као извршни директор друштвено-пословног центра ЗАД „Охта“ и од 2012. године до данас је саветник генералног директора ОАД „Гаспром њефт“.

Алексеј Викторовић Јанкевич

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
заменик генералног директора за економику и финансије
ОАД „Гаспром њефт“

Рођен 19. децембра 1973. године. Године 1997. завршио је Државни електротехнички Универзитет у Санкт-Петербургу (ЛЕТИ), смер оптички инструменти и системи. Године 1998. је завршио Међународну школу менаџмента ЛЕТИ-Лованиум у Санкт-Петербургу. Од 1998. до 2001. године радио је у консултантској кући „КАРАНА“, а од 2001. до 2005. на пословима заменика начелника Управе за планирање, буџет и контролинг ЗАД „ЈУКОС РМ“ (део који је одговоран за логистику, прераду и промет). Године 2004. је стекао звање „Certified Management Accountant“ (СМА). Од 2005. до 2007. године је заменик финансијског директора „ЛЛК-Интернешнл“ (бави се производњом и продајом уља и специјалних нафтних деривата и послује у оквиру ЛУКОИЛ групе). Од 2007. до 2011. године је начелник Департмана за планирање и буџет, руководиоц Дирекције за економику и корпоративно планирање ОАД „Гаспром њефт“. Од августа 2011. године је в.д. заменика генералног директора ОАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије. Од марта 2012. године је члан Извршног одбора ОАД „Гаспром њефт“, заменик генералног директора ОАД „Гаспром њефт“ за економику и финансије.

Александар Владимирович Крилов

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

директор Дирекције за регионалну продају ОАД „Гаспром њефт“

Рођен је 17. марта 1971. године у Лењинграду.

Године 1992. завршио је ЛМУ (град Лењинград), 2004. године – Правни факултет СпбГУ, а 2007. године – Московску интернационалну вишу школу за бизнис МИРБИС МБА, смер стратешки менаџмент и предузетништво. Од 1994. до 2005. године радио је на руководећим радним местима у области промета некретнина (генерални директор, председник) у следећим компанијама: Руско-канадска СП „Петробилд“ и ЗАД „Алпол“. У периоду од 2005. до 2007. године био је заменик руководиоца у Дирекцији за реализацију у ДОО „Сибур“. Од априла 2007. године до данас, руководиоца је Департамента за снабдевање нафтним дериватима, руководиоца Департамента за регионалну продају и директор Дирекције за регионалну продају ОАД „Гаспром њефт“.

Никола Мартиновић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

председник Комисије за именовања

Рођен је 3. децембра 1947. године.

Основну школу завршио је у Фекетићу, а гимназију у Србобрану. Дипломирао је на Економском факултету у Суботици, где је и магистрирао на тему „Трансформација пореског система у Србији са увођењем ПДВ-а“. Од 1985. до 1990. године налазио се на челу компаније „Солид“ у Суботици, а наредне две године, до 1992. године, био је на функцији помоћника министра унутрашњих послова у Министарству унутрашњих послова Републике Србије. Од 1992. до 2000. године радио је као помоћник генералног директора Нафтне индустрије Србије за финансије, односно као генерални директор „Нафтагас промета“ од 1996. до 2000. године. Од 2005. године до августа 2013. године у НИС а.д. Нови Сад обавља послове специјалног саветника. Од 1. септембра 2013. године обавља функцију специјалног саветника генералног директора О Зоне а.д. Београд. Био је члан Управног одбора Нафтне индустрије Србије од 2004. до 2008. године, а на исту функцију именован је и фебруара 2009. године. Тренутно је ангажован и као члан Савета гувернера Народне банке Србије.

Ненад Мијаиловић

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

члан Комисије за ревизију

Рођен је 14. октобра 1980. године у Чаčku.

Године 2003. завршио је Економски факултет, Универзитет у Београду, 2007. је завршио магистарске студије на Универзитету у Лозани, Швајцарска, а 2010. године је уписао докторске студије на Економском факултету Универзитета у Београду. Стекао је међународну лиценцу из области финансија (CFA) 2011. године. Од 2003. до 2009. године радио је као консултант и руководиоца у области финансија и банкарства у следећим компанијама: Deloitte, Beograd, AVS Fund de Compensation, Geneve, JP Morgan, London, KBC Securities Corporate Finance, Beograd. У периоду од децембра 2009. године до августа 2012. био је саветник министра у Министарству економије и регионалног развоја Републике Србије, у ресору привреде и приватизације. Од августа 2012. године до данас је помоћник министра у Министарству финансија Републике Србије.

Негица Рајакoв

члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

члан Комисије за накнаде

Рођена је 4. фебруара 1969. године у Панчеву.

Године 1994. завршила је Електротехнички факултет Универзитета у Београду (мастер инжењер електротехнике). Почела је каријеру као асистент сарадник на Катедри за електричне машине Електротехничког факултета у Београду. Стручни рад је започела у пракси 1996. године на пословима електроинжењера приправника у ЈП Електровојводина, ЕД Панчево. Од 1997. године до данас запослена је у ХИП Петрохемија а.д. Панчево где су јој били поверени послови инжењера техничке заштите, главног инжењера техничке заштите, руководиоца Службе заштите на раду у РЈ Заштита, руководиоца Службе у РЈ Кибернетика, помоћника директора и директора РЈ Електроснабдевање. Од 2010. године обавља послове помоћника директора РЈ Електроснабдевање ХИП-Петрохемија а.д. Панчево. Од 2011. године обавља дужност судског вештака за област електротехнике.

Волфганг Рутеншторфер

**независни члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
председник Комисије за ревизију**

Рођен је 15. октобра 1950. године у Аустрији. Године 1976. почео је са радом у компанији ОМВ, 1985. године је прешао у Дирекцију за планирање и контролу, а 1989. преузима одговорност за стратешки развој ОМВ групе. Пошто је 1990. године био постављен за директора маркетинга, 1992. је постао члан Извршног одбора и био задужен за финансије и хемијске производе. Остао је у Извршном одбору компаније ОМВ до почетка 1997. године, када је постао заменик министра финансија. Првог јануара 2000. године вратио се у Извршни одбор ОМВ-а и био задужен за финансије до априла 2002. године, а за гас до децембра 2006. године. У периоду од 1.1.2002. до 31.3.2011. године био је председник Извршног одбора ОМВ групе.

Анатолиј Мојсејевич Чернер

**члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад
члан Комисије за накнаде**

заменик председника Извршног одбора, заменик генералног директора за логистику, прераду и промет ОАД „Гаспром њефт“

Рођен је 1954. године. Године 1976. завршио је Грозненски нафтни институт, смер хемијска технологија прераде нафте и гаса. Од 1976. до 1993. године радио је у грозненској рафинерији „Шерипов“, где је прошао пут од оператера до директора рафинерије. Године 1996. почео је да ради у компанији „Славњефт“, на месту управника Одељења промета нафте и нафтних деривата, а касније је именован за потпредседника НГК „Славњефт“. На дужност потпредседника за прераду и промет компаније „Сибњефт“ (од јуна 2006. године – „Гаспром њефт“) именован је у априлу 2006. године.

Станислав Владимирович Шекшња

независни члан Одбора директора НИС а.д. Нови Сад

председник Комисије за накнаде

члан Комисије за именовања

професор међународне школе бизниса INSEAD

Рођен је 29. маја 1964. године. Држављанин је Француске.

Шеф праксе у одељењу „Talent Performance and Leadership Development Consulting“. Директор је „Talent Equity Institute“, старији партнер компаније „Ward Howell“ и професор предузетничког лидерства међународне школе бизниса INSEAD. Има преко 10 година искуства у сфери практичног управљања. Обављао је дужности генералног директора „Алфа телеком“, председника и генералног директора „Millicom International Cellular“, Русија и ЗНД, главног оперативног директора „Вимпелком“, директора за управљање особљем „ОТИС Еливејтор“, централна и источна Европа. Био је председник Управног одбора ОАД СУЕК и ЗАД „Вимпелком-Р“.

САСТАВ ОД И КОМИСИЈА ОД

Функција	Име и презиме	Датум првог именованја у састав ОД	Извршни директор
Председник ОД	Вадим Владиславович Јаковљев	10.02.2009.	
Генерални директор	Кирил Албертович Кравченко	10.02.2009.	X
Члан ОД	Александар Артурович Бобков	22.07.2013. (кооптација)	
Члан ОД	Алексеј Викторович Јанкевич	18.06.2013.	
Члан ОД	Александар Владимирович Крилов	21.06.2011.	
Члан ОД	Никола Мартиновић*	24.09.2005. ¹	
Члан ОД	Ненад Мијаиловић	18.06.2013.	
Члан ОД	Негица Рајаков	18.06.2013.	
Члан ОД	Волфганг Рутеншторфер	20.04.2012.	
Члан ОД	Анатолиј Мојсејевич Чернер	10.02.2009.	
Члан ОД	Станислав Владимирович Шекшња,	21.06.2010.	

Чланови Комисија ОД који нису чланови ОД

Члан Комисије за ревизију	Алексеј Александрович Урусов
---------------------------	------------------------------

* Никола Мартиновић је био члан Управног одбора НИС а.д. Нови Сад (данас Одбор директора) у периоду од 24.09.2005. године до 29.02.2008. године, а за члана је поново именован 30.09.2008. године. Пре именованја у Управни одбор НИС а.д. Нови Сад био је члан Управног одбора Јавног предузећа НИС – Нафтна индустрија Србије од 01.04.2004. године до 23.09.2005. године.

Неизвршни директор	Независни директор	Комисија за ревизију	Комисија за именованја	Комисија за накнаде	Држављанство
X					руско
			члан		руско
X					руско
X					руско
X					руско
X			председник		српско
X		члан			српско
X				члан	српско
X	X	председник			аустријско
X				члан	руско
X	X		члан	председник	француско
		члан			руско

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Вадим Владиславович Јаковљев

- ОАД НГК „Славњефт“
- ОАД „СН-МНГ“
- ДОО „Гаспром њефт Развој“
- ОАД „Гаспром њефт-ННГ“
- ДОО „Гаспром њефт-Исток“
- ДОО „Гаспром њефт-Хантос“
- ДОО „Гаспром њефт-НТЦ“
- ДОО „Гаспром њефт-Ангара“
- ОАД „НК Магма“
- ЗАД „Гаспром њефт-Оренбург“
- ДОО „Гаспром њефт-Сахалин“
- Салим Петролеум Девелопмент Н.В. (члан Надзорног одбора)

Кирил Албертович Кравченко

- Члан Већа клупског савета ФК Црвена звезда
- Потпредседник Националног нафтног комитета Србије
- Члан ОД Тениске федерације Србије
- Члан УО САМ – Српска асоцијација менаџера

Александар Артурович Бобков

- ЗАД Друштвено-пословни центар „Охта“

Алексеј Викторович Јанкевиц

- ОАД НГК „Славњефт“
- ЗАД „Гаспром њефт – Аеро“
- ДОО „Гаспром њефт – СМ“
- ДОО „Гаспром њефт – Бизнис сервис“
- „Гаспром њефт – Лубрикантс Италија“
- ДОО „Гаспром њефт – Марин Бункер“
- ЗАД „Гаспромњефт – Оренбург“

Александар Владимирович Крилов

- ЗАД „Гаспром њефт Кузбас“
- ОАД „Гаспром њефт Новосибирск“
- ОАД „Гаспром њефт Омск“
- ОАД „Гаспром њефт Тјумен“
- ОАД „Гаспром њефт Урал“
- ОАД „Гаспром њефт Јарославље“
- ЗАД „Гаспром њефт Северозапад“
- ДОО „Гаспром њефт Азија“
- ДОО „Гаспром њефт Таџикистан“
- ДОО „Гаспром њефт Казахстан“
- ДОО „Гаспром њефт Центар“
- ДОО „МТК“
- ДОО „Гаспром њефт Терминал“
- ДОО „Гаспром њефт Чељабинск“
- ДОО „Гаспром њефт – регионална продаја“

Никола Мартиновић

–

Ненад Мијаиловић

–

Негица Рајаков

–

Волфганг Рутеншторфер	<ul style="list-style-type: none"> • „СА Immobilien“ AG, Беч, председник Надзорног одбора • „Vienna Insurance Group“ AG, Беч, председник Надзорног одбора • „Telekom Austrija“ AG, Беч, члан Надзорног одбора • „Flughafen Wien“ AG, Беч, члан Надзорног одбора • „RHI“ AG, Беч, члан Надзорног одбора
Анатолиј Мојсејевич Чернер	<ul style="list-style-type: none"> • ОАД НГК „Славњефт“ • ОАД „Гаспром њефт-ОНПЗ“ • ОАД „Славњефт-ЈАНОС“ • ОАД „Гаспром њефт – МНПЗ“ • ЗАД „Гаспром њефт-Аеро“ • ЗАД „Санктпетербуршка међународна робно-сировинска берза“ • ИДОО „Гаспром њефт – Белнефтепродукт“ • ДОО „Гаспром њефт – СМ“ • ДОО „Гаспром њефт Марин Бункер“ • ДОО „Гаспром њефт – Логистика“ • ОАД „Мозирски НПЗ“
Станислав Владимирович Шекшња	• Члан Комисије за стратегију у Одбору директора ОАД „РОСНАНО“

Активности Одбора директора

У 2013. години, Одбор директора одржао је четири седнице уз лично присуство чланова и 18 писаних седница. Присуство чланова седницама Одбора директора у просеку износи 98 одсто, при чему је најнижи проценат присуства био 83 одсто.

На дневном реду Одбора директора, поред редовних активности које се односе на разматрање Годишњег извештаја НИС а.д. Нови Сад и финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2012. годину и усвајање периодичних (кварталних) извештаја Друштва у 2013. години, Одбор директора је посебну пажњу посветио питањима организације управљања зависним друштвима на територији Републике Србије и иностранству, као и питањима која се односе на унутрашњу организацију и ширење пословања у другим земљама у региону у складу са стратегијом.

У вези с наведеним, Одбор директора је одобрио реализацију пројекта „Производња базних уља у НИС а.д. Нови Сад на локацији Рафинерије нафте Нови Сад“, одобрио је повећање основног капитала НИС Петрол ЕООД Бугарска као и више предлога за разрешење и именовање представника Друштва у органима зависних друштава НИС а.д. Нови Сад.

За потребе остваривања пројектованих циљева Друштва, сагледавања перформанси Друштва и квалитета корпоративног управљања, Одбор директора је кроз кварталне извештаје разматрао анализе пословања у извештајном периоду са проценама пословања НИС а.д. Нови Сад до краја

2013. године, а исто тако, за потребе сагледавања сопствених перформанси, Одбор директора је анализирао и сопствени рад и с тим у вези поднео одговарајући Извештај за V редовну седницу Скупштине акционара. Затим је разматрао резултате испуњења кључних показатеља пословања генералног директора и менаџмента Друштва за 2012. годину, као и систем оцењивања кључних показатеља пословања генералног директора и менаџмента Друштва за 2013. годину. Одбор директора је разматрао и информације у вези са системом развоја кадрова за позиције највишег руководства и систем рада с кадровском резервом, а у другој половини 2013. године је путем кооптације именовано једног члана Одбора директора на упражњено место у саставу Одбора директора, те донео одлуке о именовању чланова комисија Одбора директора НИС-а. Поред овога, међу значајне активности Одбора директора спадају и сазивање V редовне седнице Скупштине акционара, утврђивање предлога одлука Скупштине акционара, међу којима и предлог Одлуке о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити НИС а.д. Нови Сад. На основу ове одлуке усвојене од стране Скупштине акционара, акционарима НИС а.д. Нови Сад су, након дужег периода, исплаћене дивиденде у укупном бруто износу од РСД 12.364.129.000. Такође, Одбор директора је утврдио и упутио Скупштини акционара на усвајање и измењену Политику накнада члановима Одбора директора и члановима комисија Одбора директора НИС а.д. Нови Сад,

припремљену на основу анализе тржишне накнаде неизвршних чланова Одбора директора у изабраној референтној групи, коју је извршио екстерни консултант.

Међу најзначајнијим питањима Одбора директора НИС а.д. Нови Сад у 2013. години је контрола

поступка израде Стратегије развоја до 2030. године као и разматрање Бизнис плана за 2014. годину.

Током 2013. године, Одбор директора донео је 71 одлуку, а контрола извршења донетих одлука прати се кроз периодичне извештаје о извршењу одлука и налога Одбора директора.

ПРИСУСТВО СЕДНИЦАМА ОДБОРА ДИРЕКТОРА И КОМИСИЈАМА ОДБОРА ДИРЕКТОРА

Члан ОД	Одбор директора		Комисија за ревизију		Комисија за накнаде		Комисија за именованја	
	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница	% присуства	Број седница
Вадим Владиславовић Јаковљев <i>Председник ОД</i>	100%	22/22	-	-	-	-	-	-
Кирил Албертович Кравченко <i>Генерални директор</i>	100%	22/22	-	-	-	-	-	-
Игор Константинович Антонов*	100%	12/12	-	-	-	-	-	-
Александар Артуровић Бабков	100%	8/8	-	-	-	-	-	-
Владислав Валерјевић Баришњићов**	100%	12/12	-	-	-	-	-	-
Даница Драшковић*	83%	10/12	-	-	-	-	-	-
Алексеј Викторович Јанкевич	100%	10/10	-	-	-	-	-	-
Александар Владимировић Крилов	95%	21/22	-	-	-	-	-	-
Никола Мартиновић	100%	22/22	-	-	-	-	-	-
Ненад Мијаиловић	100%	10/10	100%	2/2	-	-	-	-
Слободан Милосављевић*	100%	12/12	-	-	-	-	-	-
Негица Рајаков	100%	10/10	-	-	100%	1/1	-	-
Волфганг Рутеншторфер <i>Независни члан</i>	100%	22/22	100%	2/2	-	-	-	-
Анатолиј Мојсејевић Чернер	100%	22/22	-	-	100%	1/1	-	-
Станислав Владимировић Шекшња <i>Независни члан</i>	100%	22/22	-	-	100%	1/1	-	-
Чланови комисија ОД који нису чланови ОД								
Алексеј Александровић Урусов	-	-	100%	2/2	-	-	-	-

* Члан Одбора директора до 18.06.2013. године

** Члан Одбора директора до 05.07.2013. године

Комисије Одбора директора

У циљу ефикаснијег обављања својих дужности, Одбор директора је образовао три сталне комисије које представљају саветодавна и стручна тела која му помажу у раду, а нарочито у погледу разматрања питања из његове надлежности, припреме и надзора над спровођењем одлука и аката које доноси, као и ради обављања одређених стручних послова за потребе Одбора директора.

Одбор директора образовао је:

- Комисију за ревизију,
- Комисију за накнаде и
- Комисију за именовања,

Одбор директора може по потреби образовати и друге сталне или ад хок (ad hoc) комисије које ће се бавити питањима релевантним за рад Одбора директора.

Свака од садашње три комисије има по три члана које бира и разрешава Одбор директора, а Одбор једног од чланова именује за председника који руководи радом Комисије, припрема, сазива и председава њеним седницама и обавља друге послове потребне за извршавање делатности из њеног делокруга.

Већину чланова у свакој од комисија чине неизвршни директори, а најмање један члан мора бити независни директор Друштва. У састав комисија Одбор директора може именовати и лица која нису директори Друштва, а имају одговарајућа знања и радна искуства од значаја за рад Комисије. Друштво је испунило све потребне услове које поставља закон у погледу састава комисија Одбора директора.

Улога, надлежности и одговорности комисија одређене су законом, као и Пословником о раду Одбора директора који такође, уређује и састав, услове за избор и број чланова, мандат, разрешење, начин рада, као и остала релевантна питања везана за рад комисија Одбора директора.

Најмање једном годишње, комисије Одбора директора састављају и Одбору директора достављају извештаје о питањима из свог делокруга, а Одбор директора може затражити достављање извештаја о свим или појединим питањима из њиховог делокруга и у крајим временским интервалима.

Одбор директора и комисије Одбора директора имају могућност да користе професионалне савете независних стручњака када је то потребно за успешно извршавање обавеза.

У складу са Законом, послове из надлежности Комисије за именовање и Комисије за накнаде је

обављао Одбор директора до 13.09.2013. године када је именовао чланове комисија Одбора директора.

Комисија за ревизију

Поред општих услова у вези са саставом комисија Одбора директора, председник Комисије за ревизију мора бити независни директор Друштва, док најмање један члан мора бити лице које је овлашћени ревизор или које има одговарајућа знања и радно искуство у области финансија и рачуноводства, а које је независно од Друштва.

Чланови Комисије за ревизију су:

- Волфганг Рутеншторфер, председник Комисије за ревизију,
- Алексеј Александрович Урусов, члан Комисије за ревизију и
- Ненад Мијаиловић, члан Комисије за ревизију.

Волфганг Рутеншторфер и Ненад Мијаиловић су именовани за чланове Комисије за ревизију Одлуком Одбора директора од 13.09.2013. године, којом је за трећег члана ове комисије именован Алексеј Јанкевич, док је 24.10.2013. године уместо Јанкевича за трећег члана Комисије за ревизију именован Алексеј Урусов.

Комисија за ревизију припрема, предлаже и проверава спровођење рачуноводствених политика и политика управљања ризицима и даје предлог Одбору директора за именовање и разрешење лица надлежних за обављање функције унутрашњег надзора у Друштву и врши надзор над радом унутрашњег надзора у Друштву. Комисија за ревизију такође испитује примену рачуноводствених стандарда у припреми финансијских извештаја и оцењује садржину финансијских извештаја. У вези са спољним надзором, Комисија за ревизију спроводи поступак избора Ревизора и предлаже кандидата за Ревизора, уз давање мишљења о његовој стручности и независности у односу на Друштво и врши надзор над поступком ревизије укључујући и одређивање кључних питања која треба да буду предмет ревизије и проверу независности и објективности Ревизора.

У току 2013. године, Комисија за ревизију је одржала једну седницу уз лично присуство чланова и једну писану седницу. Комисија је утврдила и упутила Одбору директора предлог за именовање лица надлежног за унутрашњи надзор пословања НИС а.д. Нови Сад, разматрала садржину Финансијских извештаја и Консолидованих финансијских извештаја за девет месеци 2013. године као и Кварталног извештаја НИС а.д. Нови Сад за трећи

квартал 2013. године и поводом истих дала одговарајуће препоруке Одбору директора.

Комисија за накнаде

Чланови Комисије за накнаде су:

- Станислав Владимирович Шекшња, председник Комисије за накнаде,
- Анатолиј Мојсејевић Чернер, члан Комисије за накнаде и
- Негица Рајаков, члан Комисије за накнаде

Сви чланови Комисије именовани су одлуком Одбора директора од 13.09.2013. године.

Комисија за накнаде припрема нацрте одлуке о политици накнада извршним члановима Одбора директора и даје предлог о износу и структури накнаде за сваког извршног члана Одбора директора, као и предлог накнаде Ревизору. Такође, Комисија за накнаде најмање једном годишње саставља извештај за Скупштину акционара о оцени износа и структуре накнада за сваког члана Одбора директора и даје препоруке извршним члановима Одбора директора о износу и структури накнада лицима на руководећим местима у Друштву.

У току 2013. године Комисија за накнаде је одржала једну седницу уз лично присуство чланова и том приликом разматрала прелиминарне резултате испуњења кључних показатеља за потребе награђивања генералног директора, директора блокова и функција НИС а.д. Нови Сад за 2013. годину као и прелиминаран систем оцењивања и показатеља за потребе награђивања генералног директора, директора блокова и функција НИС а.д. Нови Сад за 2014. годину.

Комисија за именовања

Чланови Комисије за именовања су:

- Никола Мартиновић, председник Комисије за именовања,
- Кирил Албертович Кравченко, члан Комисије за именовања и
- Станислав Владимирович Шекшња, члан Комисије за именовања.

Сви чланови Комисије именовани су одлуком Одбора директора од 13.09.2013. године.

Комисија има пре свега задатак да даје предлог кандидата за члана Одбора директора, са својим мишљењем и препоруком за именовање, као и да предлаже услове које треба да испуњава кандидат за члана Одбора директора и поступак именовања члана Одбора директора. Комисија најмање један-

пут годишње саставља извештај о примерености састава Одбора директора и броју чланова Одбора директора и даје препоруке с тим у вези, а такође и разматра кандидате за чланове у органима зависних друштава као и других друштава у којима Друштво има учешће у капиталу. Поред овога, Комисија за именовања разматра кадровску политику Друштва у избору лица на руководећа места у Друштву и обавља друге послове у вези са кадровском политиком Друштва које јој повери Одбор директора.

Комисија за именовања се није састајала у току 2013. године.

Одбор Скупштине акционара

Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара Друштва (у даљем тексту „Одбор Скупштине акционара“) је саветодавно и стручно тело Скупштине акционара НИС-а које јој помаже у раду и разматрању питања из њеног делокруга. Чланови Одбора Скупштине акционара одговарају за свој рад Скупштини акционара која их именује и разрешава.

У складу са надлежностима предвиђеним Статутом, Одбор Скупштине акционара даје мишљења, између осталог, о извештавању Скупштине акционара о примени рачуноводствених пракси, пракси финансијског извештавања Друштва и његових повезаних друштава; о извештавању Скупштине акционара о веродостојности и потпуности извештавања акционара Друштва о битним чињеницама; о предложеним начинима за расподелу добити и других плаћања акционарима Друштва; о процедурама вршења независне ревизије финансијских извештаја Друштва; о раду унутрашњег надзора у Друштву и оцењивању рада унутрашњег надзора у Друштву; о предлозима за оснивање или ликвидирање друштава у којима Друштво има учешће у капиталу, као и огранака Друштва; о предлозима за куповину и продају акција, удела и/или других учешћа која Друштво има у другим привредним Друштвима, и о оцењивању начина поступања Друштва по приговорима акционара Друштва.

Чланови Одбора Скупштине акционара

На V редовној седници Скупштине акционара НИС - а, одржаној 18. јуна 2013. године, дужности члана Одбора Скупштине акционара разрешени су Миливоје Цветановић и Божо Станишић, а именовани су нови чланови Одбора Скупштине акционара, и то: Љубомир Аксентијевић и Радослав Стриковић, тако да Одбор има следећи састав:

Љубомир Аксентијевић

председник Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 9. јула 1940. године у Београду.

Завршио је Економски факултет Универзитета у Београду 1963. године. Од 1964. до 1997. године радио је на радним местима у области трговине и банкарства и то у: компанији Интерекспорт-Београд, Представништву банке Societe Generale Pariz за некадашњу Југославију, а био је и комерцијални директор банке Societe Generale Yugoslav Bank, Београд. Од 1997. до 2005. године био је представник банке Societe Generale, Париз у Алма-Ати, Казахстан и директор представништва банке SG, Париз, у Баку, Азербејџан. Од 2005. до 2009. године био је директор развоја инвестиционог банкарства за југоисточну Европу, банке Societe Generale, Париз и саветник генералног директора банке Societe Generale -Србија а.д. Од маја 2010. године до септембра 2011. био је саветник потпредседника Владе Републике Србије за економију и међународне финансије, а од 2012. године до данас је посебни саветник за развој и финансије министра енергетике, развоја и заштите животне средине Републике Србије.

Радослав Стриковић

члан Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

Рођен је 7. октобра 1956. године у Црвенки.

1980. године је завршио Економски факултет у Суботици Универзитета у Новом Саду. Од 1982. до 1987. године радио је на радном месту економисте за план и анализу у области економско финансијских послова у РЗЗП у РО Металелектро, СОУР Агровојводина. У периоду од 1987. до 1989. године био је директор финансија у ООУР „Техничке робе“ СОУР Агровојводина, а од 1989. до 2000. године генерални директор Д.Д. ShiponS, СОУР Агровојводина. Био је члан Градског већа града Новог Сада од 2004. до 2006. године, док од 2006. до 2008. године врши функцију главног стручњака из области привреде града Новог Сада. Од 2008. до 2012. године био је члан Владе АП Војводине као Секретар за енергетику и минералне сировине.

Алексеј Александрович Урусов

члан Одбора Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара НИС а.д. Нови Сад

члан Комисије за ревизију

*директор дирекције економике и корпоративног планирања
ОАД „Гаспром њефт“*

Рођен је 17. новембра 1974. године.

Завршио је Тјуменски државни универзитет (специјалност финансије и кредити) и Вулверхемптонски универзитет у Великој Британији (специјалност пословна администрација).

Од 2006 до 2008. године био је извршни потпредседник за планирање и управљање ефикасношћу пословања и контролом у групи „Интегра“. Од 2002. до 2006. године радио је у компанији ТНК-ВР. Од 2002. до 2003. године је у Групи за мониторинг и контролу при ОД ТНК, а у периоду од 2004. до 2006. године радио је као финансијски директор у пословној јединици ТНК-ВР Украјина. Од 2009. до 2012. године радио је у компанији НИС а.д. Нови Сад на функцији финансијског директора.

Чланство у Одбору директора или Надзорном одбору других друштава

Љубомир Аксентијевић	-
Радослав Стриковић	-
Алексеј Александрович Урусов	Члан Надзорног одбора у Друштву Gazpromneft Marine Bunker Balkan S.A.

Укупан износ накнада исплаћен члановима ОСА у 2013. години, нето у РСД

Чланови ОСА	24.759.471
-------------	------------

Активности Одбора Скупштине акционара

У 2013. години, Одбор Скупштине акционара одржао је једанаест седница уз лично присуство чланова и једну писану седницу.

Одбор Скупштине акционара одржавао је седнице и разматрао питања из своје надлежности, као што су периодични извештаји Друштва: квартални извештаји, квартални финансијски и консолидовани финансијски извештаји за I, II и III квартал 2013. године, квартални извештаји генералног директора Друштва о свим закљученим уговорима чија вредност прелази пет милиона евра за I, II и III квартал 2013. године. Поред овога, Одбор Скупштине акционара разматрао је и питање повећања основног капитала НИС Петрол ЕООД Бугарска, као и Бизнис план за 2014. годину.

У 2013. години, Одбор Скупштине акционара донео је 40 закључака.

Генерални директор

Генералног директора именује Одбор директора из редова извршних чланова Одбора директора. Генерални директор координира рад извршних чланова Одбора директора и организује послове Друштва. Поред тога, генерални директор Друштва обавља послове дневног управљања и овлашћен је да одлучује о питањима која не спадају у надлежност Скупштине акционара и Одбора директора. Генерални директор је законски заступник НИС-а.

Генерални директор НИС - а је Кирил Албертович Кравченко.

Саветодавни одбор Генералног директора

Саветодавни одбор генералног директора је стручно тело које помаже генералном директору у раду и разматрању питања из његовог делокруга. Састав Саветодавног одбора је утврђен Одлуком генералног директора и чине га директори блокова и функција Друштва, заменик генералног директора за петрохемијске послове и регионални директори НИС а.д. Нови Сад за Румунију и Адријатик. Саветодавни одбор има Веће које чине директори блокова и заменик генералног директора за петрохемијске послове. Саветодавни одбор ради под руководством генералног директора и пружа му помоћ у вези с питањима која се односе на управљање пословањем Друштва. Поред питања која се тичу текућег пословања Друштва (месечни и квартални резултати пословања, годишњи бизнис планови, месечни инвестициони планови), Саветодавни одбор се бави питањима стратегије и политике развоја чије основе постављају Скупштина акционара и Одбор директора Друштва.

Чланови Саветодавног одбора генералног директора

На дан 31.12.2013. године Веће Саветодавног одбора генералног директора чинили су:

Ришат Фагимович Исламов

директор Блока „Истраживање и производња“

Ришат Исламов је рођен 1968. године. Завршио је Факултет за нафту у граду Уфа, струка рударски инжењер. Завршио је обуку програма МБА „Међународни бизнис у нафтној и гасној привреди“ на Московском државном факултету за међународне односе. У својој каријери од 1992. до 2008. године прошао је пут од оператера за производњу нафте и гаса до заменика руководиоца Управе за производњу нафте и гаса компаније „Удмуртнефт“. Од 2008. до 2011. године радио је у компанији „Роснефт-Краснодарнефтегас“ на позицији главног инжењера, а затим генералног директора истог предузећа.

Анатолиј Анатољевич Скоромец

в.д. директора Блока „Прерада“

Рођен је 24. септембра 1976. године. Дипломирао је на Руском хемијско-технолошком универзитету Д.И. Менделјев, смер хемијска технологија органских супстанци. Каријеру је започео у Рафинерији Рјазањ, као оператер технолошких процеса. Након тога, у истој компанији, именован је за главног технолога. Године 2008. придружио се тиму "ТНК-БП Менаџмент" где је радио као директор одељења прераде и био задужен за контролу рада пет рафинерија ТНК-БП система. У октобру 2010. године постаје генерални директор Рафинерије Рјазањ. У НИС-у је почео са радом 2013. године.

Александар Георгијевич Маланин

директор Блока „Промет“

Рођен је 13. јануара 1976. године у граду Пушкин у Московској области. Дипломирао је економију на Факултету за међународне економске односе „Плеханов“ у Москви. Завршио је и школу за комерцијални менаџмент (WNU) у граду Кобленц, у Немачкој. Од 1995. до 1998. године, радио је на позицији финансијског менаџера у московским представништвима компанија „Uni-Baltic Oy Ltd.“ и „Roskan Shipping AB“ која су реализовала спољнотрговинске операције у нафтном сегменту руске привреде. Од 1999. године, радио је у компанијама групације „Лукоил“ које су се бавиле развојем иностраног „даунстрима“. Од 2007. године, радио је на позицији генералног директора компаније „OY Teboil AB/ Suomen Petrooli OY“, зависног предузећа компаније „Лукоил“ у Финској. Од августа 2011. године, ступа на дужност руководиоца Блока „Промет“ НИС а.д. Нови Сад. Говори немачки и енглески језик.

Алексеј Анатољевич Белов

директор Блока „Енергетика“

Рођен је 1972. године у граду Кстово у Горковској области. Има два завршена факултета: 1995. године завршио је Нижегородски државни технички универзитет, специјалност „нуклеарне електране и инсталације“. Године 2001. завршио је Тољатинску академију руководства према програму припреме руководилачких кадрова за државне структуре Руске Федерације. У децембру 2007. А.А.Белову је додељена академска титула кандидата техничких наука на постдипломским студијама у НПО-ЦКТИ у Санкт Петербургу. Од 1994. до 1997. године радио је као машиниста на котловима у АОТ „Нижегороднефтеоргсинтез“, ЗАО „Нефтехим НХЗ“ и ОАО „НОРСИ“. Од 1997. до 2007. године радио је као заменик главног инжењера за термоенергетику, односно, инжењера енергетике за снабдевање топлотном енергијом, и као заменик главног инжењера за енергетику руковођења снабдевањем топлотном енергијом у ОАО „ЛУКОИЛ-Нижегороднефтеоргсинтез“. У 2007. години ради као начелник сектора за легализацију гаса ООО „ЛУКОИЛ-ЕНЕРГОАС“. Од јануара 2008. године до септембра 2010. године вршио је дужност генералног директора „ЛУКОИЛ Енергија и Гас Бугарска“. Од октобра 2010. године до преузимања нове функције у НИС-у обављао је дужност генералног директора ООО „ЛУКОИЛ-ЕКОЕНЕРГО“, које је до 06.12.2010. године носило назив ООО „ЈГК ТГК-8“.

Џон Смол¹

директор Блока „Сервиси“

Физичар по основном образовању, Џон Смол поседује дугогодишње искуство у раду у нафтном бизнису. Радио је више од 10 година на onshore и offshore пројектима у земљама бившег СССР-а. Од 1999. до 2004. радио је на различитим руководећим позицијама у компанији „Шлумберже“ (Schlumberger) у Азербејџану, Русији, Казахстану и Туркменистану. Од 2006. до 2008. био је директор производње у компанији Burren Resources Petroleum Limited. Пре доласка у НИС, радио је у компанији „Шлумберже“, као директор за планирање, надзор и координацију рада ове компаније са клијентом ТНК-БП. У НИС-у је задужен за руковођење Блоком „Сервиси“, који чине „Нафтни сервиси“, „Технички сервиси“ и „Транспорт“.

¹ Дана 1.2.2014. године постављен на место Советника генералног директора за нафтне сервисе

Горан Стојилковић

заменик генералног директора за петрохемијске послове

Рођен је 13. септембра 1968. године у Лесковцу. Дипломирао је Хемијско инжењерство на Технолошком факултету у Београду 1995. године. Каријеру је започео у компанији Здравље Актавис Србија где је првобитно радио као хемијски инжењер у лабораторији за органску хемију, затим као специјалиста на полуиндустријском постројењу и потом технички директор организационог дела -Хемија. Године 2003. је именован за заменика генералног директора, а у децембру 2004 и за генералног директора компаније. Године 2007. од стране Привредне коморе Србије проглашен је за менаџера године. Поседује деветогодишње искуство у раду у мултинационалној фармацеутској компанији. Од априла 2009 до доласка у НИС вршио је дужност генералног директора компаније Operations Actavis UK Ltd. Од 2012. године је запослен у нафтној компанији НИС као заменик генералног директора за петрохемијске послове. Изабран је за члана Надзорног одбора ХИП Петрохемије у марту 2013. године. Ожењен је и има двоје деце.

Остали чланови Саветодавног одбора генералног директора на дан 31.12.2013. јесу:

Срђан Бошњаковић

заменик генералног директора, директор Функције за инвестиције и развој

Рођен је 7. јула 1969. у Новом Саду. Дипломирао је и магистрирао на машинском инжењерству, Факултета техничких наука у Новом Саду.

Каријеру је започео 1995. у компанији НИС-Гас, као инжењер транспорта и дистрибуције природног гаса. Након што је више година провео као менаџер одељења за Транспорт и дистрибуцију природног гаса, 2002. је постао генерални директор ове компаније. Три године касније постао је Извршни директор НИС-ТНГ, а 2006. је изабран за Извршног директора НИС-Петрола и генералног директора НИС а.д. Нови Сад. Након две године на овим позицијама, изабран је за председника Управног одбора. Године 2008. је постављен за регионалног директора за развој, Блока „Промет“ у компанији Гаспром њефт. Од 2008. био је директор пројектне канцеларије у Софији, у Бугарској, где је постао и генерални директор компаније НИС Петрол ЕООД. Од јануара 2013. један је од заменика Генералног директора НИС а.д. Нови Сад, као и директор Функције за стратегију и инвестиције.

Члан је Међународне уније за гас (IGU), као и Европске и Светске асоцијације која возила са погоном на природни гас (ENGVA i IANGV). Течно говори енглески и руски.

Игор Дмитријевич Тарасов

заменик генералног директора, директор Функције за корпоративну заштиту

У Компанији је задужен за управљање економском и информационом безбедношћу и обезбеђивањем режима безбедности. Рођен је 2. јула 1952. године у Москви. Поседује тридесетосмогодишње радно искуство у систему органа државне безбедности. У Амбасади Руске Федерације у Београду провео је два мандата: од 1994. до 1999. године и од 2001. до 2006. године.

Антон Јуријевич Фјодоров

заменик генералног директора, директор Функције за финансије економику планирање и рачуноводство

Рођен је 1973. године у Саратовској области, Руска Федерација. Дипломирао је на Државној економској академији у Самари на смеру „Национална економија“.. 2001. године завршио је и други факултет и стекао диплому правника, а 2011. Академију националне економије при Влади Руске Федерације и стекао диплому МВА „Финансије“.

Од 1997. до 2005. године радио је у ОАД „Југанскнефтегас“ на различитим позицијама, укључујући и позицију финансијског директора НГДУ „Југанскнефт“. Од 2005. до 2007. године радио је у компанији „Сибур“ на позицији финансијског директора ОАД „Јарославска фабрика гума“ у граду Јарослављу. 2007. године прешао је да ради у ОАД „Гаспром њефт“ на позицију менаџера пројекта развоја налазишта у Западном Сибиру и руководио је реализацијом пројекта Новопортовског налазишта нафте и гаса. Од 2009. до 2012. године био је финансијски директор московске рафинерије. Ожењен је и има два сина.

Сергеј Александрович Фоминих

заменик генералног директора, директор Функције за правна и корпоративна питања

Рођен је 4. јануара 1979. године. Завршио је правни факултет Маријског државног универзитета и Централно-европског Универзитета у Будимпешти из области јуриспруденције, као и постдипломске студије на Московској финансијско-правној академији. У Московској школи управљања Сколково и Џаџ пословној школи („Judge Business School“) универзитета у Кембриџу завршио је програме менаџмента. Више од седам година радио је као сарадник у међународним правним консалтинг компанијама. Године 2009. придружио се тиму менаџера НИС-а као директор Дирекције за правни мониторинг. У новембру 2010. именован је за директора Функције за правна и корпоративна питања. У компанији је задужен за управљање тимом који је одговоран за правну подршку компаније, корпоративно управљање и управљање непокретном имовином.

Дмитриј Валентинович Фоменко¹

заменик генералног директора, директор Функције за организациона питања

Рођен је у Москви 1967. године. Након што је завршио Московски факултет за метале и смесе, организовао је властити бизнис у домену HR-услуга, у чијем оквиру је успешно реализовао више пројеката у области HR-подршке великих руских и међународних корпорација. Током 2008. године прелази да ради за „Гаспром њефт“ на дужности шефа пројектног офиса блока за организациона питања. Касније заузима позицију заменика генералног директора за организациона питања групе компанија Sibir Energy, нафтне компаније која је заједничко предузеће „Гаспром њефта“ и Владе Москве.

¹ Дмитриј Валентинович Фоменко вршио је дужност заменика генералног директора, директора Функције за организациона питања до 1.2.2014. године када је постављен на место заменика генералног директора, в.д. директора Блока „Сервиси“

Јевгениј Јевгенијевич Кудинов

заменик генералног директора, директор Функције за спољне везе и односе са државним органима

Дипломирао је на Московском државном универзитету „М.В. Ломоносов“ на Економском факултету, као редован студент, и стекао звање дипломирани економиста. Своје радно ангажовање започео је у Државном комитету СССР за спољноекономске везе. Пре ангажовања у НИС-у, обављао је низ функција у трговинским представништвима СССР-а и Руске Федерације (РФ) у Србији, био је на позицијама комерцијалног директора у компанијама „Интерславија“ и ЗАД „Север“, а од 2000. до 2001. године радио је у Министарству економског развоја и трговине РФ. Године 2007. постављен је одлуком Владе РФ на позицију трговинског представника РФ у Републици Србији, на којој је био до 2011. године од када почиње његово ангажовање у НИС-у.

Светлана Валерјевна Вичерова

заменик генералног директора, директор Функције за односе са јавношћу и комуникације

Рођена је 6. октобра 1982. године. Дипломирала је на Факултету за међународне односе, Московски хуманитарни универзитет. Каријеру је започела 2005. године у Функцији за односе са јавношћу руско-британске нафтне компаније „ТНК-ВР“. У периоду од 2006. до 2009. године, радила је у Дирекцији за информациону политику ОАД „Гаспром њефт“. У априлу 2009. године добила је позив за рад у НИС-у као директор за интерне комуникације. У јулу 2011. године ступа на дужност директора Функције за односе са јавношћу и комуникације. Од 2013. године је члан Европске асоцијације директора за комуникације (EACD).

Максим Александрович Козловскиј

заменик генералног директора, директор Функције за материјално-техничку и сервисну подршку и капиталну изградњу

Максим Козловскиј рођен је 1976. године у Русији. Завршио је Тјуменски државни Универзитет, смер финансије и кредитирање и Тјуменски нафтни универзитет, смер Истраживање и експлоатација нафтних и гасних налазишта.

Пре ангажмана у НИС-у каријеру је градио у компанији „Росатом“ на позицији заменика директора за општа питања, као и у компанији „ТНК-БП“ (Тјуменска нафтна компанија „Бритиш Петрол“) на позицији заменика директора Одељења за МТ и СП, а потом и на позицији директора Одељења за МТ и СП.

Од 2011. до 2013. године ангажован је у НИС-у на позицији Заменика директора Функције за МТ и СП, а од новембра 2013. године обавља послове ЗГД, директора Функције за МТСП и КИ.

Ожењен је и отац троје деце.

Александра Самарџић

директор Функције интерне ревизије

Рођена је 21. јула 1979. године. Дипломирала је 2002. године на Економском факултету Универзитета у Београду. Од 2009. године поседује АССА лиценцу. Члан је Коморе овлашћених ревизора Србије и поседује сертификате и овлашћеног екстерног и овлашћеног интерног ревизора. Тренутно похађа „МБА“ на CITY College-у, Универзитет Sheffield. Током 2003. године радила је у ревизорској кући BDO BC Excel, а од 2004. године до 2012. године у ревизорској кући Ernst & Young, на више различитих позиција, од којих је последња била сениор менаџер. Од фебруара 2012. године радила је на позицији директора Дирекције за корпоративну ревизију у НИС а.д. Нови Сад, а од априла 2013. године ради на позицији директора Функције за интерну ревизију.

Давид Алисон

директор Функције за HSE

Рођен је 3. маја 1962. године у Великој Британији. Дипломирао је на Политехничком факултету Универзитета Кингстон, у Кингстону, Сари, Велика Британија.

Каријеру је започео радећи на пословима у области нафтних сервиса, за компанију Шлумберге у различитим земљама Африке. Године 2008. прелази у компанију Петром Румунија. Првобитно долази на позицију вишег саветника за услуге у области истраживања и производње, да би потом исте године био именован за HSEQ директора за Истраживање и производњу. У јануару 2011. године прелази на чело корпоративне Функције за безбедност у ОМВ Групи. Ожењен је и има троје деце.

Вадим Валентинович Смирнов

регионални директор НИС а.д. Нови Сад за Румунију

Рођен је у Казахстану 10. октобра 1963. Године 1985. је стекао високо образовање у струци „Финансије и ревизија“. Осим тога, завршио је Дипломатску академију (1994. у Москви) и Високу комерцијалну школу (1999. у Москви). Од 1985. године до 1991. године је радио на радним местима у струци у предузећима Далеког истока (Русија). Од 1991. године до 1998. је радио у МИП (Министарство иностраних послова) Руске Федерације, укључујући дуготрајна службена путовања у земље балканског региона. Од 1998. до 2009. године је радио на различитим позицијама у „Аерофлот а.д.“ укључујући позицију представника компаније на Балкану (шест година) и позицију руководиоца одељења за контролу девизно-финансијског пословања иностраних представништава (две године). Од 2010. године је радио на линији обезбеђења економске безбедности у компанијама Групе „Гаспром“, а од фебруара 2012. године радио је на позицији директора Функције за интерну ревизију у компанији НИС а.д. Нови Сад. Тренутно ради као регионални директор НИС а.д. Нови Сад за Румунију.

Бранко Радујко

регионални директор НИС а.д. Нови Сад за Адријатик

Рођен је 1974. године. Дипломирао је право 1998. године на државном Универзитету Црне Горе. Завршио мастер студије (МВА) на Факултету за економију, финансије и администрацију у Београду. Радио је у адвокатској канцеларији у Београду специјализованој за привредно право, а затим у међународном хуманитарном сектору, као менаџер на регионалним пројектима репатријације Уједињених нација. Од 2002. до 2008. године радио је у владином сектору, на пословима саветника и шефа кабинета премијера, а затим и генералног секретара председника Републике. Био је члан управног одбора неколико предузећа и институција у реструктурирању. Од фебруара 2008. до септембра 2012 је био генерални директор Телекома Србија АД, једне од водећих компанија у земљи и региону. Био је први председник Самита 100 бизнис лидера југоисточне Европе. Говори енглески језик. Ожењен је и има два сина.

Активности Саветодавног Одбора

Током 2013. године, на Саветодавном одбору генералног директора разматрале су се теме од значаја за текуће и дугорочно планирање пословања Друштва.

Поред редовних извештаја о пословању, руководиоци су износили планове и извештаје о повећању ефикасности рада одређених организационих делова, пројеката и различитих компанијских одбора. Као и претходне године, једном месечно, Саветодавни одбор генералног директора је разматрао резултате и планове рада у зависним друштвима у региону (пројекти у Румунији, Бугарској, Босни и Херцеговини и Мађарској), као и могућности развоја бизниса на Косову и Метохији.

План сукцесије руководилаца Друштва

У циљу смањења потенцијалних ризика за Друштво и повећања ефикасности рада, у оквиру Друштва постоје посебни системи и процеси који имају за циљ обезбеђивање попуњавања евентуалних упражњених позиција када се ради о највишем оперативном руководству Друштва. Ово подразумева реализацију специфичних програма обуке, тако да се кроз стално улагање у развој знања, способности и вештина дугорочно омогућује смањење потенцијалног ризика у вези с кључним руководићим позицијама у Друштву.

Методологија подразумева постојање аналитичког описа карактеристика сваке позиције, посебно у вези са областима одговорности, потен-

цијалним променама које се очекују и потребним искуствима, знањима и вештинама које су неопходне за обављање одговарајућих послова. Такође, врши се процена потенцијалних наследника и утврђују посебне листе наследника које укључују имена и презимена ових лица, њихове садашње позиције и планове за њихов развој.

Постојање дефинисаних планова сукцесије за кључне руководеће позиције представља веома важан чинилац развоја руководећих кадрова и очувања континуитета успешног управљања Друштвом.

Стицање и располагање акцијама Друштва од стране руководилаца и с њима повезаних лица

У складу с чланом 84. Закона о тржишту капитала и Правилником о поступању са инсајдерским информацијама НИС а.д. Нови Сад, сва лица која обављају дужности руководиоца у Друштву, као и с њима повезана лица, дужна су да пријаве у року од пет дана свако стицање или отуђење за сопствени рачун акција Друштва Комисији за хартије од вредности и Друштву уколико појединачна стицања, односно отуђења прелазе износ од 100.000 динара, а такође и уколико збир вредности појединачних стицања, односно отуђења у току једне календарске године пређе вредност од 500.000 динара.

У току 2013. године Друштво није било информисано о стицању или отуђењу акција Друштва од стране чланова органа или тела Друштва или с њима повезаних лица.

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОД

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Никола Мартиновић	224	0,0001%
Негица Рајаков	5	0,000003066%
Ненад Мијаиловић	5	0,000003066%

Број и % акција НИС а.д. Нови Сад у власништву чланова ОСА

Име и презиме	Број акција	% учешћа у укупном броју акција
Љубомир Аксентијевић	5	0,000003066%

Послови надзора и интерне контроле

Друштво, као основни облик интерног надзора, успоставља интерне контроле над обављањем кључних процеса, активности и поступака, које су интегрисане у систем, с циљем да се обезбеди већа ефикасност пословних процеса и контрола ризика.

Осим система интерних контрола, Друштво је успоставило и следеће облике надзора и контроле:

- Комисија за ревизију
- Интерна ревизија
- Интегрисани систем управљања ризицима
- Интерне провере бизнис процеса и успостављених система менаџмента
- Провере примене мера безбедности и здравља на раду.

Комисију за ревизију је формирао Одбор директора Друштва и она се бави питањима унутрашњег надзора, преваходно оценом система интерних контрола, процеса управљања ризицима и усклађености пословања, оценом адекватности финансијског извештавања и питањима везаним за екстерну ревизију.

Друштво је успоставило посебну функцију интерне ревизије, с циљем пружања независног и објективног уверавања у примереност процеса корпоративног управљања, управљања ризиком и интерних контрола, додајући вредност и доприносећи повећању укупне ефикасности и унапређењу Друштва. Интерна ревизија делује у складу с Међународним оквиром професионалне праксе и нормативно методолошким документима интерне ревизије, усвојеним на нивоу Друштва.

Друштво је успоставило интегрисани систем управљања ризицима (ИСУР) који представља системски, уређен, унификован, континуиран и непрекидни процес откривања, процене, разраде и мониторинга реализације мера за управљање ризицима. Функцију управљања ризицима обавља руководство по пословним процесима, док Служба за процену ризика, у оквиру Функције интерне ревизије, координира овај процес. Мере за управљање ризицима су интегрисане у бизнис планове, а процес управљања ризицима је регулисан посебним интерним актом Друштва. Кључни ризици су повезани са циљевима Друштва, идентификовање врши руководство, а Одбор директора их усваја путем усвајања бизнис планова Друштва чији је саставни део

процена кључних ризика, стратегије управљања, и потребни ресурси за реализацију планираних мера за управљање ризицима. У оквиру Друштва, постоји формиран регистар ризика који се на корпоративном нивоу дефинише за сваку годину.

У оквиру Друштва, успостављен је интегрисани систем менаџмента уз примену више стандарда за системе менаџмента, у зависности од процеса који се обављају у појединим организационим деловима. Провера усаглашености с наведеним стандардима обавља се екстерно од стране акредитованих сертификационих тела, која на основу извршене провере додељују одговарајуће сертификате. У оквиру система менаџмента, који је регулисан нормативно методолошким документима Друштва, дефинисани су бизнис процеси у Друштву, извршена је класификација, процеси су описани одговарајућим документима, такође дефинисани су КРП (кључни индикатори перформанси) који се редовно мере и прате, анализирају и користе као основа за дефинисање програма и мера за побољшавање процеса. Интерне провере успостављених система менаџмента обављају се по бизнис процесима, у складу с програмом интерне провере. Интерна провера ради се плански, једном годишње за сваки бизнис процес, док се ванредне интерне провере обављају уколико се утврди постојање проблема или неусаглашености у процесу.

Резултати ових контрола обликују се у извештаје, на основу којих власници бизнис процеса у Друштву дефинишу мере за отклањање узрока утврђених неусаглашености или мере за побољшавање процеса.

Екстерни ревизор

Ревизија финансијских извештаја

У складу са Законом и Статутом, ревизора Друштва именује Скупштина акционара на предлог Одбора директора. Ревизор Друштва бира се на свакој редовној седници Скупштине акционара, а према Закону о тржишту капитала, имајући у виду да је НИС а.д. Нови Сад јавно акционарско Друштво, правно лице које обавља ревизију може обавити највише пет узастопних ревизија годишњих финансијских извештаја.

Извештаји о извршеној ревизији финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја Друштва за 2012. годину Друштва за ревизију, усвојени су 18.06.2013. године на V редовној сед-

ници Скупштине акционара на којој је присуствовао и ревизор Друштва PricewaterhouseCoopers д.о.о. Београд, који се у складу са Законом обавезно позива на редовну седницу Скупштине. Ревизор је доставио и писану изјаву којом потврђује своју независност од Друштва.

На истој седници Одлуком о избору ревизора финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја за 2013. годину, Скупштина акционара је за вршење ревизије ових финансијских извештаја реизабрала Друштво PricewaterhouseCoopers д.о.о. Београд које је вршило ревизију годишњих финансијских извештаја Друштва за 2009, 2010, 2011. и 2012. годину.

На основу закљученог уговора са ревизором Друштва предвиђено је да ревизор врши ревизију и за следећа зависна друштва: „О зоне“ а.д. Београд, „Нафтагас-Нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад, „Нафтагас-Технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин, „Нафтагас-Транспорт“ д.о.о. Нови Сад и „НТЦ-НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад. Такође, ревизију за зависна друштва у региону врше зависна друштва у оквиру групе PricewaterhouseCoopers са седиштем у Мађарској, Румунији, Бугарској и Босни и Херцеговини.

Друге услуге ревизора

Поред услуге ревизије финансијских извештаја и консолидованих финансијских извештаја, Друштво PricewaterhouseCoopers д.о.о. или његова повезана Друштва, пружала су НИС-у и друге услуге током 2013. године. Код пружања ових услуга, имајући у виду потребно знање и искуство, сматрано је да је ефикасније, или у неким случајевима неопходно, ангажовање друштва PricewaterhouseCoopers д.о.о. уместо неког трећег лица. Пружање ових услуга није довело до сукоба интереса и није утицало на независност ревизора. Остале услуге (поред услуге ревизије) односиле су се на анализу успешности одређених програма награђивања, benchmarking зарада и бенефиција, пружање подршке везано за правна и пореска питања, на организовање МРС обука за поједине запослене, и др...

Послови са личним интересом

Лице које има посебне дужности према Друштву, дужно је да без одлагања обавести Одбор директора о постојању личног интереса (или интереса с

њим повезаног лица) у правном послу који Друштво закључује, односно правној радњи коју Друштво предузима.

Чланови Одбора директора су закључењем Уговора о регулисању међусобних права и обавеза с Друштвом додатно упознати са обавезом обавештавања Друштва услед евентуалног закључења правног посла с Друштвом, као и са обавезом нечињена конкуренције Друштву и другим посебним дужностима чланова Одбора директора.

Друштво идентификује правне послове и правне радње с повезаним лицима, како би се обезбедило да до њиховог закључивања дође само уколико исти нису штетни за пословање Друштва. Правни послови и правне радње с повезаним лицима одобравају се од стране Одбора директора у складу са Законом. Одбор директора, једном годишње, на редовној седници подноси Скупштини акционара информацију о одобравању закључења послова у којима постоји лични интерес.

У случају правних послова и правних радњи са повезаним лицима који се закључују унутар групе повезаних друштава (са матичним или зависним Друштвом), оба Друштва морају да воде рачуна о сопственим интересима, али и о интересима другог Друштва, имајући у виду њихову економску повезаност и узајамност ризика.

Законом је предвиђено да уколико постоји лични интерес директора у одређеном правном послу, приликом одобравања посла од стране Одбора директора, одлука се доноси већином гласова свих директора који немају лични интерес тј. у гласању не учествује директор код кога је утврђено постојање личног интереса.

Поред тога, у циљу праћења евентуалне конкуренције, Друштво има праксу кварталног анкетирања чланова Одбора директора на околности тренутног ангажовања, као и о чланствима у одборима директора и надзорним одборима у другим друштвима.

Инсајдерске информације

Трговање акцијама уз коришћење инсајдерских информација је строго забрањено под претњом казни које су предвиђене Законом о тржишту капитала. Из овог разлога, Друштво захтева од свих лица која стално или повремено имају приступ овим информацијама да у потпуности поштују одредбе закона, подзаконских аката, као и аката Друштва које се односе на инсајдерске информације и поверљиве податке.

Критеријуми на основу којих одређена лица имају својство инсајдера, њихова права и обавезе, обавезе Друштва у циљу осигурања поверљивости инсајдерских информација, поступак објаве инсајдерских информација, као и правила која се односе на састављање, вођење и ажурирање списка инсајдера садржана су у Правилнику о поступању са инсајдерским информацијама НИС а.д. Нови Сад.

У складу са својом законском обавезом, Друштво води посебан Списак лица која раде за Друштво на основу уговора о раду или на неки други начин и која имају редовно или повремено приступ инсајдерским информацијама које се непосредно или посредно односе на Друштво. Списак инсајдера се редовно ажурира, а све особе које су уврштене на списак су детаљно упознате са појмом и значајем инсајдерских информација, обавезама које имају у вези са овим информацијама, као и последицама непоштовања прописаних обавеза и злоупотребе ових информација.

Кодекс пословне етике

Кодекс етике уређује етичке норме НИС а.д. Нови Сад у свим областима пословања и формулише темељна правила и норме понашања које одређују односе са колегама, клијентима, пословним партнерима, органима државне власти и локалне самоуправе, јавношћу и конкурентима.

Принципи који су садржани у кодексу дају јасне препоруке за доношење етички избалансираних одлука у различитим ситуацијама, а кодекс дефинише норме и правила

понашања, који су засновани на корпоративним вредностима и чије поштовање Друштво очекује од сваког запосленог.

Кодекс пословне етике доступан је на интернет страници Друштва.¹

Однос са заинтересованим странама и друштвено одговорно пословање

Информације о идентификовању и развоју односа са кључним заинтересованим странама, као и примени принципа који се односе на друштвено одговорно пословање, доступне су у делу Годишњег извештаја: Извештај о пословању > Друштвено одговорно пословање.

Одрживи развој

НИС је дугорочно и стратешки опредељен да негује и усавршава принципе одрживог развоја и социјалне одговорности. Више информација о одрживом развоју доступно је на интернет страници НИС-а и у оквиру Извештаја о одрживом развоју², као и у делу Годишњег извештаја: Извештај о пословању > Одрживи развој.

1 <http://www.nis.eu/o-nama/informacije-o-kompaniji/kodeks-poslovne-etike>

2 <http://www.nis.eu/odrzivi-razvoj>

ПОСЛОВНО ОКРУЖЕЊЕ

Свет

Након што су у последњих пет година земље у развоју бележиле већи раст од развијених земаља, ситуација се у 2013. години преокренула. Слабљење домаће тражње у земљама у развоју, попут Бразила и Индије, праћено је и слабијим извозом.

У САД је забележен опоравак тржишта некретнина, као и смањење стопе незапослености. Евро зона је уз ниске каматне стопе, као покушај убрзања опоравка, дошла врло близу изласку из рецесије.

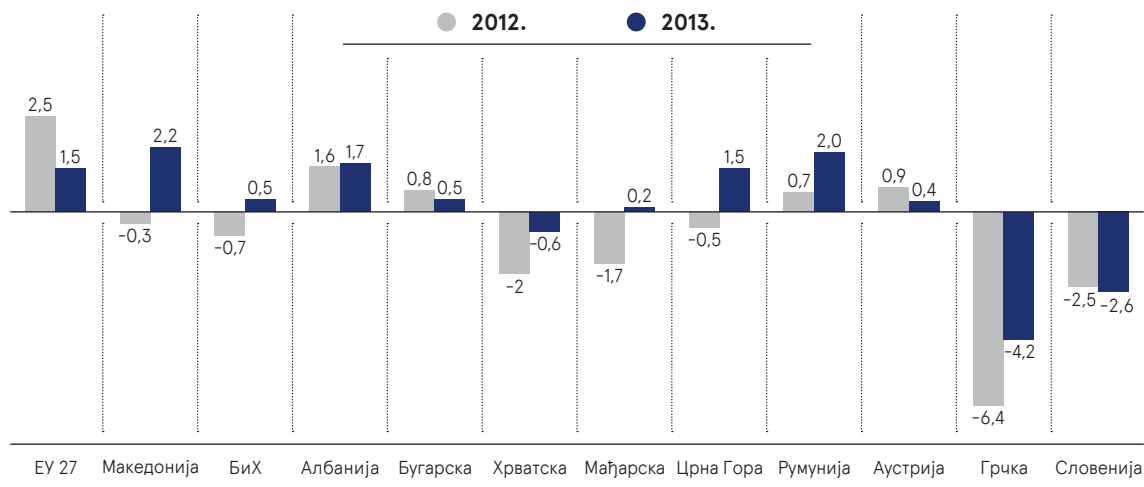
Светска економија крајем 2013. године додатно јача, па је прогноза Међународног монетарног фонда да ће раст светске производње у 2014. години износити 3,6 одсто, насупрот прогнози од 2,9 одсто за 2013. годину.

просечна цена нафте типа
Urals у 2013.

108,3

USD/bbl

Стопа раста БДП-а (сталне цене) у 2012. години и процена за 2013. годину, у %*

Извор: IMF, Октобар 2013.; за EU 27 – Eurostat

Србија

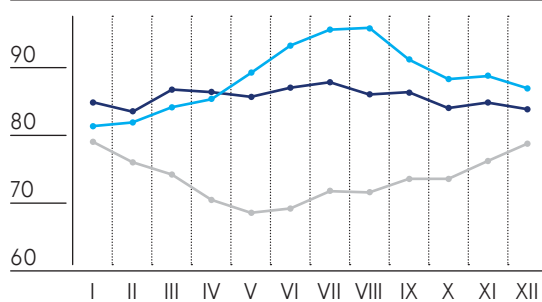
Републички завод за статистику РС проценио је да укупне економске активности у 2013. години, мерене реалним БДП-ом, имају реални раст од 2,4 одсто у односу на претходну годину. Највећи раст БДП-а забележен је у сектору пољопривреде, шумарства и рибарства, снабдевања електричном енергијом, гасом и паром и сектор прерађивачке индустрије.

Такође, процењено је да ће годишња стопа инфлације износити 2,3 одсто.

Најзначајније негативно кретање у 2013. години је пораст јавног дуга који на крају 2013. године чини нешто више од 60 одсто БДП – а Србије. Такође, стопа незапослености је и даље веома висока. Према подацима Међународног монетарног фонда, за 2013. годину она износи 21 одсто. У наредном периоду на БДП ће највише утицати раст извозно оријентисаних грана индустрије, спровођење мера финансијске консолидације, као и брзина опоравка еврозоне.

Курс USD/PCД

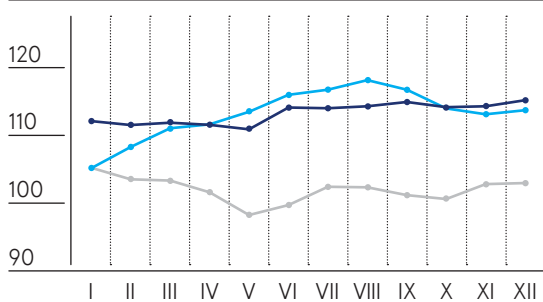
● 2011. ● 2012. ● 2013.

- Пад курса USD/PCД у 2013. години износио је -3,5% или -3,0481 РСД (курс USD/PCД кретао се од 86,1763 РСД на дан 1.01.2013. до 83,1282 РСД на дан 31.12.2013.)
- Раст курса USD/PCД у 2012. години износио је 6,6% или 5,31 РСД (курс USD/PCД кретао се од 80,8662 РСД на дан 1.01.2012. до 86,1763 РСД на дан 31.12.2012.)

Курс EUR/PCД

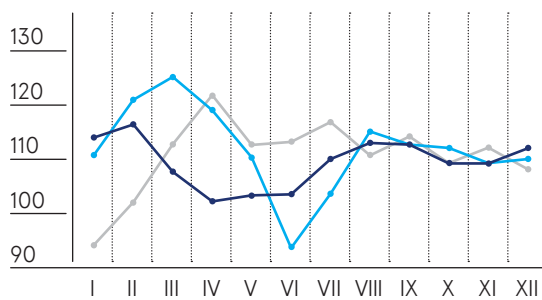
● 2011. ● 2012. ● 2013.

- Раст курса EUR/PCД у 2013. години износио је 0,8% или 0,9238 РСД (курс EUR/PCД кретао се од 113,7183 РСД на дан 1.01.2013. до 114,6421 РСД на дан 31.12.2013.)
- Раст курса EUR/PCД у 2012. години износио је 9% или 9,077 РСД (курс EUR/PCД кретао се од 104,6409 РСД на дан 1.01.2012. до 113,7183 РСД на дан 31.12.2012.)

Кретање цене нафте типа Urals, у USD/bbl

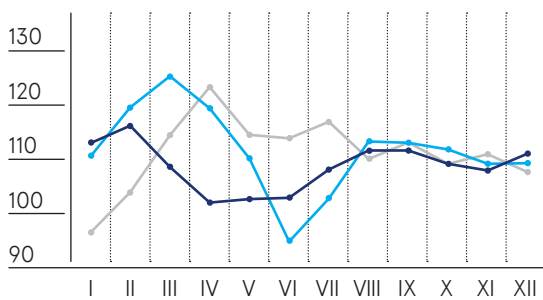
● 2011. ● 2012. ● 2013.

Цена нафте типа Urals у 2013. години у просеку је износила 108,3 USD/bbl.

Кретање цене нафте типа Brent, у USD/bbl

● 2011. ● 2012. ● 2013.

Најбољи квалитет на свим нивоима

Ослушкујемо потребе тржишта

Обезбеђујемо квалитет по
највишим стандардима

Сви деривати које производимо
у рафинеријама у складу су
с међународним стандардима
ISO квалитета

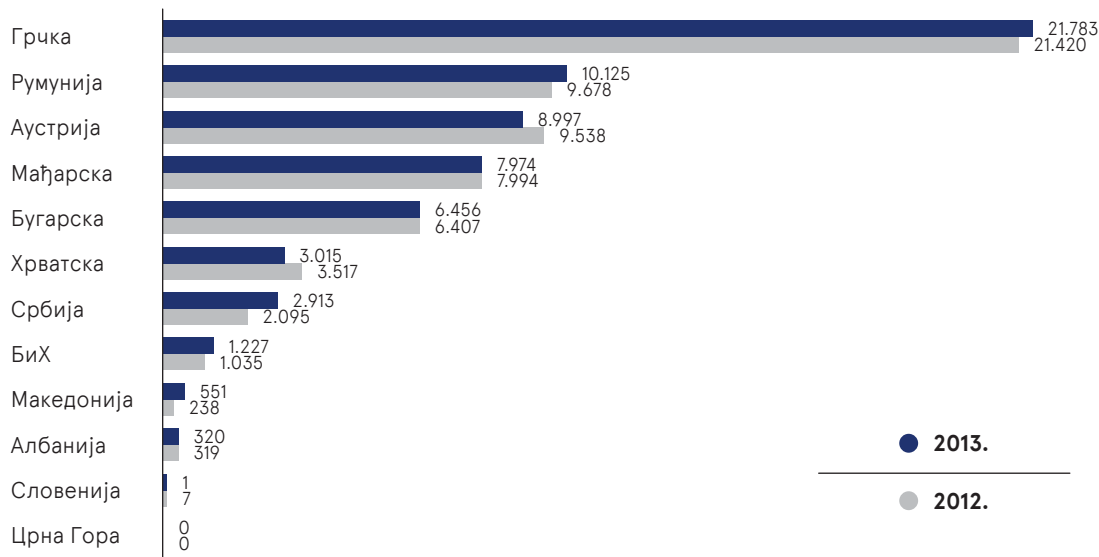

Нове генерације потрошача и возила
задовољили смо пласирањем новог,
домаћег бензина премијум квалитета
– Евро БМБ 98

У нашу понуду увели смо
високооктанско гориво, а квалитет
свих производа пратимо од
експлоатације до испоруке

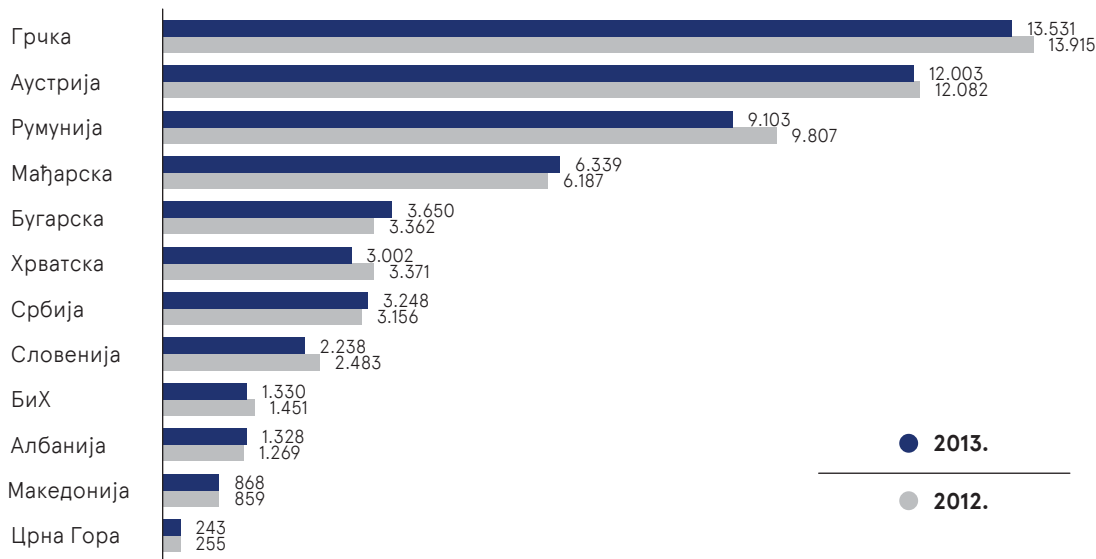
Производња нафтних деривата у Србији* и земљама региона**

* За Србију производња нафтних деривата укључује робну производњу Блока Прерада, производњу рафинерије у Елемиру (газолин и ТНГ), као и производњу „Стандард гаса“. Полупроизводи нису укључени.

** Извори: Еуростат (Румунија, Аустрија, Мађарска, Хрватска, Словенија), PFC Energy (Грчка, Бугарска, Албанија, Македонија), енергетски биланси (БиХ, Црна Гора) и НИС (Србија).

Потрошња нафтних деривата у Србији и земљама региона*

* Извори: Еуростат (Румунија, Аустрија, Мађарска, Хрватска, Словенија), PFC Energy (Грчка, Бугарска, Албанија, Македонија), енергетски биланси (БиХ, Црна Гора) и НИС (Србија).

Промена законске регулативе у 2013. години

Током 2013. године, за НИС битне промене у законодавству Републике Србије тицале су се првенствено наставка усаглашавања са регулативом Европске уније у сектору енергетике и заштите животне средине, као и обавезама које је Република Србија преузела потписивањем Споразума о енергетској заједници југоисточне Европе. Овим се иде у правцу даље либерализације тржишта енергије и енергената, израде одговарајућих пратећих прописа који се односе на заштиту животне средине и природних добара и др. Ипак, актуелна економска ситуација у земљи, а и у окружењу, утиче на законодавне активности, носећи са собом нове терете привреди и становништву, кроз повећање постојећих и увођење нових намета.

У 2013. години усвојен је низ подзаконских аката важних за правилно функционисање и контролу тржишта нафтних деривата у Србији, а међу њима, један од најважнијих, јесте Уредба о обележавању („маркирању“) деривата нафте, која треба да помогне у праћењу токова моторних горива у Србији (ТНГ, бензин и дизел) и смањењу шверца и осталих злоупотреба. Усвојен је и нови Правилник о минималним техничким условима за обављање трговине дериватима нафте и биогоривом, а који уводи обавезу поседовања лиценце за складиштење и намењавање биогорива, као и Уредба о техничким захтевима у погледу безбедности од пожара и експлозија станица за снабдевање бродова и техничких пловних објеката течним горивом, којом се по први пут регулише овај сегмент тржишта. Такође, Влада је усвојила Уредбу о извршавању Закона о акцизама на територији АП КиМ за време важења резолуције Савета безбедности ОУН број 1244, која ће омогућити пласман деривата на територију АП КиМ без плаћања двоструке акцизе. Објављен је и први „Национални акциони план за обновљиве изворе енергије Републике Србије“, којим се од 2015. године уводи намењавање биодизела у дизел. Крајем 2013. усвојен је и Закон о робним резервама, који, између осталог, дефинише и обавезу чувања резерви нафте и деривата нафте, а у кратком року се може очекивати и низ подзаконских аката којима ће се ова важна материја прецизније дефинисати. Накнаде које ће енергетски субјекти плаћати у вези са увођењем маркирања и чувања обавезних резерви деривата нафте, представљаће додатни намет на већ акцизама и другим наметима оптерећену цену нафтних деривата за крајње

потрошаче. Полазећи од значаја поменутих прописа, а у циљу успостављања лојалне конкуренције на тржишту Србије, НИС је имао значајну улогу у сарадњи са надлежним министарствима у процесу креирања наведених докумената.

Фискална политика у Републици Србији је предложена честим променама, услед немогућности успостављања буџетске равнотеже. Тако је, по предлогу Владе, нижа стопа ПДВ (8 одсто) од 1. јануара 2014. повећана на 10 одсто и за природни гас, топлотну енергију за грејање, превоз путника и пречишћавање отпадних вода, што ће имати утицај на пословање НИС-а у наредној години. Према акцизном календару предвиђеном у Закону о акцизама, од 1. јануара 2014. повећавају се номинални износи акциза на бензин, гасна уља, ТНГ и биогорива, што води расту цена деривата. Такође, Народна скупштина је крајем године усвојила Закон о изменама и допунама Закона о порезу на добит правних лица, којим је брисан члан Закона који предвиђа порески кредит пореским обвезницима који изврше улагања у сопствена средства. Овакво решење утицаће на НИС, као пореског обвезника пореза на добит правних лица, у вези са новим инвестицијама у сопствена средства која ће се реализовати у 2014. години и на даље.

Током 2013. године настављено доношење бројних подзаконских аката на основу Закона о енергетици, од којих су од великог значаја за пословање Блока „Енергетика“ уредбе везане за повлашћене произвођаче електричне енергије. Крајем године Влада Републике Србије усвојила је и Стратегију развоја енергетике Републике Србије за период до 2025. године с пројекцијама до 2030. године. На текст наведених аката НИС је дао, и даје свој допринос, како би исти били реалнији и ближи потребама и захтевима пословања енергетских субјеката на самом тржишту. Блок „Енергетика“ је кренуо у правцу реализације могућности које му пружају одредбе регулативе, посебно када је у питању инвестирање у обновљиве изворе енергије, што јесте један од битних циљева које прописују директиве Европске уније, али и који су предвиђени нацртом Стратегије развоја енергетике Републике Србије за период до 2025. године.

Питање висине рудне ренте коју плаћа НИС, регулисано је у складу са одредбама Енергетског споразума између Русије и Србије, у складу са којим се висина ове накнаде неће мењати до достизања исплативости Пројекта МНС/ДНТ Рафинерије Панчево. Потребно је имати у виду да је у 2013. години сачињен Нацрт закона о накнадама за коришћење јавних добара, па се очекује да питање

свих накнада буде регулисано овим системским прописом. Значај Закона о геолошким истраживањима је за НИС веома велик, посебно подзаконска акта која треба из њега да проистекну. С тим у вези, НИС је активно учествовао у унапређењу текста Нацрта закона о геолошким истраживањима и рударству, који је имао неколико верзија у току 2013. године. Очекује се и доношење Стратегије управљања минералним ресурсима у Републици Србији до 2030. године, чији је нацрт објављен у јануару 2012. године.

Донета је и Стратегија заштите потрошача за период 2013 - 2018. године.

Крајем 2013. године донет је и Закон о легализацији објеката, који је од значаја за имовину НИС -а и њену коначну укњижбу, док су у фази нацрта закони о приватизацији, стечају, посредовању у решавању спорова, раду итд. Сви ови закони су од

великог значаја за даљи рад Компаније, због статуса својих запослених, као и потраживања средстава уложених у поједина привредна друштва, која ће бити тангирана одредбама поменуте легислативе. У припреми су и други прописи који ће имати значајне финансијске ефекте на пословање НИС-а (Закон о накнадама за коришћење јавних добара, Закон о просторном планирању и градитељству, Закон о ванредним ситуацијама, Закон о запаљивим течностима и гасовима, Закон о експлозивним материјама, Закон о раду...), те битно утицати на стање на тржишту деривата нафте, природног гаса и енергије уопште.

НИС ће и надаље настојати да максимално утиче на позитивно креирање мењајућег пословног амбијента у Србији, и посебно указивати на неопходност хармонизације прописа и стратегија како би њихова примена била могућа и несметана.

УПРАВЉАЊЕ РИЗИЦИМА

Развој интегрисаног система управљања ризицима

У 2010. години дефинисани су циљеви у области управљања ризицима и успостављен интегрисани систем управљања ризицима (ИСУР). ИСУР је системски, уређен, унификован и непрекидни процес идентификовања и процене ризика, дефинисања мера за управљање ризицима и мониторинга њихове реализације. Основни принцип овог система јесте да је одговорност за управљање различитим ризицима додељена различитим управљачким нивоима у зависности од процењеног финансијског утицаја ризика.

У 2011. години усвојен је Стандард „Управљање ризицима“. Њиме су дефинисани принципи управљања ризицима у циљу повећања ефикасности и ефективности делатности Друштва у краткорочној и дугорочној перспективи.

Паралелно са ширењем у региону у процес се укључују и сва значајнија зависна предузећа. Припрема се и консолидовани регистар ризика који укључује и значајне ризичне догађаје зависних предузећа.

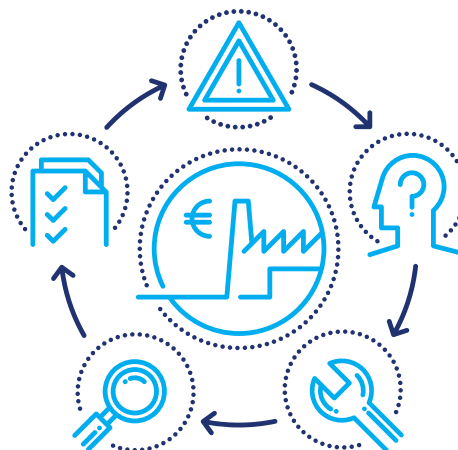
У 2013. години формирана је Служба за процену ризика која координира и континуирано развија овај процес.

Циљ у области управљања ризицима, јесте обезбеђење додатних гаранција за достизање стратешких циљева путем благовременог идентификовања и спречавања ризика, дефинисања ефективних мера и обезбеђења максималне ефикасности мера за управљање ризицима.

Управљање ризицима је постало саставни део интерног окружења имплементацијом следећих процеса:

- усвајањем приступа оријентисаног на ризицима у свим аспектима управљачке делатности

- систематичном анализом идентификованих ризика
- успостављањем система за контролу ризика и праћењем ефикасности мера за управљање ризицима
- упознавањем свих запослених са усвојеним основним принципима и приступима управљању ризицима
- обезбеђењем неопходне нормативне и методолошке подршке
- расподелом овлашћења и одговорности за управљање ризицима између организационих делова.

Интегрисање ИСУР у процес пословног планирања

Процена ризика је саставни део процеса пословног планирања и информације о кључним ризицима су саставни део пословних планова.

Паралелно са процесом пословног планирања идентификују се и процењују ризици. За кључне ризике дефинише се стратегија управљања, мере

за управљање ризицима, потребни финансијски ресурси за реализацију мера и одговорна лица за њихово спровођење.

Индустријски ризици

Будући да је главна област пословања прои-зводња, прерада и промет нафте и гаса, Група је нарочито изложена ризицима у области истражи-вања и производње нафте.

Ризици у области истраживања и производње нафте.

Један од значајних циљева НИС Групе јесте да се интензивирањем истраживања повећа ресурсна база. То у великој мери зависи од успеха геоло-шко-истражних радова усмерених на развој буш-тинског фонда у земљи и у иностранству.

Главни ризик у области истраживања и прои-зводње јесте непотврђивање процењених резерви и, као последица тога, неостваривање планираног раста ресурсне базе.

НИС има значајно искуство у спровођењу геолошко-истражних радова. Експертисе програма геолошко-истражних радова спроводе се интерно и од стране највећег акционара и користе се нај-савременије методе истраживања, што све утиче на смањење вероватноће настанка овог ризика. Како би се повећала ефикасност и квалитет геоло-шко-истражних радова, додатно је модернизована флота бушаћих постројења.

Финансијски ризици

Пословање НИС Групе је изложено разним финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик цена и ризик камат-не стопе), кредитни ризик и ризик ликвидности.

Управљање ризицима доприноси да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенци-јални негативни утицаји на финансијско послова-ње сведу на минимум.

Тржишни ризик

Валутни ризик – НИС Група послује у међуна-родним оквирима и изложена је ризику промене курса страних валута који проистиче из послова-ња с различитим валутама, првенствено USD и EUR. Ризик проистиче из будућих трговинских трансак-ција и признатих средстава и обавеза. Део ризика који се односи на утицај промене курса национал-не валуте према USD се неутралише кроз природ-ни хеџинг продајних цена нафтних деривата које се прилагођавају променама курса, а осим тога кори-сте се и инструменти управљања ризицима као што су форвард трансакције на девизном тржишту које доприносе смањењу ефекта негативних курсних разлика у ситуацији депресијације националне ва-луте према USD или EUR.

Ризик промене цена – НИС Група је због своје основне активности изложена ризицима промене цена, и то цена сирове нафте и нафтних деривата, које утичу на вредност залиха и марже у преради нафте, што даље утиче на будуће токове новца. Део ових ризика се елиминише кроз прилагођавања продајних цена нафтних деривата овим променама цена нафте и деривата. До 2013. године законска регулатива Републике Србије није дозвољавала ко-ришћење неиспоручивих деривата за хеџинг цена нафте и осталих роба, али је то на иницијативу НИС-а омогућено од средине 2013. године. На нивоу „Га-спром њефт“ Групе врши се процена потреба за ко-ришћењем одређених инструмената робног хеџин-га за зависна друштва у оквиру Групе, укључујући и НИС а.д. Нови Сад као зависно друштво. Додатно, у циљу смањења потенцијалног негативног утицаја овог ризика, спроводе се следеће активности:

- годишње планирање засновано на приступу сценарија, праћење планова и благовремено кориговање оперативних планова набавке сирове нафте
- редовно заседање Комисије за набавку сирове нафте
- тенденција закључења дугорочних уговора за набавку сирове нафте по што повољнијим тржишним и комерцијалним условима, са дужим роковима плаћања на бази отвореног рачуна, свакодневно праћење публикација за сирову нафту, као и контакти са иностраним партнерима

Ризик каматне стопе – НИС Група је изложена ризику промене каматне стопе и са аспекта задуживања код банака и са аспекта пласирања средстава. НИС а.д. Нови Сад се задужује код пословних банака по променљивим каматним стопама и врши анализу осетљивости на промене каматних стопа и процењује да ли је у одређеној мери потребно задуживање са фиксним каматним стопама. Осим тога, врши се пласирање новчаних средстава. Пласирање новчаних средстава врши се само код кључних пословних банака код којих НИС а.д. Нови Сад има кредите, односно кредитне/документарне линије. Такође, средства која се орочавају, у РСД и у иностраној валути, орочавају се на кратак рок (до 90 дана) и уз фиксне каматне стопе на таква орочења. Из претходно наведеног, приход и новчани токови у великој мери су независни од промена тржишних каматних стопа на пласирана средства у виду орочених депозита, иако висина каматних стопа које НИС а.д. Нови Сад може да оствари на тржишту у многоме зависи од висине базичних каматних стопа у моменту орочавања (Белибор – референтна каматна стопа НБС-а).

Током 2013. године, НИС а.д. Нови Сад је одобрио субординиране кредите друштвима из иностранства које су у већинском власништву Друштва (чланицама НИС Групе), као начин финансирања пословне активности у иностранству. Кредити који су одобрени за ове намене одобрени су уз променљиве каматне стопе (EURIBOR).

Кредити дати по променљивим каматним стопама излажу НИС а.д. Нови Сад каматном ризику новчаног тока.

У зависности од нето задужености у неком периоду, било која промена основне каматне стопе (EURIBOR или LIBOR) има утицај на резултат НИС Групе.

Кредитни ризик

Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу НИС Групе. Кредитни ризик настаје код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, интеркомпанијских кредита датих иностраним или домаћим зависним правним лицима, као и због изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

У погледу кредитних лимита, банке се рангирају према утврђеним методологијама за кључне и остале банке, а у сврху усаглашавања инструментата обезбеђења потраживања.

По питању потраживања од купаца, постоји развијена методологија кредитних лимита на основу које се дефинише ниво изложености према одређеним купцима, у зависности од њихових финансијских показатеља.

Ризик ликвидности

НИС Група континуирано прати ликвидност како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама.

Овакво пројектовање узима у обзир планове Групе у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно зацртаним циљевима, и базира се на дневним пројекцијама новчаних токова целе НИС Групе на основу којих се доносе одлуке о потреби евентуалног екстерног задуживања за шта обезбеђује адекватне банкарске изворе финансирања у оквиру дозвољених лимита постављених од стране ОАД „Гаспром њефт“.

Савремене технологије за нове победе

Увођење и ефикасно
коришћење нових технологија је
приоритет нашег развоја у свим
областима пословања

Непрестано модернизујемо
нафто-гасни бизнис, уводимо нове
методе експлоатације нафте и гаса,
изграђујемо нова прерађивачка
постројења, аутоматизујемо
пословање и модернизујемо
малопродајну мрежу

ПОЛОЖАЈ НА ТРЖИШТУ

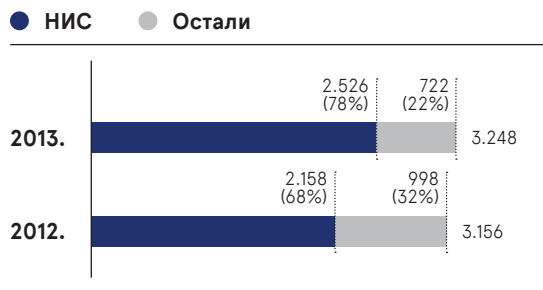
Положај на тржишту Србије

- Основни разлог за раст потрошње на укупном тржишту нафтних деривата у Србији од 2,9% је пораст потрошње примарног бензина док, истовремено региструјемо пад у потрошњи моторних горива, мазута, битумена и кокса.
- У 2013. години у земљи је регистрован недовољно брз опоравак привредних активности, прилив страних директних инвестиција тек је нешто већи од 500 милиона евра, такође се касни са реализацијом великих инвестиционих пројеката. Расту реалног БДП-а од 2,4% највише је допринео развој малог броја великих извозно оријентисаних компанија док највећи део фирми осећа велику кризу.
- Разлози за значајно повећање тржишног учешћа НИС а.д. Нови Сад налазе се у

супституцији већег дела увозног лож уља екстра лаког, примарног бензина и евродизела домаћим производима рафинерије у Панчеву, активнијој продаји, ефикаснијој ценовној политици, понуди деривата кроз мрежу складишта, итд.

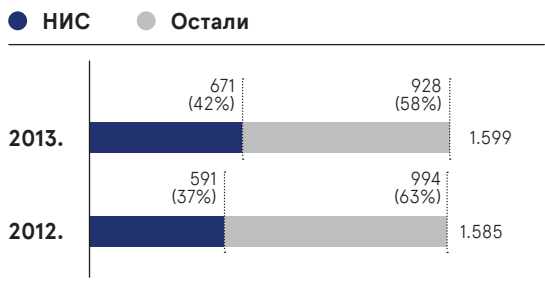
- Малопродајно тржиште Републике Србије забележило је благи раст због измештања дела обима из канала veleпродаје у канал малопродаје у сегменту корпоративних клијената, али и због прошлогodiшње мање базне потрошње физичких лица која је већ била на ниском нивоу.
- Разлози за пораст тржишног учешћа налазе се у континуираном процесу модернизације бензинских станица, побољшаној услузи, активнијој продаји и позитивним ефектима ребрендинга и маркетиншких акција (програм лојалности „Супер картица“).

Обим укупног тржишта нафтних деривата Републике Србије*, у хиљадама тона **2,9%**

* Извор: Извештаји Блока Промет Национални нафтни комитет Србије, Привредна комора Србије.

Обим малопродајног тржишта* Републике Србије**, у хиљадама тона **0,9%**

* Извор: Извештаји Блока Промет Национални нафтни комитет Србије, Привредна комора Србије.

** Промет НИС-а укључује моторна горива и лож уље ЕЛ, а код осталих: моторна горва, лож уље ЕЛ и евро ЕЛ.

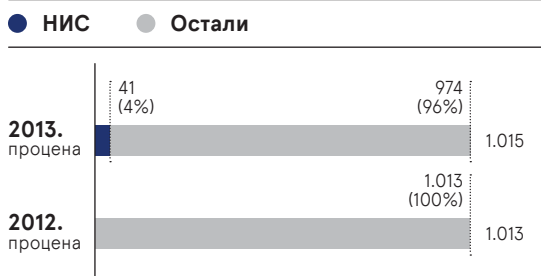

Положај на тржиштима Босне и Херцеговине, Румуније и Бугарске

Босна и Херцеговина

- Малопродајно и укупно тржиште моторних горива је на прошлогодишњем нивоу.
- Земља је и даље високо зависна од међународне помоћи док значајан

Обим укупног тржишта моторних горива Босне и Херцеговине*, у хиљадама тона **0,2%**

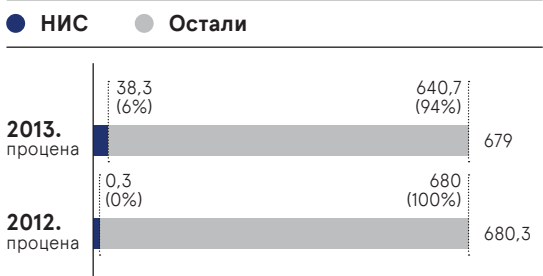

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

спољнотрговински дефицит умногоме онемогућава реализацију развојних и инфраструктурних пројеката који би допринели бољим економским перформансама привреде. Ниска куповна моћ становништва и изузетно висока стопа незапослености заједно са slabим привредним перформансама негативно утичу на кретања на малопродајном и на укупном тржишту моторних горива.

- Са 36 бензинских станица и два брэнда, НИС је у 2013. години успео да потврди своју стабилну тржишну позицију и да створи одличне претпоставке за даљи раст и развој.

Обим малопродајног тржишта Босне и Херцеговине*, у хиљадама тона **-0,2%**

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

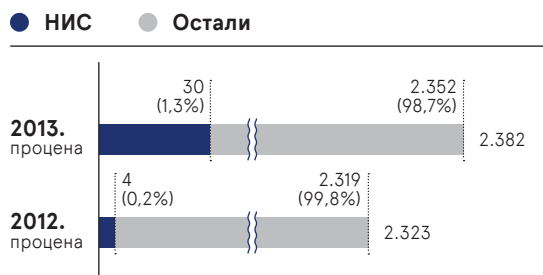
Бугарска

- Глобална криза је погоршала и онако изражене структурне проблеме у овој земљи, према дугорочни изгледи остају позитивни имајући у виду велике неискоришћене потенцијале за даљи развој.
- Бугарско тржиште моторних горива значајно је умањено од почетка глобалне економске кризе. Постепени опоравак тржишта започео је током прошле године захваљујући повећању потрошње дизела који би требало да буде кључни носилац даљег раста. Тржиште је у значајној мери либерализовано. Поред очекиваног побољшања економских перформанси, тржиште моторних горива је у значајној мери оснажено трансфером волумена са сивог тржишта у легалне оквире.
- НИС се у 2013. години, са 30 бензинских станица, успешно позиционирао на тржишту. Даљи

развој продајне мреже и додатна улагања у раст и развој на бугарском тржишту гарантују стабилну основу за одржив развој и јачање тржишне позиције у наредном периоду.

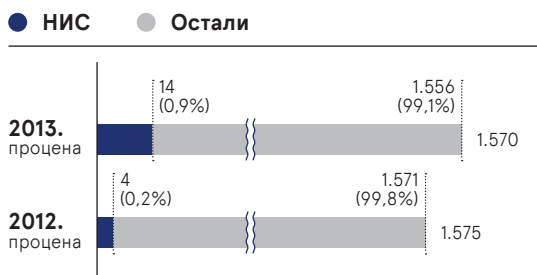

Обим укупног тржишта моторних горива Бугарске, у хиљадама тона **2,5%**

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

Обим малопродајног тржишта Бугарске, у хиљадама тона **-0,3%**

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

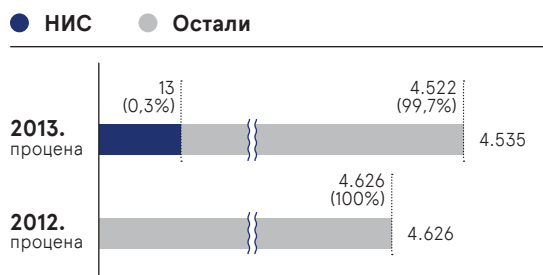
Румунија

- Опоравак малопродајног и тржишта моторних горива очекује се током 2014. године са постепеним побољшањем привредних перформанси.
- Глобална рецесија је продубила ионако изражене структурне слабости румунске економије. Мере штедње које се предузимају требало би да доведу до побољшања макроекономских перформанси. Тражња за главним производима на тржишту нафтних деривата дубоко је усло-

вљена ценовним притисцима и порастом сивог тржишта трговине нафтним дериватима.

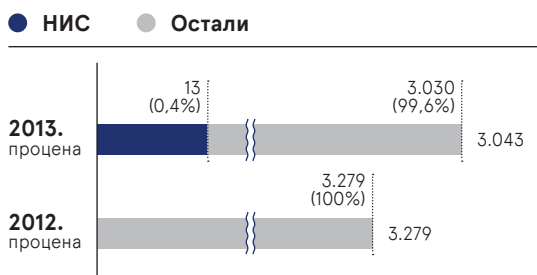
- Раст на тржишту моторних горива требало би да буде вођен порастом потрошње дизела и ТНГ-а. Изгледи за опоравак малопродајног тржишта остају сасвим солидни.
- НИС је у 2013. години, с малопродајном мрежом од 14 бензинских станица под брендом GAZPROM, створио сасвим солидну основу за даљи раст и развој на румунском тржишту.

Обим укупног тржишта моторних горива Румуније, у хиљадама тона **-2%**

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

Обим малопродајног тржишта Румуније, у хиљадама тона **-7,2%**

* Промет НИС-а укључује моторне бензине, евро дизел, лож уље ЕЛ и аутогас. Извори: Извештаји блока Промет и PFC Downstream Monitoring Service – Europe, 2013

АНАЛИЗА РЕЗУЛТАТА

КЉУЧНИ ПОКАЗАТЕЉИ¹

Q4 2013.	Q4 2012.	(%) ²	Кључни показатељи	Јединица мере	2013.	2012.	(%) ²
109,0	109,3	0%	Urals	\$/bbl	108,3	110,6	-2%
16,6	14,8	12%	Нето добит	млрд. РСД	48,3	45,5	6%
21,2	18,3	16%	ЕБИТДА ³	млрд. РСД	68,8	65,6	5%
74,5	64,4	16%	Приходи од продаје (без акцизе)	млрд. РСД	259,4	226,6	14%
25,7	9,5	171%	ОСФ	млрд. РСД	75,3	37,3	102%
31,8	29,1	9%	Обрачунате обавезе по основу пореза и других јавних прихода (Србија) ⁴	млрд. РСД	121,9	92,4	32%
415	416	0%	Производња домаће нафте и гаса ⁵	хиљ. усл. тона	1.642	1.605	2%
303	300	1%	Производња домаће нафте ⁶	хиљ. тона	1.200	1.158	4%
862	736	17%	Обим прераде нафте и полупроизвода	хиљ. тона	3.066	2.254	36%
896	688	30%	Укупан промет нафтних деривата	хиљ. тона	3.079	2.395	29%
36	2	1.700%	Промет - ино активе	хиљ. тона	84	4	2.000%
716	601	19%	Промет нафтних деривата на домаћем тржишту	хиљ. тона	2.497	2.122	18%
190	174	9%	Малопродаја	хиљ. тона	674	597	13%
597	455	31%	Продаја светлих деривата	хиљ. тона	2.154	1.662	30%
0,0	17,8	-100%	CAPEX из ГПН зајма ⁷	мил. EUR	0,0	127,5	-100%
17,8	18,1	-2%	CAPEX из НИС-ових средстава	млрд. РСД	55,6	36,4	53%
489	418	17%	Укупна задуженост према банкама (total indebtedness) ⁸	мил. USD	489	418	17%

1 Резултати пословања, финансијски и оперативни показатељи дати су на нивоу НИС Групе.

2 Сва евентуална одступања у процентуалним износима и збирним вредностима настају услед заокруживања.

3 ЕБИТДА = Приходи од продаје (без акцизе) – трошкови залиха (нафте, нафтних деривата и осталих производа) – оперативни трошкови пословања (ОРЕХ) – остали трошкови на које менаџмент може да утиче.

4 Порези, таксе, накнаде и остали јавни приходи обрачунати за посматрани период. Преглед укључује НИС а.д. Нови сад и зависна друштва: НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о., а не укључује О Зоне а.д., НИС–Светлост д.о.о. и Јубос д.о.о.

5 Услед измењене методологије у производњу домаће нафте укључен је и газолин и лаки кондензат, а у производњи гаса узета је робна производња гаса.

6 Са газолином и лаким кондензатом.

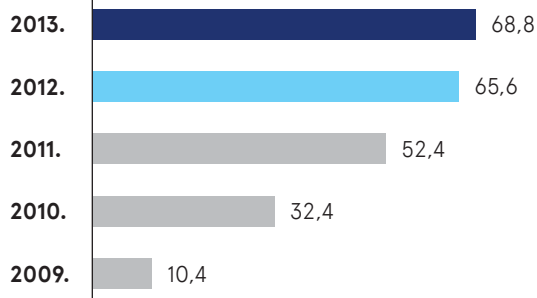
7 У складу са Уговором о продаји и куповини акција НИС а.д. Нови Сад (тачка 8.1.2) Гаспром њефт ОАД (ГПН) има обавезу да обезбеди НИС а.д. Нови Сад износ од 500 милиона ЕУР путем зајмова за посебну намену у циљу спровођења програма реконструкције и модернизације технолошког комплекса НИС а.д. Нови Сад. Целокупна обавеза Гаспром њефта из купорподајног уговора у потпуности је испуњена у априлу 2012. године и НИС је започео са отплатом зајма. Износи за CAPEX из ГПН зајма и CAPEX из ОСФ су износи без ПДВ-а.

8 Укупна задуженост према банкама (total indebtedness) = укупан дуг према банкама + акредитиви. На 31.12.2013. то износи 455 милиона УСД укупног дуга + 34 милиона УСД акредитива.

Финансијски показатељи

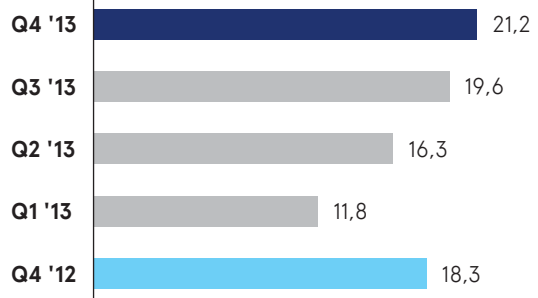
ЕБИТДА, млрд. РСД

5%

ЕБИТДА, млрд. РСД

16%

Пораст ЕБИТДА од 5% у 2013. години у односу на 2012. годину:

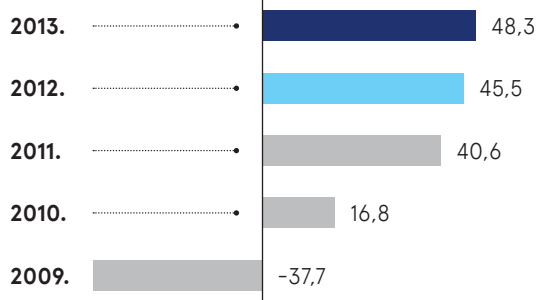
- Пуштање у рад МНС/ДНТ
- Раст обима прераде и продаје
- Повећање ефикасности пословања

Пораст нето добити у 2013. години у односу на 2012. годину износио је 6%:

- Пуштање у рад МНС/ДНТ
- Раст обима прераде и продаје
- Повећање ефикасности пословања

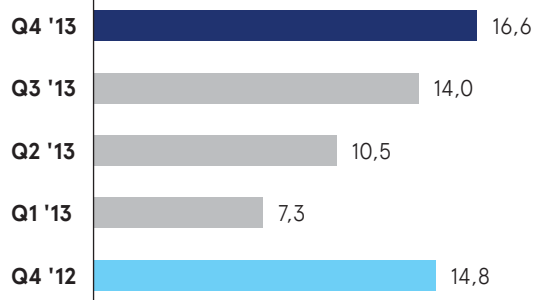
Нето добит, млрд. РСД

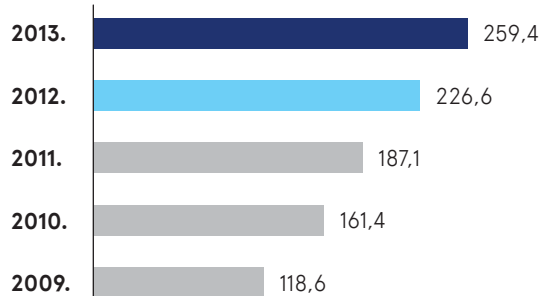
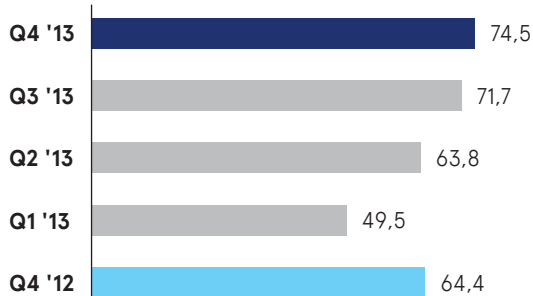
6%

Нето добит, млрд. РСД

12%

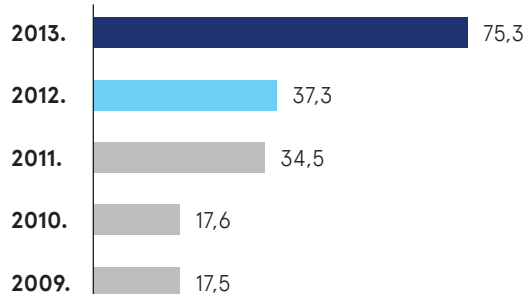
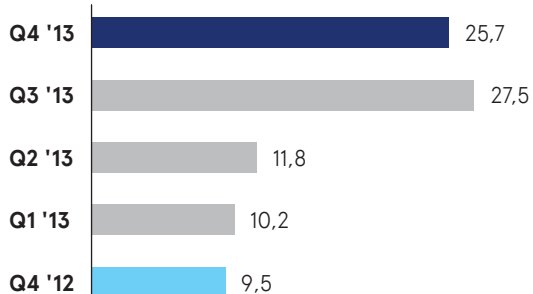

Приход од продаје, млрд. РСД **14%****Нето добит, млрд. РСД** **16%**

Раст малопродајних цена нафтних деривата у 2013. за око 0,5% у односу на 2012. годину:

Промене малопродајних цена	(%)
БМБ 95	0,24%
Европремијум БМБ 95	-2,50%
Д2*	4,33%
Евро дизел	0,16%

* С обзиром на то да је Д2 престао да се продаје од октобра месеца 2013. године, однос цене је малопродајна цена Д2 за период од јануара до октобра 2013. године наспрам малопродајне цене Д2 за период од јануара до децембра 2012. године.

ОСФ, млрд. РСД **102%****ОСФ, млрд. РСД** **171%****Раст ОСФ:**

- Боља наплата од купаца и поред проблема с наплатом од државног сектора.

Оперативни показатељи

Истраживање и производња

Укупна производња нафте и гаса у 2013. години износи 1.642 хиљаде условних тона, што је за 2% више у односу на 2012. годину:

- Пораст производње домаће нафте због примене додатних геолошко – техничких активности.
- Производња гаса је мања за 1% у односу на 2012. годину због трајања ремонта компресорских станица, као и због повишеног притиска у магистралном гасоводу.

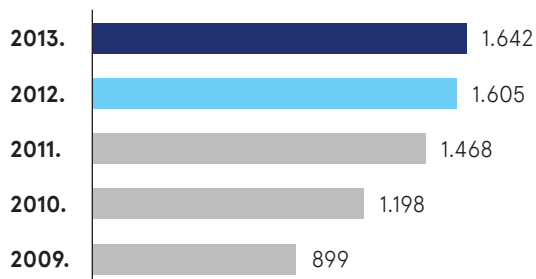

	2012.	2013.	Δ
Производња домаће нафте и гаса*, хиљ.условних тона	1.605,2	1.642,1	2%
Производња домаће нафте**, хиљ.тона	1.158,4	1.199,7	4%
Робна производња домаћег гаса, милион м ³	556,4	551,0	-1%

* Услед измењене методологије у производњу домаће нафте укључен је и газолин и лаки кондензат, а у производњи гаса узета је робна производња гаса.

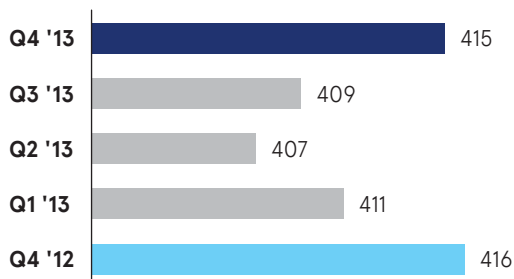
** Са газолином и лаким кондензатом

Производња домаће нафте и гаса*, 2% хиљ. усл. тона

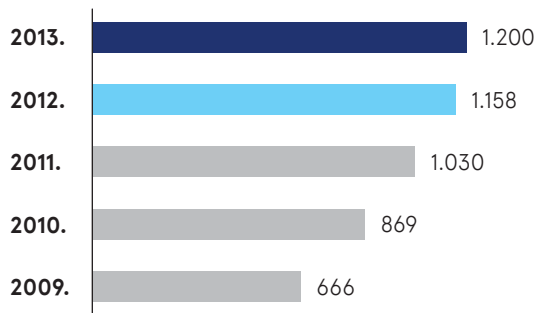
* Услед измењене методологије у производњу домаће нафте укључен је и газолин и лаки кондензат, а у производњи гаса узета је робна производња гаса.

Производња домаће нафте и гаса*, 0% хиљ. усл. тона

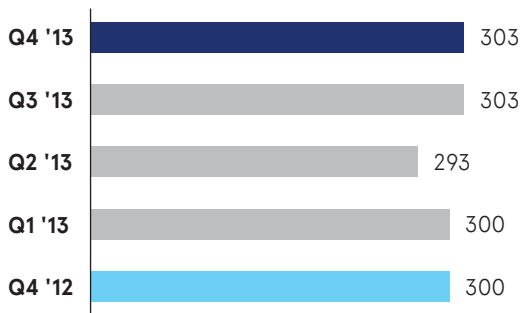
* Услед измењене методологије у производњу домаће нафте укључен је и газолин и лаки кондензат, а у производњи гаса узета је робна производња гаса.

Производња домаће нафте*, хиљ. тона 4%

* Са газолином и лаким кондензатом

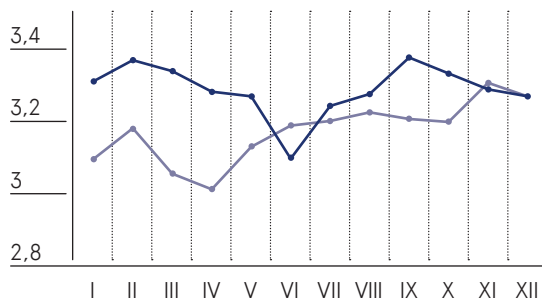
Производња домаће нафте*, хиљ. тона 1%

* Са газолином и лаким кондензатом

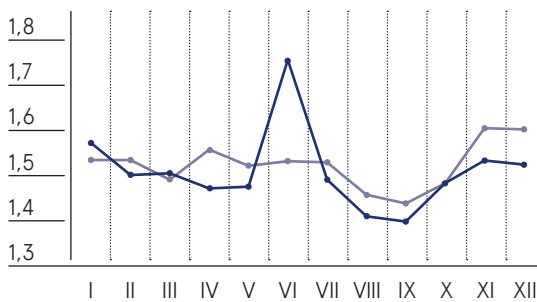
Динамика производње нафте, хиљ. тона на дан

● 2012. ● 2013.

Динамика производње робног гаса, мил. m³ на дан

● 2012. ● 2013.

Прерада

У 2013. години дошло је до пораста обима прераде нафте и дораде полупроизвода за +36% у односу на претходну годину, односно у 2013. години прерада и дорада нафте и полупроизвода¹ износи 3.066 хиљаде тона, док је у 2012. години прерада и дорада била 2.254 хиљаде тона:

- Повећање обима прераде сирове нафте.
- У 2013. години није било капиталних ремонта, већ само комерцијалних застоја или застоја због инвестиционих пројеката.
- Прерада нафте и дорада полупроизвода била је у складу са оперативним плановима, који су формирану према захтевима тржишта.
- Рад постројења МНС/ДНТ у 2013. години довео је до позитивне промене не само у обиму прераде и дораде, већ и у структури деривата.

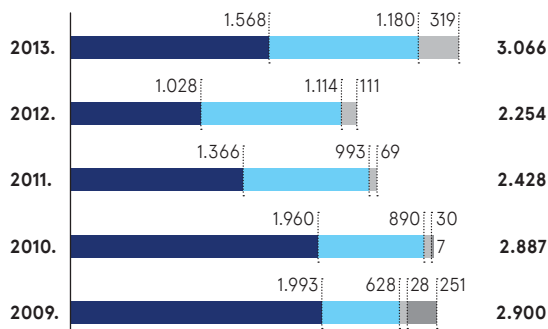

1 У полупроизводе укључени екстерни и интерни полупроизводи који иду на даљу прераду или намешавање, као и слоп и гасни кондензат.

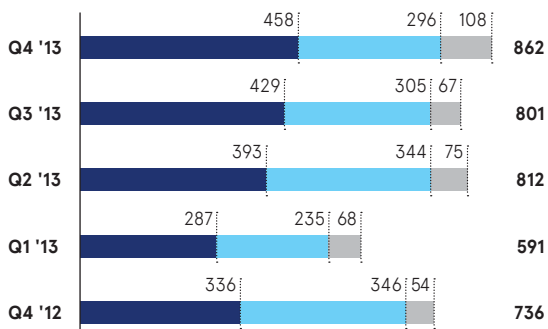
Обим прераде, хиљ. тона 36%

- Увозна нафта
- Полупроизводи
- Домаћа нафта
- Услугна прерада за трећа лица

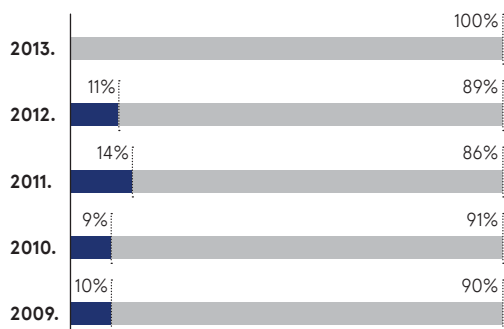
Обим прераде, хиљ. тона 17%

- Увозна нафта
- Полупроизводи
- Домаћа нафта

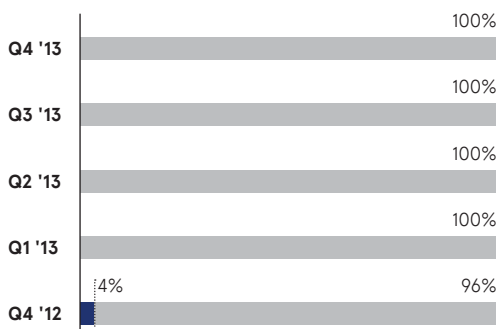
Прерада нафте по рафинеријама, хиљ. тона

- РНС
- РНП

Прерада нафте по рафинеријама, хиљ. тона

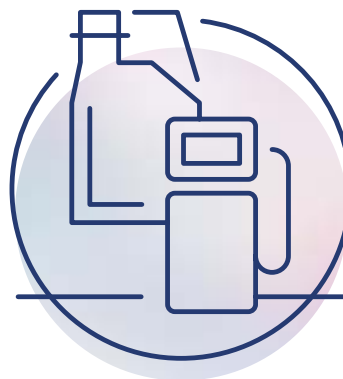
- РНС
- РНП

Промет

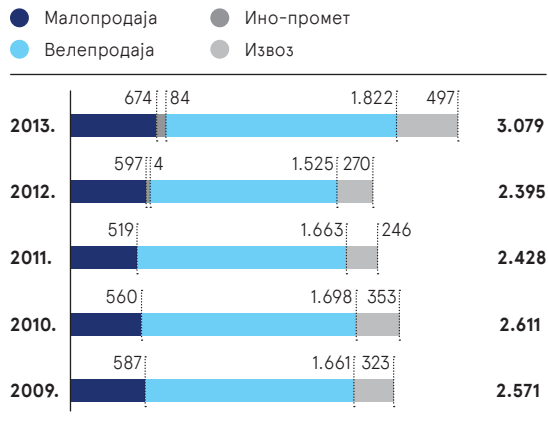
Пораст укупног промета нафтних деривата за 29% у односу на 2012. годину:

- **Малопродаја – раст продаје од 13%:**
  - Раст продаје нафтних деривата еуро квалитета
- **Промет иноактиве – раст од 21x**
  - У 2012. години инопромет је био занемарљив
- **Велепродаја – раст од 19%:**
  - Раст продаје дизел горива због повећаног пласмана евро дизела из домаће производње
  - Смањена продаја мазута због топлих временских услова
  - Смањена продаја бензина због пада потрошње у Републици Србији и безалтернативних испорука приликом преласка на евро бензин.

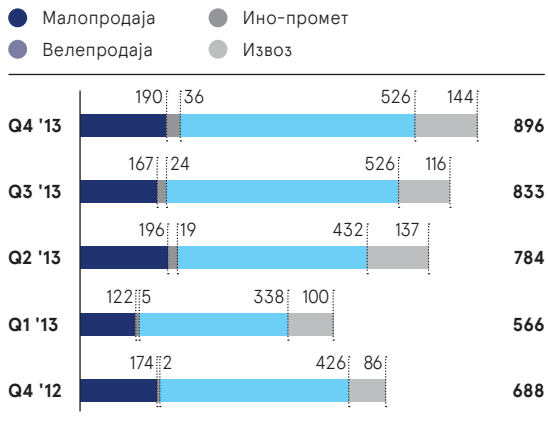

- **Извоз – раст од 84%:**
  - Раст продаје мазута и бензинских компоненти
- **Повећан удео белих деривата**

Промет нафтних деривата*, хиљ. тона 29%

Промет нафтних деривата*, хиљ. тона 30%

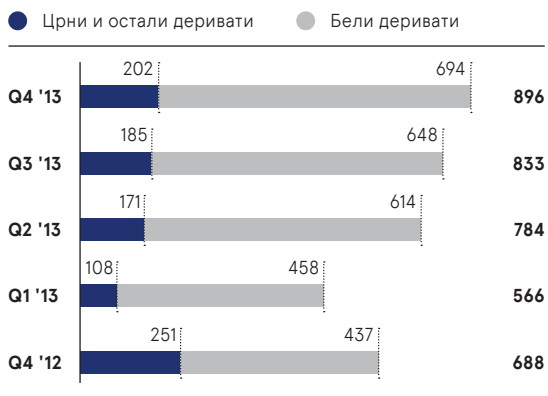

* Ино промет представља промет остварен од стране НИС-ових зависних друштва. НИС је своја зависна друштва у Q4 2013 снабдео са 27 хиљада тона, а у целој 2013. години са 55 хиљада тона, док је остатак набављен од других добављача.

Структура промета, хиљ. тона

Структура промета, хиљ. тона

Број бензинских станица у Србији у 2013. години*

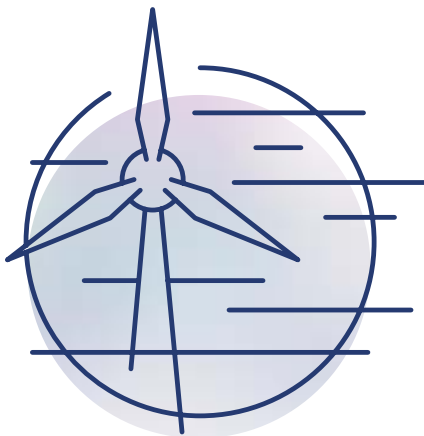
Активне бензинске станице	328
Реконструисане бензинске станице	9
Нове бензинске станице	1
Нове ТНГ инсталације	2
Бензинске станице дате у закуп	80

* На 31.12.2013. године

Број бензинских станица у региону у 2013. години*

	Румунија	Бугарска	БиХ
Активне бензинске станице	14	30	36
Реконструисане бензинске станице	6	3	2
Нове бензинске станице (изградња)	8	1	0
Ребрендиране бензинске станице	0	26	34

* На 31.12.2013. године

Енергетика

У 2013. години НИС је отпочео реализацију пројекта изградње ветропарка „Плантиште“ – првог ветропарка у Србији.

- НИС је започео реализацију програма ефикаснијег коришћења гасних ресурса изградом малих когенерација.
- Смањење зависности од Србијагаса кроз смањење испорука природног гаса
- „Гаспром енергохолдинг“ и НИС потписали су Меморандум о изградњи парно-гасне ТЕ у Панчеву.

Нафтни сервис

Реализација пружених услуга бушења за 2013. годину већа је у односу на 2012. годину, због већег обима бушења истражних и разрадних бушотина.

- За готово три пута премашен физички обим за 3Д сеизмику, што је више него компензовало мањи обим извршене 2Д сеизмике (мањи у односу на 2012. годину за око 70%).
- Повећан је број операција бушотинских сервиса
- Зависно друштво НИС а.д. Нови Сад, „Нафтагас - Нафтни сервис“ д.о.о. Нови Сад, сертифицивало је опрему за рад у ЕУ.

РАЦИО ПОКАЗАТЕЉИ

	2013.	2012.
Принос на укупни капитал (брuto добит/укупни капитал)	32%	36%
Нето принос на сопствени капитал* (нето добит/сопствени капитал*)	59%	52%
Пословни нето добитак (пословни добитак/нето приход од продаје)	22%	32%
Степен задужености (краткорочне и дугорочне обавезе/укупан капитал)	94%	108%
Степен задужености (краткорочне и дугорочне обавезе/сопствени капитал*)	195%	165%
Ликвидност I степена (готовина и готовински еквив./краткорочне обавезе)	9%	19%
Ликвидност II степена (обртна имовина - залихе/краткорочне обавезе)	74%	108%
Рацио нето обртног фонда (обртна имовина - краткорочне обавезе/обртна имовина)	6%	21%

* Сопствени капитал = основни капитал

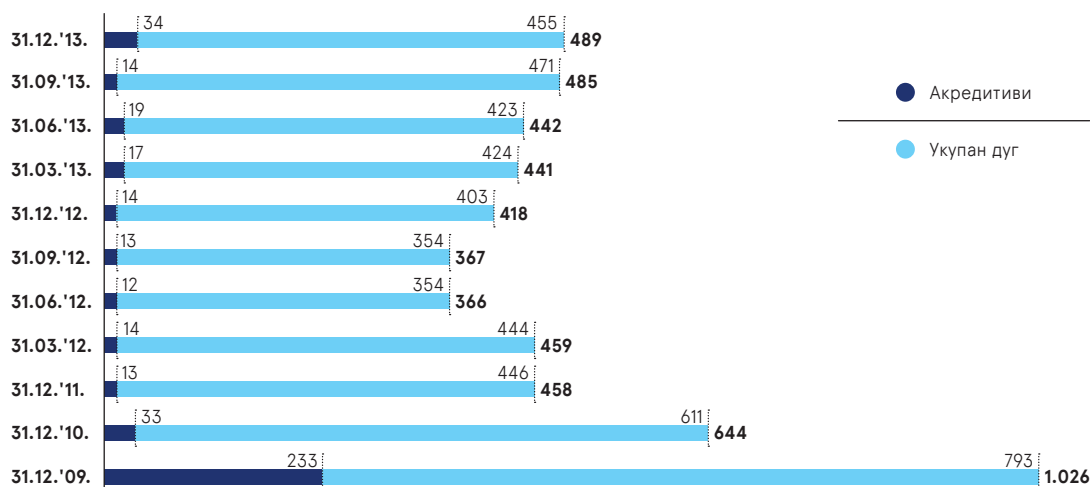

ЗАДУЖЕНОСТ

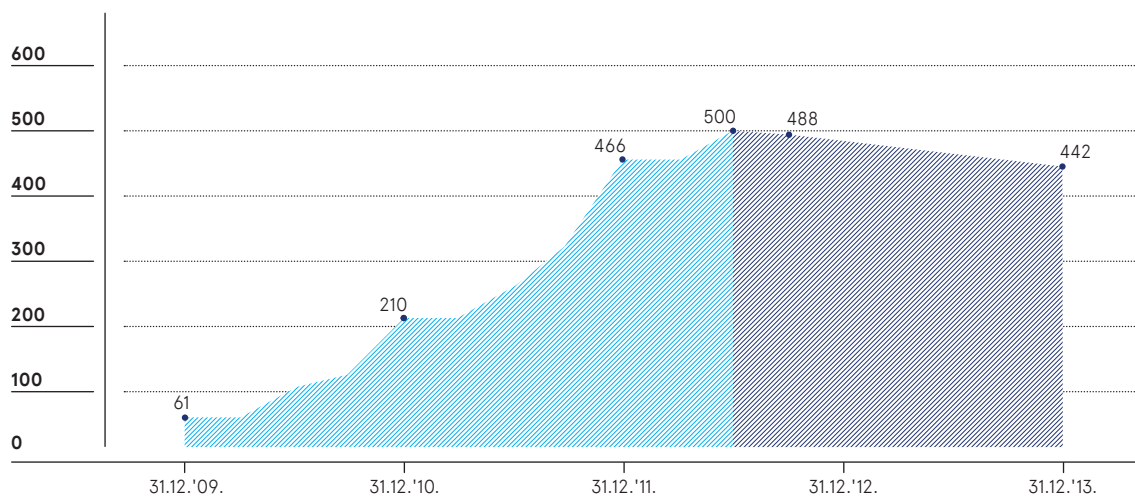
Кретање укупне задужености према банкама, мил. USD

17%

ГПН зајам, мил. EUR

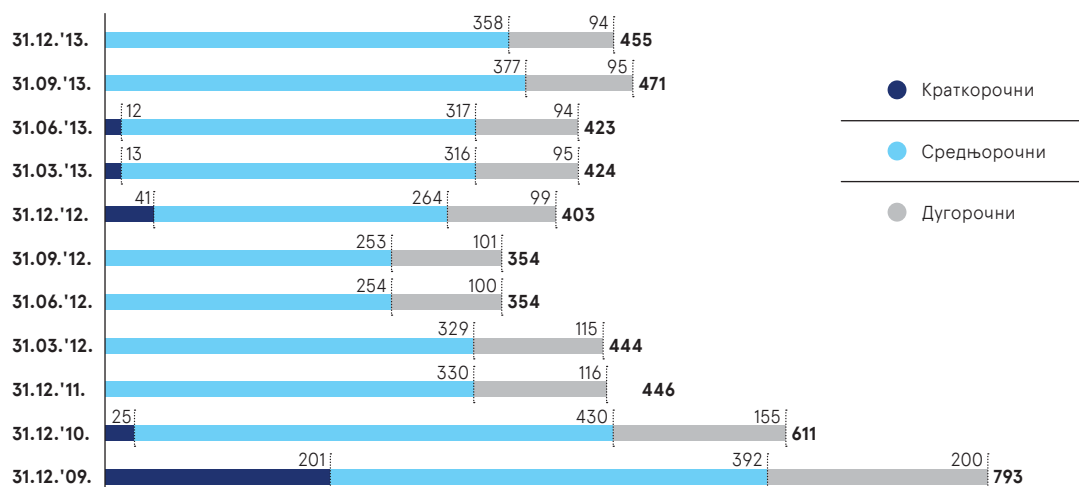
-9%

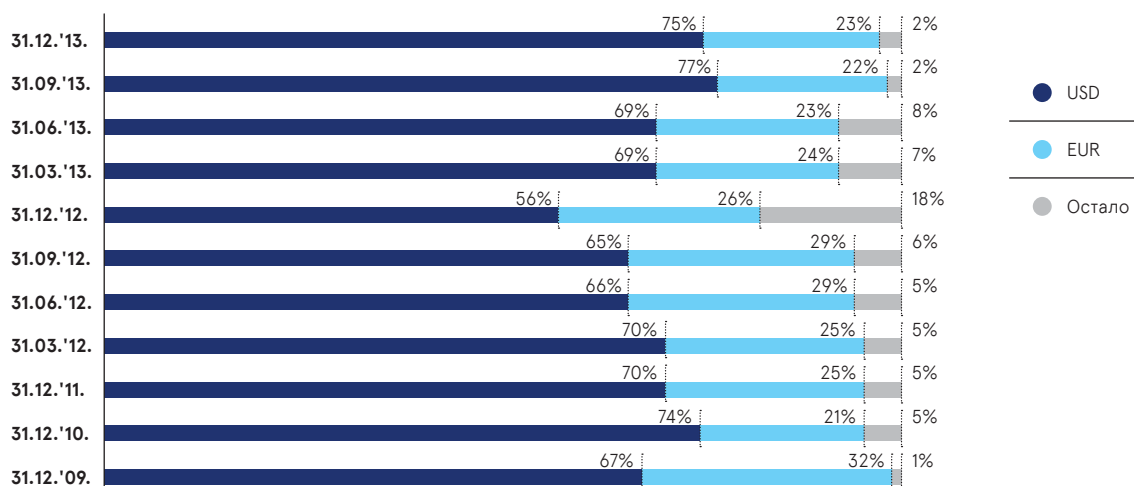

Кретање укупног дуга према банкама, мил. USD

13%

Структура укупног дуга према банкама, по валутама, у процентима

Више од испуњавања обавеза

121,9

милијарде динара
износ обрачунатих обавеза
по основу јавних прихода
који НИС плаћа у Србији

32%

више него у истом
периоду прошле године

3,7

милијарди динара уплаћено у буџет
Републике Србије на име дивиденде

**За обавезе по основу
јавних прихода у НИС-овим
зависним друштвима у региону
издвојено дупло више него
у прошлој години**

ПРОМЕНЕ НА ИМОВИНИ, ОБАВЕЗАМА И РЕЗУЛТАТУ ВЕЋЕ ОД 10%

Имовина	Промена (у %)	Објашњење
Нематеријална улагања	50%	Раст нематеријалних улагања са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на нова улагања у истраживање и развој у укупном износу од 4.623.209 хиљада РСД.
Goodwill	34%	Раст гудвила се у целини односи на разлику између нето имовине и збира пренесене накнаде за стицање бизнис комбинација (бензинских станица у износу од 108.760 хиљада РСД и аквизиције ОМВ БиХ од 434.697 хиљада РСД, вредновано по курсу на датум извештавања).
Некретнине, постројења и опрема	29%	Раст некретнина, постројења и опреме са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на нова улагања у истраживање и производњу нафте и гаса, модернизацију рафинерије у Панчеву и реконструкцију бензинских станица у Србији и иностранству.
Учешћа у капиталу	580%	У 2013. години Група је стекла 50% удела у заједничком улагању Енерговинд доо чија је намена управљање радом будућег ветропарка Пландиште, укупне снаге 102 MW са уграђена 34 ветрогенератора. Контролу над Енерговинд д.о.о. има подједнако Група и Asporta Limited, Сургул. До дана издавања консолидованих финансијских извештаја није било пословних активности. Књиговодствена вредност улагања на дан 31. децембра 2013. године је 1.008.221 хиљада РСД.
Стална средства намењена продаји и средства из пословања које се обуставља	-100%	Смањење сталних средстава намењених продаји са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на продају пословне зграде у Средачкој улици у Београду.
Потраживања	33%	Раст потраживања са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на продужење рока доспећа потраживања као и раст потраживања од ХИП Петрохемије, Панчево (4.976 милиона РСД), Републичке дирекције за робне резерве (2.683 милиона РСД), Air Србија (1.329 милиона РСД) и осталих купаца.
Краткорочни финансијски пласмани	-63%	На дан 28. фебруара 2013. године Група је стекла власништво и контролу над 100% капитала друштва ОМВ БиХ за износ од 3.623.811 РСД, чије је плаћање у финансијским извештајима за 2012. годину било признато као краткорочни финансијски пласман.
Готовински еквиваленти и готовина	-28%	Смањење готовине и готовинских еквивалената са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на смањење готовине на наменским рачунима у банци намењеним за куповину девиза у износу од 2.564.353 хиљада РСД и новчаних средстава на ескроу рачуну у износу од 1.026.976 хиљада РСД.

Обавезе	Промена (у %)	Објашњење
Резерве	-100%	Смањење резерви са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године у целини се односи на укидање резерви по основу Одлуке Скупштине акционара о расподели добити за 2012 годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити. Распдела резерви које више нису имале намену је извршена у корист нераспоређене добити.
Нереализовани добити по основу хартија од вредности	162%	Раст износа Нереализованих добитака по основу ХОВ са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године се у целини односи на раст вредности улагања у ХОВ намењене продаји по основу свођења вредности улагања на фер (тржишну) вредност.
Нераспоређени добитак	92%	Нето раст нераспоређеног добитка са стањем на дан 31. децембра 2013. године најзначајнијим делом се односи на остварени добитак у периоду од дванаест месеци који се завршио дана 31. децембра 2013. године у износу од 48.347.696 хиљада РСД, расподелу резерви (у износу од 889.424 хиљада РСД) и осталог капитала (у износу од 5.597.873 хиљада РСД) у корист нераспоређеног добитка и са друге стране расподелу дивиденди (у износу од 12.364.129 хиљада РСД) и покриће губитка ранијих година (у износу од 396.287 хиљада РСД) на терет истог, у складу са Одлуком Скупштине акционара о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити.
Губитак	-100%	Смањење губитка са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године у целини се односи на покриће губитка по основу Одлуке Скупштине акционара о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити. Покриће губитка је извршено у корист нераспоређене добити.
Дугорочни кредити	-50%	Нето смањење дугорочних кредита са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи издвајање текућих доспећа дугорочних обавеза по основу кредита
Краткорочне финансијске обавезе	198%	Нето раст краткорочних финансијских обавеза са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године најзначајнијим делом се односи на издвајање текућих доспећа дугорочних обавеза по основу кредита (најзначајније ВУБ (Банка Интеса), Словацка у износу од 8.312.820 хиљада РСД, Ерсте Банка Холандија у износу од 3.439.263 хиљада РСД и UniCredit банка, Београд у износу од 5.100.336 хиљада РСД) и са друге стране на отплату краткорочних обавеза по основу кредита узетих од UniCredit Bank у износу од 2.500.000 хиљада РСД и Војвођанске банке у износу од 1.000.000 хиљада РСД.
Остале краткорочне обавезе	-29%	Смањење осталих краткорочних обавеза са стањем на дан 31. децембра 2013. године у односу на 31. децембар 2012. године у целини се односи на смањење обавеза према запосленима у износу од 1.905.967 хиљада РСД.
Обавезе по основу пореза на добитак	412%	Обавезе по основу пореза на добит са стањем на дан 31. децембра 2013. године у целини се односе на обавезе по основу пореза на добит за 2013. годину.

НАЈВЕЋИ КУПЦИ И ДОБАВЉАЧИ¹

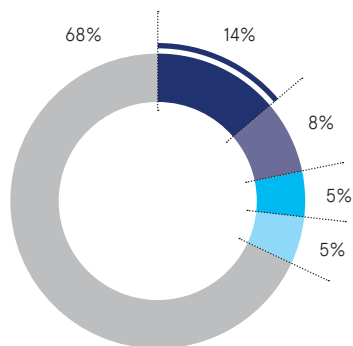
Купац	Промет у милионима РСД*	Учешће у укупном приходу
ХИП "Петрохемија" а.д. Панчево у реструктурирању	42.159	14%
Кнез Петрол д.о.о.	24.172	8%
ОМВ Србија д.о.о.	16.072	5%
Петробарт д.о.о.	15.475	5%
Укупно:	97.878	32%
Остали купци:	207.410	68%
Укупно**:	305.288	100%

* У периоду од 1.01.2013. до 31.12.2013.

** Укључујући акцизу.

Главни купци

- ХИП Петрохемија а.д.
- Кнез Петрол д.о.о.
- ОМВ Србија д.о.о.
- Петробарт д.о.о.
- Остали купци

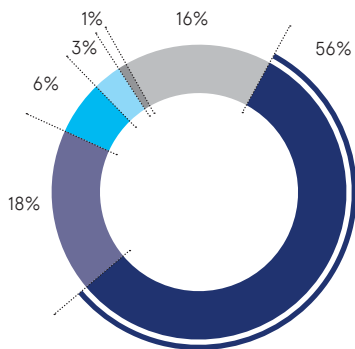
¹ Подаци дати за НИС а.д. Нови Сад

Добављач	Укупни дуг у милионима РСД*	Учешће у укупним обавезама према добављачима
Gazprom neft Trading GmbH.	28.567	56%
Гаспром њефт	9.338	18%
Републичка дирекција за робне резерве	2.794	6%
ХИП "Петрохемија" а.д. Панчево у реструктурирању	1.535	3%
Огранак TDE Field Services Kft.	680	1%
Укупно:	42.914	84%
Остали добављачи:	7.689	16%
Укупно:	50.603	100%

* На дан 31.12.2013.

Главни добављачи

- Gazprom neft Trading GmbH.
- ХИП Петрохемија а.д.
- Гаспром њефт
- TDE Field Services Kft.
- Дирекција за робне резерве.
- Остали добављачи

Квалитет у свим бојама

325

бензинских станица НИС
Петрол у Србији и региону

71

бензинска станица Гаспром
у Србији и региону

Највећа малопродајна мрежа
у Србији и наставак ширења
малопродаје у Бугарској, Босни
и Херцеговини и Румунији

НИС ПЕТРОЛ

масовни потрошачки бренд
намењен купцима којима је поред
квалитета услуге и производа
најважнија приступачна цена

GAZPROM

премијум бренд који поред
квалитетног горива нуди и
додатне услуге попут продавнице,
ресторана и кафеа, бежичног
интернета, мењачнице, перионице
аутомобила и дечјег игралишта

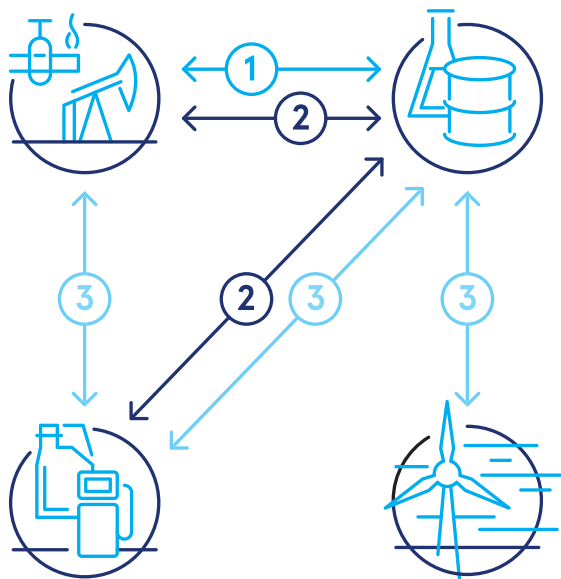
ИНТЕРСЕКМЕНТНЕ ЦЕНЕ

Интерсегментне цене су дефинисане у складу са:

- Методологијом обрачуна цена сирове нафте и природног гаса из домаће производње у НИС а.д. Нови Сад за потребе управљачког рачуноводства.
- Методологијом обрачуна цена деривата нафте и деривата природног гаса из домаће производње у НИС а.д. Нови Сад за потребе управљачког рачуноводства.

Концепт методологије интерсегментних цена је заснован на тржишном принципу и принципу „један производ, једна цена“.

Принцип „један производ, једна цена“ значи да је „кретање“ једног производа између различитих профитних центара унутар НИС-а вредновано по једној цени, без обзира на то између којих профитних центара је настало кретање.

Интерсегментне цене које служе за генерисање интерних прихода између сегмената пословања утврђене су тако да одражавају тржишни положај сваког сегмента пословања.

Разликујемо следеће интерсегментне цене:

1) Интерсегментну цену за домаћу нафту (између Блока „Истраживање и производња“ и Блока „Прерада“) која је утврђена према тзв. „извозном паритету“

2) Интерсегментну цену природног гаса (између Блока „Истраживање и производња“ и Блока „Прерада“ и између Блока „Истраживање и производња“ и Блока „Енергетика“) која је једнака продајној цени природног гаса по којој НИС а.д. Нови Сад продаје природни гас ЈП „Србијасас“

3) Интерсегментну цену деривата нафте и деривата природног гаса (између Блока „Прерада“ и Блока „Промет“, између Блока „Истраживање и производња“ и Блока „Промет“ и између Блока „Прерада“ и Блока „Енергетика“) дефинисане су према следећим принципима:

- Увозни паритет – принцип који је коришћен код обрачуна интерсегментних цена деривата чији је увоз слободан и деривата који су њихови директни супститути
- Извозни паритет је коришћен за деривате који се искључиво извозе или се одређене количине извозе
- У остале деривате нафте сврстани су они деривати који по својим специфичностима не спадају ни у једну од ове две групе (увозни паритет, извозни паритет). За те деривате је карактеристично да се продају малом броју познатих купаца чије су продајне цене дефинисане годишњим или дужим уговорима или представљају алтернативу производњи других деривата (примарни бензин, млазно гориво, рафинати, пропилен).

СЛУЧАЈЕВИ НЕИЗВЕСНОСТИ

У склопу финансијских извештаја НИС Групе, менаџмент доноси рачуноводствене процене и претпоставке које се односе на будућност. Резултирајуће процене ће, по дефиницији, ретко бити једнаке оствареним резултатима. Најзначајније процене и претпоставке јесу процењена резервисања за умањење вредности потраживања од купаца, резервисања по основу очекиваних ефеката негативних исхода судских спорова, као и резервисања за заштиту животне средине.

Потраживања од купаца иницијално се признају по фер вредности. Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Група неће бити у могућности да наплати све износе које потражује у складу са првобитним условима. Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања се сматрају индикаторима да је вредност потраживања умањена. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције „остали расходи“.

НИС Група је на дан 31. децембра 2013. године формирала исправку вредности за око 43 одсто бруто вредности укупних потраживања.

У складу са важећом законском регулативом, Група има обавезе по основу заштите животне средине. На дан биланса стања Група је извршила резервисање по наведеном основу у износу од 690.094 хиљада РСД (2012.: 861.383 хиљада РСД) по основу процене руководства о висини неопходних

трошкова чишћења и санације загађених локација Групе.

На дан 31. децембра 2013. године, НИС Група није формирала резервисање за потенцијални губитак који може настати по основу процене пореских обавеза коју је обавило Министарство финансија Анголе. Према тој процени, НИС Група треба да плати разлику у обрачуну пореза, укључујући камату у износу од 81 милион USD, који се односе на додатну профитну нафту за период од 2002. до 2009. године. Руководство сматра да, на основу услова из потписаних концесионих уговора са државом Анголом и на основу мишљења правних консултаната из Анголе, такав захтев није у складу с важећим законским оквиром у Анголи због чињенице да власти нису правилно израчунале профитну нафту и да је профитна нафта уговорна обавеза која треба да се испуни према националном концесионару, што је у супротности с мишљењем Министарства финансија Анголе. Руководство ће уложити жалбу на било какву акцију принудне наплате пореза од стране Министарства финансија Анголе и предузеће све потребне кораке у циљу одлагања наплате пореза док суд Анголе не донесе коначну одлуку о овом питању. На основу искуства осталих концесионара, суд Анголе још увек није донео одлуку у вези с њиховим жалбама на исте одлуке Министарства финансија, иако су жалбе поднете пре три године. Узимајући све наведено у обзир, руководство сматра да на дан 31. децембра 2013. године постоји значајан степен неизвесности у вези с временом потребним за решавање захтева Министарства финансија Анголе, и уколико га има, са износом додатног пореза на профитну нафту.

Најтранспарентнија комуникација

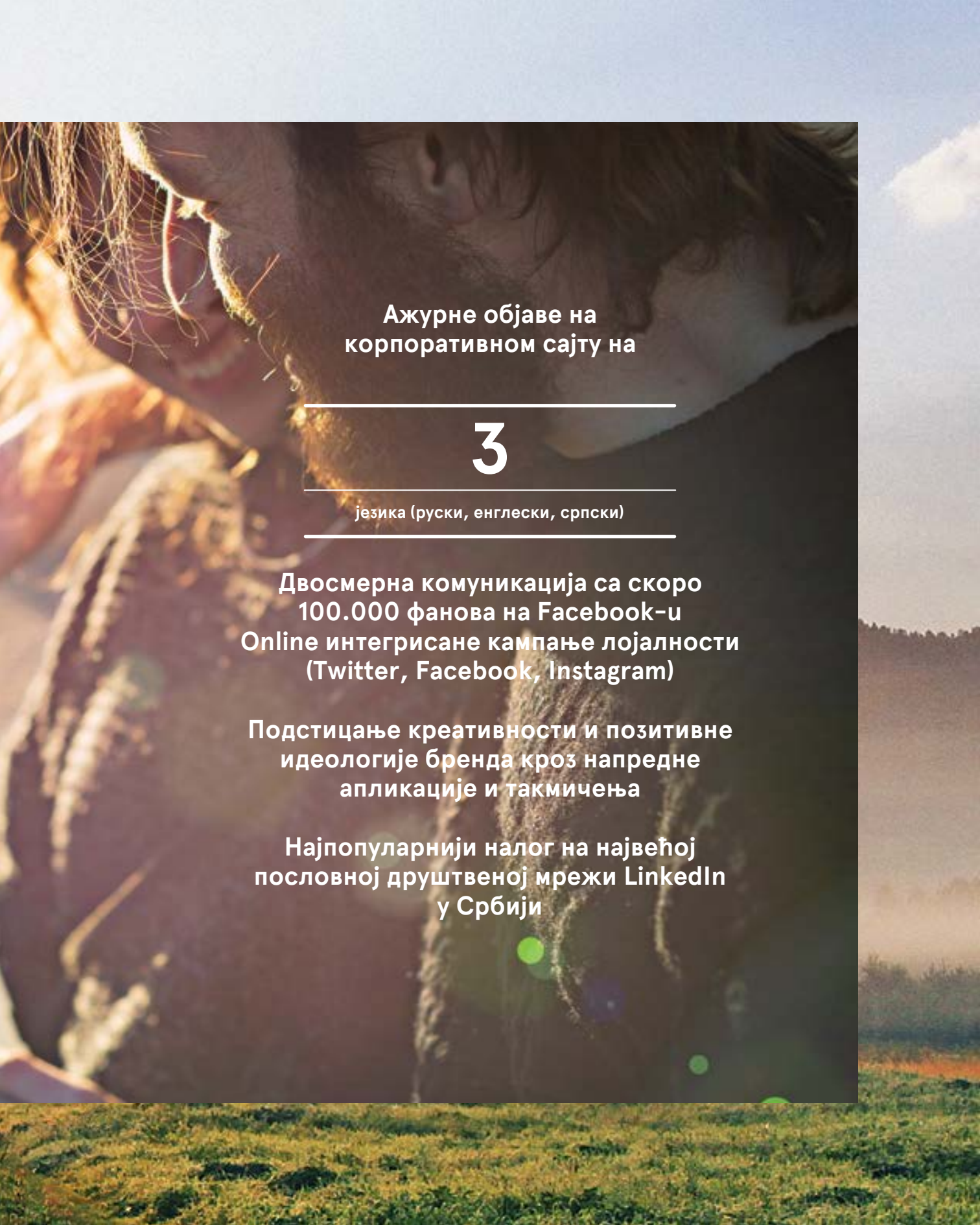
„Најкооперативнија компанија
у енергетском сектору“, према
резултатима годишњих анкета са
представницима медија

Правовремена
саопштења за јавност

Квалитетно, корисно и потпуно
информисање на медијска питања у
најкраћем могућем року

Ажурне објаве на
корпоративном сајту на

3

језика (руски, енглески, српски)

Двосмерна комуникација са скоро
100.000 фанова на Facebook-и
Online интегрисане кампање лојалности
(Twitter, Facebook, Instagram)

Подстицање креативности и позитивне
идеологије брeнда кроз напредне
апликације и такмичења

Најпопуларнији налог на највећој
пословној друштвеној мрежи LinkedIn
у Србији

ПОРЕЗИ И ДРУГИ ЈАВНИ ПРИХОДИ

АНАЛИТИЧКИ ПРИКАЗ ОБРАЧУНАТИХ ОБАВЕЗА ПО ОСНОВУ ПОРЕЗА И ДРУГИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА*

НИС а.д. Нови Сад	2013.	2012.	(%)
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	1,6	2,0	-16%
Порез на добит правних лица	6,2	2,6	140%
Порез на додату вредност	19,8	16,3	22%
Акцизе	83,8	65,4	28%
Царине	1,2	0,4	183%
Рудна рента	2,5	2,8	-11%
Исплаћена дивиденда	3,7	0	100%
Остали порези	1,4	1,6	-14%
Укупно	120,2	91,0	32%

НИС-ова зависна друштва у Србији**	2013.	2012.	(%)
Доприноси за обавезно социјално осигурање на терет послодавца	0,6	0,6	-4%
Порез на добит правних лица	0,0	0,0	-40%
Порез на додату вредност	1,0	0,6	57%
Акцизе	-	-	-
Царине	0,1	0,0	301%
Рудна рента	-	-	-
Остали порези	0,1	0,1	-39%
Укупно	1,7	1,4	23%

Укупно НИС са зависним друштвима у Србији	2013.	2012.	(%)
	121,9	92,4	32%

* у милијардама динара

** Зависна друштва укључују: НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о., а не укључују О Зоне а.д., НИС-Светлост д.о.о. и Јубос д.о.о.

Укупан износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода који НИС а.д. Нови Сад, са зависним друштвима насталим из НИС-ове организационе структуре¹, плаћа у Србији за 2013. годину износи 121,9 милијарде динара, што је за 29,5 милијарди тј. 32 одсто више него у истом периоду претходне године.

На име дивиденде НИС је у централни буџет Републике Србије уплатио 3,7 милијарди динара, као непореске приходе од имовине.

НИС Група је, такође обвезник по основу јавних прихода и износ обрачунатих обавеза по основу јавних прихода за пословање у Анголи износи 0,5 милијарде динара у 2013. години (2012: 0,7 милијарди динара).

У НИС-овим зависним друштвима, у региону, обавезе по основу јавних прихода у 2013. години износе преко две милијарде динара (2012: 0,9 милијарди динара).

¹ Зависна друштва укључују: НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о., а не укључују О Зоне а.д., НИС-Светлост д.о.о. и Јубос д.о.о.

ИНВЕСТИЦИЈЕ

Инвестициони пројекти

На 2. седници Одбора директора, одржаној 27.11.2012. године, усвојен је бизнис план НИС а.д. Нови Сад за 2013. годину и средњорочни инвестициони програм (у даљем тексту СИП) у којем је предочен план улагања за CAPEX у периоду 2013 – 2015. године.

Према СИП-у, у 2013. години главни правци улагања усмерени су ка реализацији следећих група пројеката: пројекти заштите животне средине, пројекти у преради, промету, производњи нафте и гаса, као и одређен број пројеката у стручним службама.

У 2013. години је издвојено 55,6 милијарди динара¹ за финансирање инвестиција, што је за девет одсто више у односу на исти период 2012. године.

Најзначајнија улагања у производњи нафте и гаса 2013. године била су:

- улагања у концесиона права (Мађарска, Румунија)
- геолошка истраживања на подручју Војводине
- програм 3Д сеизмичких испитивања у Републици Србији
- разрадно бушење
- издвајање CO₂ из природног гаса
- Пројекти геолошко-техничких мера

Најзначајнија капитална улагања у 2013. години у вези са заштитом животне средине реализована су у Рафинерији нафте Панчево кроз следеће пројекте:

- мобилно постројење за обраду нафтног муља, нафтног талога и зауљене земље
- смањење емисије NO_x у димним гасовима из Енергане
- пројекат изградње затвореног система дренарања
- реконструкција ауто-пунилишта
- реконструкција и модернизација пристаништа
- намешавање дизел горива с биодизелом

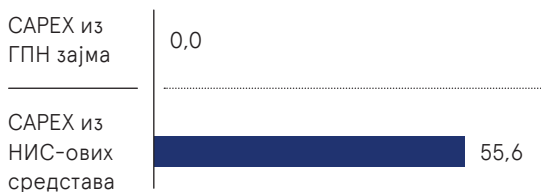
¹ НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима, искључујући „Јубос“ д.о.о. Бор, „НИС Оверсиз“ о.о.о. Санкт Петербург, СП Ранис о.о.о. Черноглавка и „НИС Светлост“ д.о.о. Бујановац.

Извори финансирања инвестиција*	2012.	2013.
CAPEX из ГПН зајма	14,47	0
Екологија	2,50	0
МНС/ДНТ	11,97	0
CAPEX из НИС-ових средстава	36,36	55,62
Екологија	0,74	2,07
МНС/ДНТ	1,89	3,00
Ангола	0,40	0,60
Пројекти с директним економским ефектом	26,24	36,93
Пројекти без директних економских ефеката	6,65	12,21
Пројектно-истраживачки радови	0,43	0,81
УКУПНО:	50,83	55,62

* Износи су дати без ПДВ-а.

CAPEX из ГПН зајма и CAPEX из НИС-ових средстава у 2013. години, у млрд. РСД

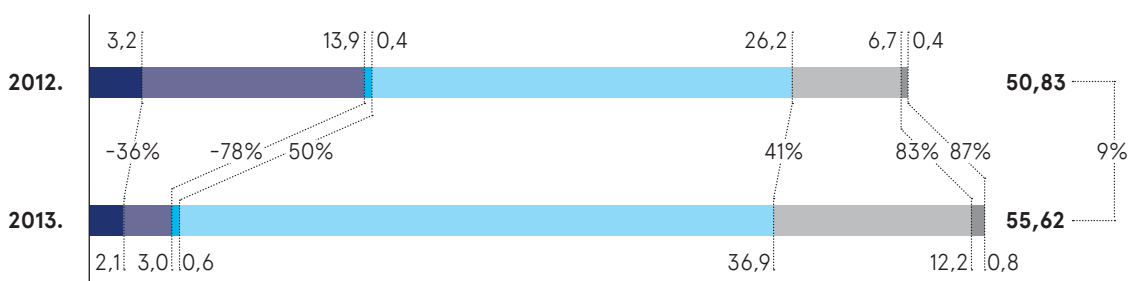

55,6

милијарди динара издвојено за инвестиције

CAPEX по инвестиционим пројектима, финансирање у млрд. РСД без ПДВ-а

- Екологија
- МНС/DHT
- Ангола PSA
- Пројекти с директним економским ефектом
- Пројекти без директних економских ефеката
- Пројектно-истраживачки радови

Инвестиције у друге битне пројекте

Осим инвестиција у капацитете за обављање делатности, НИС је током 2013. године извршио значајна улагања у развој и унапређивање информационог система.

Највише је уложено у успешно реализовану транзицију бизнис процеса између ОМВ-а у Босни и Херцеговини и НИС-а – 141 милион РСД. У оквиру реализације овог пројекта урађена је припрема и успешно извршена транзиција ИТ апликација, база података и инфраструктуре.

Започета је, и фазно се реализује, инвестиција у ефикасно и ефективно управљање односима с НИС-овим клијентима, повећање лојалности клијената, привлачење нових клијената и све то кроз пројекат Имплементације система за управљање односима с купцима (Customer Relationship Management system) – 95 милиона РСД. Поставља-

на су два нивоа (фазе) са циљем постављања основа CRM система и довођења до брзих резултата продајне силе стварајући јединствену базу постојећих и потенцијалних клијената.

Настављен је рад на унапређењу SAP система како у Србији тако и у земљама региона. Имплементиран је инвестициони модул у Бугарској и Босни и Херцеговини, имплементирано је решење за процес велепродаје и транспорта деривата у Румунији. За све НИС-ове кориснике започети су, и фазно се реализују пројекти аутоматизације управљања службеним путовањима и одсуствима. Ове инвестиције износе 53 милиона РСД.

Кроз SAP решење започете су инвестиције у унапређење процеса планирања набавке и управљање залихама, формирања јединственог шифарника материјала и услуга, повећање квалитета матичних података материјала и услуга, унапређење SAP система за потребе унапређења постојећих процеса управљања складиштем кроз пројекте Централизације MRP (Material Requirements Planning) система, имплементације решења за управљање

матичним подацима материјала и услуга. Улагања у 2013. години по питању ових инвестиција износе 174 милиона РСД.

За унапређење и модернизацију комуникационе инфраструктуре на локацијама у Србији издвојено је 44 милиона РСД.

У овој години значајан је допринос и у одржавању бизнис процеса и подршци за реализацију пројеката „Научно техничког Центра“, у који је за ИТ компоненту уложено 330 милиона РСД.

Модернизација „Сервиса“ настављена је у 2013. години са улагањима у набавку новог бушаћег постројења, набавку опреме за суве локације, као и замену застарелог алата и опреме. У току је реконструкција бушаћег постројења "Continental Emsco".

Највећа улагања Блока „Енергетика“ јесу изградње когенерационих постројења у износу од 0,91 милијарди динара.

Повећана су улагања и у безбедносне системе у износу од 0,22 милијарде динара.

Инвестиције по сегментима	2012.	2013.
Истраживање и производња	10,1	25,3
Прерада	20,4	11,5
Промет	13,2	13,3
Сервиси	3,2	2,9
Енергетика	3,1	1,2
Корпоративни центар НИС	0,8	1,4

Сегмент	Истраживање и производња	Прерада	Промет
Главни циљеви	<ul style="list-style-type: none"> Повећање производње нафте и гаса Повећање резерви 	<ul style="list-style-type: none"> Реконструкција и модернизација РНП Производња базних уља Еколошки пројекти 	<ul style="list-style-type: none"> Развој малопродајне мреже
Највећа улагања	<ul style="list-style-type: none"> Геолошка истраживања на подручју Војводине ЗД сеизмичка испитивања у Србији Улагања у концесиона права Бушење нових и додатних разрадних бушотина Геолошко техничке мере Пројекти развојне инфраструктуре и подршка базе производње 	<ul style="list-style-type: none"> Изградња постројења МНС/DHT и постројења за водоник Производња индустријских базних уља Реконструкција резервоара за транспорт нафте у РНС Мобилно постројење за обраду нафтног муља, нафтног талога и зауљене земље Смањење емисије NOx у димним гасовима из Енергане 	<ul style="list-style-type: none"> Реконструкције бензинских станица у Србији – девет бензинских станица Изградња бензинских станица у Србији – једна бензинска станица Ребрендинг бензинских станица (42 из CAPEX програма и 10 из OPEX програма) Регионални развој промета у Бугарској, Босни и Херцеговини и Румунији
Укупно уложено	25,3 милијарде РСД	11,5 милијарди РСД	13,3 милијарди РСД

ХАРТИЈЕ ОД ВРЕДНОСТИ

Структура акцијског капитала

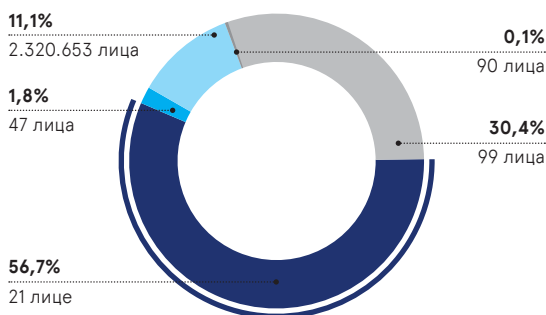
Акцијски капитал НИС а.д. Нови Сад у износу од 81,5 милијарди динара подељен је на 163.060.400 акција номиналне вредности од 500 динара по акцији. Све акције су дематеријализоване и уписане у Централни регистар, депо и клиринг хартија од вредности Републике Србије са CFI кодом ESVUFR и ISIN бројем RSNISHE79420.

Током 2013. године није било битнијих промена у структури акцијског капитала. Већински акционар са 56,15 одсто акција је ОАД „Гаспром њефт“, док је други највећи акционар Република Србија са 29,87 одсто акцијског капитала. Преосталих 13,98 одсто је у власништву мањинских акционара – кастоди и збирних рачуна, домаћих и страних, физичких и правних лица.

На дан 31.12.2013. године Друштво је имало укупно 2.320.910 акционара што представља смањење од 30.890 у односу на исти датум претходне године. Анализа структуре акционара показала је да највећи број акционара и даље чине домаћа лица (физичка и правна, укључујући и Републику Србију) којих има 2.320.752, а у њиховом вла-

Структура акционара према типу лица, у % и броју лица

- Страна правна лица
- Страна физичка лица
- Кастоди и збирни рачуни
- Домаћа правна лица
- Домаћа физичка лица

ништву налази се 41,4 одсто тј. 67.557.195 акција НИС-а. У власничкој структури има 111 страних лица која су на дан 31.12.2013. године поседовала укупно 92.588.117 акција, што чини 56,8 одсто, док је 2.915.088 акција или 1,8 одсто било у власништву 44 кастоди и три збирна рачуна.

Акционари који поседују:

Број акционара

од 1 до 5 акција	2.295.639
од 6 до 1.000 акција	24.713
од 1.001 до 100.000 акција	543
од 100.001 до 1.000.000 акција	13
преко 1.000.000 акција	2

У структури првих 10 акционара доминирају кастоди рачуни.

Акционар	Број акција	Учешће у акционарском капиталу
Гаспром њефт	91.565.887	56,15%
Република Србија	48.712.199	29,87%
Unicredit Bank Србија а.д. – кастоди рачун	663.274	0,41%
East Capital (Lux) – Balkan fund	405.143	0,25%
Raiffeisenbank а.д. Београд – кастоди рачун	279.841	0,17%
Unicredit Bank Србија а.д. – кастоди рачун	235.648	0,14%
Ерсте банка – кастоди рачун	185.804	0,11%
Керамика Јовановић д.о.о. Зрењанин	166.456	0,10%
Unicredit Bank Србија а.д. – збирни рачун	165.820	0,10%
AWLL Communications д.о.о.	158.056	0,10%
Остали акционари	20.522.272	12,59%
Укупан број акционара на 31.12.2013. године:		2.320.910

Друштво није стицало сопствене акције.

Трговање акцијама

Акцијама НИС а.д. Нови Сад тргује се на Прајм листингу Београдске берзе а.д. и оне улазе у састав водећег индекса Београдске берзе – BELEX15, који описује кретања цена најликвиднијих српских акција.

На тржишту Београдске берзе тргује се акцијама преко 1.000 издавалаца, од чега се на регулисаном делу тржишта тргује са акцијама 91 издаваоца, док су на Прајм листингу поред акција НИС а.д. Нови Сад листиране акције још четири емитента.

Акције НИС а.д. Нови Сад и у 2013. години су најатрактивније акције на Београдској берзи, чему је посебно допринела и исплата дивиденде. У укупном промету акцијама на Београдској берзи акције НИС-а учествовале су са 10 одсто, док је у

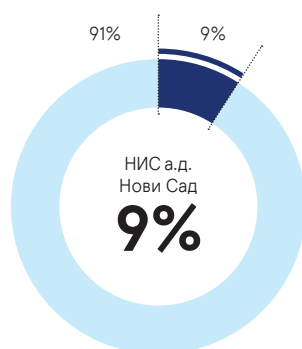
укупном промету, који обухвата све врсте хартија од вредности листиране на Београдској берзи, учешће девет одсто. Ако посматрамо тржишну капитализацију – тржишна капитализација НИС а.д. Нови Сад чини 20 одсто укупне капитализације Београдске берзе.

2.320.910

Укупан број акционара на 31.12.2013.

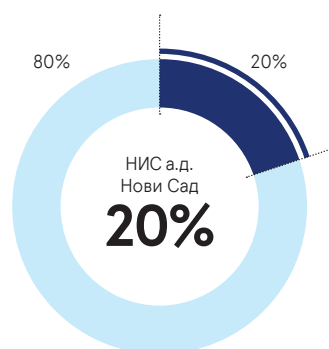
Учешће НИС а.д. Нови Сад у промету, у процентима

● НИС ● Остале хартије од вредности

Учешће НИС а.д. Нови Сад у тржишној капитализацији, у процентима

● НИС ● Остале хартије од вредности

Преглед трговања акцијама НИС-а на Београдској берзи у 2013. години

Последња цена (31.12.2013.)	927 РСД
Највиша цена (25.04.2013.)	1.020 РСД
Најнижа цена (03.01.2013.)	737 РСД
Укупан промет	2.800.437.435 РСД
Укупан обим (број акција)	3.206.065 акција
Укупан број трансакција	158.006 трансакција
Тржишна капитализација на дан 31.12.2013.	151.156.990.800 РСД
EPS	320,89 РСД
Консолидована EPS	296,50 РСД
P/E ратио	2,9
Консолидовани P/E ратио	3,1
Књиговодствена вредност на дан 31.12.2013.	1.084,77 РСД
Консолидована књиговодствена вредност на дан 31.12.2013.	1.036,14 РСД
P/BV ратио	0,9
Консолидовани P/BV ратио	0,9

„Цена акције НИС а.д. Нови Сад у 2013. години забележила је раст од 25,95 одсто. Укупно остварени промет износио је 2,8 милијарди динара, што представља повећање од 39,7 одсто у односу на прошлу годину и чини акцију НИС а.д. Нови Сад акцијом с највећим прометом у 2013. години на Београдској берзи. Цена акције је, од почетка године, имала углавном узлазни тренд све до по-

четка јуна, када долази до краће корекције услед проласка датума пресека за исплату дивиденде. Међутим, од средине јуна до краја године акција је у узлазном тренду, услед добрих пословних резултата о којима је компанија обавештавала инвестициону јавност.“

Бојан Козодер
Raiffeisen bank а.д. Београд

Цена и обим трговања акцијама НИС а.д. Нови Сад, у РСД и броју акција

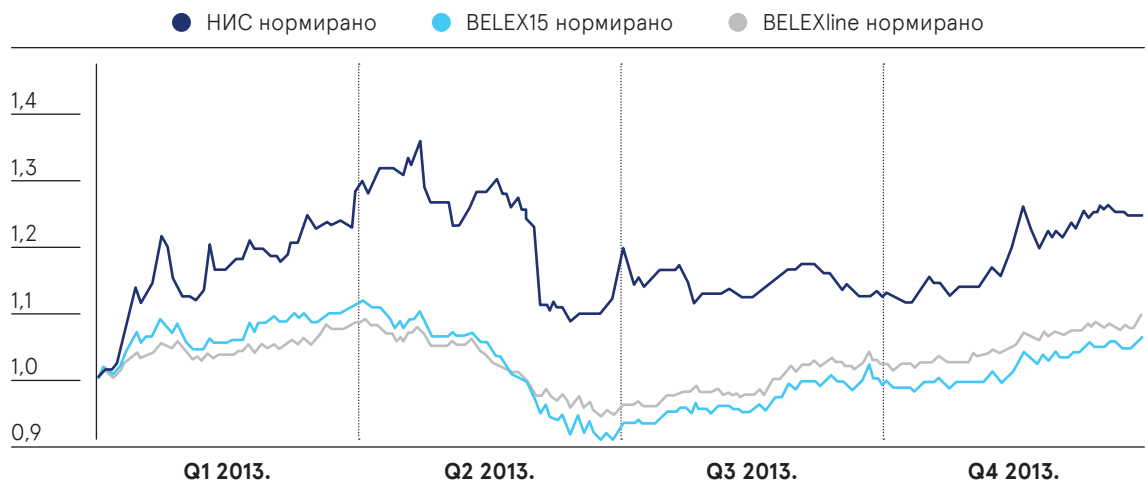

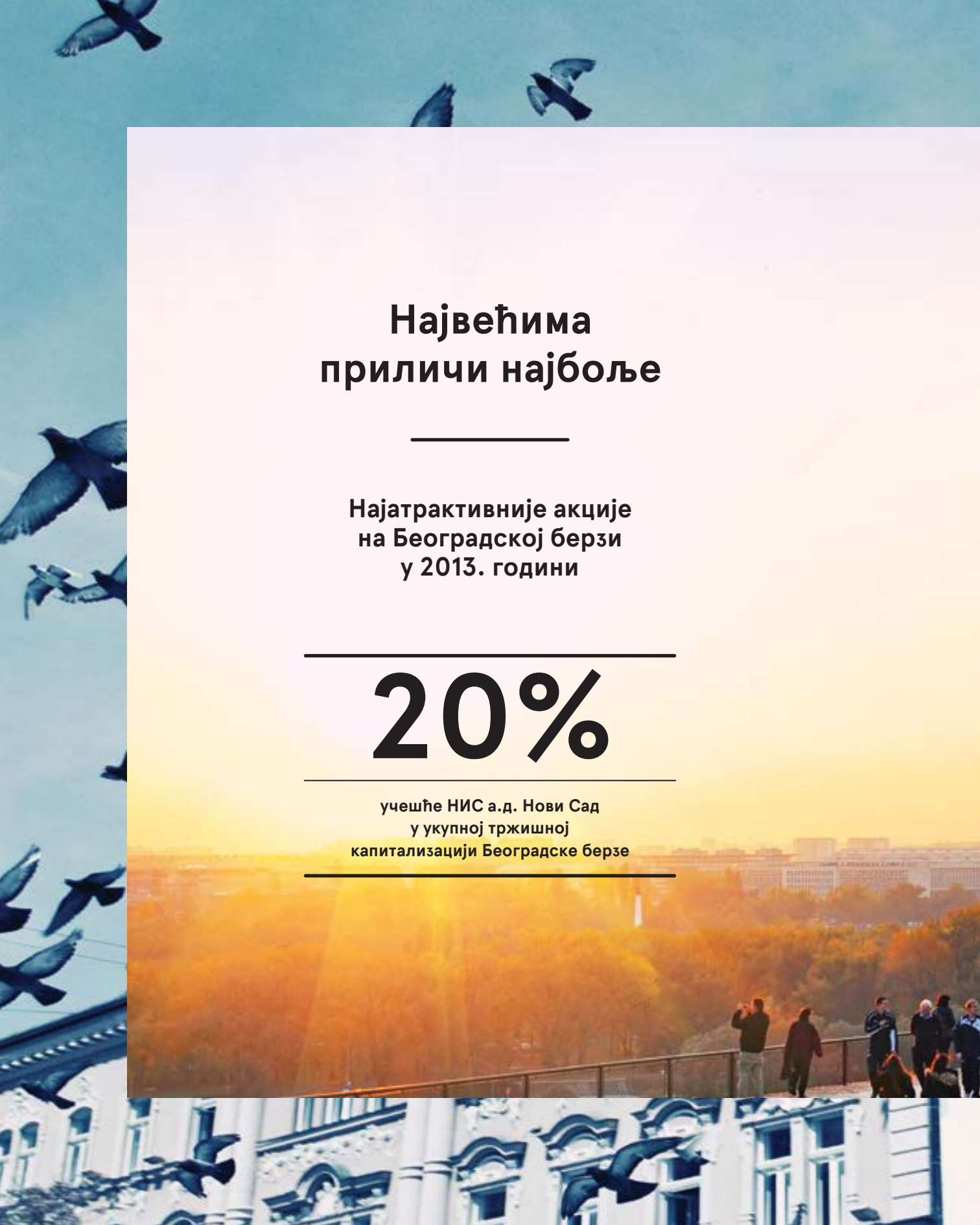
„Акције НИС а.д. Нови Сад су током 2013. године биле најликвиднија и најтргованија хартија на Београдској берзи са учешћем од 9,28 одсто у укупном промету, 9,83 одсто у трговању акцијама и са уделом од 52,21 одсто на Прајм листингу. Укупна вредност трговања је износила 2.800,00 милиона РСД или око 24,75 милиона EUR, док је током претходне године 3.206.065 акција променило власника, што представља око 1,97 одсто од укупног броја издатих акција. Цена акције је од почетка 2013. године бележила константан раст и 25. априла је достигла историјски највишу цену од 1.020 РСД, и то услед

појачане заинтересованости инвеститора да дођу у посед акција пре Дана акционара. У кратком периоду од Дана акционара до дана одржавања Скупштине акционара, 18. јуна, цена НИС-ових акција је достигла ниво од 798 РСД, да би након одржавања исте цена поново почела да иде узлазним трендом, са краћим и мањим падовима, тако да је 2013. годину завршила на нивоу од 927 РСД уз остварен годишњи раст од 25,95 одсто, који је за око 4,5 процентних поена био већи у односу на 2012. годину.“

Андрија Софијанић
M&V Investments а.д. Нови Сад

Кретање цене акција НИС а.д. Нови Сад у односу на кретање индекса Београдске берзе

Највећима приличи најбоље

Најатрактивније акције
на Београдској берзи
у 2013. години

20%

учешће НИС а.д. Нови Сад
у укупној тржишној
капитализацији Београдске берзе

Раст цене акција од око

26%

током 2013. године

Надмашен реперни
индекс тржишта
(Belex15)

„Глобално тржиште акција у 2013. години обележио је значајан раст водећих индекса. Оваквом тренду допринеле су експанзивне активности централних банака и опадајући приноси државних обвезница. Динамика раста индекса на такозваним 'emerging' и 'frontier' тржиштима, којима припада и тржиште капитала Србије, је нешто слабија и то је последица одређених специфичности мање развијених тржишта.

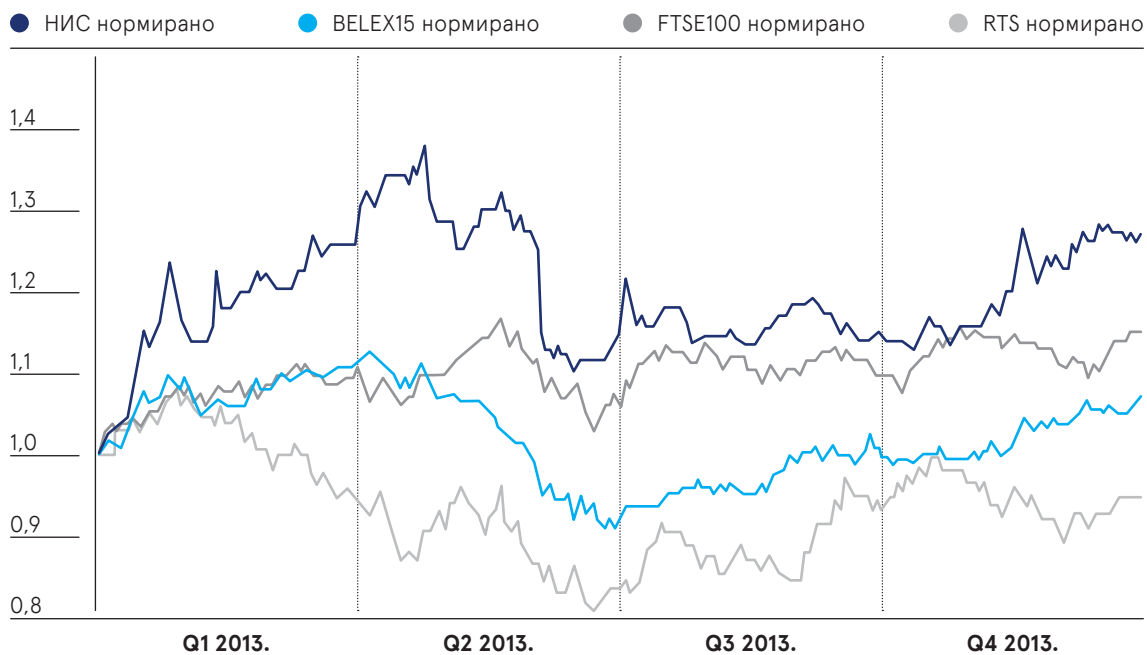
У оваквим околностима, раст цене акција компаније НИС а.д. Нови Сад од 26 одсто у 2013. години је више него изванредан и вишеструк у односу на регионалне индексе који прате сектор нафте и гаса. Стратешка одређеност Компаније ка сталном побољшању пословних резултата, ефикасности, иновацијама и регионалном развоју оправда-

ла је раст тржишне вредности. Додатни позитивни подстицај инвеститорима дошао је и одлуком о исплати вишег од очекиваног процента профита кроз дивиденду за 2012. годину.

Било је очекивано да због високе тржишне капитализације НИС а.д. Нови Сад и вредност трговања акцијама ове компаније узме највеће учешће у трговању на Београдској берзи. Међутим, треба нагласити да су активности из домена односа са инвеститорима, по којима је НИС а.д. Нови Сад међу најбољим компанијама у региону, значајно допринеле привлачењу великог броја институционалних и индивидуалних инвеститора.“

Младен Додиг
Erste bank а.д. Нови Сад

Кретање цене акција НИС а.д. Нови Сад и индекса Београдске, Лондонске и Московске берзе

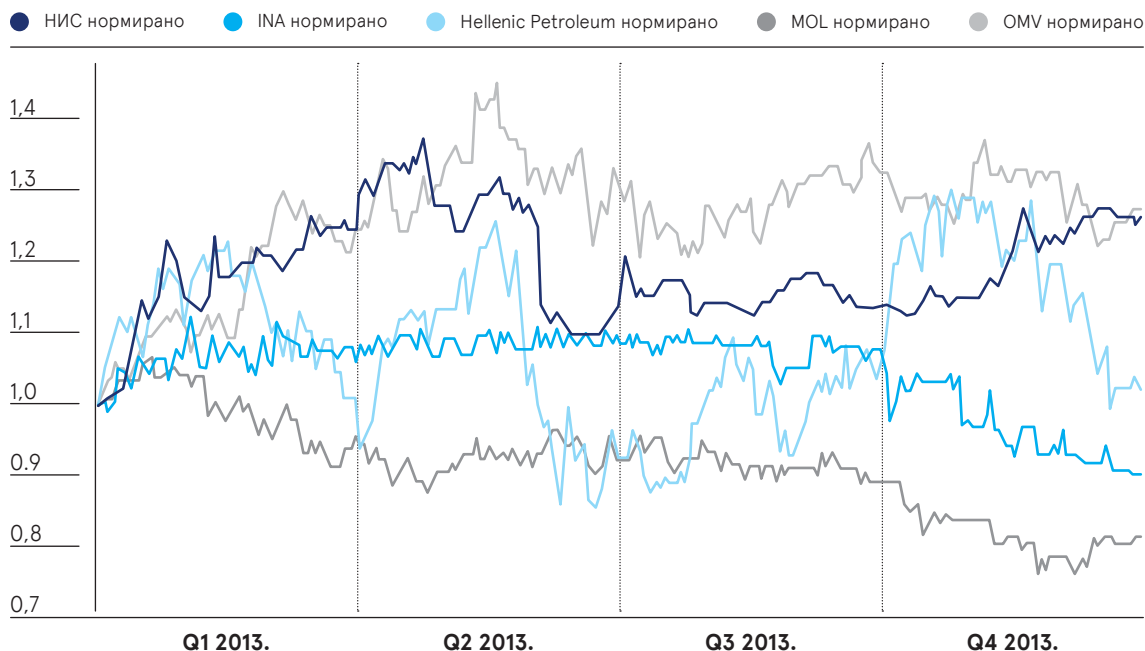

„Акције НИС а.д. Нови Сад и у протеклој години представљале су главни квалитет овдашњег тржишта капитала. Не само зато што су биле најпрометније са реализацијом од 2,8 милијарди динара, већ пре свега услед примене корпоративних стандарда од стране управе који су и током протекле године били на европском нивоу. Акције НИС а.д. Нови Сад окончале су 2013. годину с растом од непуних 26 процената, а ако се узме у

обзир и исплата дивиденде потукле су реперни индекс тржишта, Belex15, за скоро 30 процентних поена. Ово можда најбоље говори о надмоћи ове хартије на целом тржишту чије су аномалије умногоме заслужне што су акције НИС а.д. Нови Сад и даље потцењене у односу на његове пандане у региону и свету.“

Ненад Гујаничић
Wise Broker а.д. Београд

Кретање цене акција НИС а.д. Нови Сад и цене акција регионалних конкурената

Дивиденде

Политиком дивиденди предвиђено је да је дугорочна политика дивиденди НИС а.д. Нови Сад исплата дивиденде у укупном износу од најмање 15 процената од нето добити. Политика дивиденди је заснована на избалансираном приступу који узима у обзир неопходност задржавања добити за потребе финансирања будућих инвестиција, као и стопу повраћаја на уложени капитал и износ исплате дивиденди.

Политика дивиденди предвиђа да при утврђивању предлога одлуке о расподели добити и исплати дивиденде, менаџмент Друштва узима у обзир низ фактора, укључујући финансијску ситуацију, планове за инвестиције, обавезе за отплату кредита, макроекономско окружење и законске прописе.

Одлуку о расподели добити и исплати дивиденде доноси Скупштина акционара на редовној годишњој седници, а дивиденда се исплаћује једанпут годишње у српским динарима (РСД).

Из нето добити остварене током 2012. године Друштво је покрило акумулирани губитак из претходних година чиме су се стекли законски услови за исплату дивиденде.

На V Редовној седници Скупштине акционара НИС а.д. Нови Сад, одржаној 18.06.2013. године,

усвојена је Одлука о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити НИС а.д. Нови Сад. Овом одлуком одређено је да дивиденда акционарима НИС а.д. Нови Сад буде исплаћена у новцу, у укупном бруто износу од 12.364.129.000 динара, тј. 75,83 динара бруто по акцији. У складу са овом одлуком право на исплату дивиденде из добити за 2012. годину имали су акционари који су поседовали акције НИС-а на дан дивиденде тј. на дан 08. 06. 2013. године и то према броју акција које су поседовали на тај дан.

У складу са одлуком генералног директора о датуму исплате дивиденде, исплата дивиденде акционарима за 2012. годину је извршена 20.08.2013. године.

26%

раст цене акција у 2013.

Подаци о исплаћеним дивидендама

2008. година	Друштво је пословало с губитком и није било исплате дивиденде
2009. година	Друштво је пословало с губитком и није било исплате дивиденде
2010. година	Друштво је пословало с добитком. Управни одбор* је 27. јула 2011. године донео Одлуку о расподели добити и покрићу губитака за 2010. годину, према којој се целокупна остварена добит распоређује на покривање губитака пренесених из ранијих година, и стога није било исплате дивиденде
2011. година	Друштво је пословало с добитком. Скупштина акционара је 25. јуна 2012. године донела Одлуку о расподели добити и покрићу губитака за 2011. годину, према којој се целокупна остварена добит распоређује на покривање губитака пренесених из ранијих година, и стога није било исплате дивиденде
2012. година	Друштво је пословало с добитком. Скупштина акционара је 18. јуна 2013. године донела Одлуку о расподели добити за 2012. годину, исплати дивиденди и утврђивању укупног износа нераспоређене добити којом се на име исплате дивиденде издваја 25% од нето добити остварене у 2012. години, што износи 12,36 милијарди динара, односно 75,83 динара по акцији у бруто износу.

* У складу са Оснивачким актом НИС а.д. Нови Сад који је важи у време доношења предметне одлуке, одлучивање о расподели добити и покрићу губитка било је у надлежности Управног одбора

Односи са инвеститорима

Друштво спроводи активну комуникацију са инвеститорима кроз редовне кварталне презентације остварених резултата, путем којих се заинтересованим странама омогућава директна комуникација с менаџментом Друштва. Такође, по захтеву инвеститора, одржавани су састанци са инвеститорима 1:1, а учествовало се и у инвеститорским конференцијама. Све информације намењене инвеститорима објављују се на посебном делу корпоративног сајта намењеном инвеститорима и акционарима – <https://ir.nis.eu>.

У оквиру представљања Извештаја о одрживом развоју за 2012. годину, традиционално је одржан форум за све заинтересоване јавности, у оквиру којег је паралелно организовано пет округлих столова. На сваком од округлих столова спроведена је јавна дискусија поводом најактуелнијих тема везаних за развој НИС-а. Један од округлих столова одржан је с темом „НИС на берзи – поуздан партнер инвеститорима и акционарима“. Учесће на округлом столу узели су представници Београдске берзе, Комисије за хартије од вредности, брокерских кућа и банака. Један од закључака округлог

стола је да је транспарентност кључ за поверење. Посебно је истакнут утицај НИС а.д. Нови Сад на подизање квалитета у области извештавања. Поред законом прописаних минималних информација, објављују се и сви други релевантни подаци који су лако доступни на сајту.

Поштујући принцип транспарентног пословања и успостављања нових стандарда корпоративног управљања у Србији, НИС а.д. Нови Сад је и ове године наставио своју праксу да „отвара врата Компаније“ за представнике банака, брокерских кућа, инвестиционих фондова, као и финансијске аналитичаре, упознајући на тај начин инвестициону јавност о свим битним аспектима свог пословања. Након презентације финансијских резултата и отвореног и конструктивног дијалога између представника Друштва и инвестиционе јавности, учесници су се упознали с плановима Компаније у вези са изградњом савременог центра за производњу базних уља у Рафинерији нафте Нови Сад.

Почетком новембра 2013. године НИС а.д. Нови Сад је добио престижно признање шведске компаније „Ист капитал“, специјализоване за улагања на тржиштима у развоју, за изванредне резултате у пословању. НИС а.д. Нови Сад је прва енергетска компанија на Балкану и прва српска компанија која је примила ово престижно признање у категорији „Откриће године“. „Модернизација, увођење но-

вих технологија и унапређење пословних процеса су НИС а.д. Нови Сад, из предузећа које је правило губитке, довели до високо профитабилне компаније са профитом од 500 милиона долара у 2012. години. У исто време, НИС а.д. Нови Сад је направио огроман напредак у корпоративном управљању. Са својом транспарентном комуникацијом према мањинским акционарима, уводећи јасну дивидендну политику, НИС а.д. Нови Сад је успоставио нове стандарде корпоративног управљања међу компанијама у Србији”, наводи се у образложењу награде.

И у 2013. години НИС а.д. Нови Сад је добио признање Београдске берзе за најбоље односе са инвеститорима. У односу на прошлу годину, стручна комисија Београдске берзе је закључила да је унапређена информативност и потпуност извештаја који се објављују, као и сам однос запослених са инвестиционом јавношћу. Међу компанијама које су листиране на Београдској берзи, НИС а.д. Нови Сад је добио највишу укупну оцену према критеријумима присутности у јавности, података који су

доступни на интернету, броју састанака са инвеститорима, и другим критеријумима. Ово је трећа година заредом да НИС а.д. Нови Сад добија признање за најбоље односе са инвеститорима.

Опис финансијских инструмената које Група користи

Услед изложености валутном ризику НИС Група користи форвард трансакције на девизном тржишту као инструмент управљања овом врстом ризика.

Као матично друштво за целу „Гаспром њефт” Групу, у оквиру које послује и НИС а.д. Нови Сад са својим зависним друштвима, ОАД „Гаспром њефт” управља инструментима робног хеџинга на нивоу „Гаспром њефт” Групе и процењује да ли је потребно коришћење одговарајућих инструмената робног (commodity) хеџинга.

РЕЈТИНГ

Рејтинг једне компаније представља оцену њене пословне способности и тржишног ранга, њиме су обухваћена сва својства компаније – положај, имовина, послови и перспектива. Међутим, рејтинг једне компаније зависи и од рејтинга државе у којој послује и у уској је вези са оценом ризика улагања у ту државу. Доделом рејтинга баве се специјализоване рејтинг агенције међу којима су најпознатије Moody's, Standard&Poor's и Fitch. Ове велике рејтинг агенције немају додељен рејтинг за НИС а.д. Нови Сад.

У Србији се званична база Извештаја о бонитету од 1. јануара 2010. године води у Регистру финансијских извештаја и података о бонитету правних лица и предузетника Агенције за привредне регистре Републике Србије (www.apr.gov.rs). Агенција за привредне регистре даје и скоринг, као форму мишљења о бонитету која се утврђује на основу података из финансијских извештаја применом метода квантитативне финансијске анализе и статистичког мониторинга. Скоринг који је доделила Агенција за привредне регистре обухвата период од 2008. до 2012.

Члан групе	Претходна оцена		Оцена рејтинга	
	Оцена	Датум	Оцена	Датум
Агенција за привредне регистре Републике Србије	СС Добар бонитет	28.01.2013.	СС Добар бонитет	29.01.2014.
Rating д.о.о. Београд Србија	Dun&Breadstreet Short Hills Њу Џерзи, САД	5A2 Good Up	5A2 Good Up	20.06.2013.
Solvent Rating д.о.о. Београд, Србија	Bisnode AB, Штокхолм, Шведска	A1	A1	28.01.2013. 17.01.2014

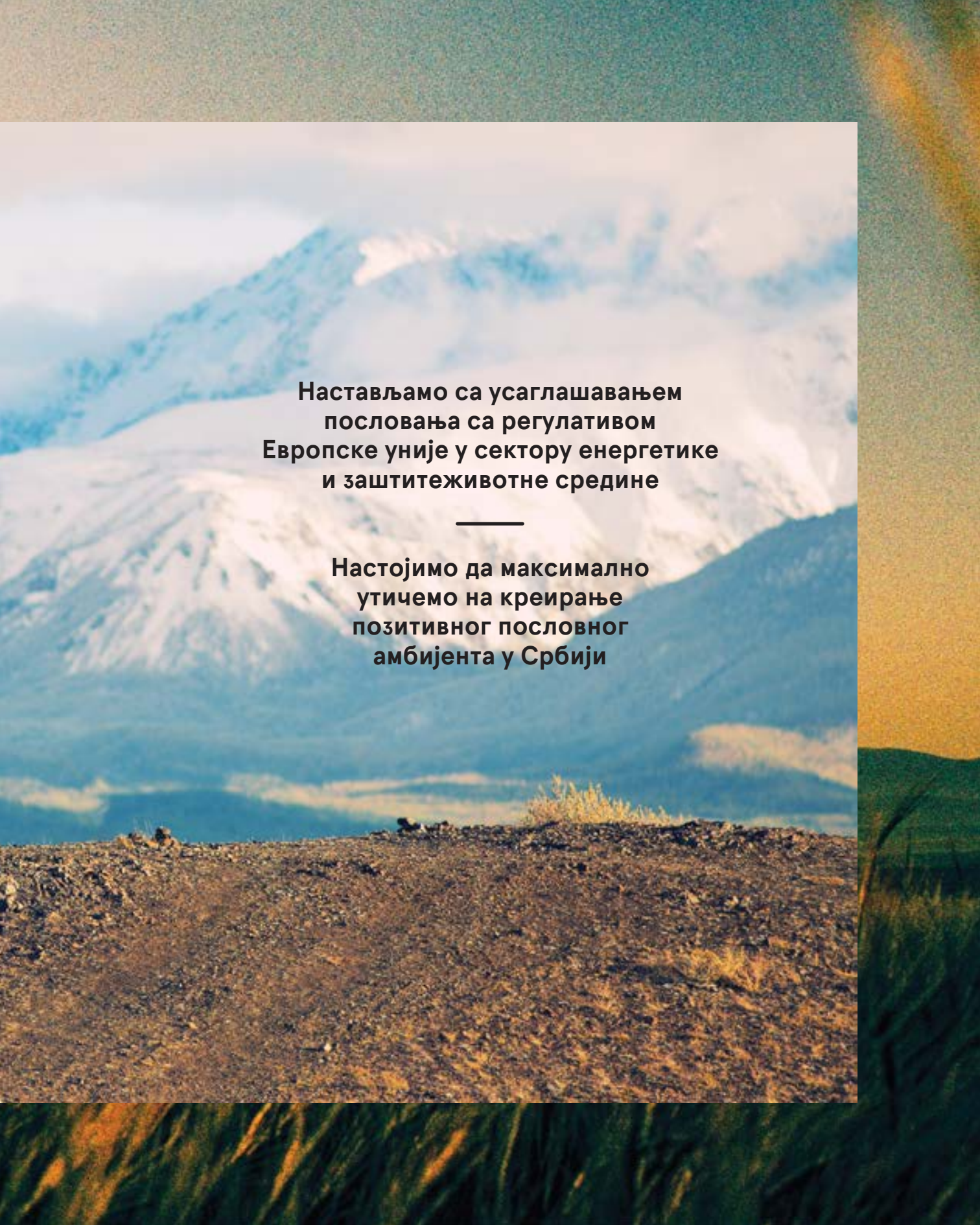
Позитивни и поуздани саговорници

Сталан и ефикасан дијалог
са државним органима

**Настављамо са усаглашавањем
пословања са регулативом
Европске уније у сектору енергетике
и заштите животне средине**

**Настојимо да максимално
утичемо на креирање
позитивног пословног
амбијента у Србији**

ЗАВИСНА ДРУШТВА И ТРАНСАКЦИЈЕ СА ЗАВИСНИМ ДРУШТВИМА

ПОДАЦИ О ЗАВИСНИМ ДРУШТВИМА

Пословно име	% учешћа у капиталу које има матично друштво у зависном друштву
„О ЗОНЕ“ а.д. Београд	100,00%
„Нафтагас - Нафтни сервиси“ д.о.о. Нови Сад	100,00%
„Нафтагас - Технички сервиси“ д.о.о. Зрењанин	100,00%
„НТЦ НИС - Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад	100,00%
„Нафтагас - Транспорт“ д.о.о. Нови Сад	100,00%
ООО „НИС ОВЕРСИЗ“, Санкт Петербург, Руска Федерација	100,00%
„НИС Петрол“ ЕООД, Софија, Бугарска	100,00%
„НИС Петрол» С.Р.Л. Букурешт, Румунија	100,00%
„НИС Петрол“ д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина	100,00%
„Панон Нафтагас» Kft, Будимпешта, Мађарска	100,00%
„Јадран-Нафтагас“ д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина	66,00%
„НИС-Светлост“ д.о.о. Бујановац	51,32%
„ЈУБОС“ д.о.о. Бор	51,00%
ООО СП РАНИС, Черногловка, Руска Федерација*	51,00%

Друштво обрисано из Јединственог државног регистра правних лица Руске Федерације дана 14.01.2014. године

НИС има власничке уделе мање од 51 одсто и у другим друштвима, али услед тога што ова учешћа нису материјално значајна, она не улазе у консолидоване финансијске извештаје.

Сагласно Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) у консолидоване финансијске извештаје укључени су и подаци за друштво G-Petrol d.o.o. Сарајево, Босна и Херцеговина чије је матично друштво NIS PETROL d.o.o.

Бања Лука, Босна и Херцеговина са 100 одсто учешћа у капиталу.

У 2013 години НИС Група је стекла 50 одсто удела у NIS ENERGOWIND д.о.о. Нови Београд чија је намена управљање радом будућег ветропарка „Пландиште“. Контролу NIS ENERGOWIND д.о.о. Нови Београд има подједнако НИС Група и Asporta Limited, Кипар, а у консолидованим финансијским извештајима приказани су као joint-venture.

О ЗОНЕ а.д. Београд

Матични број	20094630
ПИБ	104104443
Седиште	Маршала Бирјузова 3-5, Београд, Србија
Датум оснивања	31.10.2005.
Веб-адреса	www.ozone-hotels.com
Имејл адреса	office@ozone-hotels.com
Назв и шифра основне делатности	5510 – Хотели и сличан смештај
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 1.985.170 EUR Уписан и унет неновчани капитал 38.417.000 EUR
Чланови управе	Дмитри Омелченко, генерални директор и члан Одбора директора Димитриј Фоменко, председник Одбора директора Сергеј Фоминих, члан Одбора директора

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	2.965.394	3.371.146	3.360.709
Стална имовина	2.854.166	660.117	1.643.523
Обртна имовина	111.185	2.710.982	1.717.186
Укупан капитал	508.642	448.751	273.273
Приход од продаје	284.483	159.464	19.600
Нето добитак/губитак	113.059	(59.960)	(186.127)

Нафтагас - Нафтни сервиси д.о.о. Нови Сад

Матични број	20801786
ПИБ	107435822
Седиште	Пут Шајкашког одреда 9, Нови Сад, Србија
Датум оснивања	8.2.2012.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	NGS.Naftniservisi@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	0910 - Услугне делатности у вези са истраживањем и експлоатацијом нафте и гаса
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 52.581,30 РСД Уписан и унет неновчани капитал 3.579.930.000,00 РСД
Чланови управе	Горан Стојковски, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	-	5.931.904	7.065.741
Стална имовина	-	3.834.602	5.231.639
Обртна имовина	-	2.097.303	1.834.102
Укупан капитал	-	3.208.861	3.365.404
Приход од продаје	-	3.569.455	7.589.036
Нето добитак/губитак	-	(371.122)	164.225

Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. Зрењанин

Матични број	20801794
ПИБ	107435919
Седиште	Београдска 26, Зрењанин, Србија
Датум оснивања	8.2.2012.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	NGS.Tehnickiservisi@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	3312 – Поправка машина
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 52.581,30 РСД Уписан неновчани капитал 1.044.501.000,00 РСД Унет неновчани капитал 983.300.055,63 РСД
Чланови управе	Оскар Тотх, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	-	1.716.034	1.691.397
Стална имовина	-	789.225	727.899
Обртна имовина	-	926.809	963.498
Укупан капитал	-	670.456	399.660
Приход од продаје	-	1.476.389	2.787.652
Нето добитак/губитак	-	(347.098)	(205.354)

НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о. Нови Сад

Матични број	20802421
ПИБ	107438656
Седиште	Народног фронта 12, Нови Сад, Србија
Датум оснивања	10.2.2012.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	ngs.ntc@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	0910 - Услугне делатности у вези са истраживањем и експлоатацијом нафте и гаса
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 52.883,70 РСД Уписан и унет неновчани капитал 321.446.999,01 РСД
Чланови управе	Александар Кулагин, директор до 22.04.2013. године Николај Залевски, директор од 22.04.2013. године

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	-	1.001.479	1.246.414
Стална имовина	-	605.519	958.395
Обртна имовина	-	395.960	288.019
Укупан капитал	-	244.847	333.394
Приход од продаје	-	707.226	1.212.088
Нето добитак/губитак	-	(76.653)	94.159

Нафтагас - Транспорт д.о.о. Нови Сад

Матични број	20829923
ПИБ	107579980
Седиште	Народног Фронта 12, Нови Сад, Србија
Датум оснивања	22.5.2012
Веб-адреса	/
Имејл адреса	NGS.Transport@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	4941 - Друмски превоз терета
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 55.369,00 РСД Уписан и унет неновчани капитал 327.695.662,79 РСД
Чланови управе	Драган Радовић, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	-	1.114.163	1.999.190
Стална имовина	-	518.911	1.432.571
Обртна имовина	-	593.970	566.619
Укупан капитал	-	252.398	91.872
Приход од продаје	-	1.055.067	1.861.042
Нето добитак/губитак	-	(75.353)	(158.982)

ООО „НИС ОВЕРСИЗ“, Санкт Петербург, Руска Федерација

Матични број	(ОГРН – основни државни регистрациони број 5067746792306)
ПИБ	(ИНН – идентификациони број пореског обвезника 7702619027)
Седиште	Большой Головин переулк д.12, к.2, Москва, РФ (до 14.1.2013.) Проспект Невский д.95, Литер А, 11Н, Санкт Петербург, РФ (од 14.1.2013.)
Датум оснивања	25.09.2006.
Веб-адреса	Вађење сирове нафте и нафтног гаса
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	/
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	550.000 RUB
Чланови управе	Дмитриј Фоменко, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	7.409	7.206	7.206
Стална имовина	-	-	-
Обртна имовина	7.409	7.206	7.206
Укупан капитал	4.536	1.590	1.591
Приход од продаје	-	38.827	-
Нето добитак/губитак	6.324	(493)	-

НИС Петрол ЕООД, Софија, Бугарска

Матични број	201703950
Седиште	Никола Вапцаров бр. 51А, Лозенец дистрикт, Софија, Бугарска
Датум оснивања	13.09.2011.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назив и шифра основне делатности	Трговина нафтом, течним нафтним гасом (ТНГ) и нафтним дериватима (на велико и мало), увозно-извозне операције
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	500.000 BGN
Чланови управе	Срђан Бошњаковић, директор до 4.1.2013. године Јасна Радовановић-Уторник, директор од 4.1.2013. године Јелена Павловић, директор од 4.1.2013. године Валериј Павлович Груздов, директор од 4.1.2013. године

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	1.631.223	6.798.880	8.678.769
Стална имовина	1.303.997	5.998.573	7.518.954
Обртна имовина	327.226	800.307	1.159.815
Укупан капитал	(49.068)	(641.686)	(1.682.238)
Приход од продаје	-	640.629	3.576.719
Нето добитак/губитак	(51.743)	(585.495)	(1.048.703)

NIS Petrol S.R.L. Букурешт, Румунија

Матични број	29111546
ПИБ	RO29111546
Седиште	Улица Barbu Vacarescu 241a, 5. и 6. спрат, Дистрикт 2, Букурешт, Румунија
Датум оснивања	16.09.2011.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	rou.office-ds@nis.eu
Назив и шифра основне делатности	4730 - Продаја на мало моторног горива у специјализованим радњама
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	41.000 RON
Чланови управе	Корбу Михаи, директор до 14.03.2013. године Жељко Кирић, директор до 14.03.2013. године Вадим Смирнов, директор од 14.03.2013. године

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	1.027	1.396.339	7.413.386
Стална имовина	-	1.186.501	5.795.554
Обртна имовина	1.027	209.838	1.617.832
Укупан капитал	1.027	(443.110)	(1.640.275)
Приход од продаје	-	2.179	2.117.575
Нето добитак/губитак	-	(440.797)	(1.201.422)

NIS Petrol д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина

Матични број	11081932
ПИБ	4403359860007
Седиште	Младена Стојановића 29, Бања Лука, Република Српска, Босна и Херцеговина
Датум оснивања	13.09.2011.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	bih.petrol@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	46.71 - Трговина на велико чврстим, течним и гасовитим горивима и сличним производима
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	20.000 ВАН
Чланови управе	Алексеј Шабашов, директор до 18.03.2013. године Бранко Радујко, директор од 18.03.2013. године

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	273.553	4.571.738	6.932.924
Стална имовина	104.641	4.414.467	6.725.111
Обртна имовина	168.912	157.271	207.813
Укупан капитал	(271)	(221.932)	(915.315)
Приход од продаје	-	4.590	1.409.581
Нето добитак/губитак	(1.307)	(220.941)	(595.216)

Pannon Naftagas Kft, Будимпешта, Мађарска

Матични број	01-09-969323
ПИБ	23516946-2-43
Седиште	1093 Будимпешта, Мађарска, Kozraktar u., 30-32
Датум оснивања	03.10.2011.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	hun.pannon-naftagas@nis.eu
Назв и шифра основне делатности	0610'08 - Вађење сирове нафте
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100%
Висина основног капитала	500.000 HUF
Чланови управе	Славко Пећанац, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	168	2.010	710.280
Стална имовина	-	-	664.542
Обртна имовина	168	2.010	45.738
Укупан капитал	168	(7.091)	(122.685)
Приход од продаје	-	-	-
Нето добитак/губитак	-	(7.011)	(114.446)

Јадран-Нафтагас д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина

Матични број	11072046
ПИБ	4403248440009
Седиште	Ул. Ивана Фрање Јукића број 7, Бања Лука, Репу- блика Српска
Датум оснивања	23.12.2010.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	06.10 - Вађење сирове нафте
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	66%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	66%
Висина основног капитала	2.000 ВАН
Чланови управе	Предраг Радановић, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	542.741	1.175.947	2.029.788
Стална имовина	265.962	974.310	1.815.890
Обртна имовина	276.779	201.637	213.898
Укупан капитал	(24.480)	(89.487)	(166.878)
Приход од продаје	-	-	-
Нето добитак/губитак	(23.958)	(62.469)	(75.093)

НИС-Светлост д.о.о. Бујановац

Матични број	20125535
ПИБ	104234551
Седиште	Индустријска зона бб, Бујановац, Србија
Датум оснивања	19.1.2006
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	4671 – Трговина на велико чврстим, течним и гасовитим горивима и сличним производима
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	51,32%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	51,32%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 43.587,90 РСД Уписан неновчани капитал 546.080,00 EUR
Чланови управе	Давор Јанчић, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	137.628	96.411	63.990
Стална имовина	40.794	39.456	38.129
Обртна имовина	96.834	56.995	25.861
Укупан капитал	56.054	59.147	42.221
Приход од продаје	547.105	910.894	211.599
Нето добитак/губитак	1.528	3.093	(16.927)

ЈУБОС д.о.о. Бор

Матични број	20133597
ПИБ	104288627
Седиште	Ђорђа Вајферта 29, Бор, Србија
Датум оснивања	16.1.2006
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	2444 – Производња бакра
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	51%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	51%
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 1.743.704,00 РСД
Чланови управе	Снежана Ћукић, председник УО Катарина Вукмировић, члан УО Оливера Баста, члан УО Драган Бојовић, члан УО Боривоје Стојадиновић, члан УО

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	1.744	1.744	1.744
Стална имовина	-	-	-
Обртна имовина	1.744	1.744	1.744
Укупан капитал	1.744	1.744	1.744
Приход од продаје	-	-	-
Нето добитак/губитак	-	-	-

ООО СП РАНИС, Черногловка, Руска Федерација*

Матични број	ОГРН – основни државни регистрациони број 1045006116198
ПИБ	ИНН – идентификациони број пореског обвезника 5031030808
Седиште	Институтски проспект 14, Черногловка, Московска област, РФ
Датум оснивања	08.04.1997.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	Научна истраживања и разраде у области природних и техничких наука
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	51%
% учешћа матичног друштва у одлучивању	51%
Висина основног капитала	76.000 RUB
Чланови управе	Максим Воишћев, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	841	842	842
Стална имовина	-	-	-
Обртна имовина	841	842	842
Укупан капитал	(25.976)	(25.976)	(25.976)
Приход од продаје	-	-	-
Нето добитак/губитак	(29.805)	-	-

* Друштво обрисано из Јединственог државног регистра правних лица Руске Федерације дана 14.01.2014. године

G-Petrol d.o.o. Сарајево, Босна и Херцеговина

Матични број	65-01-0638-11
ПИБ	4209277550009
Седиште	Фра Анђела Звиздовића 1, Сарајево, Босна и Херцеговина
Датум оснивања	/
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	/
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	100% NIS Petrol д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина
% учешћа матичног друштва у одлучивању	100% NIS Petrol д.о.о. Бања Лука, Босна и Херцеговина
Висина основног капитала	13.734.108,00 BAM
Чланови управе	Бранко Радујко, директор

Финансијски подаци (у .000 РСД)	2011.	2012.	2013.
Укупна имовина	-	-	5.982.484
Стална имовина	-	-	5.269.159
Обртна имовина	-	-	713.325
Укупан капитал	-	-	2.857.094
Приход од продаје	-	-	5.356.893
Нето добитак/губитак	-	-	(418.356)

NIS ENERGOWIND д.о.о. Нови Београд

Матични број	20107901
ПИБ	104183426
Седиште	Булевар Михајла Пупина 115 в VI
Датум оснивања	05.12.2005.
Веб-адреса	/
Имејл адреса	/
Назв и шифра основне делатности	3511 – Производња електричне енергије
% учешћа матичног друштва у капиталу зависног друштва	50% Акционарско друштво за хотелијерство и туризам О ЗОНЕ а.д. Београд
% учешћа матичног друштва у одлучивању	50% Акционарско друштво за хотелијерство и туризам О ЗОНЕ а.д. Београд
Висина основног капитала	Уписан и уплаћен новчани капитал 224.574.591,93 РСД Уписан и унет неновчани капитал 2.313.710.590,61 РСД
Чланови управе	Горан Новаковић, директор (ограничења супотписом са Иља Кутјајев) Иља Кутјајев, директор (ограничења супотписом са Гораном Новаковићем)

Трансакције са повезаним лицима

Већински власник НИС групе је ОАД „Гаспром њефт“, Санкт Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција НИС а.д. Нови Сад. Други акционар по броју акција је Република Србија са 29,87% акција НИС а.д. Нови Сад, док је преосталих 13,98% у власништву мањинских акционара. Крајњи власник НИС групе је ОАД „Гаспром“, Руска Федерација.

НИС група је у периоду од дванаест месеци који се завршио 31. децембра 2013. године и у ис-

том периоду претходне године ступало у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте и вршења услуга геофизичких испитивања и интерпретације.

Послови у којима постоји лични интерес јесу предмет одобрења Одбора директора НИС а.д. Нови Сад¹.

Преглед трансакција с повезаним друштвима дат је у напоменама уз финансијске извештаје.

1 Одбор директора НИС а.д. Нови Сад одобрава искључиво послове које НИС закључује са акционарима (ГПН) или њиховим повезаним лицима, али не и друге послове које закључују друштва чланице НИС групе.

ЉУДСКИ РЕСУРСИ

Професионални развој запослених

НИС¹ активно улаже у развој знања и вештина својих запослених. Изградњом система квалитетне и континуиране обуке, НИС жели да својим запосленима обезбеди могућност да добију обуку и стекну високе квалификације које одговарају европским и међународним стандардима. План тренинга и развоја запослених осмишљен је тако да одговара потребама пословних процеса, као и корпоративној култури коју НИС жели да развије.

Сектор за тренинг и развој се бави организацијом разних врста обука и програма. То су:

- техничке обуке (стручне обуке из специфичних области пословања – руковање специфичном опремом и сл.), у оквиру којих су и уско стручне обуке које спроводе еминентни стручњаци руских универзитета (Руски државни универзитет нафте и гасе И.М. Губкин и Самарски државни технички универзитет) за запослене НИС-а; Такође издавајемо и отварање савременог Центра за обуку запослених у Блоку "Промет", јединственог у региону
- обуке намењене развоју менаџерских и лидерских вештина (тзв. soft skills)
- семинари, конференције, симпозијуми...
- страни језици (према потребама пословања; укључено је 452 запослена)
- српски језик за експате (укључено је 60 запослених)
- законом обавезне обуке, лиценце и друге.

¹ НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима формираним 2012. године из организационе структуре НИС а.д. Нови Сад (НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервис д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервис д.о.о.),

Сектор за тренинг и развој посвећује велику пажњу и развоју специфичних програма обуке за запослене, а поготову програмима наслеђивања. У сврху даљег развијања кадрова, а у складу са стратегијом, развијени су посебни програми „наслеђивања“ чији је циљ обука, тренинг и развој кадрова који у наредном периоду треба да заузму одговорна менаџерска места. Најзначајнији програми из ове области јесу пројекти „Кадровска резерва“, у којем је 2013. године учествовало 486 запослених, као и успешно започет пројекат „Лидер 2014“ за 20 запослених. Сваки од ових програма намењен је развоју компетенција одређених група запослених, а заједнички циљ им је оспособљавање запослених за испуњавање дугорочних амбициозних циљева НИС-а.

Велика пажња посвећена је сарадњи с београдским и новосадским универзитетима у оквиру којих је креиран програм специјалистичких студија „Европске интеграције“ (укупно 16 учесника) са циљем развоја експертизе потребне за рад у Европској унији, за запослене који ће сада или у најскорије време заузети позиције у НИС-у које захтевају такву експертизу.

У циљу развијања кадрова, али и управљања каријером, реализује се програм „Млади специјалисти“ у који је у току 2013. године било укључено 108 запослених. Овај програм је намењен најмлађим колегама за развој њихових професионалних, стручних и лидерских компетенција, како би им се од почетка рада у НИС-у пружила подршка у вођењу каријере и на тај начин дугорочно допринело остварењу стратешких циљева.

НИС пружа шансу и талентованим студентима за стицање искуства радом у успешној компанији у оквиру програма „Летња пракса“, у које је током 2013. године било укључено 115 студената, док је преко 190 студената било у једнодневной стручној посети НИС-у.

Такође, организују се и „on boarding“ тј. уводни тренинзи за све новозапослене колеге. Путем ова-

квих групних или индивидуалних тренинга, новим колегама преносе се основне информације о НИС-у.

Мимо побројаних активности, у домен активности Сектора за тренинг и развој спадају и друге развојне активности запослених, као нпр. организација тим билдинга за блок, функцију, дирекцију и сл.

НИС је у току 2013. године издвојио око 300 милиона РСД на име професионалног развоја запослених.

290

милиона динара уложено у професионални развој запослених

Трошкови обуке (у милионима РСД)	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.*
Трошкови стручног образовања	45	72	109	209	265
Трошкови саветовања	5	9	35	23	23
Трошкови чланарине пословних удружења	1	1	2	5,8	2
Укупно	50	81	146	238	290

* Трошкови обуке за 2013. годину су приказани без трошкова пројекта „Енергија знања“

Пројекат „Енергија знања“

Концепт пројекта „Енергија знања“ подразумева партнерство с лидерима образовања у земљи, универзитетима, факултетима, средњим школама и стручним научним друштвима, кроз инвестирање у образовни систем, ученике и студенте који током школовања остварују најбоље резултате, а у циљу обезбеђивања висококвалификованих стручњака који су потребни НИС-у.

Пројекат „Енергија знања“ је усмерен на стратешку сарадњу с универзитетима, не само у сегменту научно-истраживачког рада, већ и путем програмске сарадње која за циљ има унапређивање наставног програма, креирање савременијих услова за рад кроз реконструкцију и опремање учионица и лабораторија и модификацију и прилагођавање студијских програма потребама тржишта рада. У домену сарадње са универзитетима потписани су Анекси о сарадњи са Универзитетом у Београду и Универзитетом у Новом Саду и реализовани следећи пројекти:

1) Потписани су Меморандуми о сарадњи са четири факултета Универзитета у Београду: Факултет за безбедност, Филолошки факултет, Медицински факултет, Физички факултет, шест факултета Универзитета у Новом Саду: Академија уметности, Еко-

номски факултет, Технолошки факултет, Технички факултет „Михајло Пупин“ у Зрењанину, Природно-математички факултет, Факултет за спорт и физичко васпитање и Природно-математичким факултетом Универзитета у Нишу. Сагласно Меморандуму, на Технолошком факултету у Новом Саду је адаптирана и опремљена намештајем и рачунарском опремом НИС-ова учионица, док је на Природно-математичким факултетима у Београду, Новом Саду и Нишу започето опремање лабораторија за експерименталну физику.

2) Под окриљем Меморандума о сарадњи са Рударско-геолошким факултетом универзитета у Београду, реализована су два најзначајнија пројекта:

- адаптирана, опремљена и свечано отворена (13. март 2013) НИС-ова учионица за учење на даљину на Рударско-геолошком факултету чиме су обезбеђени бољи и савременији услови за рад и перманентно образовање студената, као и праћење трендова и најновијих достигнућа из области нафтног и гасног инжењерства;
- формиран су и акредитовани нови модули односно студијских програми на основним, односно мастер академским студијама, са циљем образовања високо стручних кадрова оспособљених за рад на пословима геолошко-рударских истраживања, прераде и дистрибуције нафте и нафтних деривата и

то: студијски програм Инжењерство нафте и гаса на основним академским студијама и студијски модул Геологија нафте и гаса на мастер академским студијама;

3) Одржана су гостујућа предавања експерата НИС-а у циљу упознавања студената с пословним процесима НИС-а на четири факултета Универзитета у Београду (Факултет организационих наука – три предавања, Факултет за безбедност – једно предавање, Технолошки факултет – једно предавање, Рударско-геолошки факултет – шест предавања) и на три факултета Универзитета у Новом Саду (Технолошки факултет, Економски факултет, Технички факултет Михајло Пупин).

4) Учешће НИС-а на такмичењима у решавању студија случаја: „Belgrade Business International Case Competition“ у организацији Факултета организационих наука у периоду од 02. до 07. априла 2013. године и „Case Study Show“ у организацији Факултета организационих наука и студентске организације ESTIEM у периоду од 28. до 30. марта 2013. године. Као партнер пројекта НИС је студентима задао студију случаја на енглеском језику на тему: „Customer satisfaction – creating, development and improvement of services at Gazprom Petrol Stations“. Четири тима су пред стручним жиријем НИС-а презентовала своја решења студије случаја, након чега је одржана креативна радионица за тимове студената. У оквиру пројекта, НИС је узео учешће и на активностима „Case speed dating“ и „Case creative room“, где је студентима београдског универзитета пружена прилика да на задате теме дискутују и изложе своје идеје представницима НИС-а.

У домену средњошколског образовања потписани су Меморандуми о сарадњи с Друштвом физичара Србије, Друштвом математичара Србије и Српским хемијским друштвом у циљу подршке квалификационим такмичењима и организације националних Олимпијада из математике и физике. У просторијама НИС-а у Новом Саду организоване су Олимпијаде знања:

- Српска математичка олимпијада – 30 финалиста – 5. и 6. април 2013.
- Српска физичка олимпијада – 30 финалиста – 18. и 19. мај 2013.

НИС је био партнер и националним тимовима који су нашу земљу представљали на Светским олимпијадама из области математике (Колумбија,

18 – 28. јул 2013.), физике (Копенхаген, 7 – 15. јул 2013.) и хемије (Москва, 14 – 24. јул 2013.).

Посебан значај у оквиру Пројекта припада руском језику. У циљу реafirмације и популаризације руског језика НИС је у сарадњи са Славистичким друштвом Србије и Руским центром фонда „Руски мир“ 25. маја 2013. године, у просторијама НИС-а у Новом Саду, био организатор и домаћин 80 финалиста прве Олимпијаде из руског језика.

Након олимпијада знања, први пут ове године НИС је у периоду од 10 – 19. августа организовао НИС Кампус у Бечићима. Више од 120 средњошколаца, учесника олимпијада и одабраних стипендиста Фонда за младе таленте је имало прилику да унапреди своја знања уз предавања истакнутих професора-предавача из математике, физике и руског језика, као и гостујућих предавача из Србије и Русије.

У оквиру пројекта „Енергија знања“, НИС остварује блиску сарадњу и са средњим стручним школама:

- Средња Техничка школа у Зрењањину – формиран технички центар за обуку
- Математичка гимназија у Београду – реконструисана, опремљена и отворена НИС-ова рачунарска учионица (13. новембар 2013.)

У оквиру пројекта „Енергија знања“ настављен је и програм стипендирања најуспешнијих студената београдског и новосадског универзитета. НИС је први пут у овој години у сарадњи с Министарством просвете, науке и технолошког развоја РС и Владом Руске Федерације обезбедио студије у Руској Федерацији за пет средњошколаца (троје стипендиста на Универзитет Губкин у Москви и двоје стипендиста на универзитет Горни у Санкт Петербургу) уз пуну стипендију. НИС је потписао уговоре о стипендирању и с најуспешнијим учесницима пројекта „Енергија знања“ победницима Српске математичке олимпијаде, Српске физичке олимпијаде и Олимпијаде из руског језика. Од школске 2013/2014 године НИС у програм стипендирања укључује и најуспешније

115

студената учествовало у програму
„Летња пракса“

средњошколце, као и студенте новоакредитованог студијског програма за Инжењерство нафте и гаса, као и студенте мастер модула Геологија нафте и гаса који покажу најбоље резултате у процесу селекције.

Тим за спортске активности

Путем промоције здравог начина живота и дизања здравствене форме запослених даје се посебан значај корпоративном здрављу. Током 2013. године наставило се са Политиком здравог живота, у циљу побољшања менталног, физичког и емотивног здравља запослених али и стварања позитивног радног окружења чиме се допринело и неговању и усавршавању имиџа Компаније.

Основни елементи Политике здравог живота који су реализовани током године су:

- Едукативне активности које су имале за циљ јасну и правовремену подршку запосленима током процеса побољшања здравственог стања.
- Усвојен је Стандард о управљању спортским активностима – права и обавезе запослених током реализације Политике здравог живота
- Објављено више од 30 текстова у штампаним и електронским медијима с темама које дефинишу здрав живот кроз адекватан начин исхране и вежбања
- Реализоване активности везано за здрав начин живота – семинари о здравој исхрани, презентације о утицају физичке активности на побољшање здравља,...
- Уведени су интегрални производи у ресторане друштвене исхране при пословним објектима.
- Превентивне активности – спортско дијагностички прегледи су допринели дефинисању здравственог стања запослених и тиме помогли подизању здравствене форме .
- Креирано и подељено преко 2.000 брошура при пројекту НИС фитнес програм са слоганом „Вежбање за здравље“
- Прегледано је близу 1.700 запослених који су на основу индивидуалних резултата тестирања добили планове за физичке активности и здраву исхрану за шест месеци, након чега се утврђивао степен побољшања здравствене форме
- Организовано је више од 10 састанака са запосленима „Отворена врата“ и остварено више

од 300 личних контаката где су запослени могли да се консултују с медицинским стручњацима са циљем адекватног спровођења индивидуалних програма вежбања и исхране.

Рекреативне активности као најпопуларнији елемент међу запосленима су допринеле стварању боље тимске сарадње:

- Омогућене рекреативне активности у девет градова у којима живи више од 80% запослених, у више од 10 спортова и ангажовано за 40% више запослених у односу на 2012. годину.
- Активности су реализоване са више од 40 уговора с различитим добављачима услуга
- Спортска такмичења су организована у циљу стварања такмичарског духа међу запосленима, промовисања компанијских вредности и бриге о члановима породица
- На три међународна спортска такмичења у Русији и Србији учествовало је близу 150 запослених са запаженим резултатима.
- По први пут организована НИС мини спортска лига где је близу 400 запослених из више од 10 различитих градова самоиницијативно учествовало на три интерна такмичења,
- НИС-ове спортске екипе су учествовале и освајале награде на четири локална пливачка такмичења, скијашком купу, као и у међукомпанијским пословним лигама у неколико градова широм Србије у фудбалу, кошарци, одбојци, стрељаштву, куглању..
- Чланови породице запослених су били укључени у два спортско-породична догађаја

Сарадњом са спортским институцијама унапређивао се имиџ социјално одговорне Компаније:

- Сарадња са Центром за здравље, вежбање и спортске науке у циљу побољшања здравља запослених и продуктивности Компаније је резултирала израдом едукативних материјала.
- Сарадњом са ККС и Удружењем Минибаскет, деца запослених су имала могућност бесплатног ангажовања у кошаркашким школама у седам градова, где треба истаћи велики одзив деце до 10 година запослених , те је организована Минибаскет НИС екипа.
- Сарадња са ФК Црвена Звезда из Руског села у циљу промоције спорта при локалним општинама као и сарадња са Домом за децу „Ветерник“ у циљу подршке Међународном дану инвалида
- Захваљујући сарадњи са спортским клубовима у циљу промовисања спорта је подељено више

од 500 карата за рукометне утакмице и омогућено учешће у различитим активностима.

Политика здравог живота подржава велику ангажованост запослених у свим својим елементима, где су кроз систем награђивања запослени имали прилике да освајају „златнике“ дефинисане специфичним наградама у односу на број истих.

Социјална заштита

НИС својим запосленима обезбеђује висок степен социјалне заштите, који је виши од нивоа прописаног законом, а који је регулисан Колективним уговором и интерним актима.

Погодности које су пружене колективним уговором и интерним актима су:

- Посебна заштита за инвалиде рада и у случају професионалних обољења, као и превентивни опоравак запослених који раде на пословима с посебним условима рада и на пословима на којима се радни стаж осигурања рачуна са увећаним трајањем, у циљу спречавања професионалних обољења и инвалидности
- Право на солидарну помоћ
- Накнада штета коју су запослени претрпели због уништења или оштећења објеката за становање, услед елементарних непогода и других ванредних догађаја
- Стипендије током редовног школовања деци погинулих и умрлих запослених
- Колективно здравствено осигурање запослених за случај тежих болести и хируршких интервенција
- Колективно осигурање запослених у случају незгода
- Решавање стамбених потреба запослених доделом субвенција за стамбене кредите
- Уређивање HR портала у циљу информисања запослених о свим погодностима и условима остварења.

Нематеријална мотивација

НИС је у последњем кварталу претходне године увео нематеријалну мотивацију (разни ваучери, дипломе, пословни ручак...), као нови вид мотивације запослених. Нематеријална мотивација служи да се запослени, на основу својих достигнућа у раду, награде на одговарајући начин.

У оквиру програма „НИС шанса“ свој први посао добило је укупно

177

најбољих младих дипломаца и техничара

Селекција кадрова

НИС, савременим приступом пословању, посебну пажњу поклања запосленима, најважнијем чиниоцу успеха и стеченог статуса најреспектабилније компаније на Балкану.

Дефинисана је политика чији је циљ да привуче, придобије, развија, задржи и награди праве људе који ће испунити постављене задатке а реализовањем својих личних и професионалних потенцијала допринети остварењу компанијских циљева.

Селекција и аквизиција талената у нашој Компанији се реализује кроз процес прикупљања и анализе пријава, интервјуисања и тестирања одабраних кандидата, у циљу запошљавања оних кандидата који у највећој мери одговарају захтевима упражњених позиција. Као резултат овог приступа и синергије запослених у Сектору за аквизицију талената, у току 2013. године запослено је преко 2.800 људи.

НИС Шанса 2013

НИС посебну пажњу поклања програмима запошљавања младих сарадњом наше компаније на програму Републике Србије „Прва шанса“. Од 2010. године шансу да ради, учи и развија се у искусне професионалце добило до сада већ скоро 600 младих људи. Међу њима највише је дипломираних економиста, дипломираних инжењера технологије, дипломираних инжењера рударства и геологије, дипломираних инжењера менаџмента, дипломираних инжењера електротехнике као и младих машинских техничара, електро и хемијских техничара.

Нова енергија, идеје и знање освежили су и оснажили НИС и вођени овом добром праксом, програм је настављен и 2013. године. Свој први посао добило је укупно 177 најбољих младих дипломаца и техничара.

**Јак тим успешних
појединаца**

300

милиона динара за професионални
развој запослених

**Активно развијамо вештине
и знања тренинзима новозапослених,
програмима усавршавања и пракси,
подизањем свести о HSE-у
и здравом животу**

Улажемо у квалитетан
живот

Брига о здрављу и заштити
наших запослених, као и
нематеријална мотивација
потврђују колико ценимо
њихова достигнућа

ПРОЈЕКАТ НИС ШАНСА У 2013. ГОДИНИ

Средња стручна спрема

Аутомеханичар	6
Бравар	3
Електротехничар	14
Хемијски техничар	4
Машинбравар	2
Машински техничар	18
Механичар	2
Техничар за компјутерско управљање	4
остало	3
Укупно	56

Висока стручна спрема

Дипломирани еколог	2
Дипломирани економиста	48
Дипломирани инжењер архитектуре	2
Дипломирани инжењер електротехнике и рачунарства	5
Дипломирани инжењер геологије	2
Дипломирани инжењер грађевинарства	4
Дипломирани инжењер машинства	3
Дипломирани инжењер менаџмента	13
Дипломирани инжењер организационих наука	4
Дипломирани инжењер рударства	7
Дипломирани инжењер саобраћаја	2
Дипломирани инжењер технологије	12
Дипломирани инжењер заштите животне средине	2
Дипломирани математичар	4
Дипломирани правник	6
остало	5
Укупно	121
Укупно	177

Број запослених

Укупан број запослених у НИС а.д. Нови Сад на дан 31.12.2013. године износи 4.266, а преко услужних организација ангажовано је још 3.628 запослених, односно укупно 7.894 запослених. Поред тога, у представништвима и огранцима Друштва запослено је још 28 особа.

Организациони део	31.12.2013.			31.12.2012.		
	Директно*	Услужне	Укупно	Директно*	Услужне	Укупно
НИС а.д. Нови Сад	4.266	3.628	7.894	6.106	2.340	8.446
Блок „Истраживање и производња“	716	196	912	872	86	958
Блок „Прерада“	904	48	952	1.098	28	1.126
Блок „Промет“	1.035	2.940	3.975	2.373	2.012	4.385
Блок „Сервиси“	106	8	114	83	8	91
Блок „Енергетика“	225	7	232	205	2	207
Корпоративни центар	1.280	429	1.709	1.475	204	1.679
Представништва и огранци	28	0	28	30	0	30
Зависна друштва у земљи	1.481	1.416	2.897	2.069	797	2.866
„Нафтагас - Нафтни сервиси“	630	706	1.336	783	593	1.376
„Нафтагас - Технички сервиси“	452	447	899	703	118	821
„Нафтагас - Транспорт“	115	236	351	268	73	341
„НТЦ НИС Нафтагас“	284	27	311	315	13	328
Зависна друштва у иностранству	199	10	209	337	2	339
„НИС Петрол“, Бугарска	44	-	44	198	-	198
„НИС Петрол“, Румунија	58	6	64	41	2	43
„НИС Петрол“, Босна и Херцеговина	83	3	86	90	-	90
„Јадран Нафтагас“, Босна и Херцеговина	8	-	8	8	-	8
„Панон Нафтагас“, Мађарска	6	1	7	-	-	0
Остала зависна друштва	132	13	145	93	7	100
„Јубос“ д.о.о. Бор	-	-	0	-	-	0
„О Зоне“ а.д. Београд	4	-	4	9	-	9
„НИС Оверсиз“ о.о.о. Санкт Петербург	91	-	91	67	-	67
„СП Ранис“ о.о.о. Черноглавка	-	-	0	1	-	1
„НИС Светлост“ д.о.о. Бујановац	15	7	22	16	7	23
„Г Петрол“ д.о.о. Сарајево	22	6	28	-	-	0
УКУПНО:	6.106	5.067	11.173	8.635	3.146	11.781

У бројно стање је укључена НИС шанса, вакансије нису укључене

Квалификациона структура запослених у НИС а.д. Нови Сад на 31.12.2013. године

Организациони део	ДР	МР	ВС	ВШ	СС	НС	ВК	КВ	ПК	НК	Укупно:
НИС-корпоративни центар	5	89	731	102	263	3	32	55	0	0	1.280
Блок „Истраживање и производња“	1	17	226	29	194	0	10	239	0	0	716
Блок „Сервиси“	0	5	78	11	11	0	1	0	0	0	106
Блок „Прерада“	0	13	233	57	538	0	37	26	0	0	904
Блок „Промет“	1	23	443	135	232	1	73	127	0	0	1.035
Блок „Енергетика“	0	11	71	7	107		21	8	0	0	225
Укупно:	7	158	1.782	341	1.345	4	174	455	0	0	4.266

Старосна структура запослених у НИС а.д. Нови Сад на 31.12.2013. године

Организациони део	до 20	20-30	30-40	40-50	50-60	од 60	Укупно:
НИС-корпоративни центар	0	179	436	382	256	27	1.280
Блок „Истраживање и производња“	0	90	197	277	145	7	716
Блок „Сервиси“	0	23	30	31	19	3	106
Блок „Прерада“	0	144	249	302	205	4	904
Блок „Промет“	0	130	337	341	215	12	1.035
Блок „Енергетика“	0	28	69	70	56	2	225
Укупно:	0	594	1.318	1.403	896	55	4.266

У НИС а.д. Нови Сад запослено је укупно 2.989 особа мушког пола и 1.277 особа женског пола.

Основ престанка радног односа

У току 2013. године, НИС а.д. Нови Сад је напустило укупно 2.270 запослених: петоро запослених је пензионисано, 1.700 запослених је споразумно напустило НИС а.д. Нови Сад, а за 565 запослена радника основ престанка радног односа био је друге природе (отказ уговора о раду, престанак радног односа на захтев запосленог, смрт запосленог и слично).

	НИС а.д. Нови Сад	НИС-ова зависна друштва у земљи*
Пензионисање	5	1
Споразумни прекид радног односа**	1.700	558
Остало	565	32
Укупно:	2.270	591

* Обухваћена зависна друштва основана у 2012. години из НИС-ове пословне структуре (Нафтагас – Нафтни сервис д.о.о., Нафтагас – Технички сервис д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о. и НТЦ НИС Нафтагас д.о.о.)

** Број укључује број запослених који су прихватили програм добровољног одласка у 2013. години са формалним прекидом радног односа закључно са 31.12.2013. (који су, дакле били запослени на 31.12.2013., али не и на 1.1.2014.), као и број запослених који су прихватили програм добровољног одласка у 2012. години, али им је формално радни однос престао 1.1.2013.

ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ИНДУСТРИЈСКА БЕЗБЕДНОСТ И БЕЗБЕДНОСТ НА РАДУ

НИС¹ је и у 2013. години наставио своје пословање у складу са усвојеном Политиком заштите животне средине, индустријске безбедности и безбедности и здравља на раду.

Циљеви у области HSE су:

- континуално смањење нивоа повреда на раду, професионалних обољења, негативног утицаја на животну средину, броја пожара, ванредних ситуација и догађаја из области безбедности процеса;
- имплементација ефикасног и аутоматизованог система извештавања, евидентирања стварних и потенцијалних догађаја и управљања HSE процесима;
- смањење налога инспекцијских органа из HSE области, анализом наложених мера с предлогом превентивних мера;
- усклађеност пословања са захтевима националног законодавства у области заштите животне средине, индустријске безбедности и безбедности на раду, међународним стандардима, стандардима ОАД „Гаспром њефт” и интерним Стандардима;
- успостављање система управљања индустријском безбедношћу;
- развој HSE културе путем унапређења програма HSE мотивације запослених;
- смањење броја судских поступака из HSE области;
- систематско усмеравање свих производних активности и технолошких процеса у циљу

минимизације негативног утицаја делатности НИС-а на све медијуме животне средине

- рационално коришћење природних ресурса и енергије у складу са начелима одрживог развоја;
- испуњавање свих обавеза прописаних законском регулативом Републике Србије из области заштите животне средине, индустријске безбедности и усаглашавања пословања компаније са ЕУ регулативом.

Испуњење наведених циљева оствариће се путем:

- формирање јединственог информационог система за управљање и извештавање из области HSE-а;
- обезбеђивања транспарентности и доступности показатеља у области HSE адекватном разменом информација, добре и лоше праксе и дијалогом са свим заинтересованим странама;
- стварања услова рада, у којима сваки запослени има развијену свест о прихватању одговорност за своју безбедност и безбедност своје околине, истовремено користећи право на прекид и/или одбијање извршења активности која прети његовом животу и здрављу или околини;
- активности базиране на анализи спроведеној са циљем унапређења здравља запослених;
- спровођења специфичних кампања са циљем смањења укупног броја дана боловања;
- идентификације ризичних радних активности и израда упутства за безбедан рад;
- имплементације нове праксе истраживања догађаја, укључујући и високопотенцијалне догађаје;
- имплементације, подржавања и сталног усавршавања ефикасног система управљања HSE,

¹ НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима формираним 2012. године из организационе структуре НИС а.д. Нови Сад (НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервис д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервис д.о.о.),

- у складу са захтевима SRPS ISO 14001:2005-2010 и SRPS OHSAS 18001:2008, као и стандардима ОАД „Гаспром њефт“ и интерним стандардима;
- доследне имплементације превентивних мера за смањење вероватноће нежељених догађаја, као последица свести руководства и запослених о опасностима и ризицима који постоје приликом радних процеса унутар нафтне индустрије, као и утицаја коју она има на животну средину;
  - имплементације нове праксе HSE тренинга (модуларни приступ), централизација процеса планирања и реализације;
  - централизације процеса унапређења компетенција HSE лица и идентификација Интерних HSE тренера;
  - унапређења система HSE мотивације запослених;
  - централизације процеса сарадње са инспекцијским органима (HSE аспект) креирање јединствених Регистара мера;
  - потпуне имплементације управљања извођачима и трећим лицима у складу са HSE Стандардом „Начин управљања извођачима и трећим лицима по питањима индустријске и еколошке безбедности и заштите на раду и здравља“ и унапређење постојеће праксе израде пратећих HSE анекса уговорених докумената;
  - имплементације нове праксе/сегмената процеса управљања извођачима: аудит извођача (на њиховој локацији) и едукативни форуми (активно учешће извођача);
  - непрекидног побољшања услова рада елиминацијом ризика, заменом опреме и средстава рада, мерама инжењеринга, прилагођавањем рада и радног места запосленом;
  - имплементације система управљања безбедношћу процеса, заштитом од пожара и експлозија и ванредним ситуацијама;
  - развоја и имплементације система управљања индустријском безбедношћу (принципи најбоље светске праксе и Seveso директиве);
  - унапређења организације, компетенција и занављање средстава ватрогасно спасилачких јединица;
  - имплементације нове праксе за реаговање у ванредним ситуацијама активно учешће линијског руководства;
  - Имплементације система изоловања и закључавања (LOTO) у складу са захтевима најбоље светске праксе;

- технолошког унапређења производних процеса и имплементацијом најбољих доступних техника (BAT – Best Available Techniques) у циљу смањења емисија загађујућих материја у све медијуме животне средине;
- унапређења процеса мониторинга повећањем броја и квалитета индикатора животне средине
- централизације процеса управљања отпадом;
- санације деградираних подручја животне средине која су проузрокована радом постројења и историјским загађењем;
- стратешког партнерства са националним институцијама Републике Србије.

У 2013. години је започет процес централизације нормативно – методолошких докумената HSE система, чиме ће се ефикасније уредити документација и олакшати контрола HSE активности. Усвојен је и измењен 21 стандард, 27 упутстава и 69 упутстава за безбедан рад. Поред тога услед централизације укинута је или преведено на корпоративни ниво: 37 упутстава и 29 упутстава за безбедан рад.

Усвајањем стандарда за сарадњу са надлежним државним органима дефинисан је јединствени поступак сарадње с надлежним државним органима у области HSE – а, интерна комуникација и координација активности свих заинтересованих страна у организацији и реализацији инспекцијских посета у области HSE – а, вођење Регистра наложених мера, начин припреме, усаглашавања и дистрибуције доказа за затварање наложених мера, као и анализу наложених мера с предлогом превентивних мера за смањење налога инспекцијских органа. Уведена пракса омогућила је бољи увид у наложене мере, односно у рокове реализације и потребне доказе. Резултат таквог рада огледа се у чињеници да су све наложене мере из области ЗОП којима је истекао рок до краја 2013. године реализоване.

Настављена је пракса интерног корпоративном надзора примене HSE мера. Процес се обавља у свим организационим деловима НИС-а и врши се над активностима које спроводе запослени, посетиоци и уговарачи, као и над опремом и средствима која се користе приликом радних и других активности. Циљ процеса је да се кроз уочавања неправилности, дефинисања, разраде и реализације корективних и превентивних активности обезбеди ефикасно функционисање и константно побољшање система примене HSE мера.

Приликом надзорних посета, налагане су мере за побољшање стања. Реализација наведених мера

и рокови реализације статистички су праћени кроз Регистре стварних/потенцијалних неусаглашености, корективних/превентивних и мера побољшања.

Од почетка увођења процеса (март 2011.) до краја 2013.године у НИС-у реализовано је 111 над-

зорних посета у којима је наложено 2.071 мера, а до 31.12.2013 године реализовано је 1.640 мера (79 одсто). Број надзорних посета, опсервираних објеката, одговорних лица и учешће лица из Функције за HSE у току 2013. године дат је у табели.

Рб.	Организациони део	Број надзорних посета	Број опсервираних објеката/ локација	Број одговорних лица са којима је разговарано	Број дана проведених на објектима/ локацијама	Број лица из Функције за HSE која су вршила надзор
1.	Блок „Истраживање и производња“	4	14	41	10	24
2.	Блок „Прерада“	4	6	32	10	20
3.	Блок „Промет“	4	15	34	10	20
4.	Блок „Сервиси“	4	3	14	4	23
5.	Блок „Енергетика“	4	7	19	6	19
6.	Остале функције НИС а.д. Нови Сад	6	13	29	12	21
Редовне посете		26	58	169	52	127
1.	Зависна друштва*	12	16	31	21	36
Ванредне посете		12	16	31	21	36
Укупно НИС		38	74	200	73	163

НИС а.д. Нови Сад са зависним друштвима формираним 2012. године из организационе структуре НИС а.д. Нови Сад (НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о.),

Оспособљавање запослених из HSE области

У току 2013. године усвојен је нови стандард: Оспособљавање из области HSE у НИС а.д. Нови Сад и Програм оспособљавања, којима је дефинисан нови концепт оспособљавања запослених, извођача радова и посетиоца из области безбедности и здравља на раду, заштите од пожара, животне средине. Елементи дефинисани Стандардом и Програмом оспособљавања из HSE области су: Каталог HSE обука, Матрице HSE обука, План оспособљавања запослених, едукативни материјали и

статистика и анализа. Циљ Стандарда је да сви запослени, у складу са радним местом, добију систематичан скуп HSE обука, курсева и упутстава.

Каталог HSE обука обједињује и дефинише све обуке из HSE области на нивоу НИС-а. Обуке су подељене у четири модула: М-1 Уводне обуке, М-2 Обуке на радним местима, М-3 Обуке из HSE менаџмент система и М-4 Екстерне обуке.

Уводне обуке (М-1) представљају групу обука намењену особама које први пут почињу са радом у НИС-у или мењају радно место, а представљају и периодичне обуке које се изводе у складу са законском регулативом. Обуке на радном месту (М-2) представљају скуп обука, односно упознавања са процесом, конкретним ризицима и мерама

за њихово елиминисање или редукцију на радном месту запосленог. Ове обуке укључују и практичне примере безбедног рада на радном месту за које се запослени оспособљава и организује их руководилац запосленог лица. У Обуке за HSE менаџмент систем (M-3) су уврштене обуке намењене запосленима на руководећим позицијама и другим кључним запосленима, који имају потребу за одређеним знањима ради контроле или практичне примене HSE стандарда. Екстерне HSE обуке (M-4) представљају групу обука које се изводе од стране специјално обучених лица или специјализованих установа у циљу побољшања спретности и знања за конкретна радна места – специјалистичке обуке. У ове обуке спадају и законом дефинисане обуке из области HSE-а за одређена занимања, односно радна места.

Матрица HSE обука је документ који дефинише листу потребних HSE обука за одређено радно место према систематизацији радних места, односно за референтно/генерично радно место лица која се ангажују за обављање одређених послова.

План оспособљавања на систематичан начин дефинише динамику реализације HSE оспособљавања током календарског периода за који су израђени.

За све M1, M2 и M3 обуке израђују се Инструкције за HSE обуке које дефинишу обим и садржај образовне материје, време потребно за оспособљавање запослених, као и списак закона и прописа Републике Србије, односно НМД Друштва и друге техничке документације који садрже захтеве из области HSE-а, а чији садржај треба обрадити, проучити или представити у процесу HSE обуке.

Током 2013. године реализован је пројекат „HSE лидерство“ који је обухватио мерење HSE културе унутар НИС-а и оспособљавање руководилаца из области HSE-а. У програму обука учествовало је 486 запослених и руководилаца свих нивоа, који су кроз дводневне курсеве могли сазнати на који начин могу да интегришу и боље управљају HSE-ом у својој области рада. На промоцији безбедности у саобраћају, компанија је реализовала два пројекта: Тренинге безбедне вожње и набавку конзоле за тестирање психофизичких особина возача у циљу превенције саобраћајних незгода. Тренинг безбедне вожње извршен је у сарадњи са Националном Возачком академијом (НАВАК) на полигону у Суботишту. Реализовано је више врста тренинга намењених професионалним возачима путничких и теретних возила, али и возачима који повремено управљају путничким возилима. Кроз програм оспособ-

љавања за безбедну вожњу до 31.12.2013. године прошла су 753 лица.

Током године организовано је више обука за унапређење компетентности HSE лица. Кроз програм унапређења компетентности HSE лица реализоване су припремне наставе за полагање стручних испита, као и различити стручни семинари за 1.462 лица до 31.12.2013 године. Такође, за 23 лица организована је обука за интерног проверивача система менаџмента заштите здравља и безбедности на раду (OHSAS 18001).

На подизању свести из области безбедности и здравља на раду, заштите животне средине и заштите од пожара у току 2013. године реализовано је 18 различитих кампања. Такође, у два периода реализована је и једна кампања која је била намењена потрошачима/купцима на нашим бензинским станицама („Иницијални пожари на возилима“). Кампање су реализоване кроз разговоре стручних лица са запосленима, посетиоцима и извођачима радова у нашој компанији, као и поделом едукативних лифлета.

Планирани програми за 2014. годину у циљу подизања компетентности запослених су програми:

- обуке менаџмента за управљање високоричним активностима;
- обуке запослених за изолацију и контролу опасних видова енергије;
- наставак програма / тренинга безбедне вожње;
- израда едукативних материјала, који ће се користити током обука на радним местима и оспособљавање запослених
- програм развоја компетенција интерних HSE тренера;
- 16 кампања на промоцији безбедности и здравља на раду, заштите од пожара и заштите животне средине.

HSE Индикатори

У 2013. години дошло је до осетног раста броја пријављених догађаја (112 одсто), односно повећање транспарентности. Као потврда наведеног је значајан пораст евидентираних малих догађаја (155 одсто).

У складу са дефинисаним циљевима Стратегије 2013 – 2018. године налаже се континуално смањење броја повреда и последично смањење коефицијента повреда са изгубљеним данима (LTIF).

	2012.	2013.
Повреде на раду*	106	89
Повреде на раду – са боловањем	79	58
Број пожара	36**	43***
Број саобраћајних незгода	69	64****
Број еколошких акцидентата	75	89
Број посета инспекцијских органа	817	774
Број мера инспекцијских органа	819	692

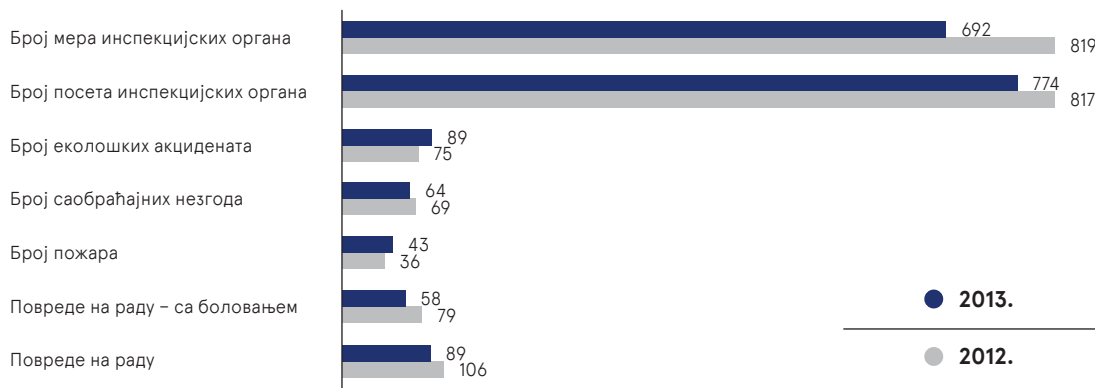
* Укључујући и догађаје са смртним исходом.

** Пожар на возилима купаца није укључен у број за 2012. (11 возила)

*** Пожар на возилима купаца није укључен у број за 2013. (43 возила)

**** Догађаји из категорије Саобраћаја (железничке незгоде и са пољопривредним/грађевинским машинама нису урачунати (4 у 2013. години)

HSE Индикатори

Безбедност и здравље на раду

Управљање извођачима и трећим лицима

Током 2013. године, радило се на унапређењу Стандарда за управљање извођачима и трећим лицима по питању индустријске и еколошке безбедности и заштите на раду и здравља (у даљем тексту „Стандард“) низом активности у којима су учествовали запослени како из Функције за HSE тако и колеге задужене за HSE у блоковима.

- До 31. децембра 2013. преквалификовано је 924 предузећа, и многа од њих су услед захтева Стандарда подигла ниво безбедности у својим компанијама на виши ниво;

- Урађено је 75 надзорних посета извођача на терену и локацијама на којима су били ангажовани, које су подразумевале процену имплементације инструмената за управљање ризицима у тим предузећима, сугестије и непосредну помоћ и подршку од стране експертских тимова који су вршили аудите;
- Урађена су два Форума извођача на којима су учествовали извођачи разних области активности, од саобраћаја преко одржавања до грађевине. Повратна информација од стране учесника форума била је врло позитивна, такође примећена су и побољшања у примени HSE мера код појединих извођача након форума;
- Оформљени су омоти списа извођача у електронском облику који су доступни свим интересованим странама и који се пуне подацима омогућавајући бољи увид у

профил извођача и управљање ризицима везаним уз ангажовање истих;

- Извршене су евалуације извођача са аспекта HSE-а од стране лица за HSE и лица за надзор и на тај начин се створила додатна вредност која служби набавке обезбеђује додатни инпут приликом одабира извођача у будућности.

Наставило се обучавање наших запослених из области Управљања безбедношћу извођача и на свеопштем унапређењу и подизању свести из HSE области.

Лична заштитна опрема (ЛЗО)

Лична заштитна опрема подразумева сваку опрему (средство, уређај, прибор, помоћно средство и сл.) коју носи или држи корисник ради сопствене заштите од једне или више опасности по његово здравље и безбедност, као и:

- 1) опрема која се састоји од више уређаја, прибора, средстава или других компоненти које је произвођач саставио приликом израде, односно повезао у једну функционалну целину ради заштите корисника, те опреме од једног или више потенцијално истовремених ризика;
- 2) заштитно средство, прибор или уређај који је фиксно или одвојиво спојен, односно повезан с неком другом личном опремом, која није опрема за заштиту, а коју корисник носи или држи током обављања одређених активности при раду;
- 3) заменљиве компоненте ЛЗО које су од битног значаја за њено исправно и правилно функционисање и које се користе искључиво за такву опрему.

Правилним коришћењем ЛЗО током рада, ризик дешавања повреда запослених је значајно мањи.

У циљу адекватне заштите, запослени Друштва обезбеђују се савременим и квалитетним ЛЗО која одговарају стандардима Републике Србије и међународним стандардима.

У ту сврху је формирана мултидисциплинарна група у саставу Функције за HSE, Функције за МТ СП и КИ, Дирекције за корпоративни маркетинг, HSE лица ОД, Одбора за БЗР и Синдиката за израду јединственог КТ-09.01.03 Каталога личне заштитне опреме у НИС а.д. Нови Сад, Верзија 3 који садржи све техничке захтеве Компаније у вези квалитета, изгледа и функционалности и који је јединствен за читаву Компанију. Јединственог Каталога ЛЗО се састојао од два дела:

- Први део садржи потпуну визуелизацију сваког комада ЛЗО и радне одеће – за ажурирање та је задужена Дирекција за корпоративни маркетинг;
- Други део садржи спецификацију ЛЗО и радне одеће – за ажурирање су задужена Функција за HSE и HSE ОД.

У новембру 2013. године је извршена ревизија каталога ЛЗО и сачињена је верзија четири.

Формиран је јединствени индекс шифара материјала ЛЗО на нивоу Компаније.

Извршена је набавка Стандарда за ЛЗО и постављање на мрежни фолдер како би их сви блокови могли користити.

У НИС а.д. Нови Сад линијско руководство:

- контролише поседовање ЛЗО од стране запослених и правилну употребу ЛЗО;
- обавља практични део обуке запослених у сарадњи с лицем за HSE;
- обезбеђује придржавање свих правила примене ЛЗО, дајући пример својим подређенима;
- прекида рад и покреће поступак утврђивања одговорности запослених који су нарушили правила и инструкције HSE-а у вези употребе ЛЗО;
- иницира поступак санкционисања запослених који су нарушили правила и инструкције HSE-а;
- нема права да захтева од запосленог извршење радних обавеза у случају да запослени нису обезбеђена ЛЗО (у складу са списком ЛЗО);
- врши поделу Решења за ЛЗО на основу достављених Планова и Захтева;
- покреће поступак издавања другог ЛЗО у случају губитка или измене квалитета ЛЗО, како би запослени могао на безбедан начин да настави рад;
- у сарадњи са лицем за HSE дефинише безбедне зоне за објекат за који је одговоран;
- контролише примену ЛЗО на радним местима у смислу ношења, исправности и
- комплетности ЛЗО поступком опсервирања;
- иницира поступак преузимања ЛЗО.

Израђена су и два нормативно методолошка документа:

- SD-09.01.01 Стандард Друштва о обезбеђивању личном заштитном опремом у НИС а.д. Нови Сад
- UP09.01.01-001 Упутство за планирање и дистрибуцију личне заштитне опреме за употребу у НИС а.д. Нови Сад

Израдом горе наведена два НМД и каталога ЛЗО повлаче се из употребе НМД блокова из ове области што је довело до значајног смањења броја НМД.

Врши се континуирано истраживање тржишта путем презентација ЛЗО.

Употреба HSE ознака

У 2013. години настављено је са имплементацијом Стандарда Друштва: Употреба HSE ознака на објектима НИС а.д. Нови Сад, којим су дефинисане врсте, величине, број и место постављања, нивои и зоне постављања HSE ознака.

У трећем кварталу 2013. године, постојећи стандард замењен је новим Стандардом Друштва: HSE ознаке у НИС а.д. Нови Сад, а у каталог HSE ознака, унете су нове ознаке. Новим Стандардом поједностављен је процес обезбеђивања ознака, при чему се нису мењале обавезе и одговорности учесника процеса.

У складу са захтевима Стандарда покренута је и израда HSE брошура за посетиоце за 88 објеката у НИС-у (рафинеријска постројења, сабирне и отпремне станице, стоваришта ...).

Индустријска безбедност

У 2013. години успостављен је систем индустријске безбедности на нивоу Компаније укључујући три бизнис процеса који припадају овој дисциплини: безбедност процеса, заштита од пожара и ванредне ситуације. Сваки од бизнис процеса дефинисан је стандардом израђеним у складу са добром праксом у индустрији.

Заштита од пожара

Током 2013. године дефинисан је концепт централизације ватрогасних јединица са циљем оптимизације ресурса и повећања ефикасности. За потребе реализације концепта израђена је мапа пута реализације која предвиђа да се пројекат реализује до краја 2014. године.

У 2013. години реализована је организациона промена којом су све ватрогасне јединице организационо из блокова прешле у Функцију за HSE. Пројекат централизације покрива два аспекта:

- Технички - са техничког аспекта за 2014. годину је планирана реконструкција постоје-

ћих и набавка нових ватрогасних возила, као и набавка ватрогасне опреме и

- Организациони - са организационог аспекта планира се финализирање организације као и реализација плана обука ватрогасаца.

Током 2013. године израђен је Стандард - Систем управљања заштитом од пожара и експлозија којим је постављен темељ за стандардизацију овог бизнис процеса. За 2014. годину се планира имплементација система и израда пратећих докумената.

Безбедност процеса

Током 2013. године израђен је Стандард - Систем управљања безбедношћу процеса којим је постављен темељ за стандардизацију овог бизнис процеса. За 2014. годину се планира имплементација система и израда пратећих докумената, између осталог и кроз ангажовање међународно признатих консултаната.

Са аспекта обавеза према захтевима SEVESO директиве током 2013. године су се усклађивали постојећи и израђивали нови документи. За 2014. годину се планира добијање сагласности надлежног министарства.

Ванредне ситуације

Током 2013. године израђен је Стандард - Систем управљање ванредним ситуацијама којим је постављен темељ за стандардизацију овог бизнис процеса. За 2014. годину се планира имплементација система и израда пратећих докумената.

Са аспекта обавеза према захтевима закона о ванредним ситуацијама током 2013. године се отпочело са израдом докумената. За 2014. годину се планира завршетак израде законом захтеваних докумената.

Заштита животне средине

НИС и у 2013. години наставља своје пословање у складу са усвојеном Политиком заштите животне средине, индустријске безбедности и безбедности и здравља на раду, као и са принципима одрживог развоја путем минимизације негативних утицаја делатности Компаније на медијуме животне средине и здравље људи, као и стално унапређење и ефикасно управљање системом заштите животне средине.

За пословање без повреда

Развијамо HSE културу мотивацијом
и подизањем свести запослених

Унапређујемо безбедносне
процесе и смањујемо негативне
HSE параметре

Усклађујемо пословање
са захтевима националног
законодавства, стандардима
ОАД „Гаспром њефт“ и
интерним стандардима

Примењујемо ефикасно и
аутоматизовано извештавање

Успостављамо систем
управљања индустријском
безбедношћу

Рационално користимо
природне ресурсе и енергију
у складу с начелима
одрживог развоја

Уложили смо

265,9

милиона динара за заштиту животне
средине и модернизацију опреме

Током 2013. године настављено је издвајање значајних финансијских средстава за реализацију пројеката из области заштите животне средине, усмерених ка модернизацији опреме и смањењу емисије загађујућих материја у медијуме животне средине, ремедијацији и рекултивацији загађених

локалитета (историјско загађење), мониторингу стања животне средине и друго.

Завршени су пројекти започети претходних година, а значајан број еколошких пројеката је у току и њихова реализација ће позитивно утицати на стање животне средине.

Пројекти који су завршени у 2013. години

Блок	Назив пројекта	Укупно улагање до 31.12.2013. (у РСД)
„Истраживање и производња“	Санација историјског загађења 2012	123.424.792
	Санација и реконструкција система уљне канализације фаза 1 и фаза 2 у РНС	23.831.350
	Пројекат изградње затвореног система дренарања и прелива из посуда бакље и газомера FA -1000	18.163.210
„Прерада“	Реконструкција и модернизација пристаништа РНП	129.291.979
	Мобилно постројење за обраду нафтног муља, нафтног талога и зауљене земље	354.900.373
	Реконструкција FCC постројења са циљем смањења емисије чврстих честица у атмосферу	377.574
„Промет“	Уградња сепаратора	11.517.507
Укупно		661.506.785

У 2013. години извршена је набавка мобилног постројења за обраду нафтног талога и зауљене земље у резервоарима (Мега Маcs) у Блоку „Прерада“. Пуштањем постројења у пробни рад, током новембра, у РНП-у су успешно доказане све еколошке и економске предности набављеног савременог постројења за чишћење резервоара. Набавком мобилног постројења омогућено је брже чишћење резервоара. Обрадом нафтног талога постиже се значајно смањење количине зауљеног отпада (опасног отпада) што доводи до смањења трошкова третмана зауљеног отпада и значајно смањење простора за одлагање отпада. Радом овог постројења решава се проблем складиштења, транспорта и третмана опасног отпада – нафтног муља с дна резервоара.

Обрадом нафтног талога издваја се и преко 60 одсто сирове нафте која се враћа у рафинеријски процес, тако да је и са економског аспекта реч о инвестицији са временом исплативости краћим од две године.

У Блоку „Прерада“ су током 2013. године успешно реализовани и други пројекти којима се обезбеђује значајно смањење емисије загађујућих материја у ваздух, воду и земљиште. Реконструкцијом постројења са уградњом савремене опреме

и филтера у оквиру пројекта Реконструкцијом FCC постројења у РНП постигнуто је смањење емисије чврстих честица у атмосферу. У 2013. години завршен је Пројекат изградње затвореног система дренарања и прелива из посуда бакље и газомера FA - 1000, чиме је постигнуто смањење емисије канцерогених и токсичних материја у атмосферу и смањење оптерећења отпадних вода, а самим тим и смањење трошкова прераде отпадних вода. Завршена је и прва фаза пројекта Санација и раздвајање уљне и атмосферске канализације у циљу смањења негативног утицаја на животну средину и смањења оптерећења отпадних вода, као и трошкова третмана отпадних вода.

У Блоку „Истраживање и производња“ завршен је пројекат Санација историјског загађења 2012, у оквиру кога су саниране четири зауљене примарне исплачне јаме, а активности су настављене и у 2013. години и саниране су још три зауљене примарне исплачне јаме. До сада је санирано укупно 105 примарних исплачних јама (чисте и зауљене). Пројектом Санације историјског загађења је површина од сса 75.000 m² враћена првобитној намени (пољопривредно земљиште), отклоњен је ризик по здравље запослених, локалног становништва, као

и могућност потенцијалног загађења подземних вода и ваздуха.

Током 2013. године настављена је реконструкција бензинских станица у оквиру Блока „Промет“. У оквиру пројекта реконструкције извршена је уградња резервоара с дуплим плаштом, сепара-

тора за зауљене отпадне воде, систем фазе II сакупљања бензинских пара у складу с најсавременијим европским стандардима. Овим пројектом постиже се отклањање ризика по здравље запослених, локалног становништва и отклањање могућности потенцијалног загађења подземних вода.

Пројекти који су у току

Блок	Назив пројекта	Предрачунска вредност инвестиције (РСД)	Актуелни датум пуштања у рад	Укупно уплаћено у 2013. (РСД)
„Истраживање и производња“	Изградња система за прикупљање и спаљивање флуида (ТНГ)	109.000.000	15.04.2014.	148.585.106
	Санација историјског загађења земљишта – HSE 2013	108.900.000	13.10.2014.	76.078.416
„Прерада РНС“	Санација и реконструкција постројења за третман отпадних вода	45.000.000		29.914.244
	Пројекат изградње затвореног система узимања узорака у Производњи II и III фаза	117.900.000	31.07.2014.	70.754.144
	Реконструкција Ауто пунилишта	1.029.000.000	01.04.2015.	134.045.491
„Прерада РНП“	Смањење емисије NO _x у димним гасовима из Енергане	285.300.000	29.12.2014.	330.994.945
	Модернизација инсталација за утовар/ истовар битумена на ЖП/АП, спаљивање отпадних гасова из резервоара и уградња радарских мешача и температурних сонди на резервоарима	168.000.000	31.12.2015.	5.016.805
	Намешавање биоконпоненте са дизел горивом у РНП	583.000.000	30.11.2015.	109.303.460
	Пројекат прања ејекторског гаса на S-2200 (смањење емисије SO _x)	49.400.000	31.10.2014.	2.953.788
	Привремено складиште опасног отпада у РНП	59.350.000	30.11.2014.	1.745.991
	Уградња мерних система и он-лине анализатора воде на ауто истовару сирове нафте у РНП	40.510.000	30.04.2014.	44.613.046
	Реконструкција дувача гара на котловима Енергане			32.276.073
	Пројекат изградње затвореног система дренарања (S-100/ 300/ 400/ 500/ 2100/ 2300/ 2400/ 2500/ 2600)	535.050.000	30.09.2015.	205.711.108
	Уградња сепаратора			3.991.518
	Заостала плаћања по основу пројекта реализованих у 2012.			215.636.873
Укупно				1.411.621.010

Пројекти започети у 2013. години имају такође, за циљ смањење негативног утицаја на животну средину али и постизање значајних финансијских уштеда.

У РНП започет је пројекат Модернизација инсталација за утовар/истовар битумена на железничким и ауто пунилиштима, спаљивање отпадних гасова из резервоара и уградња радарских мешача и температурних сонди на резервоарима. Реализацијом пројекта тачиона места Пунилишта битумена биће модернизована утоварним рукама које ће обезбедити повраћај гасне фазе као и контролу нивоа ипуњености цистерне за отпрему. Очекује се смањење емисије загађујућих материја у ваздуху. Модернизацијом инсталација повећаће се ниво противпожарне безбедности.

Пројектом изградње затвореног система дренирања (S-100/ 300/ 400/ 500/ 2100/ 2300/ 2400/ 2500/ 2600) у РНП омогућиће се директно слање угљоводоника у резервоар слопа, чиме се пости-

же смањење емисије канцерогених и токсичних гасова у атмосферу. Реализацијом пројекта смањиће се оптерећења АПИ сепаратора, што доводи до мањег утроска хемикалија за одвајање воде од угљоводоника, као и мање оптерећење отпадне воде која иде на третман, а самим тим и смањење трошкова обраде отпадне воде.

Трошкови заштите животне средине

НИС издваја значајна финансијска средства за плаћање законом прописаних накнада за утицај на медијуме животне средине - воду, ваздух и земљиште.

Постројења која су обвезници исходовања интегрисане дозволе (Рафинерија нафте Панчево, Нови Сад и Погон за припрему и транспорт нафте и гаса, Елемир), плаћају накнаду за емитовање SO₂, NOx и прашкастих материја, као и за одлагање опасног и неопасног отпада.

Накнаде	Накнаде за воду	Накнаде за заштиту животне средине
	Износ у 2013. (РСД)	Износ у 2013. (РСД)
НИС а.д Нови Сад	58.754.153	201.728.320
Зависна друштва*	669.043	1.079.070
Укупно	59.423.196	202.807.389
Укупно – накнаде		262.230.585

* Зависна друштвима формираним 2012. године из организационе структуре НИС а.д. НовиСад (НТЦ НИС – Нафтагас д.о.о., Нафтагас – Транспорт д.о.о., Нафтагас – Технички сервиси д.о.о. и Нафтагас – нафтни сервиси д.о.о.).

У наредној табели су приказани трошкови за заштиту животне средине који се односе на мониторинг (емисија загађујућих материја у ваздуху, имисија, обрада резултата мерења, испитивања подземних и отпадних вода), управљање отпадом (збрињавање опасног отпада, карактеризација от-

пада, биоремедијација), пречишћавање отпадних вода, док су под осталим обједињени трошкови за израду студија о процени утицаја на животну средину, уређење водотока, легализацију бунара, достава временске прогнозе...).

Трошкови за заштиту животне средине	Износ у 2013. (РСД)
Мониторинг	13.264.238
Управљање отпадом	48.907.019
Пречишћавање отпадних вода	187.612.710
Остало	16.076.470
Укупно	265.860.437

ИСТРАЖИВАЊЕ И РАЗВОЈ

Увођење и ефикасно коришћење нових технологија је приоритет развоја НИС-а у 2013. години у свим областима пословања, од производње и прераде до људских ресурса. Модернизација опреме, иновативни приступ и примена савремених технологија нужни су услови напретка, конкурентности и достизања регионалног лидерства. НИС непрестано модернизује своје пословање у области нафтно-гасног бизниса, уводи и усавршава нове методе експлоатације нафте и гаса, гради нова прерађивачка постројења, аутоматизује пословање, развија и модернизује мрежу малопродајних објеката.

На пољу истраживања и развоја у НИС-у је усвојен Правилник о планирању, извршењу и контроли иновационих, научно-истраживачких, развојних и технолошких студија (НИРП) НИС а.д. Нови Сад, при генералном директору НИС а.д. формиран је научно-технички савет који заседа на кварталном нивоу, док је у оквиру Научно-технолошког центра формирана Служба истраживања и развоја, која се бави координацијом и извршењем научно-истраживачких пројеката.

Циљеви ширења иновационе и научно-истраживачке делатности НИС а.д су:

- подршка реализацији Стратегије до 2020.

- стварање конкурентских предности у циљу обезбеђења лидерске позиције у региону.
- подршка имиџу НИС-а, као "иновационе" компаније.

У оквиру НИС групе истраживачко развојна делатност организована је у оквиру зависног друштва „НТЦ НИС Нафтагас“ д.о.о. Нови Сад, које у синергији са ОАД „Гаспром њефт“ користи ресурсе и технологије матичне компаније и има двојну улогу:

- координатора научно-истраживачких радова, и
- извршиоца научно-истраживачких радова.

Током 2013. године спроведене су активности на следећим пројекти:

- адаптација и тестирање технологије бушења бушотине малог пречника
- истраживање неконвенционалних ресурса угљоводоника
  - избушена пилот-бушотина у циљу испитивања могућности експлоатације shale gasa
  - избушена бушотина у циљу оконтурења и испитивања налазишта тешке нафте Гај
- бушење хоризонталне бушотине применом технике праћења у реалном времену

Заједници заједно

Програм учвршћивања
партнерских односа с
регионима у којима послујемо

Побољшавамо свакодневни
живот кроз развој спорта,
науке и културе, заштите
животне средине и пружања
помоћи угроженим групама

118

милиона динара уложено у програм
развоја локалних заједница

**Заинтересованост
непрофитних установа из**

10
градова

Нови Сад, Ниш, Панчево,
Зрењанин, Кикинда, Нови Бечеј,
Житиште, Кањижа, Србобран и
први пут Чачак

145

**пројеката подржано кроз
систем јавног конкурса**

ДРУШТВЕНО ОДГОВОРНО ПОСЛОВАЊЕ

Корпоративна друштвена одговорност део је стратешког пословања НИС-а и спроводи се кроз пет програма: *Култура без граница*, *Енергија спорта*, *Енергија знања*, *Хуманитарни пројекти* и *Сарадња ради развоја*.

„Култура без граница“

Програм „Култура без граница“ усмерен је на подршку културним институцијама и фестивалима од локалног, националног и међународног значаја, као и на пројекте руско-српске сарадње.

Међународни филмски фестивал ФЕСТ подржан је у циљу доприноса квалитету културне и уметничке продукције, очувања културне баштине, као и охрабрења нових идеја и иницијатива. Током трајања манифестације организован је фото конкурс под слоганом „Ко на филму – NISSION IMPOSSIBLE 2“ у духу познатог хита „Немогућа мисија“.

И ове године, уз помоћ НИС-а одржани су значајни музички догађаји, попут „Драгачевског сабора трубача“, манифестације која промовише музичку традицију и народно стваралаштво Србије и цез фестивала „Нишвил“ у циљу промоције културних вредности и развоја уметности.

Децим стваралаштву пружана је подршка кроз највеће и најзначајније манифестације ове врсте у Србији – Међународни сусрет деце „Радост Европе“, Међународни деци фестивал фолклора „Личидерско срце“ и „Змајеве деце игре“.

У оквиру традиционалне подршке „Стеријином позорју“, најзначајнијем фестивалу српске драме и позоришта, компанија је активно учествовала у реализацији Позорја, извођењем позоришне представе „Чаробњак“ у НИС-овом Пословном центру Нови Сад.

Велику пажњу културне јавности изазвала је изложба „Полет“ на тему естетике реклама које су објављене у недељнику „Економска политика“ у бившој Југославији. Поред Београда и Новог Сада,

изложба коју је НИС подржао представљена је и учесницима Weekend media фестивала у Ровињу.

Енергија спорта

Програм „Енергија спорта“ усмерен је ка подршци професионалном и децим спорту, као и промоцији здравог начина живота. Посебна пажња посвећена је развоју деце и омладине, њиховом правилном развоју и промоцији нових талената.

Тако је и ове године подржана „Мини баскет лига“ коју организује Кошаркашки савез Србије. У такмичењима је учествовало више од 7.000 ученика из преко 200 клубова и школа. Уз подршку компаније организовано је и „Кобајаги европско првенство“ испред пословне зграде НИС-а на Новом Београду. Том приликом мале таленте бодрили су и кошаркаши КК Партизана.

У 2013. години НИС је постао стратешки партнер Кошаркашког клуба Партизан са намером да промовише највише спортске вредности, тимски дух и врхунске резултате. Уз то, и да пружи подршку подмлатку клуба, приближи кошарку најмлађима и учествује у заједничким хуманитарним акцијама.

НИС је и генерални спонзор Тениског савеза Србије и подржава најбоље тенисере и тенисерке Србије који се такмиче у Дејвис и ФЕД купу. У оквиру ове сарадње, НИС и Тениски савез Србије су другу годину за редом организовали „Отворену школу тениса“ за децу широм Србије на којој су научили прве тениске кораке.

Подршка аутомобилском спорту и врхунским спортским резултатима реализована је кроз сарадњу са европским шампионом Душаном Борковићем, чланом NIS Petrol Racing тима који је у потпуности оправдао поверење постигнутим резултатима, поштеном игром и тимским духом.

Помоћ која је упућена Србима на Косову у оквиру манифестације „Бајк рок мисија“ – хуманитарног

каравана „Харли-Дејвидсон клуб Србије“ и ове године је организована уз помоћ НИС-а.

Енергија знања

Програм обухвата подршку научно-истраживачким активностима, као и развој научног потенцијала и талентованих ђака и студената.

Концепција пројекта подразумева партнерство са Универзитетом у Београду и Новом Саду ради развоја и стручног усавршавања младих талената.

У 2013. години потписан је и Протокол о сарадњи са Министарством омладине и спорта у циљу подршке талентованим ученицима и студентима који су стипендисти републичког Фонда за младе таленте.

НИС је и ове године наставио сарадњу са Истраживачком станицом „Петница“ као покровитељ програмских активности, имајући у виду њен значај за развој културе, научне писмености и образовања у Србији, као и промоцију науке међу младима.

Као једна од највећих енергетских компанија у региону која се ослања на научно-техничке активности, примену нових технологија и иновација у свим областима пословања, другу годину заредом подржан је „Фестивал науке“ у Београду. НИС је узео и активно учешће, тако да је посетиоцима представљена интерактивна поставка „НИС вам открива сјајну тајну – Од земље земљи“ на тему фосилних горива. Поставка је урађена у сарадњи са хидрогеолошком и хидрометеоролошком школом Милутин Миланковић.

Сарадња ради развоја

Програм има за циљ учвршћивање партнерских односа са регионима у којима Компанија послује, локалним властима и становништвом.

Ове године пружена је подршка пројектима који су изабрани путем конкурса под називом „Заједници заједно“. На конкурс су се пријавила непрофитне установе из десет градова с којима НИС има споразуме о сарадњи: Нови Сад, Ниш, Панчево, Зрењанин, Кикинда, Нови Бечеј, Житиште, Кањижа, Србобран и први пут ове године град Чачак. Јавним конкурсом изабрано је 145 пројеката чија је реализација допринела побољшању укупне друштвене и инвестиционе климе.

Назначајнији пројекти по областима

Спорт – „Парк за све“ – јединствено вежбалиште на отвореном у Нишу, прилагођено потребама инвалидних лица; изградња тениских терена у

Основној школи „Бранислав Петровић“ у Слатини код Чачка; „Одабери спорт-живи здраво“ – пројекат популаризације спорта и повећање броја деце школског узраста која би се бавила куглањем, спортом који јача моторику, концентрацију и равнотежу у Зрењанину; „Спорт у школе и вртиће“ – стварање минимума услова за бављење спортом ученика предшколских и школских установа у Житишту.

Култура – Интернационални музички фестивал „EXIT“ у Новом Саду – промоција мултикултуралности и богатства различитости кроз музику као универзални медиј; „Мамут фест“ у Кикинди – манифестација посвећена деци основношколског узраста којом се обележава годишњица открића једног од најзначајнијих остатака мамута у свету; „Великогоспојински дани“ у Новом Бечеју – унапређење и развој туризма, привредне гране која је у општини Нови Бечеј препозната као један од највећих развојних потенцијала; Интернационални филмски фестивал „Cinema City“ у Новом Саду – фестивал који кроз квалитетан програм анимира и едукује ширу публику о уметничким вредностима ствара могућност младим филмским уметницима да остваре своје идеје; Међународни фестивал студентских позоришта "Урбан ФЕСТ 2013" у Нишу – афирмише и подстиче популаризацију домаће и међународне студентске алтернативне позоришне сцене.

Екологија – изградња „Мобилног парка“ – покретне зелене оазе у Кикинди; „Здрава школа – здрава средина“ – уређење школског дворишта Медицинске школе „Стевица Јовановић“ у Панчеву, пошумљавање медоносним дрвећем Еводијом у Елемиру (Зрењанин) чиме се унапређује биодиверзитет; „Оснивање школских рециклажних дворишта“ у Зрењанину – подизање еколошке свести деце школског узраста у циљу организованог сакупљања папирног отпада за рециклажу, „Соларно дрво“ у Кањижи – пројекат соларног напајања LED расвете у кругу техничке школе „Беседеш Јожеф“.

Наука – "Мој корак у науку" у Зрењанину – формирање Центра за креативно истраживачки рад и његово представљање на сајту, радионице за мале и младе научнике-истраживаче; „Аутоматизација пољопривредне производње у затвореним просторима, примена нове технологије – роботи у пољопривреди“ у Новом Саду – инсталирање опреме за аутоматско управљање пољопривредном производњом у затвореним просторима и примена роботике; „Вертикални ветрогенератор“ у Панчеву – уређај за производњу електричне енергије путем искоришћења енергије ветра; „2 Geek Weeks“ – панчевачки Фестивал науке у оквиру кога је одржана

представа „Наукомагија“ на тему научних експеримената.

Хуманитарне делатности – „Ефекти програма пливања и вежбања у води код деце са церебралном парализом“ у Нишу – инклузија деце са церебралном парализом у спортско-рекреативне активности, повећање нивоа моторичког функцијског статуса; „Хало асистенција“ у Нишу – услуга телеасистенције за старе и лица са инвалидитетом; „Чеп за хендикеп“ у Зрењанину – сакупљање чепова пет амбалаже на основу чега су прикупљена средства за набавку ортопедских помагала; набавка возила за пацијенте са хроничном бубрежном инсуфицијенцијом у Кикинди – за благовремени транспорт пацијената.

Хуманитарни пројекти

У оквиру програма који подразумева помоћ и подршку угроженим категоријама становништва, у 2013. години реализовано је више значајних пројеката.

Тако је у оквиру „Отворене школе тениса“, организовано дружење са децом из Центра за заштиту деце и омладине у Звечанској у циљу подстицања солидарности и емпатије.

„Отворена школа тениса“ и чланови Дејвис куп репрезентације, које је предводио Новак Ђоковић, били су, такође, учитељи тениса малишанима који су победили канцер. Том приликом, удружењу родитеља НУРДОР (Национално удружење родитеља деце оболеле од рака) НИС је уручио донацију у виду картице за гориво. На овај начин обезбеђен је превоз деце до градова и медицинских центара у којима се лече.

У склопу хуманитарних пројеката, Компанија спроводи и годишње филантропске акције које имају за циљ укључивање запослених и подстиче солидарност и хуманост. Учешће чланова колектива који у оквиру својих могућности дају допринос хуманости, даје нову димензију значењу корпоративне друштвене одговорности.

У акцији „Битка за бебе“, заједно са Фондом Б92, НИС и запослени у компанији, прикупили су средства за набавку ЦТГ апарата за 18 здравствених установа у 16 градова у Србији, као и опрему за медицинске установе у Бихаћу и Приједору (БиХ). Ова филантропска акција спроводена је са циљем да се пружи шанса новом животу и подржи борба за најмлађе.

Своју хуманост, запослени НИС-а показали су и у оквиру филантропске акције под називом „Љубав лечи“, заједно с компанијом и у сарадњи са Националним удружењем родитеља деце оболеле од рака (НУРДОР). Прикупљена средства намењена су за помоћ институцијама у којима се деца лече од рака у Београду, Новом Саду и Нишу.

Ова ће се средства користити за набавку медицинских апарата за лечење и додатну опрему која ће олакшати боравак деце у болницама. Поред добровољних прилога запослених, Друштво је донирало средства једнака укупној суми коју су прикупили запослени.

У оквиру ове акције помоћ је намењена Институту за онкологију и радиологију Србије, Институту за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Клиници за деце интерне болести у Нишу, Универзитетској децјој клиници, као и Институту за здравствену заштиту мајке и детета "Др Вукан Чупић".

ИСТОРИЈСКИ ПОДАЦИ 2009–2013.¹

	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.
Приходи укупно	135,7	181,3	207,5	248,8	277,4
Расходи укупно	175,4	169,0	167,8	201,3	223,0
Нето добитак (губитак)	(37,8)	16,7	40,6	45,5	48,3
Приходи од продаје	118,6	161,4	187,1	226,6	259,4
ОСФ	17,5	17,6	34,5	37,3	75,3
ЕБИТДА	10,4	32,2	52,4	65,5	68,8
Стална имовина*	96,4	113,7	145,6	181,7	231,6
Обртна имовина	48,3	64,4	88,0	111,2	114,0
Укупна актива	144,7	178,1	233,6	292,9	345,6
Укупни капитал	32,0	47,0	87,6	133,1	169,0
Дугорочна резервисања	16,1	18,6	10,4	11,3	15,0
Дугорочне обавезе**	43,3	51,1	83,2	83,8	63,5
Краткорочне обавезе	53,3	61,4	52,3	64,7	98,2
Укупна пасива	144,7	178,1	233,6	292,9	345,6

* Стална имовина укључује и одложена пореска средства

** Дугорочне обавезе укључују и одложене пореске обавезе

¹ На консолидованом нивоу.

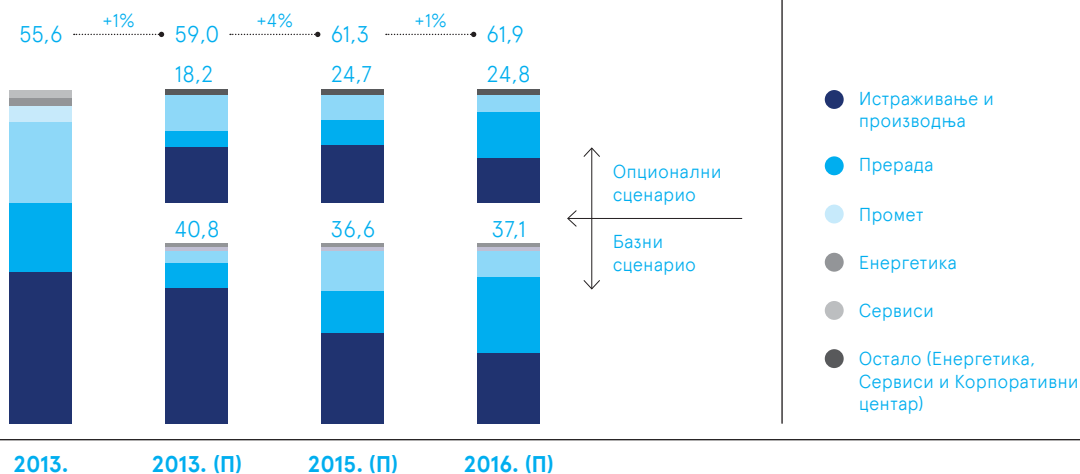
ДАЉИ РАЗВОЈ

Пословни план за 2014. годину усвојен је на седници Одбора директора НИС а.д. Нови Сад која је одржана 10. децембра 2013. године. Према овом документу главни задатак за наредну годину је очување лидерске позиције у Србији, као и стабилизација инвестиционих активности на нивоу из 2013. године, а све у циљу наставка процеса унапређења технолошко-техничких капацитета и даљег развоја пословања у региону.

Један од приоритета истакнутих у усвојеном пословном плану, је очување профитабилности пословања и кључних финансијских показатеља

рада на нивоу из 2013. године. Обим инвестиција остаће на нивоу из 2013. За 2014. годину планирана је свеобухватна кампања за повећање енергетске ефикасности, као и нове инвестиције за блокове „Сервиси“ и „Истраживање и производња“, затим наставак модернизације прерађивачких капацитета у рафинеријама у Панчеву и Новом Саду, као и реализација започетих пројеката из домена енергетике, као што су први српски ветропарк „Пландиште“, заједнички пројекат са „Гаспром енергохолдинг“ ТЕТО Панчево, развој мреже когенерације и др.

CAPEX, у млрд. РСД

Један од кључних задатака Блока „Истраживање и производња“ у 2014. јесте очување тренда повећања обима доказаних резерви нафте и гаса. За наредну годину је предвиђена реализација захтевног подухвата – стварање дигиталне базе геолошких података о постојећим и потенцијалним лежиштима угљоводоника у Србији, Румунији и Мађарској. Да би се остварио стратешки циљ за производњу нафте и гаса у 2014. потребно је не само испунити план на постојећим страним лежиштима у Босни, Румунији и Мађарској, већ и започети нове пројекте који су тек у назнакама.

Главни задатак Блока „Прерада“ у 2014. години, је да у што већем обиму искористи капацитете модернизоване рафинерије у Панчеву. Пре свега, ради се о расту обима производње производа са већом маржом, као и о повећању нивоа прераде сирове нафте. Поред тога радиће се на повећању енергетске ефикасности, смањењу трошкова и губитака у производњи, расту стручне квалификације запослених. И у 2014. години наставиће се реализација програма модернизације прерађивачких капацитета, а очекује се да у другу фазу унапређивања рафинеријских погона буде инвестирано више десетина милиона евра.

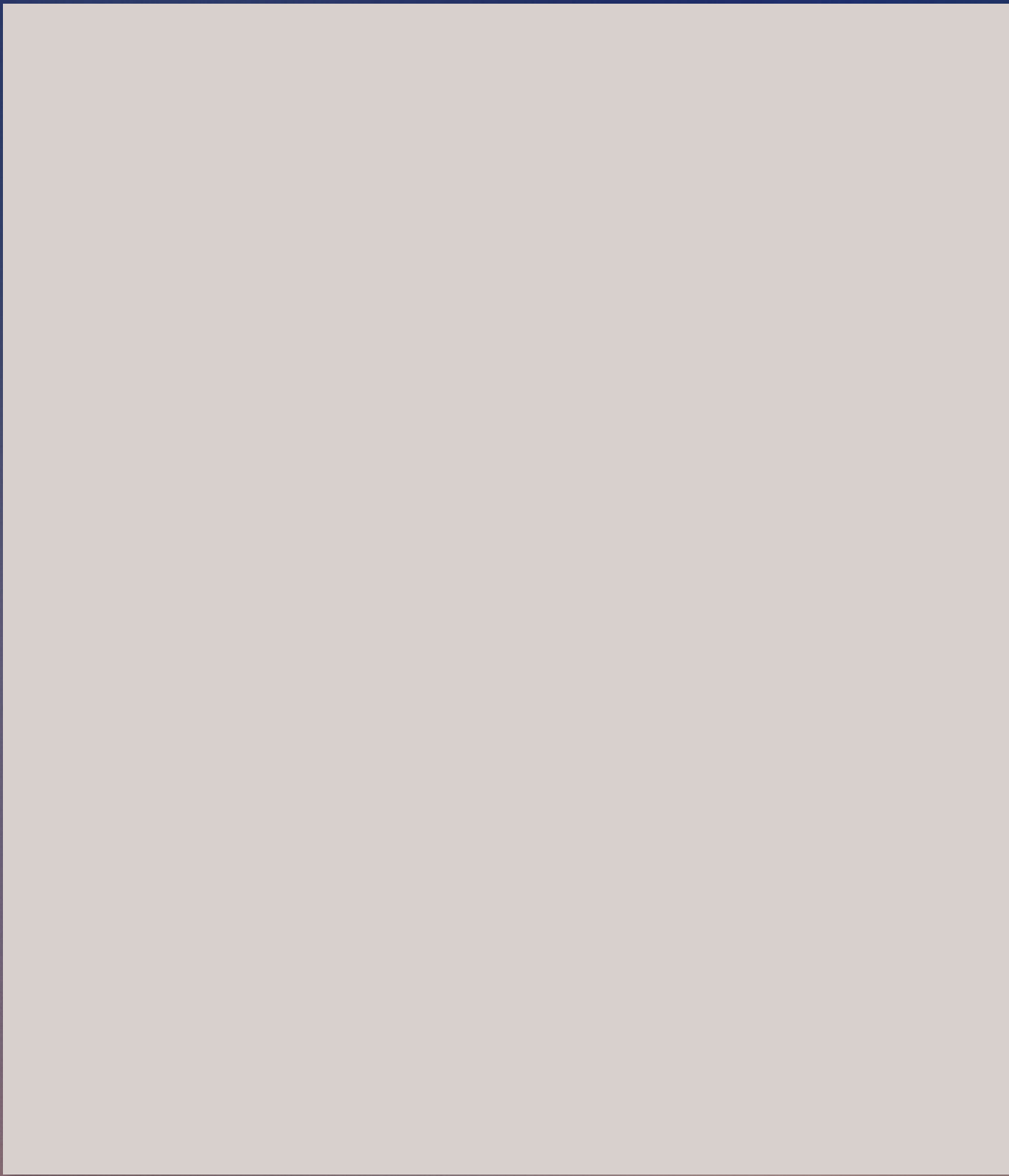
Унапређење прераде и повећање обима нафтних деривата са собом повлачи потребу за развојем малопродајне мреже, како у Србији, тако и у иностранству, као и раст велепродајних испорука. У наредној години приоритети, за Блок „Промет“ су раст малопродаје на објектима обе НИС-ове мреже НИС Петрол и Gazprom, повећање удела на српском тржишту, као и преузимање водећих позиција на тржиштима Румуније, Бугарске и Босне. Поред тога потребно је развијати нове правце пословања попут развоја бункерисања не само у Србији, већ и у другим дунавским земљама, активан наступ на тржишту горива за авионе, преузимање улоге координатора у процесу продаје производа компаније ХИП „Петрохемија“, која је стратешки партнер НИС-а од 2011. године.

ФИНАНСИЈСКИ
ИЗВЕШТАЈИ СА
ИЗВЕШТАЈЕМ
РЕВИЗОРА

**Примена одговарајућих
финансијских стандарда,
одговорно и транспарентно
пословање је интегрални
део наше пословне
политике.**

Опредељеност да будемо
лидер и енергичност да
мењамо окружење на боље
је оно што нас мотивише и у
2014. години.

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА НА ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад

Извршила смо ревизију привредних финансијских извештаја привредног друштва Нафтна индустрија Србије а.д., Нови Сад који укључују биланс стања са датум на дан 31. децембра 2013. године и биланс успеха, извештај о променама на капиталу и извештај о значајним тачкама за годину напредну на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и друге информације уз финансијске извештаје и статистички анкету.

Одговорност руководиоца за финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реално и објективно приказивање ових финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006 и 111/2009) и Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 61/2013) и напоменом 2 уз ове финансијске извештаје, као и за интерне контроле за које руководство сматра да су неопходне за састављање финансијских извештаја који не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало услед провере или грешке.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да на основу извршене ревизије изразимо мишљење о овим финансијским извештајима. Ревизију финансијских извештаја извршили смо у складу са Међународним стандардима ревизије. Ова стандарда захтевају да поступимо у складу са максималним професионалним ставом и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо разумно уверење да финансијски извештаји не садрже материјално значајно погрешно приказивање.

Ревизија издржавана примено поступка рада преобилава ревизорских доказа о валисности и објективности садржаном у финансијским извештајима. Избор поступака зависи од ревизорског професионалног процена, укључујући процену разлика од насталих материјално значајних погрешних приказивања у финансијским извештајима, насталих услед провере или грешке. При процени ових разлика, ревизор цени интерне контроле релевантне за састављање и реално и објективно приказивање финансијских извештаја привредног друштва у циљу избора адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за потребе изражавања мишљења о делатности интерних контрола привредног друштва. Ревизија такође обухвата оцену адекватности применених рачуноводствених политика и применљивости рачуноводствених прописа који је извршило руководство, као и оцену општег правала финансијских извештаја.

Верујемо да су ревизијски докази који смо прибавили довољни и адекватни основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашој мишљењу, приказани финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реално и објективно финансијско стање привредног друштва Нафтна индустрија Србије а.д., Нови Сад са датум на дан 31. децембра 2013. године, резултате његове пословања и промене токове за годину напредну на тај дан, у складу Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006 и 111/2009) и Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 61/2013) и напоменом 2 уз ове финансијске извештаје.

Мироslав Вукобратић
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o.
PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Београд, 13. фебруар 2014. године

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Omladinskih boraca 88a, 11070 Beograd, Republic of Serbia
T: +381 11 2302 100, F: +381 11 2302 101, www.pwc.rs

ПОЈЕДИНАЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Биланс стања

	Напомене	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	6	11.306.951	8.224.678
Некретнине, постројења и опрема	7	174.718.442	144.519.040
Инвестиционе некретнине	8	1.363.353	1.316.069
Учешћа у капиталу	9	7.757.203	7.707.917
Остали дугорочни финансијски пласмани	10	31.259.393	19.130.412
		226.405.342	180.898.116
Обртна имовина			
Залихе	11	38.861.591	43.606.986
Стална средства намењена продаји		1.272.306	41.746
Потраживања	12	57.165.316	41.575.163
Краткорочни финансијски пласмани	13	4.533.030	2.433.206
Готовински еквиваленти и готовина	14	5.180.154	8.311.264
Порез на додату вредност и АВР	15	7.306.804	8.778.258
Одложена пореска средства	16	9.776.709	9.786.958
		124.095.910	114.533.581
Укупна актива		350.501.252	295.431.697
Ванбилансна актива	17	91.777.781	84.451.110

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Биланс стања (наставак)

	Напомене	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
ПАСИВА			
Капитал	18		
Основни и остали капитал	18.1, 2.20	81.530.200	87.128.024
Резерве	2.21	-	889.424
Ревалоризационе резерве		-	12
Нереализовани добици по основу ХоВ		18.144	6.918
Нереализовани губици по основу ХоВ		(78.029)	(81.446)
Нераспоређени добитак	18	95.412.378	49.060.229
		176.882.693	137.003.161
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	19	14.267.344	12.930.335
Дугорочни кредити	20	15.301.716	30.721.339
Остале дугорочне обавезе	21	45.324.831	50.270.312
		74.893.891	93.921.986
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	22	27.917.966	9.359.307
Обавезе из пословања	23	49.580.305	33.921.648
Остале краткорочне обавезе	24	4.709.467	6.313.605
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и ПВР	25	11.737.368	12.034.945
Обавезе по основу пореза на добит		2.626.080	512.454
		96.571.186	62.141.959
Одложене пореске обавезе	16	2.153.482	2.364.591
Укупна пасива		350.501.252	295.431.697
Ванбилансна пасива	17	91.777.781	84.451.110

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Биланс успеха

	Напомене	Година која се завршила 31. децембра	
		2013.	2012.
Пословни приходи			
Приходи од продаје	5	252.214.729	226.156.906
Приходи од активирања учинака и робе		223.460	2.063.809
(Смањење) повећање вредности залиха учинака		(3.103.205)	1.665.432
Остали пословни приходи	26	138.858	184.677
		249.473.842	230.070.824
Пословни расходи			
Набавна вредност продате робе		(9.390.494)	(26.432.161)
Трошкови материјала	27	(132.566.455)	(90.416.631)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	28	(17.492.035)	(21.247.898)
Трошкови амортизације и резервисања	29	(10.693.445)	(7.840.645)
Остали пословни расходи	30	(22.501.606)	(19.152.732)
		(192.644.035)	(165.090.067)
Пословни добитак		56.829.807	64.980.757
Финансијски приходи	31	9.179.971	10.167.157
Финансијски расходи	32	(4.033.406)	(15.827.048)
Остали приходи	33	4.349.567	4.707.451
Остали расходи	34	(8.016.611)	(12.703.358)
Добитак пре опорезивања		58.309.328	51.324.959
Порез на добит			
Порески расходи периода	35	(6.185.819)	(2.575.885)
Одложени порески приходи периода	16,35	200.860	707.442
Нето добитак		52.324.369	49.456.516
Зарада по акцији			
- из редовног пословања	36	0,321	0,303

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Извештај о токовима готовине

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Токови готовине из пословних активности		
Продаја и примљени аванси	387.768.902	313.174.536
Примљене камате из пословних активности	902.936	1.895.568
Остали приливи из редовног пословања	138.859	184.674
<i>Приливи готовине из пословних активности</i>	<i>388.810.697</i>	<i>315.254.778</i>
Исплате добављачима и дати аванси	(154.525.550)	(143.551.839)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(18.782.016)	(20.843.165)
Плаћене камате	(2.944.779)	(3.318.871)
Порез на добитак	(4.072.193)	(3.548.460)
Плаћања по основу осталих јавних прихода	(135.160.478)	(107.185.231)
<i>Одливи готовине из пословних активности</i>	<i>(315.485.016)</i>	<i>(278.447.566)</i>
Нето прилив готовине из пословних активности	73.325.681	36.807.212
Токови готовине из активности инвестирања		
Продаја акција и удела	-	228
Продаја, некретнина, постројења и опреме	204.087	322.111
Остали финансијски пласмани (нето приливи)	854.734	1.263.068
<i>Приливи готовине из активности инвестирања</i>	<i>1.058.821</i>	<i>1.585.407</i>
Куповина акција и удела	(26.306)	(213)
Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(50.466.441)	(38.883.079)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	(13.532.079)	(15.807.489)
<i>Одливи готовине из активности инвестирања</i>	<i>(64.024.826)</i>	<i>(54.690.781)</i>
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(62.966.005)	(53.105.374)

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних и краткорочних кредита	21.996.382	6.267.501
Приливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза	-	3.818.459
<i>Приливи готовине из активности финансирања</i>	<i>21.996.382</i>	<i>10.085.960</i>
Одливи по основу дугорочних и краткорочних кредита и осталих обавеза	(23.224.309)	(11.360.516)
Исплаћене дивиденде	(12.364.129)	-
<i>Одливи готовине из активности финансирања</i>	<i>(35.588.438)</i>	<i>(11.360.516)</i>
Нето (одлив) прилив готовине из активности финансирања	(13.592.056)	(1.274.556)
Нето (одлив) прилив готовине	(3.232.380)	(17.572.718)
Готовина и еквиваленти готовине на почетку периода	8.311.264	25.228.726
Позитивне курсне разлике по основу прерачуна готовине	711.333	2.064.138
Негативне курсне разлике по основу прерачуна готовине	(610.063)	(1.408.882)
Готовина и еквиваленти готовине на крају периода	5.180.154	8.311.264

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Извештај о променама на капиталу

	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве
Стање на дан 1. јануара 2012. године	81.530.200	5.597.824	889.424
Укупна повећања у претходном периоду	-	-	-
Укупна смањења у претходном периоду	-	-	-
Стање на дан 31. децембра 2012. године	81.530.200	5.597.824	889.424
Стање на дан 1. јануара 2013. године	81.530.200	5.597.824	889.424
Укупна повећања у текућем периоду	-	-	-
Укупна смањења у текућем периоду	-	(5.597.824)	(889.424)
Стање на дан 31. децембра 2013. године	81.530.200	-	-

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

Ревалоризационе резерве	Нереализовани добици по основу ХОВ	Нереализовани губици по основу ХОВ	Нераспоређени добитак	Укупно
12	29.582	(64.090)	(396.287)	87.586.665
-	-	(17.356)	49.456.516	49.416.496
-	(22.664)	-	-	-
12	6.918	(81.446)	49.060.229	137.003.161
12	6.918	(81.446)	49.060.229	137.003.161
-	11.226	-	58.811.617	39.879.532
(12)	-	3.417	(12.459.468)	
-	18.144	(78.029)	95.412.378	176.882.693

у .000 РСД

НАПОМЕНЕ УЗ ПОЈЕДИНАЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

НИС а.д. – Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Друштва обухватају:

- Истраживање, развој и производња сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата и
- Трговину нафтним дериватима и гасом.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године, као правни наследник пет друштава у државној својини, „Јавног предузећа Нафтна индустрија Србије“. Дана 2. фебруара 2009. године Газпром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Друштва чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ОАО Газпром Њефта. У марту 2011. године у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ОАО Газпром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на листингу А – Prime Market Београдске берзе. Седиште Друштва је у Новом Саду, улица Народног фронта 12.

Ови појединачни финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани на Скупштини акционара ради одобравања.

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Основне рачуноводствене политике и значајне рачуноводствене процене су доследне оним које су примењене у финансијским извештајима за годину која се завршила 31. децембра 2012. године.

2.1. Основе за састављање финансијских извештаја

Приложени финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2013. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006, 111/2009, 61/2013 и 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије. Имајући у виду разлике између ове две регулативе, ови финансијски извештаји одступају од МСФИ у следећем:

- Друштво је ове финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије, који није у складу са захтевима МРС 1 (ревидиран) – “Приказивање финансијских извештаја” и МРС 7 – “Извештај о токовима готовине”.

- „Ванбилансна средства и обавезе” су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.
- Друштво није саставило консолидоване финансијске извештаје с обзиром да се, у складу са одредбама Закона о рачуноводству и ревизији Републике Србије, консолидовани финансијски извештаји за текућу годину подносе до краја априла наредне године. Према Међународним стандардима финансијског извештавања, појединачни финансијски извештаји Друштва које има зависна/придružена друштва су дозвољени само уколико су консолидовани финансијски извештаји припремљени и издати у исто време.
- Некретнине, постројења и опрема биле су вредноване по тржишној вредности од стране независног проценитеља и ревалоризационе резерве настале том приликом признате су у оквиру основног капитала на дан 1. јануара 2006. године.

Састављање финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Руководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Друштва. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за финансијске извештаје обелодањени су у напомени 3.

2.2. Нова рачуноводствена саопштења

Следећи нови и допуњени стандарди ступили су на снагу од 1. јануара 2013. године:

- Измене и допуне МРС 1 'Приказивање финансијских извештаја' које се односе на Укупан остали финансијски резултат. Основна промена настала из поменутих измена и допуна односи се на захтев правним лицима да изврше раздвајање ставки Друштва приказаних у Укупном осталом финансијском резултату (ОЦИ) према томе да ли се оне касније могу рекласификовати у билансу успеха (рекласификација).
- МРС 19, 'Примања запослених' извршене су јуна 2011. године. Промене у рачуноводственим политикама Друштва односе се на то да се: без одлагања признају сви трошкови минулог рада; као и да се трошкови камате и очекивани принос на средства плана замене нето каматом која се обрачунава коришћењем дисконтне стопе на нето обавезу (средство) по основу дефинисаних примања.
- МСФИ 10, 'Консолидовани финансијски извештаји' ослања се на постојеће принципе и препознаје критеријум контроле као кључни фактор у дефинисању да ли извештаје привредног друштва који је део групе треба укључити у консолидоване финансијске извештаје матичног друштва. Стандард пружа додатне смернице како би помогао у утврђивању контроле у ситуацији када је њено утврђивање отежано.
- МСФИ 11, 'Заједнички аранжмани' бави се правима и обавезама уговорних страна, а не правним обликом аранжмана. Постоје две врсте аранжмана: заједничка пословања и заједнички подухвати. Заједничка пословања настају када инвеститори имају право на средства и обавезе по основу обавезе из аранжмана. Учесник у заједничком пословању рачуноводствено обухвата свој удео у средствима, обавезама, приходима и расходима. Заједнички подухвати настају када инвеститори имају право на нето средства аранжмана; заједнички подухвати се рачуноводствено обухватају у складу са рачуноводственом методом удела. Пропорционална консолидација заједничких улагања више није допуштена.
- МСФИ 12, 'Обелодањивање учешћа у другим правним лицима' укључује захтеве за обелодањивање свих облика учешћа у другим правним лицима, укључујући учешћа у заједничким аранжманима, придруженим друштвима, структурираним ентитетима и другим друштвима за посебне намене. Друштво није у обавези да примењује стандард до 1. јануара 2014. године; међутим, Друштво се определило за раније усвајање стандарда, и то од 1. јануара 2013. године
- МСФИ 13, 'Одмеравање фер вредности', има за циљ да повећа доследност и смањи степен сложености обезбеђивањем прецизне дефиниције фер вредности, као и јединственог извора за одмеравање фер вредности и јединствених захтева за обелодањивање у свим МСФИ. Захтеви, који су у великој мери усаглашени са захтевима МСФИ и US-GAAP, не проширују употребу рачуноводства фер вредности већ дају смернице у погледу његове примене онда када се примена рачуноводства фер вредности захтева или, пак, када се допушта у складу са осталим стандардима у оквиру МСФИ.

- МРС 27 (ревидиран 2011), 'Појединачни финансијски извештаји' садржи одредбе које се односе на појединачне финансијске извештаје преостале након што су одредбе МРС 27 којима се уређује питање контроле укључене у нови МСФИ 10.
- Измене и допуне МРС 36, 'Умањење вредности имовине', односе се на обелодањивање надокнадивих износа нефинансијске имовине. Овим изменама и допунама укинута су одређена обелодањивања надокнадивих износа ЈГГ која су била инкорпорирана у МРС 36 кад је објављен МСФИ 13. Друштво није у обавези да примењује стандард до 1. јануара 2014. године; међутим, Друштво се определило за раније усвајање стандарда, и то од 1. јануара 2013. године.

Нови и допуњени стандарди и тумачења чија је примена по први пут обавезна за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2014. године и које Друштво није раније усвојило.

- МСФИ 9, 'Финансијски инструменти', бави се питањем класификације, одмеравања и признавања финансијских средстава и финансијских обавеза. МСФИ 9 објављен је новембра 2009. и октобра 2010. године. Овај стандард замењује оне делове МРС 39 који се односе на класификацију и одмеравање финансијских инструмената. МСФИ 9 прописује да се финансијска средства класификују у две категорије одмеравања: као средства која се одмеравају по фер вредности и као средства која се одмеравају по амортизованој вредности. Одлука о класификацији средстава доноси се приликом њиховог почетног признавања. Класификација зависи од пословног модела који правно лице користи за потребе управљања својим финансијским инструментима, као и од карактеристика инструмента са аспекта уговорних новчаних токова. Стандард је, када је реч о финансијским обавезама, задржао највећи број захтева МРС 39. Главна промена огледа се у томе што се у случајевима када се финансијске обавезе одмеравају по фер вредности, део промене у фер вредности настале из сопственог кредитног ризика друштва, књижи у извештају о укупном осталом финансијском резултату а не у билансу успеха, осим ако поменуто не доводи до обрачунског неслагања. Друштво тек треба да процени пун ефекат МСФИ 9. Осим поменутог, Друштво ће узети у обзир ефекат осталих елемената којима се бави МСФИ 9, када поменути стандард буде коначно приређен од стране Одбора.
- IFRIC 21, 'Државни намети', установљава начин рачуноводственог обухватања обавезе плаћања пореза који није порез на добит. Тумачење стандарда даје одговор на питање који догађаји повлаче обавезу плаћања пореза и у ком тренутку треба признати ту обавезу. Друштво тренутно не подлеже плаћању материјално значајних пореза те стандард нема материјално значајан утицај на Друштво

Осим уколико у тексту горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајног утицаја на финансијске извештаје Друштва.

2.3. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора Друштва. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.4. Сезонске операције

Друштво као целина није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.5. Прерачунавање страних валута

(а) Функционална и валута приказивања

Ставке укључене у финансијске извештаје Друштва се одмеравају и приказују у валути примарног економског окружења у ком послује ентитет (функционална валута). Финансијски извештају су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну и презентациону валуту Друштва.

(a) Трансакције и стања

Трансакције у страниој валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан процене вредности ако су ставке поново одмераване. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената приказују се у билансу успеха у оквиру позиције „Финансијски приходи / расходи”.

2.6. Нематеријална средства

(a) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничен век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживања и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

(b) Рачунарски софтвер

Рачунарски софтвери обухватају трошкове имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.7. Истраживање и процењивање минералних ресурса

(a) Средства за истраживање и процењивање

Током периода истраживања, трошкови истраживања и процене нафте и природног гаса се капитализују све док се не утврди да резерве нафте и гаса неће бити довољне да оправдају трошкове истраживања. Геолошки и геофизички трошкови, као и трошкови директно повезани са истраживањем се капитализују у периоду у којем су настали. Трошкови стицања права на истраживање се капитализују у оквиру некретнина, постројења и опреме или нематеријалних улагања зависно од природе трошка. Када се комерцијалне резерве потврде, након спроведеног теста обезвређења улагања у истраживање и развој, врши се пренос на средства исказана у оквиру некретнина, постројења и опреме односно нематеријална улагања. У току фазе истраживања не врши се обрачун амортизације улагања.

(b) Развој основних и нематеријалних средстава

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтоводи и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

(в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

(г) Амортизација

На основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer”-у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

(д) Обезвређивање – Средства за истраживање и процену

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

(ђ) Обезвређивање – Потврђена основна средства/нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса

Тест обезвређења потврђених основних средстава/нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средстава. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средстава умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.8. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средстава.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средстава или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Друштво у будућности имати економску корист од тог средстава и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средстава се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе за свако средство појединачно по стопама утврђеним рачуноводственом политиком Друштва, а на основу процењеног корисног века трајања основног средстава како би се распоредила њихова набавна до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, као што следи:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 - 50
Машине и опрема	
- Производна и преносна опрема	7 - 25
- Намештај	5 - 10
- Возила	7 - 20
- Рачунари	5 - 10
Остала опрема	3 - 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средстава се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности (напомена 34).

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног прилива и књиговодствене вредности и исказују се у билансу успеха у оквиру 'Осталих прихода/(расхода)' (напомене 33 и 34).

2.9. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањене за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим Goodwill-а, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.10. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестиционе некретнине се вреднују применом поштене (фер) вредности. Поштена фер вредност одражава тржишне услове на дан биланса стања коригована, уколико је неопходно, за било коју промену у природи, локацији или стању специфичног средства. Промене поштене (фер) вредности инвестиционих некретнина се књиже у корист или на терет биланса успеха у оквиру осталих прихода (расхода) (напомена 33 и 34).

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Друштву и да може поуздано да се измери. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину користи њен власник, она се рекласификује на некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надаље амортизовати.

2.11. Учешћа у капиталу зависних правних лица

Улагања у зависна правна лица вреднују се методом набавне вредности, исказујући улагања по трошку набавке без укључивања промена вредности улагања која потичу из резултата. Ако на дан састављања биланса стања има индиција да је вредност улагања умањена, врши се процена надокнадиве вредности улагања.

Ако је надокнадива вредност мања од књиговодствене вредности, књиговодствена вредност се своди на надокнадиву вредност а губитак од умањења вредности улагања признаје се као расход периода.

2.12. Заједнички аранжмани

Друштво примењује МСФИ 11 на све заједничке аранжмане почевши од 1. јануара 2013. године. Према МСФИ 11, улагања у заједничке аранжмане класификују се као заједнички послови или заједнички подухвати зависно од уговорних права и обавеза сваког инвеститора. Друштво је извршило процену природе својих

заједничких аранжмана и утврдило да је реч о заједничким пословима која се рачуноводствено обухватају у средствима, обавезама, приходима и расходима.

2.13. Дугорочна финансијска средства

Друштво класификује своја финансијска средства у следеће категорије: дугорочни зајмови и потраживања, финансијска средства расположива за продају.

Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

2.13.1. Класификација финансијских средстава

(а) Зајмови и потраживања

Зајмови и потраживања представљају недеривативна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту. Укључују се у текућа средства, осим уколико су им рокови доспећа дужи од 12 месеци након датума биланса стања. У том случају се класификују као дугорочна средства. У билансу стања Друштва зајмови и потраживања обухватају "потраживања од продаје и друга потраживања"

(б) Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају представљају недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована ни у једну другу категорију финансијских инструмената. Иста чине дугорочна средства Друштва, осим уколико руководство има намеру да улагања отуђи у року од 12 месеци од датума биланса стања када чине краткорочну имовину Друштва.

2.13.2. Признавање и мерење финансијских средстава

Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања – датум када се Друштво обавезало да ће купити или продати финансијско средство. Зајмови и потраживања и улагања која се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Фер вредност хартија од вредности која се котирају на берзи заснива се на текућим ценама понуде. Уколико тржиште неког финансијског средства није активно (и за хартије од вредности које се не котирају), Друштво утврђује фер вредност техникама процене. То укључује примену недавних трансакција између независних странака, позивање на друге инструменте који су суштински исти, анализу дисконтованих новчаних токова и опцију модела формирања цена максималним коришћењем информација са тржишта, а уз што је мање могуће ослањање на информације карактеристичне за само Друштво.

Финансијска средства расположива за продају се исказују по фер вредности. Приходи од камата на финансијска средства расположива за продају се обрачунавају коришћењем методе ефективне каматне стопе и признају се у билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали. Дивиденде примљене по основу финансијских средстава расположивих за продају признају се у билансу успеха у оквиру позиције Финансијски приходи/(расходи) у периоду у коме су настали, односно у периоду у коме се утврди право Друштва на наплату и када је вероватно да ће дивиденде бити наплаћене. Све остале промене у фер вредности се признају у капиталу, до момента продаје или када су обезвређене, када се кумулиране корекције фер вредности признате у капиталу укључују у биланс успеха као Финансијски приходи/(расходи) (напомена 31 и 32).

2.13.3. Умањење вредности финансијских средстава

(а) Средства која се исказују по амортизованој вредности

На сваки датум биланса стања Друштво процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава.

Финансијско средство или група финансијских средстава је обезвређено и губици по основу обезвређења настају само ако постоји објективан доказ о обезвређењу као резултат једног или више догађаја који су настали након почетног признавања средстава ("настанак губитка") и када тај настанак губитка (односно настанци губитака) утиче на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава који могу бити поуздано процењени.

Критеријуми које Друштво користи да одреди да ли постоји објективан доказ о губитку услед умањења вредности укључују:

- Значајне финансијске тешкоће емитента или дужника;
- Кршење уговора, као што је кашњење у плаћању или неплаћање камате или главнице;
- Друштво, из економских или правних разлога који се односе на финансијске тешкоће зајмопримца, одобри зајмопримцу гаранције/повластице које иначе не би одобрило;
- Вероватноћа стечаја или друге финансијске реорганизације дужника;
- Нестанак активног финансијског тржишта за то финансијско средство због финансијских потешкоћа; или доступни подаци који указују да постоји мерљиво смањење у предвиђеним будућим токовима готовине из портфеља финансијских средстава након њиховог иницијалног признавања, иако се поменуто смањење још увек не може повезати са појединачним финансијским средствима из портфеља, укључујући:
  - Неповољна промена кредитне способности дужника; и
  - Националне или локалне економске прилике које су узајамно повезане са кашњењем у наплати потраживања из портфеља.

Друштво прво процењује да ли постоји објективан доказ о обезвређењу.

За категорију кредита и потраживања, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине (искључујући будуће кредитне губитке који нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Износ књиговодствене вредности средства се умањује и износ губитка се признаје у билансу успеха. Ако кредит или улагање које се држи до доспећа има варијабилну каматну стопу, дисконтна стопа за одмеравање сваког губитка због умањења вредности је тренутна каматна стопа утврђена уговором. Друштво може да одмерава умањење вредности на основу фер вредности финансијског инструмента коришћењем тржишних цена које су доступне јавности.

Ако се у наредном периоду износ губитка због умањења вредности смањи и то смањење се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања обезвређења (нпр. побољшању кредитне способности дужника), укидање претходно признатог губитка по основу умањења вредности признаје се у билансу успеха.

(б) Средства класификована као расположива за продају

На крају сваког извештајног периода Друштво процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава. За процену умањења вредности дужничких хартија од вредности Друштво користи критеријуме наведене у тачки (а) горе. У случају властничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају, значајан или пролонгиран пад фер вредности испод њихове набавне вредности сматра се индикатором да је дошло до умањења њихо-

ве вредности. Уколико постоји било који од тих доказа за финансијска средства расположива за продају, кумулирани губитак – утврђен као разлика између трошкова стицања и текуће фер вредности, умањене за било какав губитак због умањења вредности финансијског средства који је претходно признат у билансу успеха – преноси се са капитала и признаје у билансу успеха. Губици због умањења вредности власничких инструмената признати у билансу успеха не могу се укинути кроз биланс успеха. Ако се у наредном периоду фер вредност дужничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају повећа и то повећање се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања губитка по основу умањења вредности у билансу успеха, губитак по основу умањења вредности се укида у билансу успеха.

2.14. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом методе пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Друштва нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје.

Залихе резервних делова за опрему која се користи у производњи се вреднују по цени коштања. Тестирање умањења вредности залиха резервних делова услед оштећености или застарелости се врши једном годишње. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 34).

2.15. Стална средства (или групе за отуђење) намењена продаји

Стална средства (или групе за отуђење) су класификована као средства која се држе ради продаје ако се њихова књиговодствена вредност првенствено надокнађује кроз трансакцију продаје, и ако се продаја сматра веома извесном. Ова средства се исказују по нижој од књиговодствене и фер вредности умањене за трошкове продаје, ако се њихова књиговодствена вредност првенствено надокнађује кроз трансакцију продаје, а не кроз наставак коришћења. Средства су рекласификована у моменту када су сви наведени услови испуњени: а) да су средства расположива за продају у њиховом тренутном стању; б) да је руководство Друштва одобрило и започело тражење купца; в) да је продаја средства активно рекламирана; г) да се продаја очекује у наредних 12 месеци; и д) да није вероватно да ће се значајне промене у плану продаје десити или да ће се средство повући из продаје.

2.16. Потраживања од купаца

Потраживања од купаца су износи које дугују купци за продате производе, робу или извршене услуге у оквиру редовног циклуса пословања. Уколико се очекује да потраживања буду наплаћена у року од годину дана или краћем (или у оквиру редовног циклуса пословања ако је дужи), потраживања од купаца се класификују као краткорочна. У супротном, потраживања од купаца се исказују као дугорочна.

Потраживања од купаца иницијално се признају по фер вредности. Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Друштво неће бити у могућности да наплати све износе које потражује у складу са првобитним условима. Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања (више од 90 дана од датума доспећа за друштва у државној својини и више од 60 дана за остала друштва) се сматрају индикаторима да је вредност потраживања умањена. Износ резервисања представља разлику између књиговодствене вредности потраживања и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова дисконтованих првобитном ефективном каматном стопом. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у билансу успеха у оквиру позиције „остали расходи” (напомена 34). Када је потраживање ненаплативо, отписује се на терет исправке

вредности потраживања. Накнадна наплата износа који је претходно био отписан, исказује се у билансу успеха у оквиру „осталих прихода“ (напомена 33).

2.17. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни и банкама, депозите по виђењу код банака, друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће и прекорачења по текућем рачуну. Прекорачења по текућем рачуну укључена су у обавезе по кредитима у оквиру текућих обавеза, у билансу стања.

2.18. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства/обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Друштва, потраживања/обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.19. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.20. Остали капитал

Остали капитал у целини се односи на износ капитала изнад висине процењеног и уписаног износа неновчаног капитала са стањем на дан 31. маја 2005. године. У складу са одлуком Скупштине акционара од 18. јуна 2013. године овај капитал је укинут у корист нераспоређене добити.

2.21. Резерве

Резерве се односе на резерве формиране у ранијем периоду у складу са раније важећим Законом о предузећима. Друштво је у складу са поменутиим законом било у обавези да издваја 5% добити, све док резерва не достигне статутом утврђену сразмеру према основном капиталу, а најмање 10% основног капитала. У складу са одлуком Скупштине акционара од 18. јуна 2013. године ове резерве су укинуте у корист нераспоређене добити.

2.22. Зарада по акцији

Друштво израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Друштва, пондерисаним просечним бројем издатих обичних акција у току периода (напомена 36).

2.23. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Друштво има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет биланса успеха Друштва.

2.24. Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се иницијално признају по фер вредности прилива, без насталих трансакционих трошкова. У наредним периодима обавезе по кредитима се исказују по амортизованој вредности; све разлике између оствареног прилива (умањеног за трансакционе трошкове) и износа отплата, признају се у билансу успеха у периоду коришћења кредита применом методе ефективне каматне стопе.

Накнаде плаћене при прибављању кредита признају се као трансакциони трошкови до износа за који је вероватно да ће део или цео кредит бити повучен. У том случају, накнада се разграничава до коначног повлачења кредита. У случају да не постоји доказ да је делимично или укупно повлачење кредита вероватно, накнада се капитализује као аванс за ликвидност и амортизује се у току периода на који се кредит односи.

Обавезе по кредитима се класификују као текуће обавезе, осим уколико Друштво нема безусловно право да одложи измирење обавеза за најмање 12 месеци након датума биланса стања.

2.25. Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима су обавезе плаћања добављачу за преузету робу или примљене услуге у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће уколико доспевају за плаћање у року од 1 године или краћем (односно у оквиру редовног циклуса пословања уколико је дужи). У супротном, ове обавезе се исказују као дугорочне. Обавезе према добављачима се исказују по фер вредности, а накнадно се одмеравају према амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе.

2.26. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу /у том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије где Друштво послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за које се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

Одложена пореска средства и обавезе се „пребијају“ када постоји законски основ да се „пребију“ текућа пореска средства са текућим пореским обавезама и када се одложена пореска средства и обавезе односе на порез на добит који прописује исти порески орган једном или већем броју пореских обвезника и када постоји намера да се рачуни измире на нето основи.

2.27. Примања запослених

(а) Обавезе за пензије

Друштво има план дефинисаних доприноса за пензије. Друштво издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Друштво нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

(б) Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором

Друштво обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање или до остварења минималног радног стажа.

(в) Бонуси запослених

Друштво признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Друштво признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

2.28. Признавање прихода

Приход укључује фер вредност примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току нормалног пословања Друштва. Приход се исказује без пореза на додату вредност, акцизе, повраћаја робе, рабата и попушта, након елиминисања продаје у оквиру Друштва.

Друштво признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити, када је вероватно да ће у будућности Друштво имати економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности Друштва. Износ прихода се не сматра поуздано мерљивим све док се не реше све потенцијалне обавезе које могу настати у вези са продајом. Своје процене Друштво заснива на резултатима из претходног пословања, узимајући у обзир тип купца, врсту трансакције и специфичности сваког посла.

(а) Приход од продаје – велепродаја

Друштво производи и продаје нафту, петрохемијске производе и течни нафтни гас на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Друштво испоручи производе купцу. Испоруча се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаривања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Друштво не буде имало објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Продаја се исказује на основу цене назначене у купопродајним уговорима, умањене за процењене количинске рабате и враћену робу у време продаје. У процени рабата и враћене робе користи се искуство стечено у претходним периодима. Количински рабати се процењују на основу очекиване годишње продаје. Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате који је у складу са тржишном праксом.

(б) Приход од продаје – малопродаја

Друштво управља пословањем бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Друштво прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином, боновима или кредитном картицом.

(в) Приход од камата

Приход од камата се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе. У случају умањења вредности потраживања, Друштво умањује књиговодствену вредност потраживања до надокнадивог износа, који представља процењени будући новчани ток дисконтован по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента, и наставља да приказује промене дисконта као приход од камате. Приход од камате на зајмове чија је вредност умањена утврђује се применом методе првобитне ефективне каматне стопе.

(г) Приход од активирања сопствених учинка

Приход од активирања учинака и робе односи се на приходе по основу употребе производа робе и услуга за сопствене производне потребе.

(д) Приход од дивиденди

Приход од дивиденди се признаје када се установи право да се дивиденда прими.

2.29. Закупи

(а) Рачуноводствено обухватање код закупца

Закупи где закуподавац задржава значајнији део ризика и користи од власништва класификују се као оперативни закупи. Плаћања извршена по основу оперативног закупа (умањена за стимулације добијене од закуподавца) исказују се на терет биланса успеха на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

Друштво узима у закуп поједине некретнине, постројења и опрему. Закуп некретнина, постројења и опреме, где Друштво суштински има све ризике и користи од власништва, класификује се као финансијски лизинг. Финансијски лизинг се капитализује на почетку закупа по вредности нижој од фер вредности закупљене некретнине и садашње вредности минималних плаћања закупнине.

Свака закупнина се распоређује на обавезе и финансијске расходе како би се постигла константна периодична каматна стопа на преостали износ обавезе. Одговарајуће обавезе за закупнине, умањене за финансијске расходе, укључују се у остале дугорочне обавезе. Камате као део финансијских расхода исказују се у билансу успеха у току периода трајања закупа тако да се добије константна периодична каматна стопа на преостали износ обавезе за сваки период. Некретнине, постројења и опрема стечени на бази финансијског лизинга амортизују се током периода краћег од корисног века трајања средства и периода закупа.

(б) Рачуноводствено обухватање код закуподавца

Закуп је споразум по коме закуподавац преноси на закупца право коришћења средства током договореног временског периода у замену за једно или више плаћања.

Када се средства дају у закуп по основу финансијског закупа, садашња вредност плаћених закупнина се признаје као потраживање. Разлика између бруто износа потраживања и садашње вредности потраживања се исказује као незарађени финансијски приход.

Приход од закупа се признаје током периода трајања закупа применом методе нето улагања, која одражава константну периодичну стопу повраћаја.

Када је средство дато у оперативни закуп то средство се исказује у билансу стања зависно од врсте средства.

Приход од закупнине признаје се на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.30. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Друштва се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Друштва одобрили дивиденде.

2.31. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или продају (квалификована средства) се капитализују као део набавне вредности тих средстава, ако капитализација почиње на дан или после 1. јануара 2009. године. Капитализација трошкова позајмљивања траје до дана када је средство спремно за употребу или продају.

Друштво капитализује трошкове позајмљивања, који би могли бити избегнути, уколико није имало капиталне инвестиције у средства која се квалификују. Трошкови позајмљивања који се капитализују се обрачунавају на основу просечног трошка финансирања Друштва (просечан трошак камата се примањује на инвестиције у средства која се квалификују), изузев средстава која су позајмљена специјално за сврхе набављања квалификованог средства. У том случају, стварни настали трошкови позајмљивања, умањени за приход од инвестирања по основу привременог инвестирања тих средстава, се капитализују.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршена ревизија и каснијим периодима ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Друштва. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Друштво процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима до-

нетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (СЕЦ) који се односе на утврђене резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залихе и отпис, као и процене обезвређења) које се заснивају на проценама утврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на одређење износе обелодањене у финансијским извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази.

Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико се процењени корисни век употребе буде разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године биће већа/мања за 870.202 РСД (2012: 559.360 РСД).

3.3. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Друштво одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за пензије. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, друштво узима у разматрање каматне стопе висококвалитетних обвезница друштва које су исказане у валути у којој ће обавезе за пензије бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавезе за пензије.

Да је при обрачуну садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 7,30% (уместо коришћене 6,30%), садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 13,2%, односно

8,2% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 6,5% (уместо коришћене 5,5%), садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 15,4% односно 9% за јубиларне награде.

3.4. Обавезе за обнављање природних ресурса (и заштита животне средине)

Руководство Друштва врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у пробитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања јесте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Друштва, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћења за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 7,30% (уместо коришћене 6,30%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би порасла за 418.137 РСД.

3.5. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових финансијских извештаја постоје одређене околности који Друштву могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућих догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању непредвиђених губитака по основу судских и пореских поступака у које је укључено Друштво, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести до таквих поступака, Друштво након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутим околностима. Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у финансијским извештајима Друштва. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан је али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују. Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да дâ разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у ком случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањивање иначе не захтева Друштво може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе која по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 38).

3.6. Пословно окружење

Тржиште Републике Србије показује поједине карактеристике растућег тржишта. Пореска, царинска и валутна регулатива су предмет различитих интерпретација што доприноси многим изазовима са којима се компаније које послују у Србији суочавају.

Светска економска криза, колебања на берзама и други ризици могу имати негативне последице на домаћи финансијски и производни сектор. Руководство друштва је извршило резервисања узимајући у обзир економску ситуацију и могуће последице на крају извештајног периода.

Будући економски развој Републике Србије ће бити условљен како екстерним факторима тако и мерама предузетим од стране Владе како би подстакла раст и променила пореску и правну регулативу. Руководство Друштва сматра да предузима све неопходне мере како би подржао одрживост и развој пословања у тренутном пословном окружењу.

Утицај на ликвидност:

Обим кредитирања купаца у велепродаји је у знатној мери редукован од септембра 2008. године. Ове околности би могле да се одразе на могућност Друштва да обезбеди нове кредите и ре-финансира постојеће под кредитним условима који су примењивани за сличне трансакције у ближој прошлости.

Утицај на клијенте/зајмопримце:

Дужници Друштва могу доћи у ситуацију смањене ликвидност што последично може утицати на њихову способност да отплаћују позајмљене износе. Погоршање услова пословања дужника (или зајмопримца) такође може утицати на планиране токове готовине као и на процену умањења вредности финансијских и нефинансијских средстава. У мери у којој су информације биле доступне, руководство је правилно исказало ревидиране процене очекиваних будућих токова готовине у процени умањења вредности.

4. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

4.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Друштва је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе, ризик готовинског тока и ризик промена цена), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Друштву је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Друштва сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) у складу са политикама одобрених од стране Управног одбора. Финансијска служба Друштва идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Друштва.

У току свог редовног пословања Друштво је изложено следећим финансијским ризицима:

- (а) *тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута, каматни ризик и ризик промена цена робе);*
- (б) *кредитни ризик; и*
- (в) *ризик ликвидности.*

Валутни ризик

Друштво послује у међународним оквирима и изложено је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Друштва је установило политику за управљање ризиком од промена курса страних валута у односу на његову функционалну валуту. Да би управљало ризиком од промене курса страних валута који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени у делу Функције ФЕПА за финансије уговарају најповољније курсеве за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Укупни износи признатих финансијских средстава/обавеза исказаних у валути која није функционална приказани су у табели која следи:

	Финансијска средства		Финансијске обавезе	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
ЕУР	34.902.307	22.027.181	59.800.170	65.729.594
ЈПЈ	-	-	362.449	477.670
УСД	7.422.261	8.715.728	67.703.503	46.651.500
Остало	61.759	39.898	4.849	2.238

На дан 31. децембра 2013. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 10% у односу на ЕУР, УСД и ЈПЈ, а све остале варијабле биле непромењене, добит након опорезивања била би већа/мања за 786.570 РСД (2012: 823.941 РСД), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна зајмова зависним правним лицима, потраживања од купаца, обавеза према добављачима деноминираних у ЕУР и УСД и позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминираних у ЕУР, УСД и ЈПЈ.

Ризик промена цена

Друштво је због своје основне активности изложено следећим ризицима промене цена: ниво цена сирове нафте и нафтних деривата који утиче на вредност залиха; и марже у преради нафте, што даље утиче на будуће токове новца.

У случају постојања ризика промене цена, ниво изложености се одређује износом залиха које се вреднују по продајној цени на крају периода извештавања. У периодима оштрог пада цена, с обзиром да је политика Друштва да исказује залихе по нижој од набавне вредности и нето продајне вредности, резултат је под утицајем смањења вредности књиговодствене вредности залиха. Ниво изложености зависи директно од нивоа залиха и степена пада цена.

Готовински ток и ризик каматне стопе

Друштво је на дан 31. децембра 2013. године одобрило компанијама из иностранства које су у његовом већинском власништву, субординиране кредите, као начин финансирања пословне активности у иностранству. Кредити који су одобрени за ове намене одобрени су уз променљиву каматну стопу (Еурибор). Да су каматне стопе на одобрене зајмове биле за 1% више / ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, нето резултат пословања у 2013. години пре опорезивања био би виши / нижи за 221.636 РСД (2012: 52.179 РСД).

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Друштво каматном ризику новчаног тока, док кредити дати по фиксним каматним стопама излажу Друштво ризику промене фер вредности кредитних стопа. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Друштва. Да су каматне стопе на зајмове у страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит у 2013. години био би 833.518 РСД (2012: 820.669 РСД) виши/нижи, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу Друштва. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, интеркомпанијских кредита датим иностраним или домаћим зависним правним лицима, као и из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

Банке се рангирају само у случају прихвата инструмената обезбеђења потраживања по разним основама и од укупне изложености банака према Друштву. Код домаћих банака, уколико је у питању банка са којом Друштво обавља пасивне послове примењује се други критеријум, док уколико је у питању банка са којом Друштво не послује, кредитни лимити се утврђују на основу дефинисане методологије.

Купци на мало измирују своје обавезе у готовини или путем платних картица.

Друштво је исправило потраживања од купаца који су прекорачили кредитне лимите или који имају проблема са ликвидношћу (напомена 12).

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Друштва. Дирекција финансија прати континуирано ликвидност Друштва како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Друштво не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Друштва у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве – нпр. валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Друштва које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износима, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

На дан 31. децембра 2013.	Мање од 1 године	1- 5 година	Преко 5 година	Укупно
Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе (дугорочни део и текуће доспеће)	27.917.966	31.128.243	29.498.304	88.544.513
Обавезе из пословања	49.580.305	-	-	49.580.305
Остале краткорочне обавезе	4.709.467	-	-	4.709.467
Укалкулисане обавезе и одложени приходи	3.854.672	-	-	3.854.672
	86.062.410	31.128.243	29.498.304	146.688.957

На дан 31. децембра 2012.	Мање од 1 године	1- 5 година	Преко 5 година	Укупно
Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе (дугорочни део и текуће доспеће)	9.359.307	45.769.371	35.222.280	90.350.958
Обавезе из пословања	33.920.779	859	10	33.921.648
Остале краткорочне обавезе	6.313.605	-	-	6.313.605
Укалкулисане обавезе и одложени приходи	4.340.963	-	-	4.340.963
	53.934.654	45.770.230	35.222.290	134.927.174

4.2. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Друштво задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедило повраћај (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувало оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувало односно кориговало структуру капитала, Друштво може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, изда нове акције или, пак, може да прода средства како би смањило дуговање.

Друштво, као и остала друштва која послују унутар исте делатности, прати капитал на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, позитивних и негативних курсних разлика и других неоперативних трошкова.

На крају извештајних периода коефицијент задужености Друштва био је као што следи:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе по кредитима – укупно (напомене 20, 21 и 22)	88.521.670	90.291.649
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 14)	(5.180.154)	(8.311.264)
Нето дуговања	83.341.516	81.980.385
ЕБИТДА	69.417.878	66.507.593
Коефицијент задужености	1,20	1,23

4.3. Процена фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Друштва представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту (на пример деривати којима се тргује на незваничној берзи) утврђује се различитим техникама процене. Друштво примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтоване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената. Фер вредност терминских девизних уговора утврђује се применом котираних тржишних курсева на дан биланса стања.

5. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Пословни сегменти су сегменти чији пословни резултат редовно прати Главни доносилац одлука („ГДО“). На основу усвојене структуре корпоративних органа Друштва, ГДО чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора Друштва.

На дан 31. децембра 2013. године, пословне активности Друштва су организоване у пет главних пословних сегмената :

1. Истраживање и производња нафте и природног гаса,
2. Нафтни сервиси,
3. Прерада деривата нафте,
4. Промет нафте и нафтних деривата,
5. Остало - НИС стручне службе и Енергетика.

Истраживање и производња нафте и природног гаса и Нафтни сервиси заједно чине Upstream сегмент пословања; док Прерада деривата нафте, Промет нафте и нафтних деривата и остало чине Downstream сегмент пословања.

Приход по извештајним сегментима потиче од следећег:

1. Истраживање и производња нафте и природног гаса генеришу приход продајом нафте и гаса рафинеријама и другим купцима на отвореном тржишту,
2. Нафтни сервиси генеришу приходе вршењем услуга бушења, грађевинских радова, геофизичких мерења и транспортних услуга,
3. Прерада генерише приход продајом нафтних деривата сегменту Промета нафте и нафтних деривата,
4. Промет нафте и нафтних деривата генерише приход малопродајом и велепродајом.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2013. године дати су у прегледу који следи:

	Истраживање и производња	Нафтни сервиси	Прерада	Промет	Остало	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	88.235.205	158.809	216.000.608	244.546.492	9.952.226	(306.678.611)	252.214.729
Интерсегментни	84.665.356	-	215.896.466	393.135	5.723.654	(306.678.611)	-
Екстерни	3.569.849	158.809	104.142	244.153.357	4.228.572	-	252.214.729
ЕБИТДА (сегментни резултат)	77.164.720	(639.626)	(2.747.057)	5.330.084	(11.085.072)	1.394.829	69.417.878
Амортизација (напомена 29)	(2.383.053)	(13.510)	(4.682.370)	(976.738)	(1.366.779)	-	(9.422.450)
Губици због умањења вредности некретнина, постројења и опреме, нематеријалних улагања (напомена 34)	(106.653)	(1)	(18.657)	(71.998)	(145.509)	-	(342.818)
Финансијски приходи (расходи)	(453.300)	11.781	936.489	753.464	3.898.131	-	5.146.565
Одложени порески приход периода	-	-	-	-	200.860	-	200.860
Порески расход периода	-	-	-	-	(6.185.819)	-	(6.185.819)
Сегментни добитак/(губитак)	73.309.289	(588.660)	(6.371.102)	4.071.720	(19.491.707)	1.394.829	52.324.369

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2012. године дати су у прегледу који следи:

	Истраживање и производња	Нафтни сервиси	Прерада	Промет	Остало	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	99.395.589	1.501.198	154.665.686	202.982.214	17.132.510	(249.520.291)	226.156.906
Интерсегментни	90.490.198	1.217.697	154.531.232	218.894	3.062.270	(249.520.291)	-
Екстерни	8.905.391	283.501	134.454	202.763.320	14.070.240	-	226.156.906
ЕБИТДА (сегментни резултат)	83.855.363	900.198	(6.482.066)	2.211.735	(13.468.346)	(509.291)	66.507.593
Амортизација (напомена 29)	(2.104.350)	(358.420)	(1.950.957)	(808.683)	(1.051.381)	-	(6.273.791)
Губици због умањења вредности некретнина, постројења и опреме, нематеријалних улагања (напомена 34)	(113.062)	(10.052)	(64.127)	(110.965)	(29.291)	-	(327.497)
Финансијски приходи (расходи)	(188.292)	31.981	(761.856)	560.413	(5.302.137)	-	(5.659.891)
Одложени порески приход периода	-	-	-	-	707.442	-	707.442
Порески расход периода	-	-	-	-	(2.575.885)	-	(2.575.885)
Сегментни добитак/(губитак)	80.306.222	603.984	(9.180.502)	824.619	(22.588.516)	(509.291)	49.456.516

Продаја између сегмената пословања обавља се у складу са политиком о трансферним ценама између сегмената.

Анализа прихода од продаје Друштва по основу најзначајних производа и услуга (са аспекта тржишта и продаје) дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра 2013.		Укупно
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	3.550.090	3.550.090
Продаја природног гаса	3.918.192	-	3.918.192
Малопродаја	-	-	-
Велепродаја	3.918.192	-	3.918.192
Продаја нафтних деривата	206.159.963	34.007.648	240.167.611
Малопродаја	65.049.672	-	65.049.672
Велепродаја	141.110.291	34.007.648	175.117.939
Остала продаја	4.504.711	74.125	4.578.836
Продаја укупно	214.582.866	37.631.863	252.214.729
Приходи од активирања учинака и робе			223.460
Повећање вредности залиха учинака			(3.103.205)
Остали пословни приходи			138.858
Укупно пословни приходи			249.473.842

Година која се завршила 31. децембра 2012.

	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	4.917.362	4.917.362
Продаја природног гаса	17.814.542	-	17.814.542
Малопродаја	-	-	-
Велепродаја	17.814.542	-	17.814.542
Продаја нафтних деривата	180.660.306	18.633.906	199.294.212
Малопродаја	58.062.240	-	58.062.240
Велепродаја	122.598.066	18.633.906	141.231.972
Остала продаја	3.765.950	364.840	4.130.790
Продаја укупно	202.240.798	23.916.108	226.156.906
Приходи од активирања учинака и робе			2.063.809
Повећање вредности залиха учинака			1.665.432
Остали пословни приходи			184.677
Укупно пословни приходи			230.070.824

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од 175.117.939 RSD (31. децембра 2012: 141.231.972 RSD), приходи у износу од 35.132.534 РСД (2012: 9.258.368 РСД) односе се на домаћег купца ХИП Петрохемија (напомена 37). Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

6. НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Истраживање и развој	Концесије, патенти, лиценце и сл. права	Нематеријална улагања у припреми	Остала нематеријална улагања	Укупно
На дан 1. јануара 2012.					
Набавна вредност	-	874.906	413.952	4.753.693	6.042.551
Исправка вредности	-	(229.452)	(142.279)	(1.229.221)	(1.600.952)
Неотписана вредност	-	645.454	271.673	3.524.472	4.441.599
Година завршена дана 31. децембра 2012.					
Почетно стање неотписане вредности	-	645.454	271.673	3.524.472	4.441.599
Повећања	1.645.694	-	1.104.981	-	2.750.675
Пренос са нематеријалних улагања у припреми	-	821.165	(1.324.740)	503.575	-
Пренос у зависна друштва	-	(2.291)	-	(134.883)	(137.174)
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	1.786.149	-	251.012	7.727	2.044.888
Амортизација (напомена 29)	-	(95.559)	-	(584.630)	(680.189)
Обезвређење (напомена 34)	-	-	(86.459)	(691)	(87.150)
Отуђења и отписи	(107.758)	-	(213)	-	(107.971)
Остали преноси	-	353	7.529	(7.882)	-
Неотписана вредност	3.324.085	1.369.122	223.783	3.307.688	8.224.678
Неотписана вредност На дан 31. децембра 2012.					
Набавна вредност	3.431.843	1.693.480	429.813	5.017.674	10.572.810
Исправка вредности	(107.758)	(324.358)	(206.030)	(1.709.986)	(2.348.132)
Неотписана вредност	3.324.085	1.369.122	223.783	3.307.688	8.224.678
Година завршена дана 31. децембра 2013.					
Почетно стање неотписане вредности	3.324.085	1.369.122	223.783	3.307.688	8.224.678
Повећања	3.381.767	-	373.611	-	3.755.378
Пренос са нематеријалних улагања у припреми	-	35.733	(358.489)	322.756	-
Пренос у зависна друштва	-	-	-	(9.446)	(9.446)
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	(68.610)	-	217.977	-	149.367
Амортизација (напомена 29)	-	(115.017)	-	(605.412)	(720.429)
Обезвређење (напомена 34)	-	-	(24.347)	-	(24.347)
Отуђења и отписи	(79.813)	-	(1.256)	-	(81.069)
Остали преноси	-	-	-	-	-
Неотписана вредност	6.557.429	1.289.838	431.279	3.028.405	11.306.951
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2013.					
Набавна вредност	6.557.429	1.729.213	519.377	5.327.207	14.133.226
Исправка вредности	-	(439.375)	(88.098)	(2.298.802)	(2.826.275)
Неотписана вредност	6.557.429	1.289.838	431.279	3.028.405	11.306.951

Истраживање и развој са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 6.557.429 РСД најзначајнијим делом се односе на улагања у геолошка, 2Д и 3Д сеизмичка истраживања на територији Републике Србије (2012: 3.324.085 РСД).

Остала нематеријална улагања исказана са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 3.028.405 РСД најзначајнијим делом се односе на улагања у САП информациони систем, у укупном износу од 2.563.713 РСД (2012: 2.947.663 РСД).

Амортизација у износу од 720.429 РСД (2012: 680.189 РСД) укључена је у трошкове пословања у билансу успеха (напомена 29).

7. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема	Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине, постројења и опрему	Аванси	Укупно
На дан 1. јануара 2012.								
Набавна вредност	11.185.907	62.832.533	60.387.999	44.639.338	93.279	110.630	8.770.320	188.020.006
Исправка вредности	(695.566)	(24.300.702)	(34.982.060)	(2.981.943)	(5.020)	(110.270)	(21.418)	(63.096.979)
Неотписана вредност	10.490.341	38.531.831	25.405.939	41.657.395	88.259	360	8.748.902	124.923.027
Година завршена дана 31. децембра 2012.								
Почетно стање неотписане вредности	10.490.341	38.531.831	25.405.939	41.657.395	88.259	360	8.748.902	124.923.027
Повећања	169.433	26.475.742	35.046.293	(21.277.999)	351	-	5.801.412	46.215.232
Пренос у зависна друштва	(122.387)	(1.051.431)	(4.599.287)	-	(12.243)	-	-	(5.785.348)
Остали преноси	67.107	(119.164)	46.478	-	-	-	-	(5.579)
Отуђења и отписи	(1.631)	(65.574)	(29.074)	(659.597)	(722)	-	(12.145.685)	(12.902.283)
Амортизација (напомена 29)	-	(2.589.965)	(3.003.277)	-	-	(360)	-	(5.593.602)
Обезвређење (напомена 34)	-	(110.524)	(71.576)	(39.924)	(607)	-	-	(222.631)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 6)	-	-	-	(2.044.888)	-	-	-	(2.044.888)
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 8)	(56.218)	(8.670)	-	-	-	-	-	(64.888)
Неотписана вредност	10.546.645	61.062.245	52.795.496	17.634.987	75.038	-	2.404.629	144.519.040
На дан 31. децембра 2012.								
Набавна вредност	11.239.442	87.204.602	83.980.139	22.573.044	76.173	110.630	2.426.047	207.610.077
Исправка вредности	(692.797)	(26.142.357)	(31.184.643)	(4.938.057)	(1.135)	(110.630)	(21.418)	(63.091.037)
Неотписана вредност	10.546.645	61.062.245	52.795.496	17.634.987	75.038	-	2.404.629	144.519.040
Година завршена дана 31. децембра 2013.								
Почетно стање неотписане вредности	10.546.645	61.062.245	52.795.496	17.634.987	75.038	-	2.404.629	144.519.040
Повећања	222.046	16.186.415	11.999.223	13.292.863	-	35.772	11.381.430	53.117.749
Пренос у зависна друштва	-	-	(1.389.997)	-	-	-	159.524	(1.230.473)
Остали преноси	-	4.450.270	(4.463.076)	(152)	(14)	-	(79)	(13.051)
Отуђења и отписи	(68.494)	(246.182)	(118.411)	(996.245)	-	-	(9.806.071)	(11.235.403)
Амортизација (напомена 29)	-	(3.663.672)	(5.036.560)	-	-	(1.789)	-	(8.702.021)
Обезвређење (напомена 34)	-	(232.285)	(15.856)	(61.826)	(102)	-	(8.402)	(318.471)
Пренос на стална средства намењена продаји	-	-	-	(1.272.306)	-	-	-	(1.272.306)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 6)	-	-	-	(149.367)	-	-	-	(149.367)
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 8)	(3.696)	17.689	-	(11.248)	-	-	-	2.745
Неотписана вредност	10.696.501	77.574.480	53.770.819	28.436.706	74.922	33.983	4.131.031	174.718.442
На дан 31. децембра 2013.								
Набавна вредност	11.000.723	110.567.630	84.882.738	32.480.853	76.135	56.038	4.160.931	243.225.048
Исправка вредности	(304.222)	(32.993.150)	(31.111.919)	(4.044.147)	(1.213)	(22.055)	(29.900)	(68.506.606)
Неотписана вредност	10.696.501	77.574.480	53.770.819	28.436.706	74.922	33.983	4.131.031	174.718.442

Друштво је у пословној 2013. години капитализовало трошкове позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства, као део његове набавне вредности у износу од 91.300 РСД (2012: 1.874.598 РСД).

Машине и опрема где је Друштво корисник лизинга по основу уговора о пословном закупу укључују следеће износе:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Набавна вредност - капитализовани финансијски лизинг	149.696	153.401
Исправка вредности	(62.373)	(48.947)
Садашња вредност	87.323	104.454

На дан сваког биланса стања Руководство друштва процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројања и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Друштво је на дан 31. децембра 2013. године извршило процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину ("ЈГГ") при чему нису уочене знаке умањења вредности односно сторнирања раније признатог губитка од умањења вредности, осим за технолошки застарела средства.

Друштво је признало обезвређење у 2013. години у износу од 318.471 РСД (2012: 222.631 РСД) за технолошки застарела средства, чија је нето књиговодствена вредност већа од надокнадивог износа (напомена 34).

Средства за производњу нафте и гаса

	Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
На дан 1. јануара 2012.				
Набавна вредност	5.512.468	48.205.627	129.810	53.847.905
Исправка вредности	(299.997)	(18.287.475)	(114.755)	(18.702.227)
Неотписана вредност	5.212.471	29.918.152	15.055	35.145.678
Година завршена дана 31. децембра 2012.				
Почетно стање неотписане вредности	5.212.471	29.918.152	15.055	35.145.678
Повећања	10.990.790	-	-	10.990.790
Пренос са средстава која нису за производњу нафте и гаса	676.646	-	-	676.646
Пренос у зависна друштва	-	(5.524.735)	(12.149)	(5.536.884)
Пренос са инвестиција у току	(6.070.889)	6.070.889	-	-
Остали преноси	28.953	130.684	(510)	159.127
Обезвређење	(6.702)	(73.796)	-	(80.498)
Амортизација	-	(2.401.543)	(360)	(2.401.903)
Отуђења и отписи	(733.701)	(2.470)	-	(736.171)
Неотписана вредност	10.097.568	28.117.181	2.036	38.216.785
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2012.				
Набавна вредност	10.401.782	42.567.439	112.666	53.081.887
Исправка вредности	(304.214)	(14.450.258)	(110.630)	(14.865.102)
Неотписана вредност	10.097.568	28.117.181	2.036	38.216.785
Година завршена дана 31. децембра 2013.				
Почетно стање неотписане вредности	10.097.568	28.117.181	2.036	38.216.785
Повећања	24.945.188	-	-	24.945.188
Пренос са средстава која нису за производњу нафте и гаса	13.050	-	-	13.050
Пренос у зависна друштва	-	(1.344.168)	-	(1.344.168)
Пренос са инвестиција у току	(11.236.612)	11.236.612	-	-
Остали преноси	(13.029)	3.814	(60)	(9.275)
Обезвређење	(29.547)	(77.107)	-	(106.654)
Амортизација	-	(2.343.846)	-	(2.343.846)
Отуђења и отписи	(819.311)	(207)	(1)	(819.519)
Неотписана вредност	22.957.307	35.592.279	1.975	58.551.561
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2013.				
Набавна вредност	23.195.366	51.949.129	22.241	75.166.736
Исправка вредности	(238.059)	(16.356.850)	(20.266)	(16.615.175)
Неотписана вредност	22.957.307	35.592.279	1.975	58.551.561

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.7).

8. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

Промене на рачуну су биле као што следи:

	2013.	2012.
Стање на почетку године	1.316.069	1.338.269
Добици на фер вредности (напомена 33)	151.936	-
Губици на фер вредности (напомена 34)	-	(17.716)
Пренос (на) са некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	(2.745)	64.888
Пренос на средства за отуђење	-	(41.702)
Отуђења	(102.059)	(27.670)
Остало	152	-
Стање на крају године	1.363.353	1.316.069

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.363.353 РСД (31. децембра 2012. године 1.316.069 РСД) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан биланса стања.

Следећи износи по основу закупа су признати у билансу успеха:

	2013.	2012.
Приходи од закупа (напомена 26)	135.834	128.698

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31 децембра 2013. односно 2012. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 33).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена методом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или обавезе, било директно (тј. цене) или индиректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).
- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2013. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
<i>Редовно одмеравање фер вредности</i>			
<i>Земљиште и грађевински објекти</i>			
- Продавнице и други објекти дати у закуп	-	721.941	-
- Станови	-	131.513	-
- Бензинске станице	-	-	509.899
Укупно	-	853.454	509.899

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретности. Најзначајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања која ће притећи у Друштво на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредовање методом употребних вредности :

	2013.	2012.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	12%	15%

9. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Учешћа у капиталу зависних правних лица	8.729.710	8.703.404
Финансијска средства расположива за продају	1.946.146	2.161.005
Минус: исправка вредности	(2.918.653)	(3.156.492)
	7.757.203	7.707.917

(а) Учешћа у капиталу зависних правних лица

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
У акцијама	3.457.576	3.457.576
У уделима	5.272.134	5.245.828
	8.729.710	8.703.404
Минус: Исправка вредности	(1.173.167)	(1.173.167)
	7.556.543	7.530.237

Учешћа у капиталу зависних правних лица са стањем на дан 31. децембра 2013. године односе се на улагања у акције/уделе следећих друштава:

Назив	Учешће	Исправка вредности	Неотписана вредност	Учешће %
О Зоне а.д. Београд, Србија	3.457.576	(1.172.263)	2.285.313	100%
НИС Петрол еоод, Софија, Бугарска	28.938	-	28.938	100%
NIS Petrol SRL, Букурешт, Румунија	997	-	997	100%
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука, БиХ	1.030	-	1.030	100%
Rannon naftagas Kft, Будимпешта, Мађарска	184	-	184	100%
НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о., Нови Сад, Србија	321.500	-	321.500	100%
Нафтагас-Технички сервис д.о.о., Зрењанин, Србија	983.353	-	983.353	100%
Нафтагас-Нафтни сервис д.о.о., Нови Сад, Србија	3.579.983	-	3.579.983	100%
Нафтагас-Транспорт д.о.о., Нови Сад, Србија	327.751	-	327.751	100%
НИС Оверсиз, Санкт Петербург, Русија	9.856	-	9.856	100%
Јадран - Нафтагас д.о.о., Бања Лука, БиХ	71	-	71	66%
Светлост д.о.о., Бујановац, Србија	17.045	-	17.045	51%
Ранис, Московска област, Русија	522	-	522	51%
Јубос, Бор, Србија	904	(904)	-	51%
	8.729.710	(1.173.167)	7.556.543	

Промене на рачуну учешћа у капиталу зависних правних лица:

	2013.	2012.
Стање на почетку године	8.703.404	3.490.817
Нова улагања у зависна правна лица	26.306	5.212.587
Минус: исправка вредности	(1.173.167)	(1.173.167)
Стање на крају године	7.556.543	7.530.237

(б) Финансијска средства расположива за продају

	31. децембар 2013.	31 December 201
У акцијама	1.922.151	2.132.741
У уделима	23.995	28.264
	1.946.146	2.161.005
Минус: исправка вредности	(1.745.486)	(1.983.325)
	200.660	177.680

Фер вредност осталих улагања којима се тргује на активном тржишту утврђује се на основу текуће тржишне вредности на дан биланса стања.

10. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Репрограмирана потраживања	1.426.540	3.371.014
Дугорочни зајмови зависним правним лицима	28.771.008	16.629.612
Дугорочна потраживања по основу камате на зајам зависним правним лицима	181.736	-
Дугорочна потраживања по основу продаје средстава повезаним правним лицима	1.199.807	-
Дугорочни кредити дати запосленима	1.083.093	1.259.637
Потраживања по основу финансијског лизинга	38.221	78.190
Остали дугорочни финансијски пласмани	794.628	2.029.677
	33.495.033	23.368.130
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- репрограмираних потраживања	(1.426.540)	(3.371.014)
- потраживања по основу финансијског лизинга	(26.789)	(57.743)
- осталих дугорочних финансијских пласмана	(782.311)	(808.961)
	(2.235.640)	(4.237.718)
Укупно – нето вредност	31.259.393	19.130.412

(а) Репрограмирана потраживања

Репрограмирана потраживања са стањем на дан 31. децембра 2013. године у целини се односе на:

	Текућа доспећа	Дугорочни део	Укупно
Репрограмирана потраживања			
- ХИП Петрохемија Панчево, у реструктурирању	9.722.337	-	9.722.337
- РТБ Бор		1.426.540	1.426.540
- AIR Србија	100.923	-	100.923
	9.823.260	1.426.540	11.249.800
<i>Минус: исправка вредности репрограмираних потраживања</i>	(7.827.614)	(1.426.540)	(9.254.154)
Укупно – нето вредност	1.995.646	-	1.995.646

Књиговодствена вредност репрограмираних потраживања у износу од 1.995.646 РСД се односе на текућа потраживања од ХИП Петрохемија Панчево, у реструктурирању, која су обезбеђена хипотекарним правом над имовином дужника.

Промене на исправци вредности репрограмираних потраживања:

	2013.	2012.
Стање на почетку године	(3.371.014)	(5.601.478)
Курсне разлике	353.003	108.503
Преноси на краткорочне финансијске пласмане (напомена13)	1.591.471	2.121.961
Стање на крају године	(1.426.540)	(3.371.014)

(б) Дугорочни зајмови зависним правним лицима

Дугорочни зајмови зависним правним лицима исказани у РСД са стањем на дан 31. децембра 2013. године односе се на:

	Валута	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
НИС Петрол еоод Софија, Бугарска	ЕУР	8.635.174	6.967.916
NIS Petrol SRL Букурешт, Румунија	ЕУР	7.981.430	1.657.948
НИС Петрол д.о.о. Бања Лука, БиХ	ЕУР	7.093.978	4.586.425
О Зоне а.д. Београд, Србија	ЕУР	2.694.089	2.672.380
Јадран - Нафтагас д.о.о. Бања Лука, БиХ	ЕУР	1.589.830	736.414
Pannon naftagas Kft Будимпешта, Мађарска	ЕУР	776.507	8.529
		28.771.008	16.629.612

Дугорочни зајмови зависним правним лицима одобрени су по променљивим каматним стопама (3М и 6М Euribor + 7,5% и 3М Euribor + 5%) на период од 7 година од датума исплате последње трансхе. Исказана књиговодствена вредност дугорочних зајмова одговара њиховој фер вредности.

(в) Кредити одобрени запосленима

Кредити одобрени запосленима Друштва са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.083.093 РСД (31. децембра 2012. године: 1.259.637 РСД) се односе на бескаматне кредите односно кредите по каматној стопи од 0,5% односно 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама.

Фер вредност кредита датих запосленима заснива се на новчаним токовима дисконтованим тржишном каматном стопом по којој би Друштво могло да прибави дугорочне позајмице и која одговара тржишној каматној стопи на сличне финансијске инструменте у текућем извештајном периоду 5,62% (2012. година: 5,56% годишње).

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је номинална вредност кредита датих запосленима. Наведена изложеност кредитном ризику је лимитирана, с обзиром да се наплата кредита датих запосленима у Друштву обезбеђује кроз административне забране.

11. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Сировине и материјал	27.896.775	26.875.929
Резервни делови	2.089.701	2.138.316
Алат и инвентар	96.471	112.183
Недовршена производња	4.782.796	7.937.015
Готови производи	8.130.379	8.079.365
Роба	1.549.993	4.050.054
	44.546.115	49.192.862
Дати аванси	700.073	1.234.319
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- залиха	(6.136.250)	(6.447.124)
- датих аванса	(248.347)	(373.071)
	(6.384.597)	(6.820.195)
Укупно залихе – нето	38.861.591	43.606.986

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(6.820.195)	(8.181.557)
Исправка вредности залиха и датих аванса на терет расхода текућег периода (напомена 34)	(155.623)	(17.771)
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 33)	459.911	332.274
Отпис	131.230	9.235
Пренос у новооснована зависна друштва	-	1.037.624
Остало	80	-
На дан 31. децембар	(6.384.597)	(6.820.195)

12. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања по основу продаје		
- у земљи	51.597.365	44.343.991
- у иностранству	960.102	1.048.226
- повезаним правним лицима	15.613.788	8.127.399
	68.171.255	53.519.616
Потраживања из специфичних послова	9.478.268	8.787.798
Потраживања по основу продаје средстава зависним друштвима	364.055	364.055
Потраживања за камате	11.294.510	6.125.320
Потраживања од запослених	84.140	82.940
Остала потраживања	7.462.879	7.444.391
	18.841.529	13.652.651
	96.855.107	76.324.120
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- потраживања по основу продаје	(12.538.970)	(13.141.957)
- потраживања из специфичних послова	(9.451.607)	(8.418.580)
- потраживања за камате	(10.368.846)	(5.864.441)
- осталих потраживања	(7.330.368)	(7.323.979)
	(39.689.791)	(34.748.957)
Укупно потраживања – нето	57.165.316	41.575.163

Старосна структура ових потраживања била је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До 3 месеца	40.200.005	30.778.263
Преко 3 месеца	27.971.250	22.741.353
	68.171.255	53.519.616

На дан 31. децембра 2013. године од износа 27.971.250 РСД (31. децембра 2012. године: 22.741.353 РСД који се односи на доспела потраживања по основу продаје, потраживања у износу од 12.538.970 РСД (31. децембра 2012. године: 13.141.957 РСД.) била су обезвређена. Преостала потраживања у износу од 15.432.280

РСД (31. децембра 2012. године; 9.599.396 РСД) односи се на велики број независних купаца за које руководство верује да ће измирити своје обавезе у скорој будућности.

Старосна структура исправљених потраживања била је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До 3 месеца	30.360	22.299
Преко 3 месеца	12.508.610	13.119.658
	12.538.970	13.141.957

Валутна структура потраживања по основу продаје и других потраживања је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
РСД	92.852.524	75.014.937
УСД	2.542.284	1.038.809
ЕУР	1.459.922	269.973
Остало	377	401
	96.855.107	76.324.120

Промене на исправци вредности потраживања по основу продаје и других потраживања су:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(34.748.957)	(25.840.469)
Резервисања за обезвређење потраживања (напомена 34)	(5.270.438)	(10.438.927)
Отпис	145.587	567.600
Наплата раније исправљеног потраживања (напомена 33)	1.156.966	962.839
Остало (директна исправка)	(972.949)	-
На дан 31. децембра	(39.689.791)	(34.748.957)

Формирање и укидање резервисања за губитке због умањења вредности потраживања исказује се у оквиру 'Осталих расхода/Осталих прихода' у Билансу успеха (напомене 33 и 34). Износи књижени на терет исправке вредности отписују се када се не очекује да ће бити наплаћени.

13. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Краткорочни кредити дати запосленима	2.019	34.983
Краткорочни кредити и пласмани – повезана правна лица	2.384.555	312.851
Текућа доспећа дугорочних финансијских пласмана	9.913.994	7.898.604
Остали краткорочни финансијски пласмани	60.202	6.974
	12.360.770	8.253.412
Минус: исправка вредности	(7.827.740)	(5.820.206)
Укупно краткорочни финансијски пласмани – нето	4.533.030	2.433.206

Текућа доспећа дугорочних финансијских пласмана са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 9.913.994 РСД (31. децембра 2012. године: 7.898.604 РСД) најзначајнијим делом се односе на текуће доспеће дугорочних репрограмираних потраживања у износу од 9.823.260 РСД. Ова потраживања су на дан 31. децембра 2013. године исправљена у износу од 7.827.614 РСД (31. децембра 2012. године: 5.820.065 РСД) (напомена 10).

Промене на исправци вредности краткорочних финансијских пласмана су:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(5.820.206)	(2.994.376)
Наплаћени исправљени пласмани (напомена 33)	-	26.668
Пренос са осталих дугорочних финансијских пласмана (напомена 10а)	(1.591.471)	(2.121.961)
Курсне разлике и остала кретања	(416.063)	(730.537)
На дан 31. децембра	(7.827.740)	(5.820.206)

14. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Готовина у банци	4.503.675	7.949.139
Готовина у благајни	369.241	287.180
Остала новчана средства	307.238	74.945
	5.180.154	8.311.264

15. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Разграничени порез на додату вредност	2.970.621	3.715.739
Унапред плаћени трошкови	114.807	135.363
Потраживања за нефактурисани приход	1.354.225	2.342.103
Унапред плаћена акциза	1.364.295	1.319.866
Стамбени кредити запослених и остала активна временска разграничења	1.502.856	1.265.187
	7.306.804	8.778.258

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 2.970.621 РСД (2012: 3.715.739 РСД) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза у износу од 1.364.295 РСД (2012: 1.319.866 РСД) се односи на акцизу плаћену држави за готове производе складиштене на не-акцизном складишту.

Потраживања за нефактурисани приход са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.354.225 РСД (31. децембра 2012. године: 2.342.103 РСД) односе се на потраживања за нефактурисани приход од

продаје бензинских компоненти у износу од 1.353.844 РСД за које није извршено фактурисање до краја године.

16. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Разлика књиговодствене вредности основних средстава и пореске основице

<i>Одложене пореске обавезе</i>	
Стање 1. јануара 2012.	(1.160.511)
Настанак и укидање привремених разлика	(623.824)
Ефекат промене пореске стопе	(580.256)
Стање на дан 31. децембра 2012.	(2.364.591)
Настанак и укидање привремених разлика	(211.109)
Стање на дан 31. децембра 2013.	(2.153.482)

	Резервисања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Укупно
<i>Одложена пореска средства</i>				
Стање 1. јануара 2012.	103.534	668.654	7.103.248	7.875.436
Настанак и укидање привремених разлика	94.538	(203.662)	1.634.552	1.525.428
Ефекат промене пореске стопе	51.767	334.327	-	386.094
Стање на дан 31. децембра 2012.	249.839	799.319	8.737.800	9.786.958
Настанак и укидање привремених разлика	58.450	(36.441)	(32.258)	(10.249)
Стање на дан 31. децембра 2013.	308.289	762.878	8.705.542	9.776.709

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од 20% од капиталних инвестиција у периоду завршеном на дан 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоршћен у периоду од 10 година као што је дато у табели ниже.

Година настанка пореског кредита	Година истека пореског кредита	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
2006	2016	-	425.226
2007	2017	2.149.894	2.164.224
2008	2018	783.750	702.349
2009	2019	1.325.566	1.228.886
2010	2020	1.207.276	1.294.489
2011	2021	1.091.070	937.460
2012	2022	1.634.551	1.985.166
2013	2023	513.435	-
		8.705.542	8.737.800

17. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Издате менице и гаранције	43.781.876	44.671.748
Примљене менице и гаранције	32.580.486	24.593.773
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.690	5.424.642
Потраживања (из бивших република Југославије)	5.103.758	5.290.900
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	4.315.685	4.047.706
Средства за затварање поља у Анголи	638.286	422.341
	91.777.781	84.451.110

18. КАПИТАЛ

	Напомена	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве
Стање на дан 1. јануара 2012. године		81.530.200	5.597.824	889.424
Нето добит				
Губици по основу ХОВ		-	-	-
Стање на дан 31. децембра 2012. године		81.530.200	5.597.824	889.424
Нето добит		-	-	-
Губици по основу ХОВ		-	-	-
Остали преноси	2.20, 2.21	-	(5.597.824)	(889.424)
Расподела дивиденде		-	-	-
Актуарски губици	19	-	-	-
Стање на дан 31. децембра 2013. године		81.530.200	-	-

Дивиденда за 2012. годину у износу од 75,83 РСД по акцији, односно у укупном износу од 12.364.129 РСД је одобрена од стране Скупштине акционара и исплаћена током августа 2013. године.

18.1. Акцијски капитал

Акцијски капитал представља капитал компаније која је котирана на Београдској берзи. Номинална вредност акција је 500 РСД.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2013. и 2012. године састоји се од 163.060.400 акција.

19. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја	Судски спорови	Укупно
Стање 1. јануара 2012. године	7.266.813	1.012.100	3.294.094	-	1.792.457	13.365.464
На терет биланса успеха (напомене 29 и 32)	836.334	24.000	-	1.042.855	-	1.903.189
Корекције вредности некретнина, постројења и опреме за износ резервисања	(82.397)	-	-	-	-	(82.397)
Укинута у току године (напомена 33)	(47.643)	-	(887.109)	-	(827.582)	(1.762.334)
Измирење обавеза	(1.021)	(174.717)	(162.420)	-	(155.429)	(493.587)
Стање на дан 31. децембра 2012. године	7.972.086	861.383	2.244.565	1.042.855	809.446	12.930.335
На терет биланса успеха (напомене 29 и 32)	589.424	195.000	-	521.427	319.787	1.625.638
Актуарски губици	-	-	95.339	-	-	95.339
Корекције вредности некретнина, постројења и опреме за износ резервисања	962.855	-	-	-	-	962.855
Укинута у току године (напомена 33)	(303.653)	(112.396)	(348.948)	-	-	(764.997)
Измирење обавеза	(157.674)	(253.894)	(90.200)	(42.201)	(37.857)	(581.826)
Стање на дан 31. децембра 2013. године	9.063.038	690.093	1.900.756	1.522.081	1.091.376	14.267.344

Ревалоризационе резерве	Нереализовани добици по основу ХОВ	Нереализовани губици по основу ХОВ	Нераспоређени добитак (акумулирани губитак)	Укупно
12	29.582	(64.090)	(396.287)	87.586.665
-	-	-	49.456.516	49.456.516
12	6.918	(81.446)	49.060.229	137.003.161
-	-	-	52.324.369	52.324.369
-	11.226	3.417	-	14.643
(12)	-	-	6.487.248	(12)
-	-	-	(12.364.129)	(12.364.129)
-	-	-	(95.339)	(95.339)
-	18.144	(78.029)	95.412.378	176.882.693

(а) Резерисање за обнављање природних ресурса

Руководство процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радовима. На основу промена у процени, иницијално резервисање за рекултивацију активних бушотина за годину која се завршава на дан 31. децембра 2013. године у износу од 962.855 РСД, признато је у оквиру позиције некретнина, постројења и опреме.

(б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Друштво има обавезе по основу заштите животне средине. На дан биланса стања Друштво је извршило резервисање по наведеном основу у износу од 690.093 РСД (2012: 861.383 РСД) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација Друштва.

(в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Друштво је започело процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца компаније. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности ("КПИ") у периоду од три године. На дан 31. децембра 2013. године руководство Друштва је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за дугорочне подстицаје запослених у износу од 1.522.081 РСД (2012: 1.042.855 РСД) (напомена 29).

(г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2013. године Друштво је проценило вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака на основу информација датих од стране Сектора за правна питања. Друштво је извршило додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од 319.787 РСД (укидање резервисања у 2012: 827.582 РСД). Процена Друштва је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2013. године.

(д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Отпремнине	533.180	622.739
Јубиларне награде	1.367.576	1.621.826
	1.900.756	2.244.565

Основне актуарске претпоставке које су коришћене су:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	6.30%	7.65%
Будућа повећања зарада	5.50%	6%
Просечан будући радни век	14.84	19.79

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2012. године	1.035.340	2.258.754	3.294.094
Трошкови директно плаћених накнада	(65.080)	(97.340)	(162.420)
Укупно приходи признати у билансу успеха	(347.521)	(539.588)	(887.109)
Стање на дан 31. децембра 2012. године	622.739	1.621.826	2.244.565
Трошкови директно плаћених накнада	(18.081)	(72.119)	(90.200)
Актуарски губици	95.339	-	95.339
Укупно приходи признати у билансу успеха	(166.817)	(182.131)	(348.948)
Стање на дан 31. децембра 2013. године	533.180	1.367.576	1.900.756

Износ признат у билансу успеха:

	Годна која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Текући трошкови накнада	181.210	210.830
Трошкови камата	166.769	224.197
Добици од промене плана доприноса	-	(1.043.795)
Актуарски губици	(425.333)	(278.341)
Трошкови прошлих услуга	(271.594)	-
	(348.948)	(887.109)

20. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити у земљи	12.048.569	14.627.940
Дугорочни кредити у иностранству	25.517.288	16.626.865
	37.565.857	31.254.805
Текуће доспеће дугорочних кредита (напомена 22)	(22.264.141)	(533.466)
Укупно дугорочни кредити	15.301.716	30.721.339

Доспеће дугорочних кредита:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Између 1 и 2 године	2.926.308	22.184.094
Између 2 и 5 године	6.871.962	2.405.694
Преко 5 година	5.503.446	6.131.551
	15.301.716	30.721.339

Валутна структура дугорочних обавеза по основу дугорочних кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
УСД	28.343.857	19.607.409
ЕУР	8.579.494	8.889.704
РСД	280.783	2.281.108
ЈПЈ	361.723	476.584
	37.565.857	31.254.805

Фер вредност краткорочних кредита једнака је њиховој књиговодственој вредности.

Друштво наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Друштво је уговорило са повериоцима фиксне и променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор.

Руководство очекује да ће Друштво бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Преглед обавеза по основу дугорочних кредита са стањем на дан 31. децембра 2013. године и 31. децембра 2012. године дат је у следећој табели:

Поверилац	Валута	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити у земљи			
Ерсте банка, Нови Сад	УСД	279.719	301.856
Ерсте банка, Нови Сад	ЕУР	454.900	469.403
Банка Поштанска штедионица, Београд	ЕУР	225.341	236.111
Банка Поштанска штедионица, Београд	УСД	1.526.400	1.670.920
Влада РС, Агенција за осигурање депозита (IBRD)	ЕУР	4.459.990	4.670.317
Војвођанска банка, Нови Сад	РСД	-	1.000.000
Уникредит банка, Београд	УСД	4.821.436	4.998.225
Уникредит банка, Београд	РСД	278.900	1.278.900
Остали кредити	РСД	1.883	2.208
		12.048.569	14.627.940
Дугорочни кредити у иностранству			
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	УСД	518.612	565.419
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	ЈПЈ	361.723	476.584
Ерсте банка, Холандија	ЕУР	3.439.263	3.411.549
Ерсте банка, Холандија	УСД	5.403.333	-
ВУБ (Банка Интеса), Словачка	УСД	8.312.820	8.617.630
НБГ банка, Лондон	УСД	2.493.846	6.307
НБГ банка, Лондон	ЕУР	-	102.324
Алфа банка, Лондон	УСД	3.325.128	1.723.526
Пиреус банка, Велика Британија	УСД	1.662.563	1.723.526
		25.517.288	16.626.865
Минус текућа доспећа дугорочних кредита		(22.264.141)	(533.466)
		15.301.716	30.721.339

	Валута	Текућа доспећа		Дугорочни део	
		31. децембар 2013.	31. децембар 2012.	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити у земљи					
Ерсте банка, Нови Сад	УСД	13.070	11.881	266.649	289.975
Ерсте банка, Нови Сад	ЕУР	20.972	18.169	433.928	451.234
Банка Поштанска штедионица, Београд	ЕУР	12.148	12.586	213.193	223.525
Банка Поштанска штедионица, Београд	УСД	82.030	88.550	1.444.370	1.582.370
Влада РС, Агенција за осигурање депозита (IBRD)	ЕУР	248.267	246.267	4.211.723	4.424.050
Војвођанска банка, Нови Сад	РСД	-	-	-	1.000.000
Уникредит банка, Београд	УСД	4.821.436	-	-	4.998.225
Уникредит банка, Београд	РСД	278.900	-	-	1.278.900
Остали кредити	РСД	369	390	1.514	1.818
		5.477.192	377.843	6.571.377	14.250.097
Дугорочни кредити у иностранству					
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	УСД	30.197	27.790	488.415	537.629
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	ЈПЈ	16.978	19.202	344.745	457.382
Ерсте банка, Холандија	ЕУР	3.439.263	-	-	3.411.549
Ерсте банка, Холандија	УСД	-	-	5.403.333	-
ВУБ (Банка Интеса), Словачка	УСД	8.312.820	-	-	8.617.630
НБГ банка, Лондон	УСД	-	6.307	2.493.846	-
НБГ банка, Лондон	ЕУР	-	102.324	-	-
Алфа банка, Лондон	УСД	3.325.128	-	-	1.723.526
Пиреус банка, Велика Британија	УСД	1.662.563	-	-	1.723.526
		16.786.949	155.623	8.730.339	16.471.242
		22.264.141	533.466	15.301.716	30.721.339

21. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе према матичном друштву	50.655.813	55.536.844
Остале дугорочне обавезе - финансијски закуп	21.634	57.626
Остале дугорочне обавезе	1.209	1.208
	50.678.656	55.595.678
Текуће доспеће осталих дугорочних обавеза и финансијског лизинга (напомена 22)	(5.353.825)	(5.325.366)
	45.324.831	50.270.312

(a) Обавезе према матичном друштву

Обавезе према матичном друштву са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 50.655.813 РСД (ЕУР 441.860.471) односе се на обавезу према Газпром Њефту по основу добијеног кредита, а на основу обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. којим се Газпром Њефт обавезао да одобри зајмове за финансирање програма реконструкције и модернизације технолошког комплекса у рафинерији Панчево у износу од 500.000.000 ЕУР што је и испуњено током 2012. године. Наведене обавезе се плаћају у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године, где последња рата доспева на дан 15. маја 2023. године.

(б) Остале дугорочне обавезе - финансијски закуп

Минимална рата финансијског лизинга

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	22.107	38.584
Од 1- 5 година	-	21.974
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(473)	(2.932)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	21.634	57.626

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	21.634	36.144
Од 1- 5 година	-	21.482
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	21.634	57.626

22. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Краткорочни кредити	300.000	3.500.000
Део дугорочних кредита који доспева до једне године (напомена 20)	22.264.141	533.466
Део дугорочних обавеза по фин. лизингу који доспева до једне године (напомена 21)	21.634	36.144
Део осталих дугорочних обавеза који доспева до једне године (напомена 21)	5.332.191	5.289.222
Остале краткорочне финансијске обавезе	-	475
	27.917.966	9.359.307

23. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Примљени аванси	864.997	953.509
Обавезе према добављачима		
- у земљи	6.280.346	3.084.090
- у иностранству	1.594.813	2.257.820
Добављачи - матична и зависна правна лица	10.366.727	1.223.512
Добављачи - остала повезана правна лица	30.096.552	25.995.092
Остале обавезе из пословања	69.634	71.443
Остале обавезе из специфичних послова	307.236	336.182
	49.580.305	33.921.648

Обавезе према осталим повезаним правним лицима са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 30.096.552 РСД (31. децембра 2012.: 25.995.092 РСД) најзначајнијим делом се односе на обавезе према добављачу Газпром Нефт Trading, Аустрија по основу набавке сирове нафте у износу од 28.139.826 РСД (31. децембра 2012.: 25.464.826 РСД).

24. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе по основу неисплаћених зарада и накнада, бруто	2.552	1.517.017
Обавезе за камате у земљи	520.438	350.859
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Обавезе по основу неискоришћених годишњих одмора	405.268	622.441
Остале обавезе	8.901	50.980
	4.709.467	6.313.605

25. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПДВ-А И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе за порез на додату вредност	461.212	514.867
Обавезе за акцизе	4.294.766	2.563.776
Обавезе за порезе и царине	3.009.684	4.434.531
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	117.034	180.808
Укалкулисане обавезе	1.906.797	2.064.135
Остала пасивна временска разграничења	1.947.875	2.276.828
	11.737.368	12.034.945

Укалкулисане обавезе са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.906.797 РСД се односе на процењене, нефактурисане трошкове услуга извршених од стране добављача (31. децембра 2012. године: 2.064.135 РСД).

Остала пасивна временска разграничења са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.947.875 РСД (31. децембра 2012. године: 2.276.828 РСД) у највећем износу се односе на укалкулисане бонусе запосленима у износу од 1.507.805 РСД (31. децембра 2012. године: 1.418.102 РСД).

26. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од закупа	135.834	128.698
Остали оперативни приходи	3.024	55.979
	138.858	184.677

27. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови материјала за израду	129.843.587	87.756.144
Трошкови режијског и осталог материјала	432.412	558.789
Остали трошкови горива и енергије	2.290.456	2.101.698
	132.566.455	90.416.631

28. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	11.300.671	14.164.878
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде на терет послодавца	1.647.437	2.182.650
Трошкови накнада по уговору о делу	608.161	454.538
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	63.420	40.184
Трошкови накнада члановима одбора директора и одбора скупштине акционара	72.106	35.216
Трошкови отпремнина	2.421.545	3.220.648
Остали лични расходи и накнаде	1.378.695	1.149.784
	17.492.035	21.247.898

Трошкови отпремнина исказани у износу од 2.421.545 РСД најзначајнијим делом се односе на трошкове настале по основу програма добровољног раскида радног односа. Укупан број запослених који су добровољно напустили Друштво у пословној 2013. години је 1.367 радника (2012: 1.533 радника).

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Просечан број запослених	5.043	7.577

29. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Амортизација	9.422.450	6.273.791
Трошкови резервисања за:		
- рекултивацију земљишта и заштиту животне средине (напомена 19)	429.781	523.999
- дугорочни подстицаји запослених (напомена 19)	521.427	1.042.855
- резервисања за судске спорове	319.787	-
	10.693.445	7.840.645

30. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Производне услуге	2.006.984	2.375.468
Транспортне услуге	3.230.895	2.105.627
Услуге одржавања	3.082.595	2.209.741
Закупнине	875.026	512.180
Трошкови сајмова	5.909	4.459
Реклама и пропаганда	655.583	548.005
Трошкови истраживања	1.322.014	951.088
Остале услуге	933.147	772.747
Непроизводне услуге	4.822.204	3.153.642
Репрезентација	143.157	121.596
Премије осигурања	98.055	215.975
Трошкови платног промета	209.917	206.738
Трошкови царина, пореза на имовину и осталих пореза	1.662.621	1.846.874
Трошкови накнада за ванредне ситуације	-	288.517
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	2.472.792	2.782.327
Трошкови правних и консултантских услуга	121.385	101.880
Административне и друге таксе	19.982	176.592
Остало	439.340	779.276
	22.501.606	19.152.732

Трошкови непроизводних услуга остварених за годину која се завршила 31. децембра 2013. године у износу од 4.822.204 РСД (2012: 3.153.642 РСД) најзначајнијим делом се односе на трошкове услужних организација у износу од 2.992.596 РСД, трошкове консултантских услуга у износу од 612.027 РСД, трошкове управљања пројектима у износу од 292.545 РСД и трошкове сертификације и стручног надзора у износу од 155.279 РСД.

31. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Финансијски приходи из односа са матичним и зависним друштвима	1.338.481	331.964
Приходи камата	5.451.340	3.037.635
Позитивне курсне разлике	2.376.032	6.796.845
Остали финансијски приходи	14.118	713
	9.179.971	10.167.157

32. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Финансијски расходи из односа са матичним друштвом	1.224.655	124.225
Расходи камата	2.017.309	1.572.327
Дисконт дугорочних обавеза	354.643	336.335
Негативне курсне разлике	436.754	13.794.056
Остали финансијски расходи	45	105
	4.033.406	15.827.048

33. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Добици од продаје:		
- некретнина, постројења и опреме	87.604	134.805
- материјала	20.118	14.514
Вишкови по основу пописа	350.100	379.622
Приходи од смањења обавеза	226.727	552.997
Приходи од укидања дугорочних резервисања (напомена 19)	764.997	1.762.334
Приход од наплаћених пенала	517.978	44.981
Приходи од усклађивања вредности:		
- некретнина, постројења и опреме	143	2.881
- инвестиционих некретнина (напомена 8)	151.936	-
- залиха (напомена 11)	450.252	322.555
- краткорочних финансијских пласмана (напомена 13)	-	26.668
- потраживања (напомена 12)	1.156.966	962.839
- остале имовине	200.288	9.719
Остали непоменути приходи	422.458	493.36
	4.349.567	4.707.451

34. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Губици од продаје некретнина, постројења и опреме	437.232	80.212
Мањкови	1.008.424	779.642
Отпис потраживања	11.692	40.598
Отпис залиха	73.725	131.299
Казне, пенали и штете	47.301	22.478
Издаци за хуманитарне, културне и образовне намене	178.460	162.698
Расходи по основу усклађивања вредности:		
- нематеријалних улагања (напомена 6)	24.347	87.150
- некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	318.471	222.631
- инвестиционих некретнина (напомена 8)	-	17.716
- осталих дугорочних финансијских пласмана	6.493	2.504
- залиха (напомена 11)	139.379	5.434
- датих аванса (напомена 11)	16.244	12.337
- потраживања (напомена 12)	5.270.438	10.438.927
Остали непоменути расходи	484.405	699.732
	8.016.611	12.703.358

35. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Текући порез	6.185.819	2.575.885
Одложени порез (напомена 16)		
Настанак и укидање привремених разлика	(200.860)	(901.604)
Ефекат промене пореске стопе	-	194.162
	(200.860)	(707.442)
	5.984.959	1.868.443

Порез на добит Друштва пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао применом просечне пондерисане пореске стопе и био би као што следи:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Добит пре опорезивања	58.309.328	51.324.959
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи – 15% (2012: 10%)	8.746.399	5.132.496
<i>Ефекат опорезивања на:</i>		
Расходе који се не признају за пореске сврхе	139.421	752.222
Одложене пореске кредите	-	(1.634.552)
Искоришћене пореске кредите	(2.998.604)	(2.575.885)
Ефекат промене пореске стопе на одложене порезе	-	194.162
	(2.859.183)	(3.264.053)
Корекција пореза на добит за претходни период	97.743	-
	5.984.959	1.868.443
Ефективна стопа пореза на добит	10.26%	3.64%

36. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Нето добит	52.324.369	49.456.516
Просечан пондерисани број акција	163.060.400	163.060.400
Основна зарада по акцији	0,321	0,303

37. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Друштва је Газпром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Друштва. Укупно 29,87% акција Друштва (од преосталих 43,85%) се налази у власништву

Републике Србије док се 13,98% налази у власништву мањинских акционара и котира се на Београдској берзи. Крајњи власник Друштва је Газпром, Руска Федерација.

Друштво је током 2013. и 2012. године ступало у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведним периодима настале су по основу набавке/испоруке сирове нафте и вршења услуга геофизичких испитивања и интерпретације.

На дан 31. децембра 2013. и 31. децембра 2012. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом	Укупно
На дан 31. децембар 2013.				
Дати аванси за основна средства	159.524	-	-	159.524
Учешћа у капиталу	8.729.710	-	-	8.729.710
Дугорочни зајмови	28.771.008	-	-	28.771.008
Остали дугорочни финансијски пласмани	1.381.543	-	-	1.381.543
Залихе	8.529	-	24.219.102	24.227.631
Потраживања	4.663.714	-	3.537	4.667.251
Краткорочни финансијски пласмани	2.384.555	-	-	2.384.555
Порез на додату вредност и АВР	84.009	-	-	84.009
Остале дугорочне обавезе	-	(45.323.622)	-	(45.323.622)
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.332.191)	-	(5.332.191)
Обавезе из пословања	(1.063.718)	(9.338.240)	(28.585.094)	(38.987.052)
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и ПВР	(9.249)	-	(1.725)	(10.974)
	45.109.625	(59.994.053)	(4.364.180)	(19.248.608)

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом	Укупно
На дан 31. децембар 2012.				
Учешћа у капиталу	8.703.404	-	-	8.703.404
Дугорочни зајмови	16.629.612	-	-	16.629.612
Остали дугорочни финансијски пласмани	1.211.054	-	-	1.211.054
Залихе	64.732	-	22.174.560	22.239.292
Потраживања	1.906.606	-	4.960	1.911.566
Краткорочни финансијски пласмани	312.851	-	-	312.851
Порез на додату вредност и АВР	73.828	-	20	73.848
Остале дугорочне обавезе	-	(50.247.622)	-	(50.247.622)
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.289.222)	-	(5.289.222)
Обавезе из пословања	(1.265.209)	-	(25.475.054)	(26.740.263)
Остале краткорочне обавезе	-	(115.203)	-	(115.203)
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и ПВР	(553.497)	-	-	(553.497)
	27.083.381	(55.652.047)	(3.295.514)	(31.864.180)

У години која се завршила на дан 31. децембра 2013. и 2012. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Зависна друштва	Матично друштво	Лица под заједничком контролом	Укупно
Година која се завршила 31. децембра 2013.				
Приходи од продаје	5.932.497	-	92.553	6.025.050
Остали пословни приходи	32.789	-	-	32.789
Смањење вредности залиха готових производа	(5.319.630)	-	-	(5.319.630)
Набавна вредност продате робе	(145.451)	-	(17.245)	(162.696)
Трошкови материјала	-	-	(114.209.629)	(114.209.629)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(79.384)	-	-	(79.384)
Остали пословни расходи	(3.617.754)	(45.889)	-	(3.663.643)
Финансијски приходи	1.338.481	-	-	1.338.481
Финансијски расходи	-	(1.224.655)	-	(1.224.655)
Остали приходи	10	-	297.244	297.254
Остали расходи	(2.484)	(4.437)	(634.721)	(641.642)
	(1.860.926)	(1.274.981)	(114.471.798)	(117.607.705)
Година која се завршила 31. децембра 2012.				
Приходи од продаје	1.581.731	-	124.793	1.706.524
Остали пословни приходи	17.261	-	-	17.261
Набавна вредност продате робе	(1.426)	-	(12.625)	(14.051)
Трошкови материјала	-	-	(67.725.252)	(67.725.252)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	(234.232)	-	-	(234.232)
Остали пословни расходи	(2.212.890)	(52.068)	-	(2.264.958)
Финансијски приходи	331.964	-	-	331.964
Финансијски расходи	-	(124.225)	-	(124.225)
Остали приходи	32	-	119.192	119.224
Остали расходи	(8.039)	(4.664)	(264.904)	(277.607)
	(525.599)	(180.957)	(67.758.796)	(68.465.352)

Накнаде кључном руководству

Накнаде плаћене или плативе кључном руководству у 2013. и 2012. години приказане су у табели која следи:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Зараде и остала краткорочна примања	404.298	316.118
	404.298	316.118

Најзначајније трансакције са друштвима у државном власништву

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
ХИП Петрохемија	12.284.032	7.307.595
Србијагас	27.124.438	23.573.467
	39.408.470	30.881.062
<i>Обавезе</i>		
ХИП Петрохемија	(1.534.730)	(523.563)
Србијагас	(230.099)	(85.682)
	(1.764.829)	(609.245)
<i>Примљени аванси</i>		
ХИП Петрохемија	(7.112)	(7.743)
Србијагас	(12.806)	(12.806)
	(19.918)	(20.549)

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
<i>Приходи</i>		
ХИП Петрохемија	35.132.534	9.258.368
Србијагас	2.176.974	17.902.669
	37.309.508	27.161.037
<i>Расходи</i>		
ХИП Петрохемија	(30.266)	(146.097)
Србијагас	(1.080.394)	(1.675.633)
	(1.110.660)	(1.821.730)

38. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Пренос власништва над имовином

До дана 31. децембра 2013. године Друштво је имало власништво на 6.731 непокретности и право коришћења и поседовања на 1.145 непокретности, што чини 83% односно 14% од укупног броја ставки непокретне имовине (објекти и парцеле) Друштва.

Република Србија је у својству продавца дужна да, у складу са Уговором о купопродаји акција Нафтне индустрије Србије а.д., обезбеди писану сагласност за пренос целокупне непокретне имовине Друштва регистроване у Регистру основних средстава са стањем на дан 31. децембра 2007. године.

Финансијске гаранције

На дан 31. децембар 2013. године укупни износ датих финансијских гаранција од стране Друштва износи 3.406.797 РСД и највећом делом се односи на царинске обавезе у износу од 2.192.400 РСД (2012: 2.403.960 РСД).

Остале потенцијалне обавезе

На дан 31. децембра 2013. године Друштво није формирало резервисање за потенцијални губитак који може настати по основу процене пореских обавеза од стране Министарства финансија Анголе, према којој Друштво треба да плати разлику у обрачуну пореза у износу од 81 милиона УСД који се односе на додатну профитну нафту за период од 2002. до 2009. Руководство сматра да, на основу услова из потписаних концесионих уговора са државом Анголом и на основу мишљења правних консултаната из Анголе, такав захтев није у складу са тренутно важећим законским оквиром у Анголи због чињенице да власти нису правилно израчунале профитну нафту и да је профитна нафта уговорна обавеза која треба се да испуни према националном концесионару, што је у супротности са мишљењем Министарства финансија Анголе. Руководство Друштва ће уложити жалбу против било какве акције принудне наплате пореза од стране Министарства финансија Анголе и предузети све потребне кораке у циљу одлагања наплате пореза док суд Анголе не донесе коначну одлуку о овом питању. На основу искуства осталих концесионара, суд Анголе још увек није донео одлуку у вези са њиховим жалбама против исте одлуке Министарства финансија, иако су жалбе поднете пре три године. Узимајући све наведено у обзир, руководство Друштва сматра да на дан 31. децембра 2013. године постоји значајан степен неизвесности у вези времена потребног за решавање захтева Министарства финансија Анголе и уколико га има износа додатног пореза на профитну нафту.

39. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Друштва могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Друштву може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2013. године да је друштво измирило све пореске обавезе према држави.

40. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Лизинг

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	199.402	182.024
Од 1- 5 година	239.269	246.461
Преко пет година	138.591	944
	577.262	429.429

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закупца:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	418.361	444.904
Од 1- 5 година	7.945	381.988
Преко пет година	-	-
	426.306	826.892

Farm-in уговор са RAG Hungary Limited

У децембру 2011. године, Друштво је закључило Farm-in уговор са RAG Hungary Limited за истраживање и производњу угљоводоника у Области Кишкунхалас у Мађарској. Према уговору, Друштво је у обавези да финансира 50% укупних трошкова истраживања на не мање од три нафтне бушотине у области која је покривена лиценцом за истраживање. У зависности од успешности истраживања, Друштво ће имати право на 50% укупне количине произведених угљоводоника. Осим тога, према уговору о заједничком пословању закљученом са RAG Hungary Limited, RAG ће имати улогу Оператера и биће задужен за, и водиће заједничко пословање. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања били су процењени на 1,2 милиона УСД.

Call Option уговор са RAG Hungary Limited

У децембру 2012. године Друштво је закључила Call Option уговор са RAG Hungary Limited за истраживање и производњу угљоводоника у области Келебија у Мађарској. Према овом уговору НИС а.д. има опцију да постане равноправни власник са уделом од 50% у друштву Rag Kiha, заједничког улагања са RAG Hungary Limited, које ће поседовати лиценцу за област Келебија. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања су процењени на 1,45 милиона УСД.

41. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Није било догађаја након датума биланса стања.

У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2013. године до 13. фебруара 2014. године, када су ови финансијски извештаји одобрени.

У Новом Саду, 13. фебруар 2014.

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Антон Фјодоров

Законски заступник

Кирил Кравченко

ИЗВЕШТАЈ РЕВИЗОРА НА КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

ИЗВЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Одбору директора Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад

Извршила смо ревизију приложених консолидованих финансијских извештаја Нафтне индустрије Србије а.д., Нови Сад (у даљем тексту „Матично друштво“) и њених зависних предузећа (у даљем тексту „Група“) које укључују консолидовани биланс стања са стањем на дан 31. децембра 2013. године и консолидована биланс успеха, консолидовани извештај о променама на капиталу и консолидовани извештај о пољачким токовима за годину завршену на тај дан, као и пратећег значајних рачуноводствених пољачака и друге податке уз консолидоване финансијске извештаје и статистичке извештаје.

Одговорност руководиоца за консолидоване финансијске извештаје

Руководство је одговорно за састављање и реалино и објективно приказивање ових консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006 и 111/2009) и Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 60/2013) и наредбом и уз ове консолидоване финансијске извештаје, као и за извршене контроле за које руководство сматра да су довољне за састављање консолидованих финансијских извештаја која не садрже материјално значајно погрешно приказивање настало услед преваре или грешке.

Одговорност ревизора

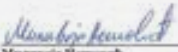
Наша одговорност је да на основу извршене ревизије израavimo мишљење о овим консолидованим финансијским извештајима. Ревизију консолидованих финансијских извештаја извршили смо у складу са Међународним стандардима ревизије. Ови стандарди захтевају да поступамо у складу са начелма професионалне етике и да планирамо и извршимо ревизију на начин који нам омогућава да стекнемо уверење да финансијски извештаји не садрже материјално значајно погрешно приказивање.

Ревизија подразумева преглед поступака ради прибављања ревизорских доказа о износима и објективним подацима сачињених у консолидованим финансијским извештајима. Избор поступака зависи од ревизорске процене, укључујући процену ризика од насталих материјално значајних извршених неправилности у консолидованим финансијским извештајима, насталих услед преваре или грешке. При процени ових ризика, ревизор или извршене контроле релевантне за састављање и реалино и објективно приказивање финансијских извештаја привредног друштва у циљу избора адекватних ревизорских поступака у датим околностима, а не за постуже изражавања мишљења о делатности извршене контроле привредног друштва. Ревизија такође обухвата оцену адекватности применених рачуноводствених пољачака и приказљивости рачуноводствених процена које је извршило руководство, као и оцену општег прилика консолидованих финансијских извештаја.

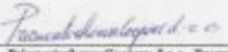
Верујемо да су ревизијски докази који смо прибавили довољни и адекватни основ за изражавање мишљења.

Мишљење

Према нашем мишљењу, приложени консолидовани финансијски извештаји у свим материјално значајним аспектима приказују реалино и објективно финансијско стање Групе са стањем на дан 31. децембра 2013. године, резултате њених пословања и пољачке токове за годину завршену на тај дан, у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006 и 111/2009) и Законом о рачуноводству Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 60/2013) и наредбом и уз ове консолидоване финансијске извештаје.

Милка Вукобраћ
Лиценцирани ревизор

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Београд

Београд, 18. фебруар 2014. године

PricewaterhouseCoopers d.o.o., Omladinskih brigada 66a, 11070 Beograd, Republic of Serbia
T: +381 11 2380 100, F: +381 11 2380 101, www.pwc.rs

КОНСОЛИДОВАНИ ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЕШТАЈИ

Консолидовани биланс стања

	Напомене	31. децембар 2013.	31. децембар 2012. (кориговано)
АКТИВА			
Стална имовина			
Гудвил	6	1.962.138	1.464.063
Нематеријална улагања	6	14.095.763	9.400.590
Некретнине, постројења и опрема	7	202.004.431	157.116.676
Инвестиционе некретнине	8	1.414.364	1.367.378
Учешћа у капиталу	9	1.208.882	177.680
Остали дугорочни финансијски пласмани	10	1.175.732	1.290.057
		221.861.310	170.816.444
Обртна имовина			
Залихе	11	41.206.459	44.741.588
Стална средства намењена продаји		-	57.983
Потраживања	12	53.036.792	40.010.284
Краткорочни финансијски пласмани	13	2.154.738	5.785.975
Готовински еквиваленти и готовина	14	8.707.774	12.069.897
Порез на додату вредност и АВР	15	8.847.278	9.598.891
Одложена пореска средства	16	9.776.756	9.788.287
		123.729.797	122.052.905
Укупна актива		345.591.107	292.869.349
Ванбилансна актива	17	94.164.460	84.582.742

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Консолидовани биланс стања (наставак)

	Напомене	31. децембар 2013.	31. децембар 2012. (кориговано)
ПАСИВА			
Капитал	18		
Основни и остали капитал	18.1, 2.22, 2.23	81.550.757	87.148.630
Резерве	2.24	-	867.866
Нереализовани добици по основу ХоВ		18.144	6.918
Нереализовани губици по основу ХоВ		(118.114)	(81.446)
Нераспоређени добитак	18	87.502.311	45.148.692
		168.953.098	133.090.660
Дугорочна резервисања и обавезе			
Дугорочна резервисања	19	14.984.152	13.690.890
Дугорочни кредити	20	15.684.162	31.100.703
Остале дугорочне обавезе	21	45.449.716	50.283.107
		76.118.030	95.074.700
Краткорочне обавезе			
Краткорочне финансијске обавезе	22	27.918.442	9.359.358
Обавезе из пословања	23	49.927.085	33.366.219
Остале краткорочне обавезе	24	4.933.210	6.962.356
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и ПВР	25	12.812.513	12.087.988
Обавезе по основу пореза на добит		2.591.447	505.827
		98.182.697	62.281.748
Одложене пореске обавезе	16	2.337.282	2.422.241
Укупна пасива		345.591.107	292.869.349
Ванбилансна пасива	17	94.164.460	84.582.742

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Консолидовани биланс успеха

	Напомене	Година која се завршила 31. децембра	
		2013.	2012.
Пословни приходи			
Приходи од продаје	5	259.421.798	226.605.585
Приходи од активирања учинака и робе	5	7.981.686	5.614.382
(Смањење) повећање вредности залиха учинака	5	(3.102.098)	1.664.825
Остали пословни приходи	5, 26	134.455	198.683
		264.435.841	234.083.475
Пословни расходи			
Набавна вредност продате робе		(15.449.511)	(26.621.606)
Трошкови материјала	27	(135.558.990)	(91.646.458)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	28	(23.612.684)	(24.922.733)
Трошкови амортизације и резервисања	29	(12.221.792)	(9.212.485)
Остали пословни расходи	30	(23.023.033)	(18.311.703)
		(209.866.010)	(170.714.985)
Пословни добитак		54.569.831	63.368.490
Финансијски приходи	31	8.295.680	9.964.434
Финансијски расходи	32	(4.673.958)	(15.974.288)
Остали приходи	33	4.635.944	4.759.628
Остали расходи	34	(8.437.074)	(14.648.732)
Добитак пре опорезивања		54.390.423	47.469.532
Порез на добит			
Порески расходи периода	35	(6.195.055)	(2.591.542)
Одложени порески приходи периода	16,35	152.328	654.621
Нето добитак		48.347.696	45.532.611
Нето добитак који припада акционарима Нафтне Индустије Србије		48.373.230	45.552.345
Нето добитак који припада учешћима без права контроле		(25.534)	(19.734)
Нето добитак		48.347.696	45.532.611
Зарада по акцији			
- из редовног пословања	36	0,297	0,279

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Консолидовани извештај о токовима готовине

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Токови готовине из пословних активности		
Продаја и примљени аванси	396.553.219	312.802.874
Примљене камате из пословних активности	950.931	1.903.267
Остали приливи из редовног пословања	134.455	192.320
<i>Приливи готовине из пословних активности</i>	<i>397.638.605</i>	<i>314.898.461</i>
Исплате добављачима и дати аванси	(152.436.633)	(139.319.224)
Зараде, накнаде зарада и остали лични расходи	(25.262.051)	(23.671.657)
Плаћене камате	(2.947.527)	(3.318.871)
Порез на добитак	(4.122.711)	(3.572.576)
Плаћања по основу осталих јавних прихода	(137.584.263)	(107.726.495)
<i>Одливи готовине из пословних активности</i>	<i>(322.353.185)</i>	<i>(277.608.823)</i>
Нето прилив готовине из пословних активности	75.285.420	37.289.638
Токови готовине из активности инвестирања		
Продаја акција и удела	542.617	228
Продаја, некретнина, постројења и опреме	238.812	155.088
Остали финансијски пласмани (нето приливи)	32.000	-
<i>Приливи готовине из активности инвестирања</i>	<i>813.429</i>	<i>155.316</i>
Куповина нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме	(64.897.780)	(47.212.914)
Остали финансијски пласмани (нето одливи)	(1.060.118)	(3.759.084)
<i>Одливи готовине из активности инвестирања</i>	<i>(65.957.898)</i>	<i>(50.971.998)</i>
Нето одлив готовине из активности инвестирања	(65.144.469)	(50.816.682)

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Токови готовине из активности финансирања		
Приливи по основу дугорочних и краткорочних кредита	21.996.382	6.651.461
Приливи по основу осталих дугорочних и краткорочних обавеза	-	3.818.459
<i>Приливи готовине из активности финансирања</i>	<i>21.996.382</i>	<i>10.469.920</i>
Одливи по основу дугорочних и краткорочних кредита и осталих обавеза	(23.224.309)	(11.360.516)
Исплаћене дивиденде	(12.364.129)	-
<i>Одливи готовине из активности финансирања</i>	<i>(35.588.438)</i>	<i>(11.360.516)</i>
Нето одлив готовине из активности финансирања	(13.592.056)	(890.596)
Нето одлив готовине	(3.451.105)	(14.417.640)
Готовина и еквиваленти готовине на почетку периода	12.069.897	25.832.354
Позитивне курсне разлике по основу прерачуна готовине	803.737	2.064.732
Негативне курсне разлике по основу прерачуна готовине	(714.755)	(1.409.549)
Готовина и еквиваленти готовине на крају периода	8.707.774	12.069.897

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

у .000 РСД

Консолидовани извештај о променама на капиталу

	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве
Стање на дан 1. јануара 2012. године	81.550.757	5.597.873	884.217
Укупна повећања у претходном периоду	-	-	-
Укупна смањења у претходном периоду	-	-	(16.351)
Стање на дан 31. децембра 2012. године	81.550.757	5.597.873	867.866
Стање на дан 1. јануара 2013. године	81.550.757	5.597.873	867.866
Укупна повећања у текућем периоду	-	-	-
Укупна смањења у текућем периоду	-	(5.597.873)	(867.866)
Стање на дан 31. децембра 2013. године	81.550.757	-	-

Пратеће напомене су саставни део ових финансијских извештаја.

Нереализовани добици по основу ХОВ	Нереализовани губици по основу ХОВ	Нераспоређени добитак	Укупно
29.582	(64.090)	(386.999)	87.611.340
-	(17.356)	45.532.611	45.479.320
(22.664)	-	3.080	-
6.918	(81.446)	45.148.692	133.090.660
6.918	(81.446)	45.148.692	133.090.660
11.226	(36.668)	54.834.993	35.862.438
-	-	(12.481.374)	-
18.144	(118.114)	87.502.311	168.953.098

у .000 РСД

НАПОМЕНЕ УЗ КОНСОЛИДОВАНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЕШТАЈЕ

1. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ

Отворено акционарско друштво Нафтна индустрија Србије, Нови Сад (у даљем тексту: Друштво) и њена зависна правна лица (заједно: Група), је вертикално интегрисана нафтна компанија која претежно послује у Републици Србији. Основне активности Групе обухватају:

- Истраживање, развој и производњу сирове нафте и гаса,
- Производњу нафтних деривата и
- Трговина нафтним дериватима и гасом.

Друштво је основано Одлуком Владе Републике Србије од 7. јула 2005. године. Другог фебруара 2009. године ОАО Гаспром Њефт је реализовао куповину 51% основног капитала Нафтне индустрије Србије чиме НИС а.д. постаје зависно друштво ОАО Гаспром Нефта. У марту 2011. године, у складу са Уговором о продаји и куповини акција Друштва, ОАО Гаспром Њефт је реализовао куповину додатних 5,15% акција чиме је повећао своје учешће у власништву на 56,15%.

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво чије се акције котирају на листингу А – Prime Market Београдске берзе.

Ови консолидовани финансијски извештаји одобрени су од стране генералног директора и биће презентовани Одбору Директора ради одобравања.

2. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА И РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПРОЦЕНА

Основне рачуноводствене политике и значајне рачуноводствене процене су доследне оним које су примењене у консолидованим финансијским извештајима за годину која се завршила на дан 31. децембра 2012. године.

2.1. Основе за састављање консолидованих финансијских извештаја

Приложени консолидовани финансијски извештаји за годину која се завршила 31. децембра 2013. године састављени су у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006, 111/2009, 61/2013 и 62/2013), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим Међународним стандардима финансијског извештавања (МСФИ) као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије. Имајући у виду разлике између ове две регулативе, ови консолидовани финансијски извештаји одступају од МСФИ у следећем:

- Група је ове консолидоване финансијске извештаје саставила у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије, који није у складу са захтевима МРС 1 (ревидиран)– „Приказивање финансијских извештаја“ и МРС 7 – „Извештај о токовима готовине“.

- „Ванбилансна средства и обавезе“ су приказани на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.
- Некретнине, постројења и опрема биле су вредноване по тржишној вредности од стране независног проценитеља и ревалоризационе резерве настале том приликом признате су у оквиру основног капитала на дан 1. јануара 2006. године.

Састављање консолидованих финансијских извештаја у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије захтева примену извесних кључних рачуноводствених процена. Оно, такође, захтева да Ручководство користи своје просуђивање у примени рачуноводствених политика Групе. Области које захтевају просуђивање већег степена или веће сложености, односно области у којима претпоставке и процене имају материјални значај за консолидоване финансијске извештаје обелодањени су у напомени 3.

2.2. Нова рачуноводствена саопштења

Следећи нови и допуњени стандарди ступили су на снагу од 1. јануара 2013. године:

- Измене и допуне МРС 1 „Приказивање финансијских извештаја“ које се односе на Укупан остали финансијски резултат. Основна промена настала из поменутих измена и допуна односи се на захтев правним лицима да изврше раздвајање ставки Групе приказаних у Укупном осталом финансијском резултату према томе да ли се оне касније могу рекласификовати у билансу успеха (рекласификација).
- МРС 19, <Примања запослених> извршене су јуна 2011. године. Промене у рачуноводственим политикама Групе односе се на то да се: без одлагања признају сви трошкови минулог рада; као и да се трошкови камате и очекивани принос на средства плана замене нето каматом која се обрачунава коришћењем дисконтне стопе на нето обавезу (средство) по основу дефинисаних примања.
- МСФИ 10, „Консолидовани финансијски извештаји“ ослања се на постојеће принципе и препознаје критеријум контроле као кључни фактор у дефинисању да ли извештаје привредног друштва који је део групе треба укључити у консолидоване финансијске извештаје матичног друштва. Стандард пружа додатне смернице како би помогао у утврђивању контроле у ситуацији када је њено утврђивање отежано.
- МСФИ 11, „Заједнички аранжмани“ бави се правима и обавезама уговорних страна, а не правним обликом аранжмана. Постоје две врсте аранжмана: заједничка пословања и заједнички подухвати. Заједничка пословања настају када инвеститори имају право на средства и обавезе по основу обавезе из аранжмана. Учесник у заједничком пословању рачуноводствено обухвата свој удео у средствима, обавезама, приходима и расходима. Заједнички подухвати настају када инвеститори имају право на нето средства аранжмана; заједнички подухвати се рачуноводствено обухватају у складу са рачуноводственом методом удела. Пропорционална консолидација заједничких улагања више није допуштена.
- МСФИ 12, 'Обелодањивање учешћа у другим правним лицима' укључује захтеве за обелодањивање свих облика учешћа у другим правним лицима, укључујући учешћа у заједничким аранжманима, придруженим друштвима, структурираним ентитетима и другим друштвима за посебне намене. Група није у обавези да примењује стандард до 1. јануара 2014. године; међутим, Група се определила за раније усвајање стандарда, и то од 1. јануара 2013. године.
- МСФИ 13, „Одмеравање фер вредности“, има за циљ да повећа доследност и смањи степен сложености обезбеђивањем прецизне дефиниције фер вредности, као и јединственог извора за одмеравање фер вредности и јединствених захтева за обелодањивање у свим МСФИ. Захтеви, који су у великој мери усаглашени са захтевима МСФИ и US-GAAP, не проширују употребу рачуноводства фер вредности већ дају смернице у погледу његове примене онда када се примена рачуноводства фер вредности захтева или, пак, када се допушта у складу са осталим стандардима у оквиру МСФИ.
- МРС 27 (ревидиран 2011), 'Појединачни финансијски извештаји' садржи одредбе које се односе на појединачне финансијске извештаје преостале након што су одредбе МРС 27 којима се уређује питање контроле укључене у нови МСФИ 10.
- Измене и допуне МРС 36, „Умањење вредности имовине“, односе се на обелодањивање надокнадивих износа нефинансијске имовине. Овим изменама и допунама укинута су одређена обелодањивања надокнадивих износа ЈГГ која су била инкорпорирана у МРС 36 кад је објављен МСФИ 13. Група није

у обавези да примењује стандард до 1. јануара 2014. године; међутим, Група се определила за раније усвајање стандарда, и то од 1. јануара 2013. године.

Нови и допуњени стандарди и тумачења чија је примена по први пут обавезна за годишње периоде који почињу на дан 1. јануара 2014. године и које Група није раније усвојила.

- МСФИ 9, 'Финансијски инструменти', бави се питањем класификације, одмеравања и признавања финансијских средстава и финансијских обавеза. МСФИ 9 објављен је новембра 2009. и октобра 2010. године. Овај стандард замењује оне делове МРС 39 који се односе на класификацију и одмеравање финансијских инструмената. МСФИ 9 прописује да се финансијска средства класификују у две категорије одмеравања: као средства која се одмеравају по фер вредности и као средства која се одмеравају по амортизованој вредности. Одлука о класификацији средстава доноси се приликом њиховог почетног признавања. Класификација зависи од пословног модела који правно лице користи за потребе управљања својим финансијским инструментима, као и од карактеристика инструмента са аспекта уговорних новчаних токова. Стандард је, када је реч о финансијским обавезама, задржао највећи број захтева МРС 39. Главна промена огледа се у томе што се у случајевима када се финансијске обавезе одмеравају по фер вредности, део промене у фер вредности настале из сопственог кредитног ризика друштва, књижи у извештају о укупном осталом финансијском резултату а не у билансу успеха, осим ако поменуто не доводи до обрачунског неслагања. Група тек треба да процени пун ефекат МСФИ 9. Осим поменутог, Група ће узети у обзир ефекат осталих елемената којима се бави МСФИ 9, када поменути стандард буде коначно приређен од стране Одбора.
- IFRIC 21, 'Државни намети', установљава начин рачуноводственог обухватања обавезе плаћања пореза који није порез на добит. Тумачење стандарда даје одговор на питање који догађаји повлаче обавезу плаћања пореза и у ком тренутку треба признати ту обавезу. Група тренутно не подлеже плаћању материјално значајних пореза те стандард нема материјално значајан утицај на Групу.

Осим уколико у тексту горе није другачије наведено, не очекује се да ће нови стандарди и тумачења имати значајног утицаја на консолидоване финансијске извештаје Групе.

2.3. Упоредни подаци

	31. децембар 2012.	Рекласификација Фер вредновање пословних комбинација	31. децембар 2012. (Кориговано)
Гудвил	968.940	495.123	1.464.063
Некретнине, постројења и опрема	157.611.799	(495.123)	157.116.676
Нето имовина	158.580.739	-	158.580.739

Дана 31. децембра 2013. године Група је прибавила све информације о чињеницама и околностима које су постојале на датум стицања бензинских станица (БС Petroliv, XXL Oil и Eso Oil), што је омогућило утврђивање коначних износа претходно признатих као пословне комбинације. Као резултат, дошло је до признавања додатног гудвила у консолидованом извештају о финансијској позицији у износу од 495.123 РСД и смањења некретнина, постројења и опреме у истом износу.

2.4. Извештавање о сегментима

О пословним сегментима извештава се на начин који је доследан интерном извештавању за потребе Главног доносиоца одлука („ГДО“). ГДО, који је одговоран за алокацију ресурса и оцену перформанси оперативних сегмената, чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора. Подаци о имовини и обавезама сегмената се не презентују ГДО на регуларној бази.

2.5. Сезонске операције

Група као целина, није субјект са израженим сезонским флукуацијама.

2.6. Прерачунавање страних валута

(а) Функционална и валута приказивања

Ставке укључене у консолидоване финансијске извештаје Групе се одмеравају и приказују у валути примарног економског окружења у ком Група послује (функционална валута). Консолидовани финансијски извештаји су презентовани у динарима („РСД“), који представља функционалну и презентациону валуту Групе.

(б) Трансакције и стања

Трансакције у иностраној валути се прерачунавају у функционалну валуту применом девизних курсева важећих на дан трансакције или на дан процене вредности ако су ставке поново одмераване. Позитивне и негативне курсне разлике настале из измирења таквих трансакција и из прерачуна монетарних средстава и обавеза изражених у страним валутама на крају периода, признају се у билансу успеха.

Позитивне и негативне курсне разлике које настају по основу кредита и готовине и готовинских еквивалената приказују се у билансу успеха у оквиру позиције „финансијски приходи и расходи“.

(в) Друштва Групе

Финансијска позиција и резултат свих друштава Групе чија је функционална валута различита од презентационе валуте Групе прерачунати су на следећи начин:

- I. Средства и обавезе прерачунати су у динарску противвредност по девизном курсу на дан извештавања;
- II. Приходи и расходи прерачунати су у динаре по средњем курсу. Све настале курсне разлике препознате су као посебне ставке капитала (исказане у оквиру Резерви).

2.7. Принципи консолидације

(а) Зависна друштва

Зависна друштва су сва друштва над којима Друштво има контролу, непосредну или посредну, да управља финансијском и пословном политиком организације у циљу остварења користи од њене делатности. Финансијски извештаји зависних друштава су укључени у консолидоване финансијске извештаје од дана почетка контроле до дана престанка контроле од стране Друштва.

Стања и трансакције између, и сви нереализовани добици и губици који потичу од трансакција између друштава Групе елиминишу се приликом припреме консолидованих финансијских извештаја.

Финансијски извештаји зависних друштава усклађени су по потреби у складу с рачуноводственим политикама Групе.

(б) Инвестиције у придружене ентитете и заједничке аранжмане (метод удела)

Инвестиције у придружене ентитете и заједничке аранжмане обрачунавају се методом удела према коме се инвестиција прво признаје по набавној вредности. Консолидовани финансијски извештаји укључују удео

Групе у добитку или губитку ентитета у који је инвестирано након корекција које рачуноводствене политике свде на оне које користи Група, од дана почетка значајног утицаја до дана престанка значајног утицаја.

(в) Учешћа без права контроле

Учешћа без права контроле у зависним друштвима у приложеним консолидованим финансијским извештајима су издвојена од капитала власника матичног друштва Групе као учешћа без права контроле.

2.8. Пословне комбинације

Група рачуноводствено обухвата пословне комбинације у складу са МСФИ 3 Пословне комбинације. Група примењује метод стицања за рачуноводствено обухватање пословне комбинације. Пренесена накнада у пословној комбинацији јесте сума фер вредности пренете имовине на датум стицања, обавеза које је направио стицалац бившим власницима стеченог ентитета и учешћа у капиталу која је емитовао стицалац и признатог гудвила или негативног гудвила. Пренесена накнада укључује фер вредност средства и обавеза који резултирају од споразума о потенцијалној накнади. Препознатљива стечена имовина и обавезе у пословној комбинацији се иницијално одмеравају по фер вредности на датум стицања.

Трошкови стицања се признају као расходи периода у којима су и настали.

2.9. Гудвил

Гудвил се одмерава одузимањем нето имовине стеченог ентитета од збира пренесене накнаде за стицање, износа учешћа без права контроле у стеченом ентитету и фер вредности на датум стицања стицаоачевог претходно држаног учешћа у капиталу стеченог ентитета. Било који негативни износ („повољна куповина“) се признаје у консолидованом извештају о укупном резултату, након што Руководство Групе идентификује сву стечену имовину и све преузете и потенцијалне обавезе и провери исправност њиховог вредновања.

Пренесена накнада за стицање не укључује износе везане за измирење трансакција које су настале пре пословне комбинације. Ови износи се углавном признају у консолидованом извештају о укупном резултату. Трансакциони трошкови, осим трошкова везаних за емисију дужничких и власничких хартија од вредности, који настају у вези пословне комбинације признају се као расход у периодима у којима настају.

2.10. Нематеријална улагања

(а) Лиценце и права (концесије)

Засебно стечене лиценце исказују се по историјској набавној вредности. Лиценце имају ограничен век трајања и исказују се по набавној вредности умањеној за акумулирану амортизацију. Амортизација се обрачунава применом пропорционалне методе, како би се трошкови лиценци расподелили у току њиховог процењеног века употребе.

Лиценце и права укључују права на истраживања и производњу нафте и природног гаса, која се амортизују у складу са условима одређене лиценце.

(б) Рачунарски софтвер

Рачунарски софтвери обухватају трошкове имплементације (САП) рачунарског софтвера. Стечене лиценце рачунарских софтвера капитализују се у износу трошкова насталих у стицању и стављању у употребу софтвера.

Ови трошкови се амортизују током њиховог процењеног века употребе (до 8 година).

2.11. Истраживање и процењивање минералних ресурса

(а) Средства за истраживање и процењивање

Током периода истраживања, трошкови истраживања и процене нафте и природног гаса се капитализују све док се не утврди да резерве нафте и гаса неће бити довољне да оправдају трошкове истраживања. Геолошки и геофизички трошкови, као и трошкови директно повезани са истраживањем се капитализују у периоду у којем су настали. Трошкови стицања права на истраживање се капитализују у оквиру некретнина, постројења и опреме или нематеријалних улагања зависно од природе трошка. Када се комерцијалне резерве потврде, након спроведеног теста обезвређења улагања у истраживање и развој, врши се пренос на средства исказана у оквиру некретнина, постројења и опреме односно нематеријална улагања. У току фазе истраживања не врши се обрачун амортизације улагања.

(б) Развој основних и нематеријалних средстава

Издаци за изградњу, инсталацију или комплетирање инфраструктурних објеката, као што су платформе, нафтоводи и бушење комерцијално исплативих нафтних бушотина су капитализовани у оквиру основних средстава у припреми према њиховој природи. Када је развој на одређеном нафтном пољу завршен, врши се пренос на основна средства намењена производњи. Амортизација се не обрачунава у току периода развоја.

(в) Средства за производњу нафте и гаса

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви.

(г) Амортизација

На основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса примењује се метода амортизације према учинку. Амортизација према учинку се заснива на потврђеним резервама, а то су резерве нафте, гаса и остале минералне резерве за које се процењује да ће бити надокнађене из постојећих средстава, користећи постојеће пословне методе. Нафта и гас се сматрају произведеним у моменту мерења на „Custody Transfer”-у или местима продаје на излазним вентилима резервоара на нафтним пољима.

(д) Обезвређивање – Средства за истраживање и процену

Тест обезвређења стицања права на истраживање се врши увек када постоје индикатори обезвређења. У сврху теста обезвређења, трошкови стицања права на истраживање, који су предмет процене, групишу се заједно са постојећим јединицама које генеришу добит према географском подручју у којем се налазе.

(ђ) Обезвређивање – Потврђена основна средства и нематеријална улагања намењена производњи нафте и гаса

Тест обезвређења потврђених основних средстава и нематеријалних улагања намењених производњи нафте и гаса се врши увек када постоје индикатори да је књиговодствена вредност ненадокнадива.

Губици по основу обезвређења се признају у износу у коме књиговодствена вредност премашује надокнадиву вредност средстава. Надокнадива вредност је већа од фер вредности средстава умањене за трошкове продаје и вредности у употреби. За сврху процене обезвређења, средства су груписана на најнижем нивоу на којем је могуће идентификовати новчане токове.

2.12. Некретнине, постројења и опрема

Од дана оснивања, вредновање некретнина, постројења и опреме врши се по набавној вредности умањеној за исправке вредности по основу акумулиране амортизације и обезвређења, где је потребно. Набавна вредност укључује трошкове који се могу директно приписати набавци средства.

Накнадни трошкови се укључују у набавну вредност средства или се признају као посебно средство, у зависности од тога шта је применљиво, само када постоји вероватноћа да ће Група у будућности имати економску корист од тог средства и ако се његова вредност може поуздано утврдити. Књиговодствена вредност замењеног средства се искњижава. Сви други трошкови текућег одржавања терете биланс успеха периода у коме су настали.

Земљиште и уметничка дела се не амортизују. Амортизација других средстава се обрачунава применом пропорционалне методе за свако средство појединачно по стопама утврђеним рачуноводственом политиком Групе, а на основу процењеног корисног века трајања основног средства како би се распоредила њихова набавна до њихове резидуалне вредности током њиховог процењеног века трајања, као што следи:

Опис	Век трајања
Грађевински објекти	10 - 50
Машине и опрема	
- Производна и преносна опрема	7 - 25
- Намештај	5 - 10
- Возила	7 - 20
- Рачунари	5 - 10
Остала НПО	3 - 10

Резидуална вредност и корисни век употребе средства се ревидирају, и по потреби коригују, на датум сваког биланса стања.

Књиговодствена вредност средства своди се одмах на његову надокнадиву вредност уколико је књиговодствена вредност већа од његове процењене надокнадиве вредности (напомена 34).

Добици и губици по основу отуђења средства утврђују се као разлика између новчаног прилива и књиговодствене вредности и исказују се у консолидованом билансу успеха у оквиру осталих прихода/(расхода) (напомене 33 и 34).

2.13. Умањење вредности нефинансијских средстава

Средства са неограниченим корисним веком употребе не подлежу амортизацији и тестирају се на умањење вредности једном годишње. За средства која подлежу амортизацији тестирање на умањење њихове вредности врши се када догађаји или измењене околности укажу да књиговодствена вредност можда неће бити надокнадива. Губитак због умањења вредности се признаје у висини износа за који је књиговодствена вредност средства већа од његове надокнадиве вредности. Надокнадива вредност је вредност већа од фер вредности средства умањена за трошкове продаје или вредности у употреби. За сврху процене умањења вредности, средства се групишу на најнижим нивоима на којима могу да се утврде одвојени препознатљиви новчани токови (јединице које генеришу готовину). Нефинансијска средства, осим гудвил-а, код којих је дошло до умањења вредности се ревидирају на сваки извештајни период због могућег укидања ефеката умањења вредности.

2.14. Инвестиционе некретнине

Инвестиционе некретнине се држе ради зараде од закупнине или ради повећања капитала, или ради и једног и другог.

Инвестиционе некретнине се претежно састоје од бензинских станица и пословних објеката датих у закуп на период преко годину дана.

Инвестиционе некретнине се вреднују применом поштене (фер) вредности. Поштена фер вредност одражава тржишне услове на дан биланса стања, коригована за било коју промену у природи, локацији или стању специфичног средства, уколико је неопходно. Промене поштене (фер) вредности инвестиционих некретнина се књиже у корист или на терет консолидованог биланса успеха у оквиру осталих прихода (расхода) (напомена 33 и 34).

Накнадни издаци се капитализују само када је вероватно да ће будуће економске користи повезане са тим издацима припасти Групи и да може поуздано да се измери. Сви остали трошкови текућег одржавања терете трошкове периода у коме настану. Када инвестициону некретнину користи њен власник, она се класификује на некретнине, постројења и опрему, и њена књиговодствена вредност на дан рекласификације постаје њена затечена вредност која ће се надаље амортизовати.

2.15. Заједнички аранжмани

Група примењује МСФИ 11 на све заједничке аранжмане почевши од 1. јануара 2013. године. Према МСФИ 11, улагања у заједничке аранжмане класификују се као заједнички послови или заједнички подухвати зависно од уговорних права и обавеза сваког инвеститора. Група је извршила процену природе својих заједничких аранжмана и утврдила да је реч о заједничким пословима која се рачуноводствено обухватају у средствима, обавезама, приходима и расходима.

2.16. Дугорочна финансијска средства

Група класификује своја финансијска средства у следеће категорије: дугорочни зајмови и потраживања и финансијска средства расположива за продају.

Класификација зависи од сврхе за коју су финансијска средства прибављена. Руководство врши класификацију својих финансијских пласмана у моменту иницијалног признавања.

2.16.1. Класификација финансијских средстава

(а) Зајмови и потраживања

Зајмови и потраживања представљају недеривативна финансијска средства са фиксним или утврдивим роковима плаћања која се не котирају ни на једном активном тржишту. Укључују се у текућа средства, осим уколико су им рокови доспећа дужи од 12 месеци након датума биланса стања. У том случају се класификују као дугорочна средства. У билансу стања Групе зајмови и потраживања обухватају „потраживања од продаје и друга потраживања”

(б) Финансијска средства расположива за продају

Финансијска средства расположива за продају представљају недеривативна средства која су назначена као расположива за продају и нису класификована ни у једну другу категорију финансијских инструмената. Иста чине дугорочна средства Групе, осим уколико руководство има намеру да улагања отуђи у року од 12 месеци од датума биланса стања када чине краткорочну имовину Групе.

2.16.2. Признавање и мерење финансијских средстава

Редовна куповина и продаја финансијских средстава се признаје на датум трговања – датум када се Група обавезала да ће купити или продати финансијско средство. Зајмови и потраживања и улагања која се држе до доспећа се исказују по амортизованој вредности коришћењем методе ефективне каматне стопе.

Фер вредност хартија од вредности која се котирају на берзи заснива се на текућим ценама понуде. Уколико тржиште неког финансијског средства није активно (и за хартије од вредности које се не котирају), Група утврђује фер вредност техникама процене. То укључује примену недавних трансакција између независних странака, позивање на друге инструменте који су суштински исти, анализу дисконтованих новчаних токова и опцију модела формирања цена максималним коришћењем информација са тржишта, а уз што је мање могуће ослањање на информације карактеристичне за саму Групу.

Финансијска средства расположива за продају се исказују по фер вредности. Приходи од камата на финансијска средства расположива за продају се обрачунавају коришћењем методе ефективне каматне стопе и признају се у билансу успеха у оквиру позиције финансијски приходи (расходи) у периоду у коме су настали. Дивиденде примљене по основу финансијских средстава расположивих за продају признају се у билансу успеха у оквиру позиције финансијски приходи (расходи) у периоду у коме су настали, односно у периоду у коме се утврди право Групе на наплату и када је вероватно да ће дивиденде бити наплаћене. Све остале промене у фер вредности се признају у капиталу, до момента продаје или када су обезвређене, када се кумулиране корекције фер вредности признате у капиталу укључују у консолидованом билансу успеха као финансијски приходи (расходи) (напомена 31 и 32).

2.16.3. Умањење вредности финансијских средстава

(a) Средства која се исказују по амортизованој вредности

На сваки датум биланса стања Група процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава.

Финансијско средство или група финансијских средстава је обезвређено и губици по основу обезвређења настају само ако постоји објективан доказ о обезвређењу као резултат једног или више догађаја који су настали након почетног признавања средстава („настанак губитка“) и када тај настанак губитка (односно настанци губитака) утиче на процењене будуће новчане токове финансијског средства или групе финансијских средстава који могу бити поуздано процењени.

Критеријуми које Група користи да одреди да ли постоји објективан доказ о губитку услед умањења вредности укључују:

- Значајне финансијске тешкоће емитента или дужника;
- Кршење уговора, као што је кашњење у плаћању или неплаћање камате или главнице;
- Група, из економских или правних разлога који се односе на финансијске тешкоће зајмопримца, одобри зајмопримцу гаранције/повластице које иначе не би одобрило;
- Вероватноћа стечаја или друге финансијске реорганизације дужника;
- Нестанак активног финансијског тржишта за то финансијско средство због финансијских потешкоћа; или доступни подаци који указују да постоји мерљиво смањење у предвиђеним будућим токовима готовине из портфеља финансијских средстава након њиховог иницијалног признавања, иако се поменуто смањење још увек не може повезати са појединачним финансијским средствима из портфеља, укључујући:
  - Неповољна промена кредитне способности дужника; и
  - Националне или локалне економске прилике које су узајамно повезане са кашњењем у наплати потраживања из портфеља.

Група прво процењује да ли постоји објективан доказ о обезвређењу.

За категорију кредита и потраживања, износ губитка се одмерава као разлика између књиговодствене вредности средства и садашње вредности процењених будућих токова готовине (искључујући будуће кредитне губитке који нису настали) дисконтованих по првобитној ефективној каматној стопи за то финансијско средство. Износ књиговодствене вредности средства се умањује и износ губитка се признаје у билансу успеха. Ако кредит или улагање које се држи до доспећа има варијабилну каматну стопу, дисконтна стопа за одмеравање сваког губитка због умањења вредности је тренутна каматна стопа утврђена уговором. Група може да одмерава умањење вредности на основу фер вредности финансијског инструмента коришћењем тржишних цена које су доступне јавности.

Ако се у наредном периоду износ губитка због умањења вредности смањи и то смањење се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања обезвређења (нпр. побољшању кредитне способности дужника), укидање претходно признатог губитка по основу умањења вредности признаје се у билансу успеха.

(б) Средства класификована као расположива за продају

На крају сваког извештајног периода Група процењује да ли постоји објективан доказ да је умањена вредност неког финансијског средства или групе финансијских средстава. За процену умањења вредности дужничких хартија од вредности Група користи критеријуме наведене у тачки (а) горе. У случају власничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају, значајан или пролонгиран пад фер вредности испод њихове набавне вредности сматра се индикатором да је дошло до умањења њихове вредности. Уколико постоји било који од тих доказа за финансијска средства расположива за продају, кумулирани губитак – утврђен као разлика између трошкова стицања и текуће фер вредности, умањене за било какав губитак због умањења вредности финансијског средства који је претходно признат у билансу успеха – преноси се са капитала и признаје у билансу успеха. Губици због умањења вредности власничких инструмената признати у билансу успеха не могу се укинути кроз биланс успеха. Ако се у наредном периоду фер вредност дужничких хартија од вредности класификованих као расположиве за продају повећа и то повећање се може објективно приписати неком догађају насталом након признавања губитка по основу умањења вредности у консолидоаном билансу успеха, губитак по основу умањења вредности се укида у консолидоаном билансу успеха.

2.17. Залихе

Залихе се исказују по цени коштања или по нето продајној вредности у зависности од тога која је нижа. Цена коштања се утврђује применом методе пондерисаног просечног трошка. Цена коштања готових производа и производње у току обухвата трошкове утрошене сировине, директну радну снагу, остале директне трошкове и припадајуће режијске трошкове производње (засноване на нормалном коришћењу производног капацитета). У цену коштања учинака Групе нису укључени трошкови позајмљивања.

Нето продајна вредност је процењена продајна цена у уобичајеном току пословања, умањена за припадајуће варијабилне трошкове продаје.

Залихе резервних делова за опрему која се користи у производњи се вреднују по цени коштања. Тестирање умањења вредности залиха резервних делова услед оштећености или застарелости се врши једном годишње. Губици услед умањења вредности се признају као Остали расходи (напомена 34).

2.18. Стална средства (или групе за отуђење) намењена продаји

Стална средства (или групе за отуђење) су класификована као средства која се држе ради продаје ако се њихова књиговодствена вредност првенствено надокнађује кроз трансакцију продаје, и ако се продаја сматра веома извесном. Ова средства се исказују по нижој од књиговодствене и фер вредности умањене за трошкове продаје, ако се њихова књиговодствена вредност првенствено надокнађује кроз трансакцију продаје, а не кроз наставак коришћења. Средства су рекласификована у моменту када су сви наведени услови испуњени: а) да су средства расположива за продају у њиховом тренутном стању; б) да је руководство Групе одобрило и започело тражење купца; в) да је продаја средства активно рекламирана; г) да се продаја очекује у наредних 12 месеци; и д) да није вероватно да ће се значајне промене у плану продаје десити или да ће се средство повући из продаје.

2.19. Потраживања од купаца

Потраживања од купаца су износи које дугују купци за продате производе, робу или извршене услуге у оквиру редовног циклуса пословања. Уколико се очекује да потраживања буду наплаћена у року од годину дана или краћем (или у оквиру редовног циклуса пословања ако је дужи), потраживања од купаца се класификују као краткорочна. У супротном, потраживања од купаца се исказују као дугорочна.

Потраживања од купаца иницијално се признају по фер вредности. Резервисање за умањење вредности потраживања се утврђује када постоји објективан доказ да Група неће бити у могућности да наплати све износе које потражује у складу са првобитним условима. Значајне финансијске потешкоће купца, вероватноћа да ће купац бити ликвидан или финансијски реорганизован, пропуст или кашњење у извршењу плаћања (више од 90 дана од датума доспећа за друштва у државној својини и више од 60 дана за остала друштва) се сматрају индикаторима да је вредност потраживања умањена. Износ резервисања представља разлику између књиговодствене вредности потраживања и садашње вредности очекиваних будућих новчаних токова дисконтованих првобитном ефективном каматном стопом. Књиговодствена вредност потраживања умањује се преко исправке вредности, а износ умањења се признаје у консолидованом билансу успеха у оквиру позиције „остали расходи“ (напомена 34). Када је потраживање ненаплативо, отписује се на терет исправке вредности потраживања. Накнадна наплата износа који је претходно био отписан, исказује се у консолидованом билансу успеха у оквиру „осталих прихода“ (напомена 33).

2.20. Готовина и готовински еквиваленти

Готовина и готовински еквиваленти обухватају: новац у благајни и банкама, депозите по виђењу код банака, друга краткорочна високо ликвидна улагања са првобитним роком доспећа до три месеца или краће и прекорачења по текућем рачуну. Прекорачења по текућем рачуну укључена су у обавезе по кредитима у оквиру текућих обавеза, у консолидованом билансу стања. Ванбилансна средства и обавезе

2.21. Ванбилансна средства и обавезе

Ванбилансна средства и обавезе укључују: материјал примљен на обраду и дораду и остала средства која нису у власништву Групе, потраживања и обавезе по инструментима обезбеђења плаћања као што су гаранције и други облици јемства.

2.22. Основни капитал

Друштво је регистровано као отворено акционарско друштво. Обичне акције се класификују као основни капитал.

2.23. Остали капитал

Остали капитал у целини се односи на износ капитала изнад висине процењеног и уписаног износа неновчаног капитала Друштва са стањем на дан 31. маја 2005. године. У складу са одлуком Скупштине акционара од 18. јуна 2013. године овај капитал је укинут у корист нераспоређене добити.

2.24. Резерве

Резерве се односе на резерве формиране у ранијем периоду у складу са раније важећим Законом о предузећима. Друштво је у складу са поменутиим законом била у обавези да издваја 5% добити, све док резерва не достигне статутом утврђену сразмеру према основном капиталу, а најмање 10% основног капитала. У складу са одлуком Скупштине акционара од 18. јуна 2013. године ове резерве су укинуте у корист нераспоређене добити.

2.25. Зарада по акцији

Група израчунава и обелодањује основну зараду по акцији. Основна зарада по акцији обрачунава се дељењем нето добитка који припада акционарима, имаоцима обичних акција Групе, пондерисаним просечним бројем издатих обичних акција у току периода (напомена 36).

2.26. Резервисања

Резервисања за обнављање и очување животне средине и судске спорове се признају: када Група има постојећу законску или уговорну обавезу која је резултат прошлих догађаја; када је у већој мери вероватније него што то није да ће подмирење обавезе изискивати одлив средстава; када се може поуздано проценити износ обавезе. Резервисања се не признају за будуће пословне губитке.

Када постоји одређени број сличних обавеза, вероватноћа да ће подмирење обавеза изискивати одлив средстава се утврђује на нивоу тих категорија као целине. Резервисање се признаје чак и онда када је та вероватноћа, у односу на било коју од обавеза у истој категорији мала.

Резервисање се одмерава по садашњој вредности издатка потребног за измирење обавезе, применом дисконтне стопе пре пореза која одражава текућу тржишну процену вредности за новац и ризике повезане са обавезом. Повећање резервисања због истека времена се исказује као трошак резервисања на терет консолидованог биланса успеха Групе.

2.27. Обавезе по кредитима

Обавезе по кредитима се иницијално признају по фер вредности прилива, без насталих трансакционих трошкова. У наредним периодима обавезе по кредитима се исказују по амортизованој вредности; све разлике између оствареног прилива (умањеног за трансакционе трошкове) и износа отплата, признају се у билансу успеха у периоду коришћења кредита применом методе ефективне каматне стопе.

Накнаде плаћене при прибављању кредита признају се као трансакциони трошкови до износа за који је вероватно да ће део или цео кредит бити повучен. У том случају, накнада се разграничава до коначног повлачења кредита. У случају да не постоји доказ да је делимично или укупно повлачење кредита вероватно, накнада се капитализује као аванс за ликвидност и амортизује се у току периода на који се кредит односи.

Обавезе по кредитима се класификују као текуће обавезе, осим уколико Група нема безусловно право да одложи измирење обавеза за најмање 12 месеци након датума биланса стања.

2.28. Обавезе према добављачима

Обавезе према добављачима су обавезе плаћања добављачу за преузету робу или примљене услуге у редовном току пословања. Обавезе према добављачима се класификују као текуће уколико доспевају за плаћање у року од једне године или краћем (односно у оквиру редовног циклуса пословања уколико је дужи). У супротном, ове обавезе се исказују као дугорочне. Обавезе према добављачима се исказују по фер вредности, а накнадно се одмеравају према амортизованој вредности коришћењем метода ефективне каматне стопе.

2.29. Текући и одложени порез на добит

Трошкови пореза за период укључују текући и одложени порез. Пореска обавеза се признаје у билансу успеха, изузев износа који се односи на ставке директно признате у капиталу, у том случају се и одложена пореска обавеза признаје у капиталу.

Текући порез на добит се обрачунава на датум биланса стања на основу важеће законске пореске регулативе Републике Србије и осталих земља где Група послује и остварује опорезиву добит. Руководство периодично врши процену ставки садржаних у пореској пријави са становишта околности у којима примењива пореска регулатива подлеже тумачењу, и врши резервисање, ако је примерено, на основу износа за који се очекује да ће бити плаћен пореским органима.

Одложени порез на добит се признаје коришћењем методе обавеза, за привремене разлике које настану између пореске основице средстава и обавеза и њихових књиговодствених износа у консолидованим финансијским извештајима. Међутим, уколико одложени порез на добит, под условом да није рачуноводствено обухваћен, проистекне из иницијалног признавања средства или обавезе у некој другој трансакцији осим пословне комбинације која у тренутку трансакције не утиче ни на рачуноводствену ни на опорезиву добит или губитак, тада се он рачуноводствено не обухвата.

Одложени порез на добит се одмерава према пореским стопама (и закону) које су на снази на датум биланса стања и за које се очекује да ће бити примењене у периоду у коме ће се одложена пореска средства реализовати или одложене пореске обавезе измирити.

Одложено пореско средство се признаје само до износа за који је вероватно да ће будућа добит за опорезивање бити расположива и да ће се привремене разлике измирити на терет те добити.

Одложена пореска средства и обавезе се „пребијају” када постоји законски основ да се „пребијају” текућа пореска средства са текућим пореским обавезама и када се одложена пореска средства и обавезе односе на порез на добит који прописује исти порески орган једном или већем броју пореских обвезника и када постоји намера да се рачуни измире на нето основи.

2.30. Примања запослених

(а) Обавезе за пензије

Група има план дефинисаних доприноса за пензије. Група издваја доприносе у друштвене пензионе фондове на обавезној основи. Када су доприноси уплаћени, Група нема даљу обавезу плаћања доприноса. Доприноси се признају као трошкови примања запослених онда када доспеју за плаћање. Више плаћени доприноси се признају као средство у износу који је могуће рефундирати или у износу за који се смањује будуће плаћање обавеза.

(б) Бенефиције запослених дефинисане Колективним уговором

Група обезбеђује јубиларне награде, примања приликом пензионисања и остала примања у складу Колективним уговором о раду. Право на ове накнаде је обично условљено остајањем запосленог лица у служби до старосне границе одређене за пензионисање или до остварења минималног радног стажа.

(в) Бонуси запослених

Група признаје обавезу и трошак за бонусе на основу оцене испуњења постављених циљева сваког запосленог. Група признаје резервисање у случају уговорене обавезе или ако је ранија пракса створила изведену обавезу.

2.31. Признавање прихода

Приход укључује фер вредност примљеног износа или потраживања по основу продаје роба и услуга у току редовног пословања Групе. Приход се исказује без пореза на додату вредност, акцизе, повраћаја робе, рабата и попушта, након елиминисања продаје у оквиру Групе.

Група признаје приход када се износ прихода може поуздано измерити, када је вероватно да ће у будућности Група имати економске користи и када су испуњени посебни критеријуми за сваку од активности Групе. Износ прихода се не сматра поуздано мерљивим све док се не реше све потенцијалне обавезе које могу настати у вези са продајом. Своје процене Група заснива на резултатима из претходног пословања, узимајући у обзир тип купца, врсту трансакције и специфичности сваког посла.

(а) Приход од продаје – велепродаја

Група производи и продаје нафту, петрохемијске производе и течни нафтни гас на тржишту велепродаје. Приход од продате робе се признаје када Група испоручи производе купцу. Испоруча се није догодила све док се роба не испоручи на назначено место, док се ризик застаривања и губитка не пренесе на велетрговца, и све док или велетрговац не прихвати производе у складу са купопродајним уговором, или не истекну рокови за прихватање робе, или док Група не буде имала објективне доказе да су сви критеријуми за прихватање робе испуњени.

Продаја се исказује на основу цене назначене у купопродајним уговорима, умањене за процењене количинске рабате и враћену робу у време продаје. У процени рабата и враћене робе користи се искуство стечено у претходним периодима. Количински рабати се процењују на основу очекиване годишње продаје. Сматра се да није присутан ниједан елемент финансирања пошто се продаја врши уз кредитни рок отплате који је у складу са тржишном праксом.

(б) Приход од продаје – малопродаја

Група управља пословањем бензинских пумпи. Приход од продаје робе се признаје када Група прода производ купцу. У малопродаји се обично роба плаћа готовином, боновима или кредитном картицом.

(в) Приход од продаје услуга

Група продаје инжењерске услуге везане за експлоатацију и складиштење нафте и гаса. Ове услуге се пружају на бази утрошеног времена и материјала, или путем уговора са фиксном ценом, са уобичајено дефинисаним уговореним условима.

Приход од уговора на бази утрошеног времена и материјала, уобичајено за пружање инжењерских услуга, признаје се коришћењем „метода степена довршености“. Приход се углавном признаје по уговореним накнадама. За уговоре на бази утрошеног времена, степен довршености мери се на основу утрошених радних сати утврђених као проценат у односу на укупне радне сате који треба да буду пружени. За уговоре на бази утрошеног материјала, степен довршености мери се на основу насталих директних трошкова као проценат у односу на укупне трошкове који треба да настану.

Приход од уговора са фиксном ценом се такође признаје по методу степена завршености. Према овом методу, приход се генерално признаје на основу извршених услуга до датог датума, утврђених као проценат у односу на укупне услуге које треба да буду пружене.

Уколико настану околности које могу да промене почетне процене прихода, трошкова или време потребно за комплетирање, процене се ревидирају. Ова ревидирања могу довести до повећања или смањења процењених прихода или трошкова и одражавају се на приход у периоду у коме је руководство признало околности које су довеле до ревидирања.

(г) Приход од камата

Приход од камата се признаје на временски пропорционалној основи применом методе ефективне каматне стопе. У случају умањења вредности потраживања, Група умањује књиговодствену вредност потраживања до надокнадивог износа, који представља процењени будући новчани ток дисконтован по првобитној ефективној каматној стопи финансијског инструмента, и наставља да приказује промене дисконта као приход од камате. Приход од камате на зајмове чија је вредност умањена утврђује се применом методе првобитне ефективне каматне стопе.

(д) Приход од активирања сопствених учинка

Приход од активирања учинака и робе односи се на приходе по основу употребе производа робе и услуга за сопствене производне потребе.

(ђ) Приход од дивиденди

Приход од дивиденди се признаје када се установи право да се дивиденда прими.

2.32. Закупи

(а) Рачуноводствено обухватање код закупца

Закупи где закуподавац задржава значајнији део ризика и користи од власништва класификују се као оперативни закупи. Плаћања извршена по основу оперативног закупа (умањена за повластице добијене од закуподавца) исказују се на терет консолидованог биланса успеха на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

Група узима у закуп поједине некретнине, постројења и опрему. Закуп некретнина, постројења и опреме, где Група суштински има све ризике и користи од власништва, класификује се као финансијски лизинг. Финансијски лизинг се капитализује на почетку закупа по вредности нижој од фер вредности закупљене некретнине и садашње вредности минималних плаћања закупнине.

Свака закупнина се распоређује на обавезе и финансијске расходе како би се постигла константна периодична каматна стопа на преостали износ обавезе. Одговарајуће обавезе за закупнине, умањене за финансијске расходе, укључују се у остале дугорочне обавезе. Камате као део финансијских расхода исказују се у консолидованом билансу успеха у току периода трајања закупа тако да се добије константна периодична каматна стопа на преостали износ обавезе за сваки период. Некретнине, постројења и опрема стечени на бази финансијског лизинга амортизују се током периода краћег од корисног века трајања средства и периода закупа.

(б) Рачуноводствено обухватање код закуподавца

Закуп је споразум по коме закуподавац преноси на закупца право коришћења средства током договореног временског периода у замену за једно или више плаћања.

Када се средства дају у закуп по основу финансијског закупа, садашња вредност плаћених закупнина се признаје као потраживање. Разлика између бруто износа потраживања и садашње вредности потраживања се исказује као незарађени финансијски приход.

Приход од закупа се признаје током периода трајања закупа применом методе нето улагања, која одражава константну периодичну стопу повраћаја.

Када је средство дато у оперативни закуп то средство се исказује у консолидованом билансу стања зависно од врсте средства.

Приход од закупнине признаје се на пропорционалној основи током периода трајања закупа.

2.33. Расподела дивиденди

Расподела дивиденди акционарима Групе се признаје као обавеза у периоду у којем су акционари Групе одобрили дивиденде.

2.34. Капитализација трошкова позајмљивања

Трошкови позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради средстава, која се не вреднују по фер вредности и која захтевају дужи временски период да би била спремна за планирану употребу или продају (квалификована средства) капитализују се као део набавне вредности тих средстава, ако капитализација почиње на дан или после 1. јануара 2009. године. Капитализација трошкова позајмљивања траје до дана када је средство спремно за употребу или продају.

Група капитализује трошкове позајмљивања, који би могли бити избегнути, уколико није имала капиталне инвестиције у средства која се квалификују. Трошкови позајмљивања који се капитализују обрачунавају се на основу просечног трошка финансирања Групе (просечан трошак камата се примањује на инвестиције у средства која се квалификују), изузев средстава која су позајмљена специјално за сврхе набављања квалификованог средства. У том случају, стварни настали трошкови позајмљивања, умањени за приход од инвестирања по основу привременог инвестирања тих средстава, се капитализују.

3. КЉУЧНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЕНЕ И ПРОСУЂИВАЊА У ПРИМЕНИ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

Састављање консолидованих финансијских извештаја у складу са МСФИ захтева да руководство примени извесне кључне рачуноводствене процене и претпоставке које утичу на исказане износе средстава и обавеза, обелодањивање потенцијалних средстава и обавеза на дан извештавања, као и на висину прихода и расхода у извештајном периоду.

Руководство континуирано ревидира поменуте процене и претпоставке позивајући се на претходна искуства и друге факторе који се оправдано могу користити за потребе процене књиговодствене вредности средстава и обавеза. Корекције рачуноводствених процена се признају у периоду у коме је процена ревидирана уколико промена утиче само на тај период, односно у периоду у коме је извршена ревизија и каснијим периодима ако су оба погођена.

Осим просуђивања која укључују процене, руководство врши и друга просуђивања у процесу примене рачуноводствених политика Групе. Добијени резултати могу се разликовати од поменутих процена уколико се примењују другачије претпоставке или околности.

О просуђивањима и проценама које имају најзначајнији утицај на износе приказане у овим консолидованим финансијским извештајима и садрже ризик да ће проузроковати материјално значајне корекције књиговодствених вредности средстава и обавеза биће речи у даљем тексту.

3.1. Процена резерви нафте и гаса

Резерве нафте и гаса се не могу са извесношћу проценити те су инжењерске процене поменутих резерви подложне будућим ревизијама. Група процењује своје резерве нафте и гаса у складу са прописима донетим од стране Комисије за хартије од вредности САД (SEC) који се односе на утврђене резерве. Рачуноводствене мере (као што су амортизација, исцрпљивање залихе и отпис, као и процене обезвређења) које се заснивају на проценама утврђених резерви подложне су променама у зависности од будућих промена у проценама резерви нафте и гаса.

Утврђене резерве се дефинишу као процењене количине нафте и гаса за које геолошки и инжењерски подаци са прихватљивом сигурношћу показују да ће у будућим годинама бити придобиве тј. да се могу црпети из познатих лежишта при постојећим економским условима. У појединим случајевима биће потребна значајна нова улагања у додатне бушотине и пратећа постројења како би се омогућила производња нафте из поменутих резерви. Због постојања неизвесности и ограничене природе података који се односи на лежишта, процене подземних резерви су током времена подложне променама у складу са новим расположивим информацијама.

Резерве нафте и гаса директно утичу на одређене износе обелодањене у консолидованим финансијским извештајима, пре свега на амортизацију, исцрпљивање залиха и отпис, као и на трошкове обезвређења.

Амортизација средстава намењених производњи нафте и гаса применом методе јединица производње за свако нафтно поље врши се на основу доказаних разрађених резерви за трошкове разраде, односно на основу укупних доказаних резерви за трошкове настале у вези са стицањем доказаних резерви. Осим тога, процењене доказане резерве се користе за обрачун будућих токова готовине по основу истраживања и процењивања минералних ресурса, који служе као показатељ при утврђивању да ли је дошло до обезвређења налазишта.

3.2. Користан век употребе некретнина, постројења и опреме

Руководство процењује користан век употребе средства узимајући у обзир његов очекивани век употребе, процењену техничку застарелост, резидуалну вредност, физичку оштећеност и радно окружење у коме се средство налази.

Разлике између поменутих процена и стварних резултата могу материјално значајно да утичу на књиговодствену вредност некретнина, постројења и опреме, као и да доведу до корекција будућих стопа амортизације и расхода за годину.

Уколико би се процењени корисни век употребе разликовао за 10% од процене руководства, амортизација за годину завршену на дан 31. децембра 2013. године била би већа/мања за 1.007.041 РСД (2012: 616.041 РСД).

3.3. Обавезе за додатна примања запослених

Садашња вредност обавеза за додатна примања запослених зависи од бројних фактора који се одређују на актуарској основи коришћењем бројних претпоставки. Претпоставке коришћене приликом одређивања нето трошкова (прихода) укључују дисконтну стопу. Било које промене у овим претпоставкама утицаће на књиговодствену вредност обавезе.

Група одређује одговарајућу дисконтну стопу на крају сваке године. То је каматна стопа која треба да буде примењена приликом одређивања садашње вредности очекиваних будућих готовинских исплата за које се очекује да ће бити потребне у циљу измирења обавеза за отпремнине. Приликом одређивања одговарајуће дисконтне стопе, Група узима у разматрање каматне стопе висококвалитетних обвезница друштва које су

исказане у валути у којој ће обавезе за отпремнине бити плаћене и које имају рок доспећа који приближно одговара роковима доспећа обавезе за отпремнине.

Да је при обрачуну садашње вредности обавеза за бенефиције запосленима коришћена дисконтна стопа од 7,30% (уместо коришћене 6,30%), садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 9,5%, односно 5,8% за јубиларне награде. У случају да примања запослених расту по стопи од 6,5% (уместо коришћене 5,5%), садашња вредност обавеза за отпремнине би порасла за 15,4% односно 8,9% за јубиларне награде.

3.4. Обавезе за обнављање природних ресурса (и заштита животне средине)

Руководство Групе врши резервисање за будуће трошкове уклањања постројења за производњу нафте и гаса, бушотина, цевовода и пратеће опреме и за враћање терена у пробитно стање на основу најбоље процене будућих трошкова и животног века средстава за производњу нафте и гаса. Процена будућих обавеза за обнављање природних ресурса је комплексна и захтева процену и просуђивање руководства о висини обавеза уклањања које ће настати за много година у будућности.

Промене у вредновању постојећих обавеза могу бити резултат промене процене времена настанка, будућих трошкова или дисконтних стопа коришћених приликом иницијалног вредновања.

Износ признатог резервисања јесте најбоља процена трошкова неопходних за измирење садашње обавезе на датум биланса засноване на важећим законима у свакој држави где су лоцирана оперативна средства Групе, и такође је подложна изменама услед ревидирања и измена закона и регулативе и њихове интерпретације. Услед субјективног карактера ових резервисања постоји неизвесност у вези износа и процењеног времена настанка ових трошкова.

Уколико би дисконтна стопа коришћена за израчунавање садашње вредности обавеза за обнављање природних ресурса била 7,30% (уместо коришћене 6,30%) на годишњем нивоу, садашња вредност обавезе би порасла за 418.137 РСД.

3.5. Потенцијалне обавезе

Могуће је да на дан издавања ових консолидованих финансијских извештаја постоје одређене околности које Групи могу донети губитак, осим оних који настају као последица једног или више будућих догађаја. Руководство процењује поменуте потенцијалне обавезе на основу претпоставки односно просуђивања. При процењивању неподвижних губитака по основу судских и пореских поступака у које је Група укључена, као и евентуалних потраживања односно захтева који могу довести до таквих поступака, Група након консултација са правним и пореским саветницима процењује основ за све евентуалне судске и пореске поступке односно потраживања, као и основ за накнаду која може бити тражена или очекивана у поменутим околностима. Уколико процена потенцијалне обавезе буде указивала на то да је вероватно да ће губитак настати и да се његов износ може поуздано проценити, процењени износ обавезе ће бити признат у консолидованим финансијским извештајима Групе. Уколико процена буде указивала на то да материјално значајан непредвиђени губитак није вероватан, али је у разумној мери могућ, односно вероватан, али се не може проценити, природа потенцијалне обавезе, као и процена износа евентуалног губитка уколико се исти може утврдити и материјално је значајан, се обелодањују. Уколико се непредвиђени губитак не може поуздано проценити, руководство признаје губитак у тренутку када му је на располагању информација која му омогућава да дâ разумну процену. Непредвиђени губитак чија је вероватноћа настанка мала се по правилу не обелодањује, осим уколико се не односи на гаранције, у том случају се обелодањује и природа гаранције. Међутим, у одређеним околностима у којима се обелодањивање иначе не захтева Група може да обелодани потенцијалне обавезе необичне природе која по мишљењу руководства и његовог правног саветника могу бити од значаја за акционаре и друга лица (напомена 40).

3.6. Пословно окружење

Тржиште Републике Србије и земаља у којима Група послује показује поједине карактеристике растућег тржишта. Пореска, царинска и валутна регулатива су предмет различитих интерпретација што доприноси многим изазовима са којима се компаније које послују у Србији и региону суочавају.

Светска економска криза, колебања на берзама и други ризици могу имати негативне последице на домаћи финансијски и производни сектор. Руководство Групе је извршило резервисања узимајући у обзир економску ситуацију и могуће последице на крају извештајног периода.

Будући економски развој Републике Србије ће бити условљен како екстерним факторима тако и мерама предузетим од стране Владе како би подстакла раст и променила пореску и правну регулативу. Руководство Групе сматра да предузима све неопходне мере како би подржало одрживост и развој пословања у тренутном пословном окружењу.

Утицај на ликвидност:

Обим кредитирања купаца у veleпродаји је у знатној мери редукован од септембра 2008. године. Ове околности би могле да се одразе на могућност Групе да обезбеди нове кредите и ре-финансира постојеће под кредитним условима који су примењивани за сличне трансакције у ближој прошлости.

Утицај на клијенте/зајмопримце:

Дужници Групе могу доћи у ситуацију смањене ликвидности што последично може утицати на њихову способност да отплаћују позајмљене износе. Погоршање услова пословања дужника (или зајмопримца) такође може утицати на планиране токове готовине као и на процену умањења вредности финансијских и нефинансијских средстава. У мери у којој су информације биле доступне, руководство је правилно исказало ревидиране процене очекиваних будућих токова готовине у процени умањења вредности.

4. УПРАВЉАЊЕ ФИНАНСИЈСКИМ РИЗИКОМ

4.1. Фактори финансијског ризика

Пословање Групе је изложено различитим финансијским ризицима: тржишни ризик (који обухвата валутни ризик, ризик каматне стопе, ризик готовинског тока и ризик промена цена), кредитни ризик и ризик ликвидности. Управљање ризицима у Групи је усмерено на настојање да се у ситуацији непредвидивости финансијских тржишта потенцијални негативни утицаји на финансијско пословање Групе сведу на минимум.

За управљање ризицима задужен је део за финансије у оквиру Функције за економику, финансије и рачуноводство (у даљем тексту „ФЕПА“) у складу са политикама одобреним од стране Одбора директора. Финансијска служба Групе идентификује и процењује финансијске ризике и дефинише начине заштите од ризика тесно сарађујући са пословним јединицама Групе.

У току свог редовног пословања Група је изложена следећим финансијским ризицима:

- (а) *тржишни ризик (који обухвата ризик од промена курсева страних валута, каматни ризик и ризик промена цена робе);*
- (б) *кредитни ризик и*
- (в) *ризик ликвидности.*

Валутни ризик

Група послује у међународним оквирима и изложено је ризику промена курса страних валута који проистиче из пословања са различитим валутама, првенствено УСД и ЕУР. Ризик проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза.

Руководство Групе је установило политику за управљање ризиком од промена курса страних валута у односу на његову функционалну валуту. Да би управљало ризиком од промене курса страних валута који проистиче из будућих трговинских трансакција и признатих средстава и обавеза, задужени за финансије у делу Функције ФЕПА уговарају најповољније курсеве за куповине ино валута који се уговарају на дневном нивоу у зависности од кретања курса тог дана. Укупни износи признатих финансијских средстава/обавеза исказаних у валути која није функционална приказани су у табели која следи:

	Финансијска средства		Финансијске обавезе	
	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
ЕУР	8.262.519	9.162.749	60.788.973	66.177.922
УСД	6.040.267	8.741.594	67.745.867	46.654.185
ЈПЈ	-	-	362.450	477.670
Остало	3.272.328	946.740	1.370.816	712.125

На дан 31. децембра 2013. године, уколико би био забележен раст/пад локалне валуте за 10% у односу на ЕУР, УСД и ЈПЈ, а све остале варијабле биле непромењене, добит након опорезивања била би већа/мања за 1.115.151 РСД (2012: 975.131 РСД), углавном због позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна потраживања од купаца, обавеза према добављачима деноминираних у ЕУР и УСД и позитивних и негативних курсних разлика по основу прерачуна обавеза по кредитима деноминираним у ЕУР, УСД и ЈПЈ.

Ризик промена цена

Група је због своје основне активности изложена следећим ризицима промене цена: ниво цена сирове нафте и нафтних деривата који утиче на вредност залиха и марже у преради нафте, што даље утиче на будуће токове новца.

У случају постојања ризика промене цена, ниво изложености се одређује износом залиха које се вреднују по продајној цени на крају периода извештавања. У периодима оштрог пада цена, с обзиром да је политика Групе да исказује залихе по нижој од набавне вредности и нето продајне вредности, резултат је под утицајем смањења вредности књиговодствене вредности залиха. Ниво изложености зависи директно од нивоа залиха и степена пада цена.

Готовински ток и ризик каматне стопе

Кредити повучени по променљивим каматним стопама излажу Групу каматном ризику новчаног тока, док кредити дати по фиксним каматним стопама излажу Групу ризику промене фер вредности кредитних стопа. У зависности од нето задужености у неком временском периоду, било која промена основне каматне стопе (Еурибор или Либор) има пропорционални утицај на резултат Групе. Да су каматне стопе на зајмове у страним валутама са променљивом каматном стопом биле за 1% више/ниже, са свим осталим параметрима непромењеним, резултат пре пореза на добит у 2013. години био би 833.518 РСД (2012: 820.669 РСД) виши/нижи, највише због виших/нижих трошкова камата на зајмове са променљивим каматним стопама.

Кредитни ризик

Управљање кредитним ризиком успостављено је на нивоу Групе. Кредитни ризик настаје: код готовине и готовинских еквивалената, депозита у банкама и финансијским институцијама, као и из изложености ризику у трговини на велико и мало, укључујући ненаплаћена потраживања и преузете обавезе.

Банке се рангирају само у случају прихвата инструмената обезбеђења потраживања по разним основама и од укупне изложености банака према Групи. Код домаћих банака, уколико је у питању банка са којом Група обавља пасивне послове примењује се други критеријум, док уколико је у питању банка са којом Група не послује, кредитни лимити се утврђују на основу дефинисане методологије.

Купци на мало измирују своје обавезе у готовини или путем платних картица.

Ризик ликвидности

Пројекција укупних токова готовине врши се на нивоу Групе. Дирекција за финансије прати континуирано ликвидност Групе како би обезбедила довољно готовине за потребе пословања, уз одржавање нивоа неискоришћених кредитних линија, тако да Група не прекорачи дозвољени кредитни лимит код банака или услове из уговора о позајмицама. Овакво пројектовање узима у обзир планове Групе у погледу измирења дугова, усклађивање са уговореним условима, усклађивање са интерно дефинисаним циљевима, и ако је применљиво, екстерне законске или правне захтеве – нпр. валутна ограничења.

Вишак готовине изнад нивоа потребног за управљање обртним капиталом полаже се као вишак готовине на орочене депозите.

У табели ниже анализирани су финансијске обавезе на датум биланса стања Групе које су груписане према датуму доспећа.

Износи приказани у табели представљају уговорне новчане токове. Износи који доспевају на наплату у року од 12 месеци једнаки су њиховим књиговодственим износима, будући да ефекат дисконтовања није материјално значајан.

На дан 31. децембра 2013.	Мање од 1 године	1 – 5 година	Преко 5 година	Укупно
Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе (дугорочни део и текуће доспеће)	27.918.442	31.515.200	29.618.678	89.052.320
Обавезе из пословања	49.927.085	8.211	-	49.935.296
Остале краткорочне обавезе	4.933.210	161	-	4.933.371
Укалкулисане обавезе и остала ПВР (напомена 25)	4.721.572	-	-	4.721.572
	87.500.309	31.523.572	29.618.678	148.642.559

На дан 31. децембра 2012.	Мање од 1 године	1 – 5 година	Преко 5 година	Укупно
Дугорочни кредити и остале дугорочне обавезе (дугорочни део и текуће доспеће)	9.359.358	45.780.957	35.601.645	90.743.168
Обавезе из пословања	33.366.209	-	10	33.366.219
Остале краткорочне обавезе	6.962.356	-	-	6.962.356
Укалкулисане обавезе и остала ПВР (напомена 25)	4.174.426	-	-	4.174.426
	53.862.349	45.780.957	35.601.655	135.244.961

4.2. Управљање ризиком капитала

Циљ управљања капиталом је да Група задржи способност да настави да послује у неограниченом периоду у предвидљивој будућности, како би акционарима обезбедила поврат (профит), а осталим интересним странама повољности, и да би очувала оптималну структуру капитала са циљем да смањи трошкове капитала.

Да би очувала односно кориговала структуру капитала, Група може да изврши корекцију исплата дивиденди акционарима, врати капитал акционарима, издати нове акције или, пак, може да прода средства како би смањила дуговања.

Група прати капитал на основу коефицијента задужености, тј. односа нето дуговања и ЕБИТДА-е. Нето дуговање се израчунава када се укупна дуговања (укључујући краткорочне и дугорочне кредите и обавезе према матичном друштву) умање за готовину и готовинске еквиваленте и краткорочне депозите. ЕБИТДА се дефинише као добит пре одбитка камата и пореза на добит, амортизације, позитивних и негативних курсних разлика и других неоперативних трошкова.

На крају извештајних периода коефицијент задужености Групе био је као што следи:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе по кредитима – укупно (напомене 20, 21 и 22)	88.904.116	90.671.013
Минус: готовина и готовински еквиваленти (напомена 14)	(8.707.774)	(12.069.897)
Нето дуговања	80.196.347	78.601.116
ЕБИТДА	68.845.801	65.562.067
Коефицијент задужености	1,16	1,20

4.3. Процена фер вредности

Фер вредност финансијских инструмената којима се тргује на активном тржишту (као што су хартије од вредности којима се тргује и хартије од вредности расположиве за продају) заснива се на котираним тржишним ценама на дан биланса стања. Котирана тржишна цена која се користи за финансијска средства Групе представља текућу цену понуде.

Фер вредност финансијских инструмената којима се не тргује на активном тржишту (на пример деривати којима се тргује на незваничној берзи) утврђује се различитим техникама процене. Група примењује различите методе и утврђује претпоставке које се заснивају на тржишним условима који постоје на датум биланса стања. Котиране тржишне цене или котиране цене дилера за сличне инструменте користе се за дугорочне обавезе. Остале технике, као што су процењене дисконтване вредности новчаних токова, користе се за одређивање фер вредности преосталих финансијских инструмената. Фер вредност терминских девизних уговора утврђује се применом котираних тржишних курсева на дан биланса стања.

5. ИНФОРМАЦИЈЕ О СЕГМЕНТИМА

Пословни сегменти су сегменти чији пословни резултат редовно прати Главни доносилац одлука („ГДО“). На основу усвојене структуре корпоративних органа Групе, ГДО чине Одбор директора и Саветодавни одбор Генералног директора Друштва.

На дан 31. децембра 2013. године, пословне активности Групе су организоване у пет главних пословних сегмената :

1. Истраживање и производња нафте и природног гаса,
2. Нафтни сервиси,
3. Прерада деривата нафте,
4. Промет нафте и нафтних деривата,
5. Остало – НИС стручне службе и Енергетика.

Истраживање и производња нафте и природног гаса и Нафтни сервиси заједно чине Upstream сегмент пословања; док Прерада деривата нафте, Промет нафте и нафтних деривата и остало чине Downstream сегмент пословања.

Приход по извештајним сегментима потиче од следећег:

1. Истраживање и производња нафте и природног гаса генеришу приход продајом нафте и гаса рафинеријама и другим купцима на отвореном тржишту,
2. Нафтни сервиси генеришу приходе вршењем услуга бушења, грађевинских радова, геофизичких мерења и транспортних услуга,
3. Прерада генерише приход продајом нафтних деривата сегменту Промета нафте и нафтних деривата,
4. Промет нафте и нафтних деривата генерише приход малопродајом и велепродајом.

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2013. године дати су у прегледу који следи:

	Истраживање и производња	Нафтни сервиси	Прерада	Промет	Остало	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	88.685.790	10.886.371	216.000.608	249.433.963	11.243.238	(316.828.172)	259.421.798
Интерсегментни	84.666.712	10.234.373	215.896.466	647.835	5.382.786	(316.828.172)	-
Екстерни	4.019.078	651.998	104.142	248.786.128	5.860.452		259.421.798
ЕБИТДА (сегментни резултат)	77.106.235	810.922	(2.747.057)	4.291.564	(11.114.989)	499.126	68.845.801
Амортизација (напомена 29)	(2.387.040)	(734.185)	(4.682.370)	(1.497.309)	(1.571.083)	-	(10.871.987)
Губици због умањења вредности некретнина, постројења и опреме, и нематеријалних улагања (напомена 34)	(110.269)	(1)	(18.657)	(114.664)	(145.508)	-	(389.099)
Финансијски (расходи) приходи	(504.848)	9.989	936.489	(537.278)	3.769.030	(51.660)	3.621.722
Одложени порески приход периода	(278)	(47.712)	-	741	199.577	-	152.328
Порески расход периода	-	(9.236)	-	-	(6.185.819)	-	(6.195.055)
Сегментни добитак (губитак)	73.025.419	(88.325)	(6.371.102)	1.012.055	(19.677.817)	447.466	48.347.696

Резултати извештајних сегмената за годину која се завршила на дан 31. децембра 2012. године дати су у прегледу који следи:

	Истраживање и производња	Нафтни сервиси	Прерада	Промет	Остало	Елиминације	Укупно
Приходи од продаје	99.805.606	8.692.004	154.665.686	203.631.057	16.184.486	(256.373.254)	226.605.585
Интерсегментни	90.490.198	8.057.252	154.531.232	232.302	3.062.270	(256.373.254)	-
Екстерни	9.315.408	634.752	134.454	203.398.755	13.122.216	-	226.605.585
ЕБИТДА (сегментни резултат)	83.725.215	623.349	(6.482.066)	1.668.647	(13.468.347)	(504.731)	65.562.067
Амортизација (напомена 29)	(2.107.908)	(761.748)	(1.950.957)	(883.997)	(1.153.652)	-	(6.858.262)
Губици због умањења вредности некретнина, постројења и опреме, и нематеријалних улагања (напомена 34)	(113.062)	(18.331)	(64.127)	(427.966)	(1.339.322)	-	(1.962.808)
Финансијски (расходи) приходи	(201.338)	4.126	(761.856)	277.555	(5.292.344)	(35.997)	(6.009.854)
Одложени порески приход периода	(275)	(53.827)	-	-	708.723	-	654.621
Порески расход периода	(6)	(8.124)	-	(377)	(2.583.035)	-	(2.591.542)
Сегментни добитак (губитак)	80.149.624	(216.077)	(9.180.502)	(350.290)	(24.329.416)	(540.728)	45.532.611

Продаја између сегмената пословања обавља се у складу са политиком о трансферним ценама између сегмената.

Анализа прихода од продаје Групе по основу најзначајнијих производа и услуга (са аспекта тржишта и продаје) дата је у табели:

	Година која се завршила 31. децембра 2013.		
	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	3.553.732	3.553.732
Продаја природног гаса	3.918.192	-	3.918.192
Малопродаја	-	-	-
Велепродаја	3.918.192	-	3.918.192
Продаја нафтних деривата	206.159.963	42.031.098	248.191.061
Малопродаја	65.049.672	-	65.049.672
Велепродаја	141.110.291	42.031.098	183.141.389
Остала продаја	3.684.688	74.125	3.758.813
Продаја укупно	213.762.843	45.658.955	259.421.798
Приходи од активирања учинака и робе			7.981.686
Смањење вредности залиха учинака			(3.102.098)
Остали пословни приходи			134.455
Укупно пословни приходи			264.435.841

Година која се завршила 31. децембра 2012.

	Домаће тржиште	Извоз и међународна продаја	Укупно
Продаја сирове нафте	-	4.917.362	4.917.362
Продаја природног гаса	17.814.542	-	17.814.542
Малопродаја	-	-	-
Велепродаја	17.814.542	-	17.814.542
Продаја нафтних деривата	180.236.111	19.506.780	199.742.891
Малопродаја	58.062.240	-	58.062.240
Велепродаја	122.173.871	19.506.780	141.680.651
Остала продаја	3.765.950	364.840	4.130.790
Продаја укупно	201.816.603	24.788.982	226.605.585
Приходи од активирања учинака и робе			5.614.382
Смањење вредности залиха учинака			1.664.825
Остали пословни приходи			198.683
Укупно пословни приходи			234.083.475

Од укупног износа прихода од продаје нафтних деривата (велепродаја) у износу од 183.141.389 РСД (2012: 141.680.651 РСД), приходи у износу од 35.132.534 РСД (2012: 9.258.368 РСД) односе се на домаћег купца ХИП Петрохемију у реструктурирању (напомена 37). Ови приходи чине велепродају у оквиру Downstream сегмента пословања.

Седиште Групе је у Републици Србији. Укупан приход од екстерних купаца на територији Републике Србије износио је 213.762.483 РСД (2012: 201.816.603 РСД) док је укупан приход од екстерних купаца са територије других земаља износио 45.658.955 РСД (2012: 24.788.982 РСД). Анализа укупног прихода од екстерних купаца са територије других земаља дата је у табели:

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Продаја сирове нафте	3.553.732	4.917.362
Продаја природног гаса (малопродаја и велепродаја)		
Румунија	2.112.160	1.772
Бугарска	3.588.807	636.603
Босна и Херцеговина	6.766.474	4.590
Остала тржишта	29.563.657	18.863.815
	42.031.098	19.506.780
Остали приходи	74.125	364.840
	45.658.955	24.788.982

6. ГУДВИЛ И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	Гудвил	Истраживање и развој	Концесије, патенти, лиценце и сл. права	Нематеријална улагања у припреми	Остала нематеријална улагања	Укупно
На дан 1. јануара 2012.						
Набавна вредност	440.874	182.322	956.792	413.952	4.761.744	6.755.684
Исправка вредности	-	-	(230.183)	(142.279)	(1.233.384)	(1.605.846)
Неотписана вредност	440.874	182.322	726.609	271.673	3.528.360	5.149.838
Година завршена дана 31. децембра 2012.						
Почетно стање неотписане вредности	440.874	182.322	726.609	271.673	3.528.360	5.149.838
Повећања	-	2.297.802	943.983	(219.589)	503.575	525.771
Пословне комбинације (напомена 37)	976.838	-	-	-	-	976.838
Пренос са некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	-	1.786.149	-	251.012	8.465	2.045.626
Амортизација (напомена 29)	-	-	(98.928)	-	(598.925)	(697.853)
Обезвређење (напомена 34)	-	-	-	(86.459)	(691)	(87.150)
Отуђења и отписи	-	(107.758)	-	(212)	-	(107.970)
Остали преноси	-	-	62.694	7.529	(81.882)	(11.659)
Курсне разлике	46.351	16.004	8.839	-	18	71.212
Неотписана вредност	1.464.063	4.174.519	1.643.197	223.954	3.358.920	10.864.653
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2012.						
Набавна вредност	1.464.063	4.174.519	1.973.896	429.983	5.190.478	13.232.939
Исправка вредности	-	-	(330.699)	(206.029)	(1.831.558)	(2.368.286)
Неотписана вредност	1.464.063	4.174.519	1.643.197	223.954	3.358.920	10.864.653
Година завршена дана 31. децембра 2013.						
Почетно стање неотписане вредности	1.464.063	4.617.256	1.643.197	223.954	3.358.920	10.864.653
Повећања	-	4.623.209	192.340	(25.175)	385.039	5.383.893
Пословне комбинације (напомена 37)	543.457	-	36.932	-	473.104	839.060
Пренос (на) са некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	-	(68.610)	-	239.576	(7.481)	163.485
Амортизација (напомена 29)	-	-	(125.145)	-	(676.436)	(801.581)
Обезвређење (напомена 34)	(42.290)	-	-	(24.347)	-	(66.637)
Отуђења и отписи	-	(79.813)	-	(1.255)	-	(81.068)
Остали преноси	-	(290.229)	(122.061)	66.013	77.259	(269.018)
Курсне разлике	(3.092)	17.367	427	110	10.302	25.114
Неотписана вредност	1.962.138	8.370.490	1.625.690	478.876	3.620.707	16.057.901
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2013.						
Набавна вредност	2.004.284	8.370.490	2.079.662	566.974	6.008.732	19.030.142
Исправка вредности	(42.146)	-	(453.972)	(88.098)	(2.388.025)	(2.972.241)
Неотписана вредност	1.962.138	8.370.490	1.625.690	478.876	3.620.707	16.057.901

Гудвил стечен у пословним комбинацијама у износу од 543.457 РСД алоциран је на Downstream сегмент пословања као јединицу која генерише готовину.

Истраживање и развој са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 8.370.490 РСД најзначајнијим делом се односе на улагања у геолошка, 2Д и 3Д сеизмичка истраживања на Балкану и територији Републике Србије (31. децембра 2012. године: 4.174.519 РСД).

Остала нематеријална улагања исказана са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 3.620.707 РСД најзначајнијим делом се односе на улагања у САП информациони систем, у укупном износу од 2.563.713 РСД (31. децембра 2012. године: 2.947.663 РСД).

Амортизација у износу од 801.581 РСД (2012: 697.853 РСД) укључена је у трошкове пословања у билансу успеха (напомена 29).

Тест обезвређења гудвила

Гудвил се прати од стране руководства према јединицама које генеришу готовину. Надокнадиви износ сваке јединице која генерише готовину је утврђен на бази веће од употребне вредности и фер вредности умањене за трошкове стицања. Трошак обезвређења од 42.290 РСД је признат као трошак у билансу успеха (напомена 34). Осим оштећених и технолошки застарелих средстава ни једно друго средство поред гудвила није обезвређено.

7. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА И ОПРЕМА

	Земљиште	Грађевински објекти	Машине и опрема
На дан 1. јануара 2012.			
Набавна вредност	12.417.133	63.546.775	60.477.344
Исправка вредности	(695.565)	(24.435.060)	(35.063.390)
Неотписана вредност	11.721.568	39.111.715	25.413.954
Година завршена дана 31. децембра 2012.			
Почетно стање неотписане вредности	11.721.568	39.111.715	25.413.954
Повећања	2.290.754	28.442.115	35.954.224
Пословне комбинације (напомена 37)	-	-	-
Остали преноси	67.107	(117.352)	56.325
Отуђења и отписи	(1.631)	(361.368)	(40.369)
Амортизација (напомена 29)	-	(2.666.295)	(3.490.986)
Обезвређење (напомена 34)	-	(112.396)	(88.711)
Пренос на нематеријална улагања (напомена 6)	-	-	-
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 8)	(56.218)	(8.670)	-
Курсне разлике	90.868	5.605	3.612
Неотписана вредност	14.112.448	64.293.354	57.808.049
На дан 31. децембра 2012.			
Набавна вредност	14.805.244	91.305.601	95.827.534
Исправка вредности	(692.796)	(27.012.247)	(38.019.485)
Неотписана вредност	14.112.448	64.293.354	57.808.049
Година завршена дана 31. децембра 2013.			
Почетно стање неотписане вредности	14.112.448	64.293.354	57.808.049
Повећања	1.419.006	17.960.710	14.778.704
Пословне комбинације (напомена 37)	1.497.423	2.218.078	630.849
Остали преноси	-	4.448.114	(5.850.915)
Отуђења и отписи	(68.494)	(324.791)	(273.330)
Амортизација (напомена 29)	-	(3.932.662)	(6.132.465)
Обезвређење (напомена 34)	-	(232.661)	(15.856)
Пренос са (на) нематеријална улагања (напомена 6)	1.906	850.131	157.179
Пренос на инвестиционе некретнине (напомена 8)	(3.696)	17.689	-
Курсне разлике	75.894	85.729	23.932
Неотписана вредност	17.034.487	85.383.691	61.126.147
На дан 31. децембра 2013.			
Набавна вредност	17.338.709	118.861.914	93.865.422
Исправка вредности	(304.222)	(33.478.223)	(32.739.275)
Неотписана вредност	17.034.487	85.383.691	61.126.147

Некретнине, постројења и опрема у припреми	Остале некретнине, постројења и опрема	Улагања у туђе некретнине, постројења и опрему	Аванси	Укупно
47.106.611	96.308	129.318	8.770.320	192.543.809
(2.981.943)	(5.020)	(123.897)	(21.418)	(63.326.293)
44.124.668	91.288	5.421	8.748.902	129.217.516
44.124.668	91.288	5.421	8.748.902	129.217.516
(22.217.784)	351	-	6.020.653	50.490.313
2.040.326	-	-	-	2.040.326
-	-	-	-	6.080
(1.670.441)	(722)	-	(12.314.738)	(14.389.269)
-	-	(3.128)	-	(6.160.409)
(1.656.219)	(616)	-	-	(1.857.942)
(2.045.626)	-	-	-	(2.045.626)
(51.342)	-	-	-	(116.230)
(158.275)	-	118	(10.011)	(68.083)
18.365.307	90.301	2.411	2.444.806	157.116.676
22.681.199	91.447	129.318	2.466.224	227.306.567
(4.315.892)	(1.146)	(126.907)	(21.418)	(70.189.891)
18.365.307	90.301	2.411	2.444.806	157.116.676
18.365.307	90.301	2.411	2.444.806	157.116.676
13.913.211	19	35.772	13.921.611	62.029.033
233.757	-	-	-	4.580.107
1.638.733	(14)	-	26.474	262.392
(1.021.574)	(26)	-	(9.931.133)	(11.619.348)
-	-	(5.279)	-	(10.070.406)
(65.442)	(101)	-	(8.402)	(322.462)
(1.173.216)	-	515	-	(163.485)
(11.248)	-	-	-	2.745
(790)	-	6.607	(2.193)	189.179
31.878.738	90.179	40.026	6.451.163	202.004.431
35.926.546	91.391	81.375	6.481.062	272.646.419
(4.047.808)	(1.212)	(41.349)	(29.899)	(70.641.988)
31.878.738	90.179	40.026	6.451.163	202.004.431

Група је у пословној 2013. години капитализовала трошкове позајмљивања који се директно могу приписати стицању, изградњи или изради квалификованог средства, као део његове набавне вредности у износу од 111.522 РСД (2012: 1.879.931 РСД).

Машине и опрема где је Група корисник лизинга по основу уговора о пословном закупу укључују следеће износе:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Набавна вредност - капитализовани финансијски лизинг	149.696	153.401
Исправка вредности	(62.373)	(48.947)
Садашња вредност	87.323	104.454

На дан сваког биланса стања Руководство Групе процењује да ли постоји назнака да је надокнадива вредност некретнина, постројања и опреме пала испод књиговодствене вредности.

Група је на дан 31. децембра 2013. године извршила процену индикатора обезвређења имовине јединица које генеришу готовину («ЈГГ») при чему нису уочене назнаке умањења вредности осим за технолошки застарела средства као ни сторнирања раније признатог губитка од умањења вредности.

Група је признала обезвређење у 2013. години у износу од 322.462 РСД (2012: 1.857.942 РСД) за технолошки застарела средства, чија је нето књиговодствена вредност већа од надокнадивог износа (напомена 34).

Средства за производњу нафте и гаса

	Укупно инвестиције у току (истраживање и развој)	Производна средства	Остала пословна средства	Укупно
На дан 1. јануара 2012.				
Набавна вредност	5.776.676	48.208.255	129.810	54.114.741
Исправка вредности	(300.728)	(18.287.618)	(114.755)	(18.703.101)
Неотписана вредност	5.475.948	29.920.637	15.055	35.411.640
Година завршена дана 31. децембра 2012.				
Почетно стање неотписане вредности	5.475.948	29.920.637	15.055	35.411.640
Повећања	11.864.273	252	-	11.864.525
Пренос са средстава која нису за производњу нафте и гаса	794.081	-	-	794.081
Пренос са инвестиција у току	(6.082.728)	6.082.728	-	-
Остали преноси	28.952	(216.715)	(1.374)	(189.137)
Обезвређење	(6.702)	(82.066)	(9)	(88.777)
Амортизација	(3.161)	(2.792.982)	(360)	(2.796.503)
Отуђења и отписи	(733.702)	(2.499)	-	(736.201)
Курсне разлике	24.837	249	-	25.086
Неотписана вредност	11.361.798	32.909.604	13.312	44.284.714
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2012.				
Набавна вредност	11.669.985	53.371.094	123.953	65.165.032
Исправка вредности	(308.187)	(20.461.490)	(110.641)	(20.880.318)
Неотписана вредност	11.361.798	32.909.604	13.312	44.284.714
Година завршена дана 31. децембра 2013.				
Почетно стање неотписане вредности	11.361.798	32.909.604	13.312	44.284.714
Повећања	27.665.024	-	-	27.665.024
Пренос са инвестиција у току	(11.633.293)	11.633.274	19	-
Остали преноси	(16.040)	(892.723)	(60)	(908.823)
Обезвређење	(33.163)	(77.107)	-	(110.270)
Амортизација	(3.160)	(3.031.956)	-	(3.035.116)
Отуђења и отписи	(819.569)	(2.106)	(27)	(821.702)
Курсне разлике	28.372	14	-	28.386
Неотписана вредност	26.549.969	40.539.000	13.244	67.102.213
Неотписана вредност на дан 31. децембра 2013.				
Набавна вредност	26.798.895	57.981.672	33.510	84.814.077
Исправка вредности	(248.926)	(17.442.672)	(20.266)	(17.711.864)
Неотписана вредност	26.549.969	40.539.000	13.244	67.102.213

Средства за производњу нафте и гаса обухватају основна средства за истраживање и процену, као и трошкове развоја, повезане са производњом потврђених резерви (напомена 2.11).

8. ИНВЕСТИЦИОНЕ НЕКРЕТНИНЕ

Инвестиционе некретнине се вреднују на датум биланса стања по фер вредности која представља тржишну вредност инвестиционе некретнине.

Промене на рачуну су биле као што следи:

	2013.	2012.
Стање на почетку године	1.367.378	1.338.269
Добици на фер вредности (напомена 33)	151.936	-
Губици на фер вредности (напомена 34)	-	(17.716)
Пренос на некретнине, постројења и опрему (напомена 7)	(2.745)	116.230
Пренос са (на) средства за отуђење	6.424	(41.702)
Отуђења	(108.483)	(27.670)
Остало	(146)	(33)
Стање на крају године	1.414.364	1.367.378

Инвестиционе некретнине исказане са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.414.364 РСД (31. децембра 2012. године: 1.367.378 РСД) у највећем делу се односе на бензинске станице и пословне просторе дате у вишегодишњи закуп вредноване по фер вредности на дан биланса стања.

Следећи износи по основу закупа су признати у билансу успеха:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од закупнина (напомена 26)	108.671	116.483

Фер вредност инвестиционих некретнина

Инвестиционе некретнине, које чине бензинске станице и пословни простори, вредноване су по фер вредности на дан 31. децембра 2013. односно 2012. године. Позитиван ефекат вредновања по фер вредности признат је у корист осталих прихода (напомена 33).

Табела ниже приказује нефинансијска средства књижена по фер вредности која је мерена методом процене. Одмеравање фер вредности врши се према следећим хијерархијским нивоима:

- Котиране цене (некориговане) на активном тржишту за иста средства или исте обавезе (Ниво 1).
- Информације, осим котираних цена укључених у Ниво 1, које су засноване на доступним тржишним подацима за средства или обавезе, било директно (тј. цене) или индиректно (тј. изведене из цена) (Ниво 2).
- Информације о средству или обавези које нису засноване на доступним тржишним подацима (тј. недоступне информације) (Ниво 3).

Одмеравање по фер вредности на дан 31. децембра 2013. године извршено је на основу следећих информација:

	Котиране цене на активном тржишту за иста средства (Ниво 1)	Друге значајне доступне информације (Ниво 2)	Значајне недоступне информације (Ниво 3)
<i>Редовно одмеравање фер вредности</i>			
<i>Земљиште и грађевински објекти</i>			
- Продавнице и други објекти дати у закуп	-	772.952	-
- Станови	-	131.513	-
- Бензинске станице	-	-	509.899
Укупно	-	904.465	509.899

Технике процене фер вредности применом методологије 2. нивоа

Фер вредности пословних простора, станова и других објеката за издавање добијене применом методологије 2. нивоа произилазе из методе упоредивих трансакција. Продајне цене упоредивих објеката у непосредној близини коригују се за разлике у њиховим кључним карактеристикама као што је површина некретнине. Најзначајнија информација по овом приступу процене је цена по квадратном метру.

Одмеравање фер вредности применом значајних недоступних информација (методологија 3. нивоа)

Фер вредности бензинских станица добијене применом методологије 3. нивоа произилазе из методе употребних вредности, где је фер вредност бензинских станица одређена као садашња вредност будућих нето примања Групе на основу дугорочних уговора о закупу. Најзначајнија информација при овом приступу процене је цена изнајмљивања по бензинској станици.

Кључне претпоставке коришћене за вредовање методом употребних вредности :

	2013.	2012.
Дугорочна стопа раста	0%	0%
Дисконтна стопа	12%	15%

9. УЧЕШЋА У КАПИТАЛУ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Инвестиције у заједничка улагања	1.008.221	-
Финансијска средства расположива за продају	1.946.146	2.161.005
Минус: исправка вредности	(1.745.485)	(1.983.325)
	1.208.882	177.680

Заједничка улагања на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.008.221 РСД односи се на 50% удела у Енерговинд д.о.о., које је Група стекла током 2013 године и чија је намена управљање радом будућег ветропарка Пландиште, укупне снаге 102 MW са уграђена 34 ветрогенератора. Контролу над Енерговинд д.о.о. има подједнако Група и Asporta Limited, Cyprus. До дана издавања ових консолидованих финансијских извештаја није било пословних активности.

Не постоје потенцијалне обавезе које се односе на интерес Групе у заједничком улагању, као ни потенцијалне обавезе из самог улагања.

10. ОСТАЛИ ДУГОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Репрограмирана потраживања	1.426.540	3.371.014
Дугорочни кредити дати запосленима	1.083.093	1.259.637
Потраживања по основу финансијског лизинга	38.221	78.190
Остали дугорочни финансијски пласмани	863.518	818.933
	3.411.372	5.527.774
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- репрограмираних потраживања	(1.426.540)	(3.371.014)
- потраживања по основу финансијског лизинга	(26.789)	(57.743)
- остали дугорочних финансијских пласмана	(782.311)	(808.960)
	(2.235.640)	(4.237.717)
Укупно – нето вредност	1.175.732	1.290.057

(а) Репрограмирана потраживања

Репрограмирана потраживања са стањем на дан 31. децембра 2013. године у целини се односе на:

	Текућа доспећа	Дугорочни део	Укупно
Репрограмирана потраживања			
- ХИП Петрохемија Панчево, у реструктурирању	9.722.337	-	9.722.337
- РТБ Бор	-	1.426.540	1.426.540
- AIR Србија	100.923	-	100.923
	9.823.260	1.426.540	11.249.800
<i>Минус: исправка вредности репрограмираних потраживања</i>	(7.827.614)	(1.426.540)	(9.254.154)
Укупно – нето вредност	1.995.646	-	1.995.646

Књиговодствена вредност репрограмираних потраживања у износу од 1.995.646 РСД се односе на текућа потраживања од ХИП Петрохемије у реструктурирању Панчево, која су обезбеђена хипотекарним правом над имовином дужника.

Промене на исправци вредности репрограмираних потраживања:

	2013.	2012
Стање на почетку године	(3.371.014)	(5.601.478)
Курсне разлике	353.003	108.503
Преноси на краткорочне финансијске пласмане (напомена13)	1.591.471	2.121.961
Стање на крају године	(1.426.540)	(3.371.014)

(б) Кредити одобрени запосленима

Кредити одобрени запосленима са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.083.093 РСД (31. децембра 2012. године: 1.259.637 РСД) се односе на бескаматне кредите односно кредите по каматној стопи од 0,5%, односно 1,5% пласиране запосленима за потребе решавања стамбеног питања. Отплаћују се у месечним ратама.

Фер вредност кредита датих запосленима заснива се на новчаним токовима дисконтованим тржишном каматном стопом по којој би Група могла да прибави дугорочне позајмице и која одговара тржишној каматној стопи на сличне финансијске инструменте у текућем извештајном периоду 5,62% годишње (2012: 5,56% годишње).

Максимална изложеност кредитном ризику на дан извештавања је номинална вредност кредита датих запосленима. Наведена изложеност кредитном ризику је лимитирана, с обзиром да се наплата кредита датих запосленима обезбеђује кроз административне забране.

11. ЗАЛИХЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Сировине и материјал	28.703.362	27.662.411
Резервни делови	3.284.776	3.189.108
Алат и инвентар	155.232	171.435
Недовршена производња	4.787.759	7.941.977
Готови производи	8.131.485	8.079.365
Роба	2.536.370	4.244.958
	47.598.984	51.289.254
Дати аванси	799.547	1.220.357
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- залиха	(6.939.003)	(7.394.952)
- датих аванса	(253.069)	(373.071)
	(7.192.072)	(7.768.023)
Укупно залихе – нето	41.206.459	44.741.588

Промене на рачунима исправке вредности су приказане у табели:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(7.768.023)	(8.186.585)
Исправка вредности залиха и датих аванса на терет расхода текућег периода (напомена 34)	(155.623)	(17.771)
Укидање исправке вредности у корист прихода текућег периода (напомена 33)	464.733	332.274
Отпис	131.230	9.235
Остало	135.611	94.824
На дан 31. децембар	(7.192.072)	(7.768.023)

12. ПОТРАЖИВАЊА ПО ОСНОВУ ПРОДАЈЕ И ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Потраживања по основу продаје		
- у земљи	51.741.406	44.432.556
- у иностранству	1.174.094	1.071.568
- повезаним правним лицима	12.274.150	7.312.560
	65.189.650	52.816.684
Потраживања из специфичних послова	9.404.203	8.234.410
Потраживања за камате	10.419.050	5.954.781
Потраживања од запослених	87.210	84.788
Остала потраживања	7.498.570	7.474.290
	18.004.830	13.513.859
	92.598.683	74.564.953
<i>Минус исправка вредности:</i>		
- потраживања по основу продаје	(12.614.566)	(13.153.084)
- потраживања из специфичних послова	(9.240.701)	(8.207.674)
- потраживања за камате	(10.368.122)	(5.865.999)
- осталих потраживања	(7.338.502)	(7.327.912)
	(39.561.891)	(34.554.669)
Укупно потраживања – нето	53.036.792	40.010.284

Старосна структура ових потраживања била је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До 3 месеца	37.826.451	30.096.125
Преко 3 месеца	27.363.199	22.720.559
	65.189.650	52.816.684

На дан 31. децембра 2013. године од износа 27.363.199 РСД (31. децембра 2012. године: 22.720.559 РСД) који се односи на доспела потраживања по основу продаје, потраживања у износу од 12.614.566 РСД (31. децембра 2012. године: 13.153.084 РСД) била су обезвређена. Преостала потраживања у износу од 14.748.633 РСД (31. децембра 2012. године: 9.567.475 РСД) односе се на велики број независних купаца за које руководство верује да ће измирити своје обавезе у скорој будућности.

Старосна структура исправљених потраживања била је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До 3 месеца	126.261	50.506
Преко 3 месеца	12.488.305	13.102.578
	12.614.566	13.153.084

Валутна структура потраживања по основу продаје и других потраживања је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
РСД	90.829.534	73.392.968
УСД	915.892	1.035.605
ЕУР	570.298	99.483
Остало	282.959	36.897
	92.598.683	74.564.953

Промене на исправци вредности потраживања по основу продаје и других потраживања су:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(34.554.669)	(25.646.948)
Резервисања за обезвређење потраживања (напомена 34)	(5.279.291)	(10.440.076)
Отпис	151.764	568.939
Наплата раније исправљеног потраживања (напомена 33)	1.157.773	962.839
Пословне комбинације (напомена 37)	(74.294)	-
Остало (директна исправка)	(963.174)	577
На дан 31. децембра	(39.561.891)	(34.554.669)

Формирање и укидање резервисања за губитке због умањења вредности потраживања исказује се у оквиру „осталих расхода/осталих прихода“ у консолидованом билансу успеха (напомене 33 и 34). Износи књижени на терет исправке вредности отписују се када се не очекује да ће бити наплаћени.

13. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Краткорочни кредити дати запосленима	2.375	35.913
Текућа доспећа дугорочних финансијских пласмана	9.913.994	7.898.604
Остали краткорочни финансијски пласмани	66.430	3.672.397
	9.982.799	11.606.914
Минус: исправка вредности	(7.828.061)	(5.820.939)
Укупно краткорочни финансијски пласмани – нето	2.154.738	5.785.975

Текућа доспећа дугорочних финансијских пласмана са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 9.913.994 РСД (31. децембра 2012. године: 7.898.604 РСД) најзначајнијим делом се односе на текуће доспеће дугорочних репрограмираних потраживања у износу од 9.823.260 РСД. Ова потраживања су на дан 31. децембра 2013. године исправљена у износу од 7.827.614 РСД (31. децембра 2012. године: 5.820.065 РСД) (напомена 10).

Промене на исправци вредности краткорочних финансијских пласмана су:

	2013.	2012.
На дан 1. јануара	(5.820.939)	(2.995.123)
Наплаћени исправљени пласмани (напомена 33)	-	26.668
Пренос са осталих дугорочних финансијских пласмана (напомена 10а)	(1.591.471)	(2.121.961)
Курсне разлике и остала кретања	(415.651)	(730.523)
На дан 31. децембра	(7.828.061)	(5.820.939)

14. ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ И ГОТОВИНА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Готовина у банци	6.265.386	9.027.943
Готовина у благајни	463.191	288.987
Новчана средства на ескроу рачуну	1.651.099	2.678.075
Остала новчана средства	328.098	74.892
	8.707.774	12.069.897

15. ПОРЕЗ НА ДОДАТУ ВРЕДНОСТ И АКТИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Разграничени порез на додату вредност	4.500.540	4.617.873
Унапред плаћени трошкови	136.118	100.557
Потраживања за нефактурисани приход	1.375.644	2.272.918
Унапред плаћена акциза	1.364.295	1.319.866
Стамбени кредити запослених и остала активна временска разграничења	1.470.681	1.287.677
	8.847.278	9.598.891

Разграничени порез на додату вредност са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 4.500.540 РСД (31. децембра 2012. године: 4.617.873 РСД) је порез на додату вредност у примљеним фактурама које се евидентирају у текућем обрачунском периоду, а право на одбитак претходног пореза се остварује у наредном обрачунском периоду.

Унапред плаћена акциза у износу од 1.364.295 РСД (31. децембра 2012. године: 1.319.866 РСД) се односи на акцизу плаћену држави за готове производе складиштене на не-акцизном складишту.

Потраживања за нефактурисани приход са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 1.375.644 РСД (31. децембра 2012. године: 2.272.918 РСД) односе се на потраживања за нефактурисани приход од продаје бензинских компоненти у износу од 1.353.844 РСД за које није извршено фактурисање до краја године.

16. ОДЛОЖЕНА ПОРЕСКА СРЕДСТВА И ОБАВЕЗЕ

Разлика књиговодствене вредности НПО и пореске основице	
<i>Одложене пореске обавезе</i>	
Стање 1. јануара 2012.	(1.164.054)
Настанак и укидање привремених разлика	(677.931)
Ефекат промене пореске стопе	(580.256)
Стање на дан 31. децембра 2012.	(2.422.241)
Настанак и укидање привремених разлика	163.859
Пословне комбинације (напомена 37)	(76.798)
Курсне разлике	(2.102)
Стање на дан 31. децембра 2013.	(2.337.282)

	Резервисања	Умањење вредности имовине	Порески кредит	Укупно
<i>Одложена пореска средства</i>				
Стање 1. јануара 2012.	103.534	668.654	7.103.291	7.875.479
Настанак и укидање привремених разлика	95.820	(203.662)	1.634.556	1.526.714
Ефекат промене пореске стопе	51.767	334.327	-	386.094
Стање на дан 31. децембра 2012.	251.121	799.319	8.737.847	9.788.287
Настанак и укидање привремених разлика	57.168	(36.441)	(32.258)	(11.531)
Стање на дан 31. децембра 2013.	308.289	762.878	8.705.589	9.776.756

Признавање одложених пореских средстава је извршено на основу петогодишњег бизнис плана и остварених пословних резултата који су руководству дали снажне индикаторе у погледу искоришћења пренетих пореских кредита.

Порески кредит представља износ у висини од 20% од капиталних инвестиција у периоду завршеном на дан 31. децембра 2013. године у складу са пореском регулативом Републике Србије и може бити искоршћен у периоду од 10 година као што је дато у табели ниже.

Година настанка пореског кредита	Година истека пореског кредита	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
2006	2016	-	425.226
2007	2017	2.149.894	2.164.224
2008	2018	783.750	702.349
2009	2019	1.325.566	1.228.886
2010	2020	1.207.276	1.294.489
2011	2021	1.091.070	937.507
2012	2022	1.634.551	1.985.166
2013	2023	513.482	-
		8.705.589	8.737.847

17. ВАНБИЛАНСНА АКТИВА И ПАСИВА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Издате менице и гаранције	44.546.397	44.671.748
Примљене менице и гаранције	34.202.644	24.593.773
Имовина (у бившим републикама Југославије)	5.357.690	5.424.642
Потраживања (из бивших република Југославије)	5.103.758	5.290.900
Туђа роба у складишту и остала средства других лица	4.315.685	4.179.338
Средства за затварање поља у Анголи	638.286	422.341
	94.164.460	84.582.742

18. КАПИТАЛ

	Капитал који припада			
	Напомене	Акцијски капитал	Остали капитал	Резерве
Стање на дан 1. јануара 2012. године		81.530.200	5.597.873	884.368
Нето добит		-	-	-
Губици по основу ХОВ		-	-	-
Остало		-	-	(15.488)
Стање на дан 31. децембра 2012. године		81.530.200	5.597.873	868.880
Нето добит		-	-	-
Губици по основу ХОВ		-	-	-
Остали преноси	2.23, 2.24	-	(5.597.873)	(889.424)
Расподела дивиденде		-	-	-
Актуарски губици	19	-	-	-
Остало		-	-	(17.746)
Стање на дан 31. децембра 2013. године		81.530.200	-	(38.290)

* У консолидованом билансу успеха Групе на дан 31. децембра 2013. године није извршена презентација губитка који припада мањинским улагачима у износу од 25.534 РСД (31. децембра 2012. године: 19.734 РСД) као и износ транслационих резерви у извештају о променама на капиталу због ограничења која постоје у формату прописаних консолидованих финансијских извештаја.

Дивиденда за 2012. годину у износу од 75,83 РСД по акцији, односно у укупном износу од 12.364.129 РСД је одобрена од стране Скупштине акционара и исплаћена током августа 2013. године.

18.1. Акцијски капитал

Акцијски капитал представља капитал Друштва који се котира на Београдској берзи. Номинална вредност акција је 500 РСД.

Акцијски капитал на дан 31. децембра 2013. и 2012. године састоји се од 163.060.400 акција.

власницима Групе

	Нереализовани добици (губици) по основу ХОВ	Нераспоређени добитак (акумулирани губитак)	Укупно	Учешћа без права контроле	Укупно капитал
	(34.508)	(370.084)	87.607.849	3.491	87.611.340
	-	45.552.345	45.552.345	(19.734)	45.532.611
	(40.020)	-	(40.020)	-	(40.020)
	-	3.080	(12.408)	(863)	(13.271)
	(74.528)	45.185.341	133.107.766	(17.106)	133.090.660
	-	48.373.230	48.373.230	(25.534)	48.347.696
	14.643	-	14.643	-	14.643
	-	6.487.297	-	-	-
	-	(12.364.129)	(12.364.129)	-	(12.364.129)
	-	(114.418)	(114.418)	-	(114.418)
	-	(2.830)	(20.576)	(778)	(21.354)
	(59.885)	87.564.491	168.996.516	(43.418)	168.953.098

19. ДУГОРОЧНА РЕЗЕРВИСАЊА

Промене на дугорочним резервисањима су следеће:

	Обнављање природних ресурса	Заштита животне средине	Накнадна примања запослених	Програм дугорочних подстицаја запослених	Судски спорови	Укупно
Стање 1. јануара 2012. године	7.266.813	1.012.100	3.295.681	-	1.797.057	13.371.651
На терет биланса успеха (напомене 29 и 32)	836.334	24.000	787.369	1.042.855	-	2.690.558
Корекције вредности некретнина, постројења и опреме за износ резервисања	(82.397)	-	-	-	-	(82.397)
Укинута у току године (напомена 33)	(47.643)	-	(887.109)	-	(827.581)	(1.762.333)
Измирење обавеза	(1.021)	(174.717)	(195.421)	-	(155.430)	(526.589)
Стање на дан 31. децембра 2012. године	7.972.086	861.383	3.000.520	1.042.855	814.046	13.690.890
На терет биланса успеха (напомене 29 и 32)	589.423	195.000	17.535	521.427	381.063	1.704.448
Актуарски губици (напомена 18)	-	-	114.418	-	-	114.418
Корекције вредности некретнина, постројења и опреме за износ резервисања	962.855	-	-	-	-	962.855
Укинута у току године (напомена 33)	(303.653)	(112.395)	(451.170)	-	-	(867.218)
Измирење обавеза	(157.673)	(253.894)	(135.497)	(42.201)	(37.857)	(627.122)
Остало	-	-	5.881	-	-	5.881
Стање на дан 31. децембра 2013. године	9.063.038	690.094	2.551.687	1.522.081	1.157.252	14.984.152

(а) Резерисање за обнављање природних ресурса

Руководство процењује будуће новчане издатке за обнављање природних ресурса (земљишта) на налазиштима нафте и гаса, на основу претходних искустава на сличним радовима. На основу промена у процени,

иницијално резервисање за рекултивацију активних бушотина за годину која се завршава на дан 31. децембра 2013. године у износу од 962.855 РСД, признато је у оквиру позиције некретнина, постројења и опреме.

(б) Резервисања за заштиту животне средине

У складу са важећом законском регулативом, Група има обавезе по основу заштите животне средине. На дан биланса стања Група је извршила резервисање по наведеном основу у износу од 690.094 РСД (2012: 861.383 РСД) по основу процене руководства о висини неопходних трошкова чишћења и санације загађених локација Групе.

(в) Програм дугорочних подстицаја запослених

У 2011. години Група је започела процес усаглашавања дугорочног програма подстицаја руководиоца компаније. Након усаглашења готовински подстицаји ће бити базирани на основу реализације постављених кључних индикатора ефикасности (<>КПИ>>) у периоду од три године. На дан 31. децембра 2013. године руководство Групе је извршило процену садашње вредности обавеза везаних за дугорочне подстицаје запослених у износу од 1.522.081 РСД (31. децембра 2012. године: 1.042.855 РСД) (напомена 29).

(г) Резервисања за судске спорове

На дан 31. децембра 2013. године Група је проценила вероватноћу негативних исхода судских спорова, као и износе потенцијалних губитака на основу информација датих од стране Сектора за правна питања. Група је извршила додатно резервисање за судске спорове за које је процењен негативан исход спора у износу од 381.063 РСД (укидање резервисања у 2012: 827.581 РСД). Процена Групе је да исход судских спорова неће довести до значајнијих губитака преко износа за које је извршено резервисање на дан 31. децембра 2013. године.

(д) Резервисања за накнадна примања запослених

Накнаде запосленима:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Отпремнине	703.726	836.998
Јубиларне награде	1.847.961	2.163.522
	2.551.687	3.000.520

Основне актуарске претпоставке које су коришћене су:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дисконтна стопа	6,30%	7,65%
Будућа повећања зарада	5,50%	6,00%
Просечан будући радни век	14,84	19,79

	Отпремнине	Јубиларне награде	Укупно
Стање на дан 1. јануара 2012. године	1.036.927	2.258.754	3.295.681
Трошкови директно плаћених накнада	(74.023)	(121.398)	(195.421)
Укупно приходи признати у билансу успеха	(125.906)	26.166	(99.740)
Стање на дан 31. децембра 2012. године	836.998	2.163.522	3.000.520
Трошкови директно плаћених накнада	(59.174)	(76.323)	(135.497)
Актуарски губици (напомена 18)	114.418	-	114.418
Укупно приходи признати у билансу успеха	(194.397)	(239.238)	(433.635)
Пословне комбинације (напомена 37)	4.722	-	4.722
Курсне разлике	1.159	-	1.159
Стање на дан 31. децембра 2013. године	703.726	1.847.961	2.551.687

Износ признат у консолидованом билансу успеха:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Текући трошкови накнада	230.536	247.621
Трошкови камата	220.805	235.246
Добици од промене плана доприноса	(357.007)	488.948
Актуарски губици	-	(843.615)
Трошкови прошлих услуга	(527.969)	(227.940)
	(433.635)	(99.740)

20. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити у земљи	12.048.569	14.627.940
Дугорочни кредити у иностранству	25.899.734	17.006.229
	37.948.303	31.634.169
Текуће доспеће дугорочних кредита (напомена 22)	(22.264.141)	(533.466)
Укупно дугорочни кредити	15.684.162	31.100.703

Доспеће дугорочних кредита:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Између 1 и 2 године	2.926.308	22.184.094
Између 2 и 5 године	6.871.962	2.405.694
Преко 5 година	5.885.892	6.510.915
	15.684.162	31.100.703

Валутна структура дугорочних обавеза по основу дугорочних кредита у земљи и иностранству је следећа:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
УСД	28.343.857	19.607.409
ЕУР	8.961.940	9.269.068
РСД	280.783	2.281.108
ЈПЈ	361.723	476.584
	37.948.303	31.634.169

Фер вредност краткорочних кредита једнака је њиховој књиговодственој вредности.

Група наведене обавезе по кредитима плаћа у складу са уговореном динамиком, односно сходно утврђеним ануитетним плановима. Група је уговорила са повериоцима фиксне и променљиве каматне стопе. Променљиве каматне стопе су везане за Еурибор и Либор.

Руководство очекује да ће Група бити у могућности да све уговорене обавезе по кредитима испуни у складу са утврђеним роковима.

Преглед обавеза по основу дугорочних кредита са стањем на дан 31. децембра 2013. године и 31. децембра 2012. године дат је у следећој табели:

Поверилац	Валута	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Дугорочни кредити у земљи</i>			
Ерсте банка, Нови Сад	УСД	279.719	301.856
Ерсте банка, Нови Сад	ЕУР	454.900	469.403
Поштанска штедионица, Београд	ЕУР	225.341	236.111
Поштанска штедионица, Београд	УСД	1.526.400	1.670.920
Влада РС, Агенција за осигурање депозита (IBRD)	ЕУР	4.459.990	4.670.317
Војвођанска банка, Нови Сад	РСД	-	1.000.000
Уникредит банка, Београд	УСД	4.821.436	4.998.225
Уникредит банка, Београд	РСД	278.900	1.278.900
Остали кредити	РСД	1.883	2.208
		12.048.569	14.627.940
<i>Дугорочни кредити у иностранству</i>			
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	УСД	518.612	565.419
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	ЈПЈ	361.723	476.584
Ерсте банка, Холандија	ЕУР	3.439.263	3.411.549
Ерсте банка, Холандија	УСД	5.403.333	-
ВУБ (Банка Интеса), Словачка	УСД	8.312.820	8.617.630
НБГ банка, Лондон	УСД	2.493.846	6.307
НБГ банка, Лондон	ЕУР	-	102.324
Алфа банка, Лондон	УСД	3.325.128	1.723.526
Пиреус банка, Велика Британија	УСД	1.662.563	1.723.526
Нефтегазоваја Иновационнаја Корпорација, Руска Федерација	ЕУР	382.446	379.364
		25.899.734	17.006.229
Минус текућа доспећа дугорочних кредита		(22.264.141)	(533.466)
		15.684.162	31.100.703

	Валута	Текућа доспећа		Дугорочни део	
		31. децембар 2013.	31. децембар 2012.	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Дугорочни кредити у земљи					
Ерсте банка, Нови Сад	УСД	13.070	11.881	266.649	289.975
Ерсте банка, Нови Сад	ЕУР	20.972	18.169	433.928	451.234
Поштанска штедионица, Београд	ЕУР	12.148	12.586	213.193	223.525
Поштанска штедионица, Београд	УСД	82.030	88.550	1.444.370	1.582.370
Влада РС, Агенција за осигурање депозита (IBRD)	ЕУР	248.267	246.267	4.211.723	4.424.050
Војвођанска банка, Нови Сад	РСД	-	-	-	1.000.000
Уникредит банка, Београд	УСД	4.821.436	-	-	4.998.225
Уникредит банка, Београд	РСД	278.900	-	-	1.278.900
Остали кредити	РСД	369	390	1.514	1.818
		5.477.192	377.843	6.571.377	14.250.097
Дугорочни кредити у иностранству					
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	УСД	30.197	27.790	488.415	537.629
НЛБ Нова Љубљанска банка д.д., Словенија	ЈПЈ	16.978	19.202	344.745	457.382
Ерсте банка, Холандија	ЕУР	3.439.263	-	-	3.411.549
Ерсте банка, Холандија	УСД	-	-	5.403.333	-
ВУБ (Банка Интеса), Словачка	УСД	8.312.820	-	-	8.617.630
НБГ банка, Лондон	УСД	-	6.307	2.493.846	-
НБГ банка, Лондон	ЕУР	-	102.324	-	-
Алфа банка, Лондон	УСД	3.325.128	-	-	1.723.526
Пиреус банка, Велика Британија	УСД	1.662.563	-	-	1.723.526
Нефтегазоваја Иновационнаја Корпорација, Руска Федерација	ЕУР	-	-	382.446	379.364
		16.786.949	155.623	9.112.785	16.850.606
		22.264.141	533.466	15.684.162	31.100.703

21. ОСТАЛЕ ДУГОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе према Гаспром Њефт-у	50.655.813	55.536.844
Остале дугорочне обавезе - финансијски закуп	107.689	57.626
Остале дугорочне обавезе	40.486	14.003
	50.803.993	55.608.473
Текуће доспеће осталих дугорочних обавеза и финансијског лизинга (напомена 22)	(5.354.272)	(5.325.366)
	45.449.716	50.283.107

(а) Обавезе према матичном друштву

Обавезе према матичном друштву са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 50.655.813 РСД (ЕУР 441.860.471) односе се на обавезу према Гаспром Њефт-у по основу добијеног кредита, а на основу обавеза из Уговора о купопродаји акција од 24. децембра 2008. којим се Гаспром Њефт обавезао да одобри зајмове за финансирање програма реконструкције и модернизације технолошког комплекса у рафинерији Панчево у износу од 500.000.000 ЕУР што је и испуњено током 2012. године. Наведене обавезе се плаћају у кварталним ратама почевши од децембра 2012. године, где последња рата доспева на дан 15. маја 2023. године.

(б) Остале дугорочне обавезе - финансијски закуп

Минимална рата финансијског лизинга

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	43.614	38.584
Од 1- 5 година	97.277	21.974
Преко 5 година	382.499	-
Будући трошкови финансирања финансијског лизинга	(415.701)	(2.932)
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	107.689	57.626

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	22.081	36.144
Од 1- 5 година	13.697	21.482
Преко 5 година	71.911	-
Садашња вредност обавеза по основу финансијског лизинга	107.689	57.626

22. КРАТКОРОЧНЕ ФИНАНСИЈСКЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Краткорочни кредити	300.000	3.500.000
Део дугорочних кредита који доспева до једне године (напомена 20)	22.264.141	533.466
Део дугорочних обавеза по фин. лизингу који доспева до једне године (напомена 21)	22.081	36.144
Део осталих дугорочних обавеза који доспева до једне године (напомена 21)	5.332.191	5.289.222
Остале краткорочне финансијске обавезе	29	526
	27.918.442	9.359.358

23. ОБАВЕЗЕ ИЗ ПОСЛОВАЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Примљени аванси	892.243	962.634
Обавезе према добављачима		
- у земљи	6.569.216	3.182.614
- у иностранству	2.627.565	2.859.806
Добављачи - Гаспром Њефт	9.338.240	-
Добављачи - остала повезана правна лица	30.096.552	25.995.092
Остале обавезе из пословања	70.757	71.852
Остале обавезе из специфичних послова	332.512	294.221
	49.927.085	33.366.219

Обавезе према осталим повезаним правним лицима са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 30.096.552 РСД (31. децембра 2012. године: 25.995.092 РСД) најзначајнијим делом се односе на обавезе према добављачу Gazprom Neft Trading, Аустрија по основу набавке сирове нафте у износу од 28.139.826 РСД (31. децембра 2012. године: 25.464.826 РСД).

24. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе по основу неисплаћених зарада и накнада, бруто	56.111	1.962.078
Обавезе за камате у земљи	520.438	350.859
Обавезе за дивиденде	3.772.308	3.772.308
Обавезе по основу неискоришћених годишњих одмора	572.420	813.329
Остале обавезе	11.933	63.782
	4.933.210	6.962.356

25. ОБАВЕЗЕ ПО ОСНОВУ ПДВ-А И ОСТАЛИХ ЈАВНИХ ПРИХОДА И ПАСИВНА ВРЕМЕНСКА РАЗГРАНИЧЕЊА

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
Обавезе за порез на додату вредност	517.592	580.897
Обавезе за акцизе	4.312.273	2.563.776
Обавезе за порезе и царине	3.050.302	4.548.742
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	210.774	220.147
Укалкулисане обавезе	2.361.412	1.590.555
Остала пасивна временска разграничења	2.360.160	2.583.871
	12.812.513	12.087.988

Укалкулисане обавезе са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 2.361.412 РСД се односе на процењене, нефактурисане трошкове услуга извршених од стране добављача (31. децембра 2012. године: 1.590.555 РСД).

Остала пасивна временска разграничења са стањем на дан 31. децембра 2013. године у износу од 2.360.160 РСД (31. децембра 2012. године: 2.583.871 РСД) у највећем износу се односе на укалкулисане бонусе запосленима у износу од 1.652.748 РСД (31. децембра 2012. године: 1.418.102 РСД).

26. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи од закупа	108.671	116.483
Остали оперативни приходи	25.784	82.200
	134.455	198.683

27. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови материјала за израду	131.065.580	88.092.425
Трошкови режијског и осталог материјала	1.197.051	770.566
Остали трошкови горива и енергије	3.296.359	2.783.467
	135.558.990	91.646.458

28. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Трошкови зарада и накнада зарада (брutto)	15.349.007	16.789.491
Трошкови пореза и доприноса на зараде и накнаде на терет послодавца	2.394.753	2.618.554
Трошкови накнада по уговору о делу	666.003	485.606
Трошкови накнада физичким лицима по основу осталих уговора	65.641	44.758
Трошкови накнада члановима одбора директора и одбора скупштине акционара	72.666	35.216
Трошкови отпремнина	3.375.478	3.642.744
Остали лични расходи и накнаде	1.689.136	1.306.364
	23.612.684	24.922.733

Трошкови отпремнина исказани у износу од 3.375.478 РСД најзначајнијим делом се односе на трошкове настале по основу програма добровољног раскида радног односа. Укупан број запослених који су добровољно напустили Групу у пословној 2013. години је 1.828 радника (2012: 1.701 радника).

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Просечан број запослених	7.629	9.004

29. ТРОШКОВИ АМОРТИЗАЦИЈЕ И РЕЗЕРВИСАЊА

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Амортизација (напомена 6 и 7)	10.871.987	6.858.262
Трошкови резервисања за:		
- рекултивацију земљишта и заштиту животне средине (напомена 19)	429.780	523.999
- дугорочни подстицаји запослених (напомена 19)	538.962	1.830.224
- резервисања за судске спорове (напомена 19)	381.063	-
	12.221.792	9.212.485

30. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Производне услуге	1.839.254	1.971.608
Транспортне услуге	2.519.454	1.711.607
Услуге одржавања	2.072.722	1.442.374
Закупнине	1.190.167	662.895
Трошкови сајмова	5.917	4.459
Реклама и пропаганда	755.081	550.570
Трошкови истраживања	786.216	759.226
Остале услуге	1.327.188	965.822
Непроизводне услуге	6.074.329	3.427.917
Репрезентација	152.509	125.626
Премије осигурања	305.264	225.371
Трошкови платног промета	254.017	214.311
Трошкови царина, пореза на имовину и осталих пореза	1.808.706	1.973.586
Трошкови накнада за ванредне ситуације	-	288.517
Накнада за експлоатацију сирове нафте и гаса	2.472.792	2.782.327
Трошкови правних и консултантских услуга	136.640	128.911
Административне и друге таксе	263.500	193.630
Остало	1.059.277	882.946
	23.023.033	18.311.703

Трошкови непроизводних услуга остварених за годину која се завршила 31. децембра 2013. године у износу од 6.074.329 РСД (2012: 3.427.917 РСД) најзначајнијим делом се односе на трошкове услужних организација у износу од 4.028.730 РСД, трошкове консултантских услуга у износу од 557.920 РСД, трошкове управљања пројектима у износу од 246.218 РСД и трошкове сертификације и стручног надзора у износу од 177.860 РСД.

31. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Приходи камата	5.539.711	3.051.043
Позитивне курсне разлике	2.741.841	6.903.746
Остали финансијски приходи	14.128	9.645
	8.295.680	9.964.434

32. ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Финансијски расходи – Гаспром Њефт	1.224.655	124.225
Расходи камата	2.163.134	1.604.224
Дисконт дугорочних обавеза	354.643	336.335
Негативне курсне разлике	931.479	13.906.949
Остали финансијски расходи	47	2.555
	4.673.958	15.974.288

33. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Добици од продаје:		
- некретнина, постројења и опреме	109.012	136.304
- материјала	20.118	14.514
Вишкови по основу пописа	385.145	382.164
Приходи од смањења обавеза	274.630	558.983
Приходи од укидања дугорочних резервисања (напомена 19)	867.218	1.762.333
Приход од наплаћених пенала	523.261	46.889
Приходи од усклађивања вредности:		
- некретнина, постројења и опреме	143	2.881
- инвестиционих некретнина(напомена 8)	151.936	-
- залиха (напомена 11)	455.074	322.555
- датих аванса (напомена 11)	9.659	9.719
- краткорочних финансијских пласмана (напомена 13)	-	26.668
- потраживања (напомена 12)	1.157.773	962.839
- остале имовине	190.629	8.646
Остали непоменути приходи	491.346	525.133
	4.635.944	4.759.628

34. ОСТАЛИ РАСХОДИ

Година која се завршила 31. децембра

	2013.	2012.
Губици од продаје некретнина, постројења и опреме	647.458	386.882
Мањкови	1.074.362	786.415
Отпис потраживања	26.790	40.621
Отпис залиха	79.550	131.407
Казне, пенали и штете	50.340	22.529
Издаци за хуманитарне, културне и образовне намене	180.473	162.704
Расходи по основу усклађивања вредности:		
- нематеријалних улагања (напомена 6)	66.637	87.150
- некретнина, постројења и опреме (напомена 7)	322.462	1.857.942
- инвестиционих некретнина (напомена 8)	-	17.716
- осталих дугорочних финансијских пласмана	6.493	2.504
- залиха (напомена 11)	139.379	5.434
- датих аванса(напомена 11)	16.244	12.337
- потраживања (напомена 12)	5.279.291	10.440.076
Остали непоменути расходи	547.595	695.015
	8.437.074	14.648.732

35. ПОРЕЗ НА ДОБИТ

Компоненте пореза на добит:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Текући порез	6.195.055	2.591.542
Одложени порез (напомена 16)		
Настанак и укидање привремених разлика	(152.328)	(848.783)
Ефекат промене пореске стопе	-	194.162
	(152.328)	(654.621)
	6.042.727	1.936.921

Порез на добит Групе пре опорезивања се разликује од теоријског износа који би настао применом просечне пондерисане пореске стопе и био би као што следи:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Добит пре опорезивања	54.390.423	47.469.532
Порез обрачунат по прописаној пореској стопи земље у којој је настао профит	8.793.869	4.746.953
Ефекат опорезивања на:		
Расходе који се не признају за пореске сврхе	154.030	966.676
Порески губици за које нису призната одложена пореска средства	9.701	(1.634.556)
Одложене пореске кредите	-	240.728
Искоришћене пореске кредите	(3.012.616)	(2.577.042)
Ефекат промене пореске стопе на одложене порезе	-	194.162
	5.944.984	1.936.921
Корекција пореза на добит за претходни период	97.743	-
	6.042.727	1.936.921
Ефективна стопа пореза на добит	11,11%	4,08%

36. ЗАРАДА ПО АКЦИЈИ

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Добит која се може приписати акционарима Нафтне Индустије Србије	48.373.230	45.552.345
Просечан пондерисани број акција	163.060.400	163.060.400
Основна зарада по акцији	0,297	0,279

37. ПОСЛОВНЕ КОМБИНАЦИЈЕ

(a) Куповина бензинских станица

У 2013. години, као део регионалног развоја Група је стекла власништво над три бензинске станице (БС), једном у Бугарској и две у Румунији. Као резултат стицања, Група очекује раст учешћа на наведеним тржиштима.

Назв	Датум стицања	Процент стечених учешћа у капиталу
<i>Бугарска</i>		
БС Lovech	07/03/2013	100%
<i>Румунија</i>		
БС Arad	26/04/2013	100%
БС Ovidiu SA	30/07/2013	100%

У следећој табели је дат преглед пренесене накнаде по основу стицања бензинских станица у периоду који се завршио 31. децембра 2013. године, фер вредност стечених средстава и насталих обавеза:

	Година која се завршила 31. децембра 2013.		
	Бугарска	Румунија	Укупно
Пренесена накнада:			
Пренос готовине	122.626	189.810	312.436
Додатне накнаде	2.839	-	2.839
Укупно пренесена накнада	125.465	189.810	315.275
Фер вредност нето препознатљиве стечене имовине	115.153	91.362	206.515
Гудвил	10.312	98.448	108.760

Вредност сваке главне класе имовине и насталих обавеза на датум стицања:

	Бугарска	Румунија	Укупно
Залихе	-	231	231
Некретнине, постројења и опрема	115.153	91.131	206.284
Нето препознатљива стечена имовина	115.153	91.362	206.515

Уговори о куповини укључују само стицање имовине БС и не садрже потенцијалне обавезе.

У следећој табели је дат преглед пренесене накнаде по основу стицања бензинских станица у периоду који се завршио 31. децембра 2012. године, фер вредност стечених средстава и насталих обавеза:

	Година која се завршила 31. децембра 2012.			
	Бугарска	Румунија	БиХ	Укупно
<i>Пренесена накнада:</i>				
Пренос готовине	1.618.147	1.008.286	338.607	2.965.040
Додатне накнаде	42.660	-	958	43.618
Укупно пренесена накнада	1.660.807	1.008.286	339.565	3.008.658
Фер вредност нето препознатљиве стечене имовине	1.174.892	517.363	348.456	2.040.711
Гудвил	485.915	490.923	-	976.838
Негативан гудвил	-	-	(8.891)	(8.891)

Вредност сваке главне класе имовине и насталих обавеза на датум стицања:

	Бугарска	Румунија	БиХ	Укупно
Залихе	-	385	-	385
Некретнине, постројења и опрема	1.174.892	516.978	348.456	2.040.326
Нето препознатљива стечена имовина	1.174.892	517.363	348.456	2.040.711

Стицање ОМВ БиХ

На дан 28. фебруара 2013. године Група је стекла власништво и контролу над 100% капитала друштва ОМВ БиХ за износ од 3.623.811 РСД, које послује преко 28 бензинских станица у Босни и Херцеговини. Као резултат стицања, Група очекује повећање учешћа на овом тржишту.

Следећа табела приказује накнаду плаћену за ОМВ БиХ, фер вредност стечених средстава и преузетих обавеза на датум стицања.

	На датум стицања (28. фебруар 2013.)	
Имовина		
Обртна имовина		1.013.302
Некретнине, постројења и опрема		4.373.823
Остала нематеријална улагања		295.603
Остала обртна имовина		66.912
Укупно стечена имовина		5.749.640
Обавезе		
Краткорочне обавезе		(314.252)
Дугорочне обавезе		(2.246.274)
Укупно настале обавезе		(2.560.526)
Нето препознатљива стечена имовина		3.189.114
Укупна пренесена накнада у новцу		3.623.811
Гудвил		434.697

38. ДРУШТВА ГРУПЕ

Консолидовани финансијски извештаји на дан 31. децембра 2013. године обухватају извештаје матичног предузећа и следећих зависних предузећа у земљи и иностранству:

Друштво	Држава	Учешће %	
		31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
О Зоне а.д., Београд	Србија	100	100
НИС Петрол д.о.о., Бања Лука	Босна и Херцеговина	100	100
НИС Петрол е.о.о.д., Софија	Бугарска	100	100
NIS Petrol SRL, Букурешт,	Румунија	100	100
Pannon naftagas Kft, Будимпешта	Мађарска	100	100
НИС Оверсис, Санкт Петербург	Русија	100	100
Нафтагас-Нафтни сервис д.о.о., Нови Сад	Србија	100	100
НТЦ НИС-Нафтагас д.о.о., Нови Сад	Србија	100	100
Нафтагас-Технички сервис д.о.о., Зрењанин	Србија	100	100
Нафтагас-Транспорт д.о.о., Нови Сад	Србија	100	100
Г Петрол д.о.о. Сарајево	Босна и Херцеговина	100	-
Јадран - Нафтагас д.о.о. Бања Лука	Босна и Херцеговина	66	66
Ранис, Москва (у ликвидацији)	Русија	51	51
Јубос д.о.о., Бор	Србија	51	51
Светлост Бујановац	Србија	51	51

39. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Већински власник Групе је Гаспром Њефт, Ст Петербург, Руска Федерација у чијем власништву се налази 56,15% акција Групе. Укупно 29,87% акција Групе (од преосталих 43,85%) се налази у власништву Републике Србије док се 13,98% налази у власништву мањинских акционара и котира се на Београдској берзи. Крајњи власник Групе је Гаспром, Руска Федерација.

Група је током 2013. и 2012. године ступала у пословне односе са својим повезаним правним лицима. Најзначајније трансакције са повезаним правним лицима у наведним периодима настале су по основу набавке и испоруке сирове нафте и вршења услуга геофизичких испитивања и интерпретације.

На дан 31. децембра 2013. и 31. децембра 2012. године стање средстава и обавеза по основу трансакција са повезаним правним лицима је следеће:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом	Укупно
На дан 31. децембар 2013.				
Учешћа у капиталу	1.008.221	-	-	1.008.221
Залихе	-	-	24.219.102	24.219.102
Потраживања	11.385	-	3.537	14.922
Остале дугорочне обавезе	-	(45.323.622)	-	(45.323.622)
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.332.191)	-	(5.332.191)
Обавезе из пословања	-	(9.338.240)	(28.585.094)	(37.923.334)
Обавезе по основу ПДВ, осталих јавних прихода и ПВР	-	-	(1.725)	(1.725)
	1.019.606	(59.994.053)	(4.364.180)	(63.338.627)
На дан 31. децембар 2012.				
Залихе	-	-	22.174.560	22.174.560
Потраживања	-	-	4.960	4.960
Порез на додату вредност и АВР	-	-	20	20
Остале дугорочне обавезе	-	(50.247.622)	-	(50.247.622)
Краткорочне финансијске обавезе	-	(5.289.222)	-	(5.289.222)
Обавезе из пословања	-	-	(25.475.054)	(25.475.054)
	-	(115.203)	-	(115.203)
Остале краткорочне обавезе	-	(55.652.047)	(3.295.514)	(58.947.561)

У години која се завршила на дан 31. децембра 2013. и 2012. године настале су следеће трансакције са повезаним правним лицима:

	Заједничка улагања	Матично друштво	Лица под заједничком контролом	Укупно
Година која се завршила 31. децембра 2013.				
Приходи од продаје	-	-	92.553	92.553
Набавна вредност продате робе	-	-	(17.245)	(17.245)
Трошкови материјала	-	-	(114.209.629)	(114.209.629)
Остали пословни расходи	-	(45.889)	-	(45.889)
Финансијски расходи	-	(1.224.655)	-	(1.224.655)
Остали приходи	-	-	297.244	297.244
Остали расходи	-	(4.437)	(634.721)	(639.158)
	-	(1.274.981)	(114.471.798)	(115.746.779)
Година која се завршила 31. децембра 2012.				
Приходи од продаје	-	-	124.793	124.793
Набавна вредност продате робе	-	-	(12.625)	(12.625)
Трошкови материјала	-	-	(67.725.252)	(67.725.252)
Остали пословни расходи	-	(52.068)	-	(52.068)
Финансијски расходи	-	(124.225)	-	(124.225)
Остали приходи	-	-	119.192	119.192
Остали расходи	-	(4.664)	(264.904)	(269.568)
	-	(180.957)	(67.758.796)	(67.939.753)

Накнаде кључном руководству

Накнаде плаћене или плативе кључном руководству у 2013. и 2012. години приказане су у табели која следи:

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
Зараде и остала краткорочна примања	404.298	316.118
	404.298	316.118

Најзначајније трансакције са друштвима у државном власништву

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
<i>Потраживања – пре исправке вредности</i>		
ХИП Петрохемија у реструктурирању	12.284.032	7.307.595
Србијагас	27.124.438	23.573.467
	39.408.470	30.881.062
<i>Обавезе</i>		
ХИП Петрохемија у реструктурирању	(1.534.730)	(523.563)
Србијагас	(230.099)	(85.682)
	(1.764.829)	(609.245)
<i>Примљени аванси</i>		
ХИП Петрохемија у реструктурирању	(7.112)	(7.743)
Србијагас	(12.806)	(12.806)
	(19.918)	(20.549)

	Година која се завршила 31. децембра	
	2013.	2012.
<i>Приходи</i>		
ХИП Петрохемија у реструктурирању	35.132.534	9.258.368
Србијагас	2.176.974	17.902.669
	37.309.508	27.161.037
<i>Расходи</i>		
ХИП Петрохемија у реструктурирању	(30.266)	(146.097)
Србијагас	(1.080.394)	(1.675.633)
	(1.110.660)	(1.821.730)

40. ПОТЕНЦИЈАЛНЕ ОБАВЕЗЕ

Пренос власништва над имовином

До дана 31. децембра 2013. године Друштво је имало власништво на 6.731 непокретности и право коришћења и поседовања на 1.145 непокретности, што чини 83% односно 14% од укупног броја ставки непокретне имовине (објекти и парцеле) Друштва.

Република Србија је у својству продавца дужна да, у складу са Уговором о купопродаји акција Нафтне индустрије Србије а.д., обезбеди писану сагласност за пренос целокупне непокретне имовине Друштва регистроване у Регистру основних средстава са стањем на дан 31. децембра 2007. године.

Финансијске гаранције

На дан 31. децембар 2013. године укупни износ датих финансијских гаранција од стране Групе износи 3.406.797 РСД и највећом делом се односи на царинске обавезе у износу од 2.192.400 РСД (2012: 2.403.960 РСД).

Остале потенцијалне обавезе

На дан 31. децембра 2013. године Група није формирала резервисање за потенцијални губитак који може настати по основу процене пореских обавеза од стране Министарства финансија Анголе, према којој Група треба да плати разлику у обрачуну пореза у износу од 81 милиона УСД који се односе на додатну профитну нафту за период од 2002. до 2009. Руководство сматра да, на основу услова из потписаних концесионих уговора са државом Анголом и на основу мишљења правних консултаната из Анголе, такав захтев није у складу са тренутно важећим законским оквиром у Анголи због чињенице да власти нису правилно израчунале профитну нафту и да је профитна нафта уговорна обавеза која треба се да испуни према националном концесионару, што је у супротности са мишљењем Министарства финансија Анголе. Руководство Групе ће уложити жалбу против било какве акције принудне наплате пореза од стране Министарства финансија Анголе и предузети све потребне кораке у циљу одлагања наплате пореза док суд Анголе не донесе коначну одлуку о овом питању. На основу искуства осталих концесионара, суд Анголе још увек није донео одлуку у вези са њиховим жалбама против исте одлуке Министарства финансија, иако су жалбе поднете пре три године. Узимајући све наведено у обзир, руководство Групе сматра да на дан 31. децембра 2013. године постоји значајан степен неизвесности у вези времена потребног за решавање захтева Министарства финансија Анголе и, уколико га има, износа додатног пореза на профитну нафту.

41. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Порески закони Републике Србије се често различито тумаче и предмет су честих измена. Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Групе могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Групи може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. Период застарелости пореске обавезе је пет година. Пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од када је обавеза настала. Руководство је проценило на дан 31. децембра 2013. године да је Група измирила све пореске обавезе према држави.

42. ПРЕУЗЕТЕ ОБАВЕЗЕ

Лизинг

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закуподавца:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	230.006	186.118
Од 1- 5 година	349.778	247.826
Преко пет година	484.875	944
	1.064.659	434.888

Минимална рата лизинга по основу нераскидивих оперативних закупа од стране закупца:

	31. децембар 2013.	31. децембар 2012.
До годину дана	588.323	460.388
Од 1- 5 година	719.661	387.249
Преко пет година	489.029	-
	1.797.013	847.637

Farm-out уговор са East West Petroleum Corporation, Канада

У октобру 2011. године Група је закључила Farm-out уговор са East West Petroleum Corporation, Канада за истраживање и производњу угљоводоника у Темишварској области у Румунији. Према Уговору, Група је у обавези да финансира 85% укупних трошкова истраживања на четири блока у наведеној области. У зависности од успешности истраживања, Група ће имати право на 85% укупне количине произведених угљоводоника. Осим тога, према уговору о заједничком пословању закљученом са East West Petroleum Corporation, Канада, Група ће имати улогу Оператера и биће задужена за, и водиће заједничко пословање. У децембру 2012. године лиценца за истраживање на блоку 2 је била ратификована од стране Владе Румуније. Припреме за извођење истражних радова су у току. На дан 31. децембра 2013. године радови бушења и истраживања на блоку 2 били су процењени на 13,68 милиона УСД.

Farm-in уговор са RAG Hungary Limited

У децембру 2011. године, Група је закључила Farm-in уговор са RAG Hungary Limited за истраживање и производњу угљоводоника у Области Кишкунхалас у Мађарској. Према уговору, Група је у обавези да финансира 50% укупних трошкова истраживања на не мање од три нафтне бушотине у области која је покривена лиценцом за истраживање. У зависности од успешности истраживања, Група ће имати право на 50% укупне количине произведених угљоводоника. Осим тога, према уговору о заједничком пословању закљученом са RAG Hungary Limited, RAG ће имати улогу Оператера и биће задужен за, и водиће заједничко пословање. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања били су процењени на 1,2 милиона УСД.

Call Option уговор са RAG Hungary Limited

У децембру 2012. године Група је закључила Call Option уговор са RAG Hungary Limited за истраживање и производњу угљоводоника у области Келебија у Мађарској. Према овом уговору НИС а.д. има опцију да постане равноправни власник са уделом од 50% у друштву Rag Kihа, заједничког улагања са RAG Hungary Limited, које ће поседовати лиценцу за област Келебија. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања су процењени на 1,45 милиона УСД.

Farm-out уговор са Zeta Petroleum S.R.L. Румунија

У августу 2012. године, Група је закључила Farm-out уговор са Zeta Petroleum S.R.L Румунија за истраживање и производњу угљоводоника у области Тимис у Румунији. Према уговору, Група је у обавези да финансира 51% укупних трошкова истраживања на области која је покривена лиценцом за истраживање. У зависности од успешности истраживања, Група ће имати право на 51% укупне количине произведених угљоводоника. На дан 31. децембар 2013. године радови истраживања били су процењени на 1 милион УСД.

Farm-out уговор са Moesia Oil and Gas PLC Ирска

У Јуну 2012. године Група је закључила Farm-out уговор са Moesia Oil and Gas PLC Ирска за истраживање и производњу угљоводоника у Румунији. Према уговору, Група је у обавези да финансира „sunk” трошкове и 75% укупних трошкова истраживања Фазе 1 Програма. У зависности од успешности истраживања, Група ће

имати право на 50% укупне количине произведених угљоводоника као и обавезу да финансира 50% додатних трошкова истраживања и експлоатације. Истражне активности су започете у новембру 2012. године. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања били су процењени на 0,64 милиона УСД.

Уговор о нафтним сервисима са Falcon Oil & Gas LTD

У јануару 2013. године, Група је ушла у програм вишеструког истражног бушења са Falcon Oil & Gas LTD усмереног на област „Algyö” у Мађарској. На основу уговора, Група се обавезала да формира три истражне бушотине у области „Algyö” на основу производне лиценце којом располаже Falcon Oil & Gas LTD у Панонском басену. У зависности од успешности истраживања, Група ће имати право на 50% нето прихода од производње са три бушотине. На дан 31. децембар 2013. године радови бушења и истраживања били су процењени на 14,42 милиона УСД.

43. ДОГАЂАЈИ НАКОН ДАТУМА БИЛАНСА СТАЊА

Почетком 2014. године окончан је процес ликвидације зависног правног лица Ранис, Москва.

У обзир су узети сви догађаји након датума извештавања настали након 31. децембра 2013. године до 18. фебруара 2014. године, када су ови консолидовани финансијски извештаји одобрени.

У Новом Саду, 18. фебруар 2014.

Лице одговорно за састављање
финансијских извештаја

Антон Фјодоров

Законски заступник

Кирил Кравченко

ИЗЈАВА ЛИЦА ОДГОВОРНИХ ЗА САСТАВЉАЊЕ ГОДИШЊЕГ ИЗВЕШТАЈА

Овиме изјављујемо, да су према нашем најбољем сазнању, годишњи финансијски извештаји састављени уз примену одговарајућих међународних рачуноводствених стандарда финансијског извештавања, као и да су израђени у складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Србије („Службени гласник РС“ бр. 46/2006, 111/2009, 99/2011 – др. закон и 62/2013 – др. закон), који захтева да финансијски извештаји буду припремљени у складу са свим МСФИ као и прописима издатим од стране Министарства финансија Републике Србије¹ и да дају истините и објективне податке о имовини, обавезама и финансијском положају и пословању, добицима и губицима, токовима готовине и променама на капиталу јавног друштва, укључујући и друштва која су укључена у консолидоване извештаје.

Кирил Кравченко
генерални директор
НИС а.д. Нови Сад

¹ Имајући у виду разлике између ове две регулативе, овипериодични сажети финансијски извештаји одступају од МСФИ у следећем:

- Друштво је финансијске извештаје саставило у формату прописаном од стране Министарства финансија Републике Србије, који није у складу са захтевима МРС 1 (ревидиран) – “Презентација финансијских извештаја” и МРС 7 – “Извештај о токовима готовине”.
- „Ванбилансна средства и обавезе” су приказана на обрасцу биланса стања. Ове ставке по дефиницији МСФИ не представљају ни средства ни обавезе.
- Некретнине, постројења и опрема су процењене од стране независног проценитеља и ревалоризационе резерве настале као разлика између процењене и историјске вредности су признате кроз акцијски капитал на дан 1. јануар 2006. године.

ПРИЛОЗИ

РЕЧНИК

2Д	дводимензионална
3Д	тродимензионална
ВАМ	Босанска марка
ЫЫ	барел
ВGN	Бугарски лев
CAPEX	Capital expenditure – капитални издаци
CFI	Clasification of Financial Instruments
CRM	Customer Relationship Management
EBITDA	Профит пре пореза, камата и амортизације
EPS	Earnings per share – зарада по акцији
EUR	Евро
FCC	Fluid catalytic cracker – Каталитички крекер флуида
GRI	Global Reporting Initiative
HR	Human Resource – људски ресурси
HSE	Health, Safety, Environment (Здравље, безбедност, окружење)
HUF	Мађарска форинта
ISIN	International Securities Identification Number
ISO	International Organization for standardization
KK	Кошаркашки клуб
KPI	кључни индикатори перформанси (key performance indicators)
LTIF	Lost Time Injury Frequency (индекс учесталости повреда)
MHC/DHT	Комплекс за благи хидрокрекинг и хидродораду
MRP	Material requirements Planning
OCF	Оперативни новчани ток
OHSAS	Occupational Health & Safety Advisory Services

P/BV	Price/Book Value (Цена акције/Књиговодствена вредност)
P/E	Price/EPS (Цена акције/EPS)
PSA	Production Sharing Agreement – Уговор о подели производње
RON	Румнунски нови лев
RUB	Руска рубља
SEVESO	Ознака директиве у области HSE
SRPS	Ознака за стандарде и сродне документе које доноси Институт за стандардизацију Србије
USD	Амерички долар
АД	Акционарско друштво
АП	Аутономна Покрајина
АПИ сепаратор	Сепаратор нафте и воде
АПР	Агенција за привредне регистре
БДП	Бруто друштвени производ
БЗР	Безбедност и заштита на раду
БиХ	Босна и Херцеговина
бр.	број
в.д.	вршилац дужности
ВК	Високо квалификовани
ВС	Висока стручна спрема
ВШ	Виша стручна спрема
ГПН	ОАД "Гаспром њефт"
ДОО или д.о.о.	Друштво са ограниченом одговорношћу
ДР	Доктор наука
ЕУ	Европска унија
ЗАД	Затворено акционарско друштво
ЗГД	Заменик Генералног директора
ЗНД	Заједница независних држава
ЗОП	Заштита од пожара
ИСУР	Интегрисани систем управљања ризицима
ИТ	Информационе технологије
КВ	Квалификовани
КиМ	Косово и Метохија
КСС	Кошаркашки савез Србје

ЛЗО	лична заштитна опрема
МБ	Матични број
мил.	милион
млрд.	милијарда
МР	Магистар
МТ и СП	Материјално-техничка и сервисна подршка
МТСП и КИ	Материјално-техничка и сервисна подршка и капитална изградња
НАВАК	Национална возачка академија
НБС	Народна банка Србије
НК	Не-квалификовани
НМД	Нормативно-методолошки документ
НС	Нижа стручна спрема
НТЦ	Научно технички центар
НУРДОР	Национално удружење родитеља деце оболеле од рака
ОАД	Отворено акционарско друштво
ОД	Одбор Директора
ОРЕХ	Operational expenditure – оперативна улагања
ОСА	Одбор Скупштине акционара за надзор над пословањем и поступком извештавања акционара
ОУН	Организација уједињених нација
ПДВ	Порез на додату вредност
ПИБ	Порески идентификациони број
ПК	Полу-квалификовани
проф.	професор
РНП	Рафинерија нафте Панчево
РНС	Рафинерија нафте Нови Сад
РС	Република Србија
РСД	Српски динар
РФ	Руска федерација
САД	Сједињене Америчке Државе
САМ	Српска асоцијација менаџера
СИП	Средњорочни инвестициони програм
СС	Средња стручна спрема
СССР	Савез Совјетских Социјалистичких Република

ТЕТО	Термоелектрана-топлана
ТНГ	Течни нафтни гас
ул.	улица
УО	Управни одбор
ФЕСТ	Међународни филмски фестивал који се одржава у Србији
ФК	Фудбалски клуб
хиљ.	хиљада
ЦТГ (СТГ)	Кардиотокографија

КОНТАКТИ

НИС а.д. Нови Сад

e-mail: office@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад
(021) 481 1111

Милентија Поповића 1
11000 Београд
(011) 311 3311

Односи са инвеститорима

e-mail: Investor.Relations@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија

Сектор за послове са мањинским акционарима

e-mail: servis.akcionara@nis.eu

Народног фронта 12
21000 Нови Сад, Србија
Инфо сервис: (011) 22 000 55

Извештај садржи изјаве о неизвесним будућим догађајима. Изјаве о неизвесним будућим догађајима обухватају изјаве које нису историјске чињенице, изјаве у вези с намерама Друштва, веровања или тренутна очекивања у вези са, између осталог, резултатима пословања Друштва, финансијским стањем и ликвидношћу, изгледима, расту, стратегијама и индустријским гранама у којима Друштво послује. Из разлога што се односе на догађаје и зависе од околности које могу али не морају да се остваре у будућности, изјаве о неизвесним будућим догађајима по својој природи подразумевају ризике и неизвесност, укључујући али се не ограничавајући на ризике и неизвесности које је Друштво идентификовало у другим јавно доступним документима. Друштво упозорава да не постоји гаранција да ће се изјаве о неизвесним будућим догађајима остварити у будућности и да стварни резултати пословања, финансијско стање и ликвидност, као и развој индустријске гране у којој Друштво послује могу у значајној мери да се разликују од оних који су представљени или претпостављени изјавама о неизвесним будућим догађајима. Додатно, и уколико резултати пословања Друштва, његово финансијско стање и ликвидност, као и развој индустријске гране у којој Друштво послује буду у складу са овде садржаним изјавама о неизвесним будућим догађајима, такви резултати и развој нису индикативни за резултате и развој у наступајућим периодима. Информације садржане у овом Извештају дате су на датум овог Извештаја и могуће су њихове измене без претходне најаве.

The mark of responsible forestry

Овај извештај штампан је на папиру произведеном у складу с одговорним управљањем шумама.

НИС а.д. Нови Сад
Нови Сад, Народног Фронта бр. 12

www.nis.eu
